

היערכות לקראת תום

שנת המס 2026

נובמבר 2026

לקוח/ה נכבד/ה,

הרינו מתכבדים להגיש בזאת את עלון המידע: היערכות לקראת תום שנת המס. במסגרת עלון מידע זה נסקרו על ידנו סוגיות מס מסוימות, אותן ראינו כרלוונטיות להיערכות לתום שנת המס הנוכחית ולתחילת שנת המס החדשה. לאור מורכבותן של חלק מסוגיות אלה, נמליץ על התייעצות עם מומחה מס בטרם ביצוע פעולות ו/או בטרם הגשת דיווחי המס הרלוונטיים.

במישור המס המקומי עמדה שנת 2026 בסימן היישום של רפורמת הרווחים העודפים ומיסוי חברות הארנק. כצפוי, יישומה של רפורמה כה משמעותית היה כרוך בקשיים רבים. מטבע הדברים, סוגיות רבות שעלו במסגרת יישום הרפורמה נותרו ללא מענה, וימים יגידו כיצד סוגיות אלה יוכרעו על ידי רשות המיסים ובתי המשפט.

ככלל, בכל הנוגע לפסיקת בתי המשפט, ניתן לומר כי שנת המס 2026 הראתה כי קשה עד מאוד לצפות מראש את פסיקת בתי המשפט, שמצידם אינם חוששים להעמיד לבחינה משפטית "נורמות" מקובלות בתחום המס. כך, למשל, במסגרת פס"ד אשדר נפסק כי היזמים שזכו במכרזי "מחיר למשתכן" לא רכשו קרקע מהמדינה, אלא מהותית שימשו כנותני שירותים בלבד, ואשר על כן אין לחייבם במס רכישה על רכיב הקרקע מהמדינה. מנגד, במסגרת פס"ד קיו סייבר (NSO), נפסק על ידי בית המשפט המחוזי כי בנסיבות הספציפיות של המקרה הנדון, יש לסווג החזר הלוואת בעלים כתשלום דיבידנד החייב בניכוי במקור, ולא כהחזר הלוואה פטור ממס. נראה כי פסקי דין אלה משקפים היטב את הנטייה הכללית של הערכאות המשפטיות השונות להעדיף הטלת מס בהתאם למהות הכלכלית על פני הטלת מס על פי הצורה המשפטית.

גם במישור המיסוי הבינלאומי, שנת 2026 התאפיינה בהמשך יישום רפורמות משמעותיות. בין ההתפתחויות המרכזיות ניתן למנות את כניסת משטר ה-Pillar 2 לתוקף בחקיקה בישראל, לצד פרסום הנחיות משלימות והקלות שונות על ידי ה-OECD; את המשך התפתחותה של הפסיקה הישראלית, ובכלל זה פסקי הדין בעניין זנדר ובעניין חיים צח אשר עסקו בשאלות של תושבות לצורכי מס; וכן את כניסתו לתוקף של ביטול הפטור מדיווח לעולים חדשים ולתושבים חוזרים ותיקים (לגבי מי שעלו או חזרו לישראל החל מיום 1.1.2026), לצד חקיקת הוראת שעה המעניקה הטבות מס ביחס להכנסות מסוימות שהופקו בישראל על ידם.

בתחום המיסוי העקיף, נראה כי מודל חשבוניות ישראל, המחייב פניה מוקדמת לרשות המיסים להנפקת מספרי הקצאה לשם הוצאת חשבוניות מס, הלך והתרחב במהלך השנה (הפחתה כפולה של הרף הכספי המחייב פניה). למעשה, מודל זה הפך לחוד החנית של רשות המיסים במהלכי הבקרה הדיגיטלית הננקטים על ידה בכלל, ובמלחמתה בחשבוניות הפיקטיביות בפרט. יש לקוות כי רשות המיסים תשכיל לשכלל את השימוש במודל זה באופן בו לצד המלחמה המוצדקת בהון השחור, תופחת למינימום התופעה של עיכוב הוצאת חשבוניות מס לגיטימיות כתוצאה מהליכי בקרה אלה.

לסיום נציין כי בדומה להחלטות מכריעות אחרות הממתינות לתוצאות הבחירות לכנסת ולהרכבת הממשלה הנבחרת, כך גם עולם המס הישראלי מצוי בעמדת המתנה לתוצאות הבחירות. צוותי עבודה שונים שהוקמו מטעם משרד האוצר מגבשים בימים אלה המלצות מרחיקות לכת בתחומי המס השונים. מובן כי יישומן או דחייתן של המלצות אלה מותנה בתוצאות הבחירות ובהרכבת הממשלה. כולנו תקווה כי שנת 2027 תביא עימה בשורות טובות למדינה ולכלכלת ישראל.

לפרטים ולתיאום ניתן לפנות אלינו בטלפון 03-6386808.

בכבוד רב,

רו"ח (עו"ד) אייל רובין,
ראש זרוע המיסים, BDO

המפורסם בעלון זה מובא באופן כללי, תמציתי ולתשומת לב. אין להסתמך על האמור בעלון זה מבלי לקבל חוות דעת מקצועית נוספת. דברי החקיקה המופיעים בעלון המידע אינם נוסח רשמי. רק הנוסח הרשמי של החקיקה מחייב.

This publication has been carefully prepared, but it has been written in general terms and should be seen as containing broad statements only. This publication should not be used or relied upon to cover specific situations and you should not act, or refrain from acting, upon the information contained in this publication without obtaining specific professional advice. Please contact BDO Israel to discuss these matters in the context of your particular circumstances. BDO Israel, its partners, employees and agents do not accept or assume any responsibility or duty of care in respect of any use of or reliance on this publication, and will deny any liability for any loss arising from any action taken or not taken or decision made by anyone in reliance on this publication or any part of it. Any use of this publication or reliance on it for any purpose or in any context is therefore at your own risk, without any right of recourse against BDO Israel or any of its partners, employees or agents. BDO, an israeli partnership, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO Member Firms.
Copyright © December 2019 BDO Israel. All rights reserved. Published in Israel.

שירותי המיסוי של BDO מתבססים על היכרות פרקטית של מערכת המיסוי והשומות בענף הספציפי בו פועל הנישום. השירותים מקיפים את מלוא השלבים על פי בחירת הנישום: בדיקת נאותות (Due Diligence) לאיתור בעיות ו/או חסכונות פוטנציאליים, תכנון אסטרטגיית המיסוי, פניה לרשות המיסים לקבלת החלטת מיסוי (Pre Rulling) וייצוג בדיוני שומה.

מיסוי תאגידים

במסגרת השירות לתאגידים מושם הדגש על אופטימיזציה מיסויית, תוך שימוש באפשרויות השונות לתיאום מראש של תוצאות המס עם רשות המיסים (Pre Rulling), לרבות שינויי מבנה ובחינת תכנון המס הנבחן בראי דיוני השומה העתידיים.

מיסוי נדל"ן

ליווי יזמי נדל"ן, קבלני בנין ותשתיות, חברות גוש חלקה ובעלי הון פרטיים לתכנון מס אופטימאלי (מס הכנסה, מס שבח ומע"מ), ליווי הליכי הדיווח על עסקאות מיוחדות, דיוני שומות, קבלת אישורים מקדמיים והחלטות מיסוי מרשויות המס השונות וכן פירוקי איגודים.

מיסוי בינלאומי

ייעוץ מס למשקיעים המעורבים בפעילות עסקית בחו"ל, תוך שימת דגש על פיתוח אסטרטגיית מס מקיפה, הכוללת בחינת מבנה האחזקות בהתאם לחוקי המס המקומיים, הבינלאומיים ואמנות המס; ייעוץ מס ליחידים תושבי ישראל בעת ביצוע רילוקיישן לחו"ל וכן ייעוץ לתושבים זרים הפועלים בישראל.

US TAX COMPLIANCE

ייעוץ והכנת דוחות מס אמריקאים, ביצוע דיווחים ורישומים שונים הנדרשים בהתאם לדיני המס בארה"ב, ייצוג לקוחות מול רשויות המס בארה"ב, וזאת באמצעות רואי חשבון ויועצי מס אמריקאים.

מחירי העברה

שילוב והתאמת מחירי העברה לאסטרטגיית המיסוי המקומית והבינלאומית של הלקוח, בשיתוף עם צוות מחירי העברה ברשת BDO במדינות השונות.

חוקי עידוד ותמריצים ממשלתיים

ייעוץ וליווי מפעלים ומיזמים בכל הנוגע לקבלת הטבות ומענקים במסגרת החוק לעידוד השקעות הון, החוק לעידוד המו"פ בתעשייה וחוקי עידוד נוספים.

מיסוי פרט ומשפחות עתירות הון

מיסוי היחיד, לרבות קצבאות ומענקי פרישה, מיסוי נכסים בכלל ומיסוי שוק ההון בפרט.

טיפול וליווי של לקוחות עתירי הון, לרבות העברת עושר בין דורי.

מיסוי אופציות עובדים

מתן שירותי ייעוץ לחברות המצויות בהליכי הנפקת אופציות וכן טיפול בהשגת אישורי מס מראש להקצאות סטנדרטיות ומורכבות כאחד.

מתן שירותי ייעוץ מקיפים לעובדים בכל הנוגע להכנסותיהם מהאופציות, החל משלב תכנון ההקצאה ועד וכולל שלב ההכרה בהכנסות ממימוש האופציות.

מיסים עקיפים

ליווי שוטף של העסק בתחום המע"מ וייעוץ בעסקאות מיוחדות. השירותים כוללים, בין היתר, ייצוג בדיוני שומות מול רשויות מע"מ, פנייה לרולינג, כתיבת חוות דעת בסוגיות מע"מ ועריכת מזכרי מס.

מיסוי מגזר ההתיישבות

טיפול בסוגיות מס ייחודיות לקיבוצים ומושבים.

BDO

תוכן עניינים	עמוד מס'

חברות

1. **שיטת הדיווח** 11
2. **הקשר בין כללי החשבונאות לבין דיני המס** 11
3. **השפעת אימוץ כללי ה-IFRS** 12
   - א. כללי 12
   - ב. כללי חשבונאות מקובלים לעניין הדוחות השנתיים המוגשים לפקיד השומה 12
   - ג. מתכונת הגשת דוחות ההתאמה למס 12
4. **שיעורי המס** 13
5. **ריבית רעיונית** 13
   - א. זקיפת הכנסה רעיונית בידי מקבל ההלוואה - סעיף 3(ט) לפקודה 13
   - ב. זקיפת הכנסה רעיונית בידי נותן ההלוואה - סעיף 3(י) לפקודה 14
   - ג. שיעור הריבית המינימאלי להלוואות בתחולת סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודה 14
   - ד. שטרי הון לעניין סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודה 15
   - ה. הלוואות בינלאומיות 16
   - ו. היבטי מע"מ 16
6. **עסקאות בין צדדים קשורים - מחירי העברה, מע"מ ואיחודי עוסקים** 17
   - א. קיום עסקאות בין צדדים קשורים 17
   - ב. תיעוד 17
   - ג. מע"מ בעסקאות בין חברות קשורות 17
   - ד. הרחבת דרישות התיעוד והדיווח תוך השוואת ההוראות החלות בישראל להוראות הנוהגות בקרב מדינות ה- OECD 18
   - ה. חוזרי מס הכנסה - 2018 19
   - ו. חוזר מס הכנסה - 2020 20
   - ז. חוזר מס הכנסה - 2025 21
7. **הכרה בהכנסה עסקית ובהכנסה מדמי שכירות** 23
8. **הכנסה ממחילת חוב** 24
   - א. היבטי מס הכנסה 24
   - ב. היבטי מע"מ 24

© BDO

	תוכן עניינים	עמוד מס'
9.	**רכישה עצמית של אג"ח והסדרי חוב**	25
א.	מיסוי החברה הרוכשת בגין רווח מרכישה עצמית של אגרות חוב	25
ב.	הסדרי חוב	25
ג.	היבטי מע"מ	26
10.	**רכישה עצמית של מניות**	26
א.	סיווג לצורכי מס בידי בעלי המניות בחברה	26
ב.	סיווג לצורכי מס ברכישה על ידי תאגיד קשור	27
ג.	סיווג לצורכי מס בידי החברה הרוכשת	27
11.	**הכנסה מעבודות בנייה ומעבודות שמשך ביצוען עולה על שנה**	28
א.	קבלן בונה	28
ב.	קבלן מבצע ועבודות ממושכות	28
ג.	הכרה בהפסד	28
ד.	ניכוי הוצאות ריבית והוצאות הנהלה וכלליות	28
ה.	אחריות טיב - קבלני בניין של דירות מגורים	29
12.	**דגשים בטיפול בהוצאות**	29
א.	צבירת הוצאות	29
ב.	תשלומים במזומן	29
ג.	תשלומים לבעלי שליטה	29
ד.	הוצאות שיפוצים	30
ה.	הכרה בחובות אבודים	30
ו.	התחייבויות תלויות	32
ז.	הוצאות מימון בגין חובות ניכויים	32
ח.	התרת הוצאות מימון בגין הלוואות שייעודן חלוקת דיבידנד	32
ט.	ייחוס הוצאות מימון לפי סעיף 18(ג) לפקודה	33
י.	הוצאות שוחד	33
יא.	ניכוי הוצאה הכרוכות בביצוע עבירה	33
יב.	ניכוי הוצאות בהיעדר אסמכתאות	34
יג.	היבטי מע"מ - ניכוי מס תשומות, תשומות מעורבות ואופן הטיפול בפעילויות בני"ע	35
יד.	מס תשומות - ארוחות והטבות לעובדים	36
טו.	מע"מ בייבוא שירותים	37
טז.	מספרי הקצאה לחשבוניות מעל סכום מסוים כתנאי לקיזוז מס תשומות	37
13.	**הרחבת חובת דיווח מפורט למע"מ**	39
14.	**חשבוניות מקוונות במכירה לעוסקים ברשות הפלסטינית**	39

© BDO

	תוכן עניינים	עמוד מס'
15.	**התרת ניכוי הוצאות אחזקת רכב**	39
16.	**עלויות הקשורות באתרי אינטרנט**	42
17.	**פחת - הדגשים**	43
	א. פחת וניכוי בשל פחת לפי חוק התיאומים	43
	ב. ניכוי נוסף בשל פחת לבעלי נכסים ביישובים מסוימים	43
	ג. פחת למתקנים לייצור חשמל וחימום מים	43
18.	**תרומות**	44
19.	**מתנות**	44
20.	**טלפון נייד**	45
21.	**הסעות לעובדים**	45
22.	**ניכוי הוצאות להתאמת נכס מושכר**	46
23.	**ניכוי דמי חכירה**	46
24.	**היוון הוצאות מימון לנכס בהקמה**	47
25.	**ניכוי הוצאות הנפקה**	47
26.	**פיצויים לעובדים**	48
27.	**מלאי**	48
	א. ספירת מלאי	48
	ב. מלאי איטי ומלאי מת	49
	ג. השמדת מלאי	49
28.	**מיסוי בעלי שליטה**	49
	א. בעלי שליטה החייבים לחברה	49
	ב. קופות גמל לבעלי שליטה	50
	ג. קרנות השתלמות לבעלי שליטה	50
	ד. מיסוי חברות ארנק וחברות עתירות יגיעה אישית	51
	ה. תיקון סעיף 77 לפקודה - רווחים לא מחולקים שרואים אותם כמחולקים	52
	ו. תיקון סעיפים 81א - 81ו - תוספת למס על רווחי חברת מעטים שלא חולקו	52
	ז. הוראות מעבר	53
29.	**חובת דיווח על כל מכירה הונית**	53
30.	**חלוקת דיבידנד מרווחי שערוך**	55

© BDO

	תוכן עניינים	עמוד מס'
31.	**מיסוי הכנסות משוק ההון**	56
א.	שיעור המס על הכנסות מריבית	56
ב.	מיסוי רווחי הון ממכירת ניירות ערך סחירים	56
ג.	היבטי מע"מ ממכירת ניירות ערך	56
32.	**מיסוי פעילות באמצעי תשלום מבוזר (מטבעות וירטואליים)**	56
א.	חוזר מס הכנסה 05/2018	56
ב.	אופן רישום תקבולים המתקבלים באסימונים מבוזרים	57
33.	**הנפקת "אסימונים דיגיטליים" למתן שירותים ו/או מוצרים בפיתוח**	57
34.	**שבח מקרקעין ומע"מ בעסקאות מקרקעין**	59
א.	שיעור מס שבח	59
ב.	היבטי מע"מ	59
ג.	תשלום מקדמה ברכישת זכות במקרקעין	60
ד.	הוצאות מימון	60
35.	**קיזוז הפסדים**	61
א.	הפסד מפעילות עסקית	61
ב.	הפסד שוטף מעסק והכנסות צפויות מדמי שכירות ותמלוגים	61
ג.	משיכת יתרות לזכות המעביד מקופת הפיצויים	61
ד.	קיזוז הפסדים בין חברות	61
ה.	קיזוז הפסד שהיה מחוץ לישראל	61
36.	**קיזוז הפסדי הון**	62
א.	קיזוז הפסד הון שוטף	62
ב.	קיזוז הפסד הון מועבר	63
ג.	הפסד מועבר משנת 2005 מניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל ו/או בחו"ל	63
ד.	קיזוז הפסד מניירות ערך סחירים בידי חברה שהייתה בתחולת חוק התיאומים	63
ה.	הפסד הון מועבר	63
37.	**תושבות חברה**	63
38.	**חברות משפחתיות**	66
39.	**חברות בית**	67
40.	**חברה נשלטת זרה**	67
41.	**שיעור המס החל על דיבידנד שהתקבל מחברה זרה**	69
42.	**זיכוי ממס זר**	69
43.	**השקעה במו"פ**	70

© BDO

	תוכן עניינים	עמוד מס'
44.	**השקעה בשותפות נפט**	70
45.	**שמירת מערכת החשבונות**	71
46.	**מיזוגים ופיצולים**	71
47.	**ניהול חשבונות על פי "התקנות הדולריות"**	73
48.	**מקדמות והוצאות עודפות**	73
	א. תשלום המס	73
	ב. מקדמות שהוקטנו	74
	ג. תשלום מקדמה על חשבון רווח הון	74
	ד. מקדמות בגין הוצאות עודפות	74
49.	**מועד ואופן הגשת הדוחות למס**	74
50.	**חובת הגשת דוח שנתי מקוון על ידי חברות**	74
51.	**התיישנות שומה**	74
52.	**חובת הדיווח על תכנוני מס**	75
53.	**חובת הדיווח על קבלת חוות דעת ועל נקיטת עמדה חייבת בדיווח**	76
54.	**עידוד השקעות הון**	82
	א. כללי	82
	ב. מסלולי הטבות המס	82
	ג. מסלול המענקים	83
	ד. שונות	83
	ה. מפעל טכנולוגי מועדף	84
	ו. עדכון פרק שביעי 1 - בניינים להשכרה - עיקרי ההטבות	85
	ז. חוק המו"פ החדש - החוק לעידוד ולתמרוץ מחקר ופיתוח, התשפ"ו-2026	86

יחידים

1.	**שיעורי המס**	91
2.	**ניכויים או זיכויים בגין תשלומים לאפיקים פנסיונים וקרנות השתלמות**	93
	א. יתרות צבורות בקופה מרכזית לפיצויים	93
	ב. קופות גמל	94
3.	**תשלומי ביטוח לאומי**	97
4.	**מענק פרישה**	98
5.	**מענק אי תחרות**	99

© BDO

	תוכן עניינים	עמוד מס'
6.	הכנסות מהימורים, מהגרלות ומפרסים	99
7.	פטור ממס לעיוור ולנכה 100%	100
8.	פטור להכנסות מהשכרת דירות מגורים	100
9.	הכנסה מדמי שכירות מחוץ לישראל	101
10.	פטור ממס הכנסה בגין מלגה שניתנה לסטודנט או לחוקר בתקופת לימודיו	102
11.	הכנסה מפטנט, ממדגם, מעיצוב או מזכות יוצרים	103
12.	חלוקת הכנסה מפטנט, ממדגם, מעיצוב או מזכות יוצרים ליותר משנה אחת	103
13.	החוק לצמצום השימוש במזומן	104
14.	זקיפת שווי השימוש ברכב	105
15.	זקיפת שווי הטבה בגין ימי גיבוש לעובדים	106
16.	עולה חדש, תושב חוזר ותיק ותושב חוזר	106
	א. הטבות המס לעולה חדש ולתושב חוזר ותיק	107
	ב. נקודות זיכוי לעולה חדש	109
	ג. הטבות המס לתושב חוזר	110
17.	ניכוי הוצאה כללית ליחיד שהינו בעל עסק זעיר	110
18.	התרת ניכוי הוצאות אחזקת רכב	111
19.	קופת גמל וביטוח מנהלים - פרמיה בגין אובדן כושר עבודה	111
20.	קרן השתלמות	111
21.	חוק האנג'לים - ניכוי השקעה במניות חברות תעשייה עתירות ידע	112
22.	הוצאות לימודים	113
23.	נקודות זיכוי ללימודים אקדמיים וללימודי מקצוע	113
24.	נקודות זיכוי בגין ילדים	115
25.	זיכוי ממס לביטוח חיים	116
26.	זיכוי בעד הוצאות החזקת קרוב במוסד	116
27.	נקודות זיכוי בשל נטולי יכולת	116
28.	זיכוי בגין תרומות	117
29.	נקודות זיכוי לתושב חוץ זכאי	117
30.	חובת דיווח על כל מכירה הונית	118

© BDO

תוכן עניינים	עמוד מס'
31. מיסוי הכנסות משוק ההון, מפיקדונות ומתוכניות חיסכון	119
א. שיעור המס על הכנסות מריבית	119
ב. הוראות מעבר הנוגעות לריבית מתוכניות חיסכון ופיקדונות	119
ג. הקלות במס על הכנסות מריבית לקשישים ולבעלי הכנסות נמוכות	119
ד. פטור ממס על הפרשי הצמדה ליחידים	120
ה. מיסוי רווחי הון ממכירת ניירות ערך סחירים	120
ו. שיעור המס על הכנסות מדיבידנד	120
32. מיסוי רווחי הון	121
33. הקלות במיסוי ריבית ורווח הון לתושבי חוץ	121
34. שבח מקרקעין	122
א. שיעור מס שבח	122
ב. תשלום מקדמה ברכישת זכות במקרקעין	123
ג. מס רכישה	123
ד. מס רכישה ברכישת דירת מגורים	123
35. קיזוז הפסדים	124
א. הפסד מפעילות עסקית	124
ב. הפסד שוטף מעסק והכנסות צפויות מדמי שכירות ותמלוגים	124
ג. משיכת יתרות לזכות המעביד מקופת הפיצויים	124
ד. קיזוז הפסד שהיה מחוץ לישראל	124
36. קיזוז הפסדי הון	124
37. תושבות יחיד	125
38. מיסוי נאמנויות	126
39. חברת משלח יד זרה	134
40. מקדמות על הכנסות חוץ	136
41. בחירת "בן זוג רשום"	136
42. חישוב נפרד וחישוב מאוחד	136
43. הטבות מס לתושבי ישובים מסוימים	137
44. החזרי מס	140
45. חובת הגשת דוח שנתי מקוון על ידי יחידים	141
46. התיישנות שומה	141
47. הרחבת חובת הדיווח בידי יחידים	142
48. חובת הדיווח על תכנוני מס	142

© BDO

תוכן עניינים	עמוד מס'
49. חובת הדיווח על קבלת חוות דעת ונקיטת עמדה חייבת בדיווח	142
50. השפעת מלחמת חרבות ברזל	142

נספחים

1. מועדי דיווח עיקריים למס הכנסה	145
2. הוצאות מסוימות - קביעת סכומים	146
א. כיבודים במקום העסק	146
ב. אירוח	146
ג. מתנות למי שאינם עובדים של העסק	146
ד. שיחות טלפון	146
ה. הוצאות נסיעה, אש"ל וביגוד	147
ו. דמי חבר ודמי טיפול	149
ז. גילום מס הכנסה קבוצתי	149
3. מפקד מלאי	149
א. מועד המפקד	149
ב. עריכת המפקד	149
ג. חישוב שווי המלאי	150
ד. שמירת הרשימות	150

© BDO

חברות

© BDO

1. שיטת הדיווח

ככלל, קיימות שתי שיטות מרכזיות לדיווח על פעילות העסק - דיווח לפי בסיס מזומן או דיווח לפי בסיס צבירה.

בית המשפט העליון פסק, בעניין **קבוצת השומרים** (ע"א 494/87), כי אין קשר הכרחי בין שיטת ניהול החשבונות של הנישום (שיטה כפולה או חד צדדית) לבין שיטת הדיווח (בסיס צבירה או מזומן).

בעניין "**קבוצת השומרים**", אישר בית המשפט את שיטת הדיווח על בסיס מזומן, וזאת בעסקים שאופיים פשוט במהותו ושבהם לא קיים מלאי או שהמלאי הקיים בהם הינו שולי ולא מופק ממנו רווח.

לגישת רשות המיסים, כפי שהובאה בחוזר מס הכנסה 12/2003, במידה ושיטת הדיווח בדוח הכספי החשבונאי הינה השיטה המצטברת, אין לאפשר מעבר לדיווח על בסיס מזומן בדוח ההתאמה לצורכי מס. הוראות החוזר האמור חלות הן על הדוחות של חברות ציבוריות והן על הדוחות של חברות פרטיות.

בשנת 2005 פרסם מנהל רשות המיסים הודעה מתקנת לפיה חברות שירותים תוכלנה להמשיך לדווח למס הכנסה לפי בסיס מזומן. בהתאם להודעה זו, חברות במשק העוסקות במתן שירותים ואין להן מלאי עסקי, תוכלנה להמשיך לדווח לצורכי מס הכנסה לפי בסיס מזומן, גם אם הדוחות הכספיים שלהן ערוכים לפי בסיס צבירה.

אולם, בשנת 2012 פרסמה רשות המיסים את הוראת ביצוע 8/2012 בנושא "בסיס דיווח לצרכי מס - מזומן או מצטבר" ובה נקבעה מדיניות חדשה בעניין. בהתאם להוראת הביצוע, כאשר חברה עורכת את דוחותיה הכספיים החשבונאיים על בסיס מצטבר, לא ניתן יהיה לשנות את בסיס הדיווח בדוח ההתאמה לצרכי מס לבסיס מזומן. בהתאם להוראת הביצוע, האמור יחול רק מקום שבו לא קיימת התייחסות ספציפית בדיני המס המחייבת דיווח על בסיס מזומן, שאז יש לנהוג בהתאם לאותה הוראה ספציפית, אף אם הדוחות הכספיים ערוכים על פי בסיס מצטבר.

הנחיה זו חלה ביחס לדוחות המס החל משנת המס 2012 ואילך. לעומת זאת, ביחס לדוחות המס לגבי השנים שעד שנת המס 2011 ימשיכו לחול ההנחיות הישנות.

יצוין, כי מהוראת החוזר לא ברורה עמדתה של רשות המיסים מקום בו הדיווח הכספי נעשה על בסיס מזומן, אך רואה החשבון המבקר הסתייג בחוות דעתו משיטת הדיווח.

בעקבות פרסום הוראת הביצוע פרסמה לשכת רואה החשבון שתי חוות דעת המביעות עמדה המנוגדת לעמדתה של רשות המיסים.

בינואר 2014 פורסם תקן חשבונאות ישראלי מספר 34 שקבע, בין היתר, כי ישויות רשאיות לערוך את דוחותיהם הכספיים על בסיס מזומן, מקום שבו הפרקטיקה המקובלת מאפשרת דיווח כספי דומה.

בעניין **מיקוד ישראל אבטחה שרותים וכוח אדם בע"מ** (ע"מ 63590-02-20), נקבע כי עצם העובדה שחברה פועלת בענף שבו קיימת, באופן עקרוני, אפשרות לדווח על בסיס מזומן, אינה מקנה לחברה זכות אוטומטית לדווח כך לצרכי מס. יש לבחון אם החברה מתנהלת בפועל לפי בסיס המזומן ואם השיטה משקפת את הכנסותיה האמיתיות ואת המהות הכלכלית של פעילותה.

חשוב לציין, למען הבהירות, כי מועד החיוב לעניין חוק מע"מ נבחן בנפרד לפי הוראות חוק מע"מ, בשונה מהכללים המנויים לעיל.

2. הקשר בין כללי החשבונאות לבין דיני המס

כידוע, אין פקודת מס הכנסה עוסקת בתורת החשבונאות. הפקודה מתבססת על כללי החשבונאות המקובלים. בהיעדר הוראת חוק אחרת, מאמצים דיני המס את העקרונות המקובלים והקיימים ביסודות החשבונאות ובהתאם לכך מחושבות ההכנסה וההכנסה החייבת במס. כך, בחישוב ההכנסה הפירותית של הנישום, הרווח החשבונאי הוא שישמש כבסיס לחישוב ההכנסה החייבת, בכפוף להתאמות המתחייבות מהוראות דין המס. לעומת זאת, בחישוב ההכנסה ההונית של הנישום, יתבצע החישוב בהתאם להוראות חלק ה' לפקודה הקובע דין ספציפי לחישוב רווח ההון.

© BDO

3. השפעת אימוץ כללי ה-IFRS

א. כללי:

כידוע, אין פקודת מס הכנסה עוסקת בתורת החשבונאות. הפקודה מתבססת על כללי החשבונאות המקובלים על רואי החשבון. בהיעדר הוראת חוק אחרת, מאמצים דיני המס את העקרונות המקובלים והקיימים ביסודות החשבונאות, ובהתאם לכך מחושבות ההכנסה וההכנסה החייבת במס. מסיבה זו, לאימוץ כללי החשבונאות הבינלאומיים אמורה להיות השפעה גם על דיני המס.

ב. כללי חשבונאות מקובלים לעניין הדוחות השנתיים המוגשים לפקיד השומה:

בחוזר מס הכנסה מס' 1/2013 בנושא כללי חשבונאות מקובלים לעניין הדוחות השנתיים לפי סעיף 131 לפקודה, נקבע, בין היתר, כי כללי חשבונאות מקובלים לעניין הדוחות הכספיים המוגשים לפקיד השומה, הם תקני חשבונאות ישראליים או תקני דיווח כספי בין לאומיים (IFRS) או תקן דיווח כספי בינלאומי לישויות קטנות ובינוניות (IFRS FOR SME's), לפי בחירת הנישום, ובלבד שבחירה זו תיושם באופן עקבי.

עם זאת, ולאור הפרקטיקה שנצברה בנושא כללי חשבונאות מקובלים, במקרים חריגים תקבל רשות המיסים כדוח חשבונאי שנתי גם דוחות חשבונאיים הערוכים לפי כללי חשבונאות אחרים, והכל כמפורט בחוזר.

לעניין זה חשוב לציין, כי דוח ההתאמה לצורכי מס ייערך בהתאם להוראות דיני המס, ויתאים את הרווח החשבונאי להכנסה החייבת או להפסד לצורכי מס.

ג. מתכונת הגשת דוחות ההתאמה למס:

בהוראת ביצוע 7/2010 נקבעה מתכונת הגשת דוחות ההתאמה למס בשנים 2007-2009. יחד עם זאת, נראה כי הוראות אלו יחולו בשינויים המחויבים גם על השנים הבאות עד לקביעה אחרת.

בהתאם להוראת ביצוע 7/2010, דוח ההתאמה למס צריך לצאת מהרווח (ההפסד) החשבונאי, לפני מס, של החברה האם (דוח סולו), ולא מהדוח המאוחד.

כמו כן, נקבע כי היות ודיני המס מתייחסים לכל גוף משפטי בנפרד, אזי אם הוגשו דוחות כספיים מאוחדים שבהם הביאורים לא מתייחסים לדוחות סולו, יש לצרף לדוח ההתאמה למס דוחות כספיים הערוכים על בסיס סולו, כולל ביאורים לדוחות הכספיים וחוו"ד רו"ח.

אולם, חברות שהגישו דוח סולו לפי תקנה 9ג לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 בהתאם להבהרה שפורסמה על ידי רשות ני"ע בינואר 2010, יוכלו לערוך את דוחות ההתאמה על בסיס דוח זה.

© BDO

4. שיעורי המס

שיעור מס חברות בשנת 2026 עומד על 23% (בשנת 2025 - 23%).

5. ריבית רעיונית

הוראות סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודה עוסקים, בין היתר, בחיוב רעיוני בגין הלוואה שניתנה ללא ריבית או הלוואה בריבית נמוכה מהשיעור שנקבע על ידי שר האוצר בתקנות קביעת שיעור הריבית. סעיף 3(ט) לפקודה דן בזקיפת הכנסה רעיונית בידי מקבל "הלוואה מוזלת" ואילו סעיף 3(י) דן בזקיפת הכנסה רעיונית בידי נותן "הלוואה מוזלת".

א. זקיפת הכנסה רעיונית בידי מקבל ההלוואה - סעיף 3(ט) לפקודה:

סעיף 3(ט) לפקודה קובע, בין היתר, כי במידה שקיבל אדם הלוואה, בין שניתנה לו במישרין או בעקיפין או לאחר לטובתו, וההלוואה היא ללא ריבית או בריבית נמוכה משיעור שקבע לעניין זה שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת, יראו את הפרש הריבית כהכנסה לפי אחת משלוש החלופות:

1) בהלוואה שניתנה בקשר ליחסי עובד ומעביד - כהכנסת עבודה.

2) בהלוואה שקיבל אדם ממי שהוא מספק לו שירותים - כהכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה זולת אם הוכיח שניתנה ללא קשר עם השירותים שסיפק.

3) בזכות או בהלוואה שפסקאות משנה (א) ו/או (ב) אינן חלות עליה שקיבל בעל שליטה, או קרובו, מחברה שבשליטתו - כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה.

לעניין סעיף 3(ט), יוחרגו מהגדרת "הלוואה" ההלוואות הבאות:

1) הלוואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א לפקודה.

2) הלוואה שניתנה עד יום 5.3.2008, שהייתה נכס קבוע בידי המלווה לפי חוק התיאומים ביום 31 בדצמבר 2007, או שהייתה נכס קבוע בידי המלווה החל מיום 1 בינואר 2008 ועד יום 5 במרס 2008, אילו הוראות חוק התיאומים בשל אינפלציה היו חלות באותה תקופה.

עוד נקבע בסעיף 3(ט) כי הוראותיו לא יחולו על הלוואה לבעל שליטה שהינו חבר בני אדם, ואשר אינו חברה משפחתית או שקופה. הלוואה תסווג, במקרים מסוימים, כהלוואה שחל עליה סעיף 3(י) לפקודה.

© BDO

ב. זקיפת הכנסה רעיונית בידי נותן ההלוואה - סעיף 3(י) לפקודה:

בהתאם לסעיף 3(י) לפקודה, אדם שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה או חבר בני אדם שנתן הלוואה, וההלוואה היא ללא ריבית או בריבית נמוכה משיעור שקבע לעניין זה שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יראו את הפרש הריבית כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה בידי נותן ההלוואה.

סעיף 3(י) יחול רק כאשר מתקיימים יחסים מיוחדים בין נותן ההלוואה ובין מקבלה. לעניין זה "יחסים מיוחדים" - לרבות יחסים שבין אדם לקרובו, וכן שליטה של צד אחד להלוואה במשנהו, או שליטה של אדם אחד בצדדים להלוואה, במישרין או בעקיפין, לבד או יחד עם אחר.

לעניין זה שליטה הינה החזקה, במישרין או בעקיפין, של 5% לפחות באחד או יותר מאמצעי השליטה ביום אחד לפחות מהשנה.

נוכח הוספת הדרישה ליחסים מיוחדים, בוטלו מספר מקרים שהוחרגו בעבר מתחולתו של סעיף 3(י), מהטעם שהסעיף בנוסחו כיום ממילא אינו חל עליהם, כגון: חוב מס, פיקדון, חשבון עו"ש והלוואה שנתן מוסד כספי במהלך העסקים הרגיל.

על סוגי ההלוואות שלהלן לא יחולו הוראות סעיף 3(י):

1) חוב של לקוחות או ספקים בשל שירותים או נכסים;

2) הלוואה שסעיף 3(ט) לפקודה חל עליה;

3) הלוואות שנתן מוסד ציבורי כהגדרות בסעיף 9(2) לפקודה, לשם מטרתו הציבורית;

4) הלוואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א לפקודה;

5) הלוואה שאינה צמודה למדד כלשהו ואינה נושאת ריבית או תשואה כלשהי, שנתן חבר בני אדם לחבר בני אדם שבשליטתו כנגד שטר הון שהונפק לתקופה של חמש שנים לפחות, ובלבד שההלוואה אינה ניתנת לפירעון לפני תום התקופה האמורה והפירעון נדחה בפני התחייבויות אחרות וקודם רק לחלוקת עודפי הרכוש בפירוק; לעניין חריג זה "שליטה" הינה החזקה ב-25% לפחות מכח ההצבעה או מהזכויות לרווחים, במישרין או בעקיפין, ביום אחד לפחות בשנת המס;

6) שטרי הון ואגרות חוב שהנפיק חבר בני אדם אחר עד יום 5.3.2008, ושהיו נכס קבוע בידי המלווה, לפי חוק התיאומים ביום 31.12.2007, או שהיו נכס קבוע בידיו החל מיום 1.1.2008 ועד יום 5.3.2008 אילו הוראות חוק התיאומים בשל אינפלציה היו חלות באותה תקופה;

7) הלוואה שניתנה עד יום 31.12.2007 ושנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה לא היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה, והוראות פרק ב' לחוק תיאומים בשל אינפלציה לא חלו בקביעתה.

ג. שיעור הריבית המינימאלי להלוואות בתחולת סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודה:

1) <u>הלוואות בתחולת סעיף 3(ט) לפקודה</u>

בגין הלוואות ויתרות חובה פתוחות שמקורן בסכומים שניתנו בקשר ליחסי עובד-מעביד, סכומים שנתקבלו מלקוח או סכומים שקיבל בעל שליטה מחברה בשליטתו, יש לזקוף ריבית שנתית נומינלית ב "שיעור עלות האשראי המרבי" כהגדרתו בחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, וזאת בהתאם לתקנות מס הכנסה (קביעת שיעור הריבית), התשמ"ה-1985. בשנת 2026 עומד שיעור הריבית על 6.53% (בשנת 2025 עמד שיעור הריבית על 6.69%).

© BDO

עם זאת בכל הנוגע להלוואה שניתנה לעובד ממעביד, שאינו חבר בני אדם שהעובד בעל שליטה בו, יעמוד שיעור הריבית לעניין סעיף 3(ט) על שיעור עליית המדד בלבד, ובלבד שסך יתרות קרן ההלוואות של העובד, בתקופת הזקיפה, אינה עולה על סך של 8,640 ש"ח בשנת 2026.

לתקופת זקיפה המתפרסת על פני חלק מהשנה, יחושב "שיעור הריבית" באופן יחסי.

2) <u>הלוואות בתחולת סעיף 3(י) לפקודה</u>

בהתאם לתקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(י)), התשמ"ו-1986, כל חבר בני אדם שנתן הלוואה בריבית הנמוכה משיעור הריבית שלהלן יהא חייב במס על הפרש הריבית וזאת כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה.

<u>הלוואה שקלית בשנת 2026</u> - ריבית שנתית נומינלית בשיעור של 4.90% (בשנת 2025 שיעור הריבית עמד על 5.02%) המוכפלים במספר הימים של תקופת ההלוואה ומחולקים ב-365. לפי התקנות השיעור האמור יעודכן מדי שנה בהתאם ל- 75% מ"שיעור עלות האשראי המרבי" כהגדרתו בחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות.

<u>הלוואה במטבע חוץ</u> - ריבית שנתית בשיעור השינוי בשער החליפין של מטבע החוץ בתוספת 3% המוכפלים במספר הימים של תקופת ההלוואה ומחולקים ב-365. נציין כי שיעור זה יחול על הלוואה שניתנה בכל אחת משמונת המטבעות העיקריים המנויים בתקנות (דולר של ארה"ב, דולר קנדי, דולר אוסטרלי, אירו, לירה שטרלינג, פרנק שויצרי, רנד דרא"פ, ין יפני).

יצוין, כי התקנות מאפשרות חריגה מהשיעורים האמורים, הן לגבי הלוואה שקלית והן לגבי הלוואה במט"ח, מקום בו ההלוואה ניתנה מתוך הלוואה שקיבל הנישום מצד שאינו קרוב, וההלוואה ניתנה ב"תנאים זהים", כמשמעותם בסעיף הרלוונטי, להלוואה שנתקבלה (הלוואת BACK TO BACK).

ד. שטרי הון לעניין סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודה:

כזכור, דרך מקובלת ליציאה מתחולת סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודה הייתה מתן הלוואה לחברה במסגרת של "שטר הון", שסווג כנכס קבוע בידי המלווה וכהון עצמי בידי הלווה.

סעיפים 3(ט) ו-3(י) מחריגים מתחולתם שטרי הון "ישנים" שניתנו עד ליום 5.3.2008, כאשר היו "נכס קבוע" לפי חוק התיאומים בידי נותן ההלוואה או שהיו מהווים "נכס קבוע" אילו הוראות חוק התיאומים היו ממשיכות לחול עד למועד זה.

בנוסף, סעיף 3(י) לפקודה מאפשר הנפקה של שטרי הון חדשים אשר בהתקיים תנאים מסוימים, יוחרגו מתחולת הסעיף. התנאים הנדרשים לצורך החרגתם של שטרי הון "חדשים" הינם:

1) ההלוואה אינה צמודה למדד ואינה נושאת ריבית או הצמדה כלשהי;

2) ההלוואה ניתנה מחבר בני אדם לחבר בני אדם שבשליטת נותן ההלוואה כנגד שטר הון שהונפק לתקופה של 5 שנים לפחות;

3) הלוואה אינה ניתנת לפירעון לפני תום 5 שנים;

4) פירעון ההלוואה נדחה מפני התחייבויות אחרות וקודם אך לחלוקת עודפי רכוש בפירוק.

בעבר ניתנו מספר פסקי דין המחדדים את הצורך לבחון את היבט המימון במסגרת קבוצת חברות. לדוגמה בעניין **שמואל לוי** (ע"א 4524/13) נקבע כי מחילת הלוואות לחברה אחות יכולה להיחשב לצרכי מס, במקרים מסוימים, כחלוקת דיבידנד לבעלי המניות.

בהקשר לסוגיה זו נקבע בסעיף 3(ט1)(1) לפקודה, כי הלוואות שניתנו מחברה לחברה אחרת שאינה תאגיד שקוף, קרי, אינה חברה משפחתית או חברת בית, ואשר משמשות לתכלית כלכלית בחברה המקבלת לא תיחשב כמשיכת בעלים בחברה הנותנת.

© BDO

יובהר כי הגדרת הלוואה בסעיפים 3(ט) ו-3(י) ממעטת הלוואות שחלות לגביהן הוראות סעיף 85א לפקודה. לפיכך, תחילה יש לבדוק אם מתקיימים תנאי סעיף 85א לפקודה, דהיינו אם ההלוואה היא עסקה בינלאומית ובין הצדדים לעסקה מתקיימים יחסים מיוחדים. ככל שלא מתקיימים תנאי סעיף 85א לפקודה, יש לבדוק אם ההלוואה עונה להגדרת הלוואה שבסעיף 3(ט) לפקודה ורק לאחר מכן לבדוק את ההגדרה שבסעיף 3(י) לפקודה.

ה. הלוואות בינלאומיות:

הן סעיף 3(י) והן סעיף 3(ט) לא יחולו על הלוואות שהינן בבחינת עסקאות בינלאומיות כהגדרתן בסעיף 85א לפקודה. לפי הוראות סעיף 85א, בעסקה בינלאומית (לרבות הלוואות בינלאומיות) שבה מתקיימים בין הצדדים לעסקה יחסים מיוחדים (לרבות יחסים שבין אדם לקרובו וכן החזקה, במישרין או בעקיפין, ב-50% או יותר באחד מאמצעי השליטה ביום אחד לפחות בשנת המס) תדווח העסקה בהתאם לתנאי השוק ותחויב במס בהתאם.

הפקודה מסדירה, במקרים מסוימים אפשרות למימון בין-חברתי ללא צורך, בבחינת ההתאמה של מימון שכזה עם הוראות מחירי העברה בישראל.

החל מיום 1.1.2008 יוחרגו מהגדרת "הלוואה" לעניין סעיף 85א שני המקרים הבאים:

1) הלוואה המקיימת את התנאים הבאים:

א) מקבל ההלוואה הוא חבר בני אדם בשליטת נותן ההלוואה.

ב) ההלוואה אינה צמודה למדד כלשהו ואינה נושאת ריבית או תשואה כלשהי. לעניין זה נקבע כי הצמדה לשער חליפין לא תחשב כהצמדה למדד ככל שההלוואה ניתנה במטבע מדינת התושבות של מקבל ההלוואה, בדולר ארצות הברית או באירו.

ג) ההלוואה אינה ניתנת לפירעון לפני תום תקופה של חמש השנים ממועד נתינתה.

ד) פירעון ההלוואה נדחה בפני התחייבויות אחרות וקודם רק לחלוקת נכסים לבעלי המניות בפירוק.

2) שטרי הון ואגרות חוב שהנפיק חבר בני אדם אחר עד יום 5.3.2008, שהינם לתקופה של שנה אחת לפחות, הריבית השנתית עליהם אינה עולה על 30% משיעור עליית המדד, ושהיו נכס קבוע בידי המלווה לפי חוק התיאומים בשל אינפלציה ביום 31.12.2007, או שהיו נכס קבוע בידיו החל מיום 1.1.2008 ועד יום 5.3.2008, אילו הוראות חוק התיאומים בשל אינפלציה היו חלות באותה תקופה.

עוד נקבע כי הפרשי שער, ככל שיהיו, בגין הלוואות ושטרי הון מוחרגים אלו, לא יחשבו כהכנסה מהפרשי שער בהתאם להוראת סעיף 8ג לפקודה ויחויבו במס כרווח הון במועד פירעון ההלוואה.

ו. היבטי מע"מ:

ככלל, חברה המעניקה הלוואה ללא ריבית או בריבית נמוכה מהריבית הקבועה בתקנות קביעת שיעור הריבית, בשל השפעתם של יחסים מיוחדים בין הצדדים, חייבת במע"מ בהתאם לריבית הקבועה בתקנות האמורות. זאת, בין אם מדובר בחברה המסווגת כ"עוסק" אשר מעניקה את ההלוואה, ובין אם מדובר בהלוואה בעלת אופי מסחרי.

עוסק המקבל הלוואה ללא ריבית או בריבית הנמוכה מריבית השוק או מקבל פיקדון, ככלל, חייב במע"מ על הריבית הרעיונית שנחסכה לו.

על פי תקנה 3(א)(2)(ה) לתקנות מס ערך מוסף, תקבולים שניתנו לעוסק בדרך של אי תשלום הפרשי הצמדה או ריבית או תשלום מופחת בשלהם, בשל הלוואה שניתנה לעוסק מאת בעל שליטה כהגדרתו בסעיף 3(ט) לפקודה באותו עוסק, למעט אם תקבולים כאמור ניתנו בידי מלכ"ר לא יחשבו כחלק ממחיר עסקאותיו.

© BDO

6. עסקאות בין צדדים קשורים - מחירי העברה, מע"מ ואיחודי עוסקים

א. קיום עסקאות בין צדדים קשורים:

סעיף 85א לפקודה קובע כי בעסקה בינלאומית שבה מתקיימים בין הצדדים לעסקה יחסים מיוחדים שבשלהם נקבעו תנאים אחרים לעסקה, באופן שהופקו ממנה פחות רווחים מאשר היו מופקים לעומת עסקה בה היו מעורבים צדדים שאין ביניהם יחסים מיוחדים, תדווח העסקה בהתאם לתנאי השוק ותחויב במס בהתאם.

תקנות מחירי העברה קובעות, לגבי עסקה בינלאומית שלא אושרה על ידי פקיד שומה כעסקה חד פעמית, כי כדי לקבוע האם עסקה כזו הינה בתנאי שוק, ייערך חקר תנאי שוק, אשר במסגרתו תושווה עסקה בינלאומית לעסקאות דומות לפי שיטות מסוימות המפורטות בתקנות אלה.

בהתאם לתקנות, יראו את העסקה הבינלאומית כעסקה שנעשתה בתנאי שוק כל עוד לא חרגו תנאיה מטווח תוצאות מסוים של תנאי שוק. במידה וחרגו תנאי עסקה זו מהטווח המוגדר בתקנות, ישונה הדיווח לצרכי מס של מחיר העסקה אשר נעשתה בפועל למחיר אחר, באופן ובדרך שנקבעו בתקנות, והנישום יחויב במס בהתאם.

תקנות מחירי העברה מטילות על נישום שהיה צד לעסקה בינלאומית לדווח בדוח השנתי למס על ביצוע עסקה בינלאומית וכן את מחירה ותנאיה בפועל. כמו כן, ולפי בקשתו של פקיד השומה, יגיש הנישום תוך 30 ימים, דוח המפרט את פרטי העסקה הבינלאומית.

יצוין, כי בהכנת דוח המס, יש למלא טופס 1385 על כל סוג עסקה המתבצעת בין תושב ישראל (הוא המדווח) לבין צד קשור תושב חוץ, העומדת בתנאי סעיף 85א.

מחיר השוק נקבע על פי שיטות שונות, ובין השאר שיטות הבוחנות את רווחיות העסקה. למשל בגין מתן שירותים, ניתן להשתמש בין השאר, בשיטת השוואת הרווחיות, למשל על פי שיעור רווחיות - Net cost plus. במסגרת הבדיקה יש לבחון לא רק את הרווחיות הנוצרת לנותן השירות לצד קשור, אלא גם האם העלויות שבגינן נזקף רווח, מדווחות ביתר או בחסר.

לדוגמה, כאשר צד לעסקה (נישום) מדווח על מתן שירותי ניהול לצד קשור, יש להוכיח כי מחיר העסקה מוצדק, בין השאר, בהקשרים הבאים:

- עמידה של הנישום בנטל ההוכחה כי העסקה הינה עסקה אמיתית אשר נבעה מצורך אמיתי לקבלת שירותי הניהול.
- קיים הגיון כלכלי העומד בבסיס העסקה ובחינת סבירות ההוצאה ביחס לשירות שניתן. יודגש כי גובה ההוצאה יותר לפי הנדרש לצורכי ייצור הכנסה.

לגבי עסקאות הנעשות בין צדדים קשורים מומלץ למסד את היחסים העסקיים בהסכמים רלוונטיים בכתב ומראש, תוך קביעת סוג העסקה ואופן חישוב התמורה בגינה. חשוב לשמור על עקביות בקביעת תמחור העסקה, על פי תנאי ההסכם.

יודגש, כי בהתאם לתקנות מס הכנסה (תכנון מס החייב בדיווח), התשס"ז-2006, עסקה כאמור יכולה להוות תכנון מס החייב בדיווח. ראה פרק חובת הדיווח על תכנוני מס.

ב. תיעוד:

יש להקפיד כי כל עסקה בין צדדים קשורים תבוסס על מסמכים נאותים, וזאת בשל החשיבות הרבה המיוחסת לקיום מסמכים ולפרוטוקולים בכתב, המסדירים את היחסים והעסקאות בין בעלי המניות והמנהלים לבין חברותיהם, וכדי להעיד על כוונת הצדדים לעסקה.

ג. מע"מ בעסקאות בין חברות קשורות:

חברות קשורות מחייבות לעתים זו את זו בגין שירותים, השתתפות בהוצאות וכן מעניקות מימון זו לזו. יש להקפיד על בחינת השלכות מע"מ ומכס (לעניין מכס - ככל שההתחשבנות כרוכה ביבוא / יצוא של טובין), הוצאת חשבונית מס ותיעוד בהתאם לנדרש, לרבות בכל הקשור ליבוא שירותים ונכסים בלתי מוחשיים. נציין שבין יתר ההשלכות, גם חברות באיחוד עוסקים חייבות להוציא חשבוניות מס בגין עסקאותיהן במסגרת האיחוד עוסקים ועל פי סעיף 71א לחוק להגיש דוח מסכם לעוסקים שנרשמו כאחד בתוך 90 יום מתום שנת המס. החל מיום 1.7.26 חלה חובת קבלת מספר הקצאה גם לחשבוניות מס בין חברות הרשומות באיחוד עוסקים – ראה להלן.

© BDO

ד. הרחבת דרישות התיעוד והדיווח תוך השוואת ההוראות החלות בישראל להוראות הנוהגות בקרב מדינות ה- OECD:

בשנת 2022 עודכנה החקיקה הנוגעת למחירי העברה וכן עודכנו תקנות מחירי העברה [תקנות מס הכנסה (קביעת תנאי שוק) (תיקון), התשפ"ב-2022], כהשלמה למהלך ייעול הליכי הפיקוח והבקרה של רשות המיסים בתחום מחירי העברה, וזאת במקביל לשינויים שמובילות רשויות מס נוספות בעולם.

במסגרת התיקון, הוקטן טווח הזמן אשר ניתן לנישום להגיש לפקיד השומה את המסמכים הנדרשים לאור דרישתו של פקיד השומה, כאשר טווח זמן זה קוצר מ-60 יום ל-30 יום.

כמו כן, במסגרת התיקון עודכנו דרישות התיעוד בהם נדרש הנישום לעמוד.

מצורפת טבלת סיכום עיקרי התיקון:

סוג התיעוד הנדרש	אפיון התיעוד	תחולה
Master File	מסמך המפרט את מדיניות מחירי העברה של הקבוצה. המסמך יכלול בין היתר: 1. תרשים מבנה אחזקות של הקבוצה הרב לאומית ומיקום גיאוגרפי של הישויות בקבוצה. 2. תיאור כללי המפרט את עסקי הקבוצה. ייכללו בתיאור נתונים כגון הסכמים עיקריים למתן שירותים, מידע על שרשראות אספקה, שווקים גיאוגרפים ועוד. 3. מידע לגבי נכסים בלתי מוחשיים בקבוצה. 4. מידע לגבי פעילות מימון בקבוצה. 5. תיאור מדיניות הקבוצה בהתאם לכללי חשבונאות ומס רלוונטיים.	חובת ההגשה של Master File חלה החל מדוחות המס המוגשים לשנת 2022, עבור קבוצות שמחזור העסקאות שלהן בשנה שקדמה לשנת הדיווח עלה על סך של 150 מיליון ש"ח.
Local File	מסמך חקר תנאי שוק. המסמך יכלול בין היתר: 1. תיאור המבנה הארגוני של הנישום. 2. פירוט בעלי התפקידים בקבוצה אליהם כפוף הנישום, לרבות תפקידם ומיקומם הגיאוגרפי של משרדם. 3. רשימת מתחרים עיקריים של הנישום, ככל וקיימים.	חובת ההגשה של Local File חלה מדוחות המס המוגשים החל משנת 2022.
CbCR	מסמך המהווה דוח בין מדינתי הכולל מידע מקיף ומפורט על ישויות הקבוצה. את המסמך תגיש חברת האם בקבוצה. בתנאים מסוימים, קיימת אפשרות כי החובה להגיש את המסמך תוטל על חברה אחרת בקבוצה במקום חברת האם. כמו כן, בתנאים מסוימים, רשות המיסים יכולה לחייב חברה בקבוצה להגיש את הדוח אף אם היא אינה חברת האם.	חובת ההגשה של CbCR חלה מדוחות המס המוגשים לשנת 2022.

תיקון זה פורסם כהמשך לעדכון טופס מחירי העברה (1385) הנספח לדוח המס, ולחוזר מס הכנסה 1/2020 אשר פורסם ביוני 2020, אשר פירט את התנאים הנדרשים לעמידה בהוראות סעיף 85א לפקודת מס הכנסה והתקנות הנלוות.

יודגש כי, החל משנת 2022 נדרש לצרף לדוח המס טופס מס' 1585 בו על הנישום להצהיר כי הוא חלק מקבוצה רב לאומית (בנוסף למידע נוסף אשר יש לספק בטופס).

© BDO

ה. חוזרי מס הכנסה - 2018:

חוזר מספר 11/2018 בנושא קביעת שיטת מחירי העברה המתאימה בפעילות הקשורה להפצה, שיווק ומכירות של קבוצה רב לאומית בשוק המקומי

ביום 5 בספטמבר 2018 פורסם חוזר מס הכנסה מספר 11/2018 הדן בסוגיית פעילות הקשורה למכירות, שיווק והפצה הנעשית באמצעות נציגות מקומית בישראל של קבוצה רב לאומית, ומכוון לבחירת השיטה המתאימה לתמחור פעילות הנציגות המקומית לאור ניתוח הפונקציות ו/או סיכונים ו/או נכסים (FAR) המתחלקים בין הנציגות המקומית לבין הישות הזרה בעסקה בינלאומית בין הצדדים הקשורים.

יצוין, כי החוזר אינו חל על פעילות כלכלית של מסחר ומתן שירותים באמצעות הזירה האינטרנטית בישראל (כמוגדר בחוזר מס הכנסה 4/2016). כמו כן, ככל שהפעילות לא מסווגת כראוי בהתאם לחוזר האמור לעיל, קיימים מקרים בהם רשות המיסים טוענת ש"יתרת הפעילות" תמוסה בישראל, הואיל והופקה בישראל ו/או קיים מוסד קבע ואף תבקש שהחברה הזרה תגיש דוחות מס בישראל על "יתרת הפעילות" בנוסף לדוח המס אשר הגישה הנציגות המקומית, ואף במקרים מסוימים, בשנים אשר להן שומות סגורות. בעת בחינת ה-FAR, גורסת רשות המיסים כי אמנם יש לבחון את החוזה המשפטי בין הנציגות המקומית לישות הזרה, אך במיוחד יש לבחון את התנהגות הצדדים בפועל אשר יכולה להיות שונה מהאמור בחוזה.

חוזר מספר 12/2018 בנושא שיעורי וטווחי רווחיות בעסקאות מסוימות

ביום 5 בספטמבר 2018 פורסם חוזר מס הכנסה מספר 12/2018 שמטרתו הינה להציג את עמדת רשות המיסים בישראל במספר סוגי עסקאות, תוך הקלת דרישות התיעוד והדיווח בדרך של מסלול ירוק (Safe Harbor). החוזר מאפשר בחירה בדיווח בהתאם לשיעורי הרווחיות המצוינים בו, אשר ייבחנו מעת לעת וייתכן כי יעודכנו בהתאם.

במסגרת הוראות מחירי העברה מחויב נישום המבצע עסקה בינלאומית בהכנת חקר תנאי שוק הכולל פרטים מסויימים. כמו כן, על פי תקנה 5(א)(8) לתקנות מחירי העברה נדרש הנישום, בין השאר, לקיים דיון לגבי השיטה אשר נבחרה, מאפייני ההשוואה, פירוט התוצאות שהתקבלו בעקבות ההשוואה, הצגת טווח הערכים או הטווח הבין-רבעוני, לפי העניין, וכן המסקנות הנובעות מההשוואה לעסקות הדומות. לאור זאת, ככל שהנישום מעורב בעסקה בינלאומית הנכנסת להגדרת העסקאות המוזכרות לעיל, הוא לא יידרש לספק את האמור בתקנה 5(א)(8) לתקנות מחירי העברה, אך עדיין יהיה חייב לפרט את האמור בשאר הדרישות המצויות בתקנה 5 לתקנות מחירי העברה, כמפורט לעיל.

חוזר מספר 13/2018 בנושא הלוואה בריבית נמוכה

ביום 5.9.2018 פורסם חוזר מס הכנסה מספר 13/2018 העוסק בהלוואות בריבית נמוכה. מטרתו של החוזר הינה להבהיר את יישום הוראות סעיפים 3(ט), 3(י) ו-85א לפקודת מס הכנסה לאור התיקונים שנעשו לפקודה ואת יחסי הגומלין בין סעיפים אלה.

יובהר כי הגדרת הלוואה בסעיפים 3(ט) ו-3(י) ממעטת הלוואות שחלות לגביהן הוראות סעיף 85א לפקודה. לפיכך, תחילה יש לבדוק אם מתקיימים תנאי סעיף 85א לפקודה, דהיינו אם ההלוואה היא עסקה בינלאומית ובין הצדדים לעסקה מתקיימים יחסים מיוחדים. ככל שלא מתקיימים תנאי סעיף 85א לפקודה, יש לבדוק אם ההלוואה עונה להגדרת הלוואה שבסעיף 3(ט) לפקודה ורק לאחר מכן לבדוק את ההגדרה שבסעיף 3(י) לפקודה.

<u>הוראות ליישום סעיף 85א לפקודה</u> - הסעיף והתקנות מכוחו נועדו להבטיח כי מחיר ו/או תנאים שנקבעו בעסקה בינלאומית שהתבצעה בין צדדים שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים הוא אותו מחיר ו/או תנאים שהיו נקבעים אילו הייתה העסקה מתבצעת בין צדדים שלא מתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים - כלומר יש לוודא כי העסקה תדווח בהתאם לתנאי השוק ותחויב במס בהתאם. על אף האמור יודגש כי החוזר מפרט את אופן המיסוי של הלוואות מוחרגות העומדות בתנאי סעיף 85א(ו), עליהן יש לדווח באופן שונה מכללי הדיווח בהתאם לתנאי השוק. בין ההלוואות המוחרגות ניתן למצוא הלוואות שמקבל הלוואה הוא חבר בני אדם בשליטתו של נותן ההלוואה; ההלוואה אינה צמודה למדד כלשהו, ההלוואה אינה נושאת ריבית או תשואה כלשהי; הלוואה שאינה ניתנת לפירעון לפני תום תקופה של חמש שנים; וכן הלוואה שפירעונה נדחה בפני התחייבויות אחרות וקודם רק לחלוקת נכסים לבעלי המניות.

© BDO

במקרה של הלוואה מוחרגת, אשר בטרם תום תקופת חמש השנים שונו תנאיה או שנפרעה, יראו בכך כאי עמידה בתנאי הוראות סעיף 85א(ו) לפקודה ואז יש להחיל את הוראות סעיף 85א לפקודה החל מיום מתן ההלוואה.

נישום הטוען לעמידה בתנאי סעיף 85א(ו) לפקודה יצרף לדוח השנתי שיגיש, טופס 1485 בגין כל הסכם הלוואה כזה בין הצדדים (ללא צירוף הטופס, יש לדווח על הכנסות מריבית בגובה שווי השוק של ההלוואות).

ו. חוזר מס הכנסה - 2020:

חוזר מספר 1/2020 בנושא התנאים הנדרשים לעמידה בהוראות סעיף 85א לפקודת מס הכנסה והתקנות הנלוות, המחייבים עריכת חקר תנאי שוק

ביום 2.6.2020 פורסם חוזר מס הכנסה - 1/2020 המפרט מה הם התנאים הנדרשים לעמידה בהוראות סעיף 85א' לפקודת מס הכנסה והתקנות הנלוות, המחייבים עריכת חקר תנאי שוק בעסקאות בין-לאומיות בין צדדים קשורים בהתאם לסעיף 85א(ג)(1) ותקנה 5 לתקנות מס הכנסה (תקנה 5 לתקנות מס הכנסה (קביעת תנאי שוק) התשס"ז-2006).

משמעות העמידה בתנאים היא, העברת חובת הראיה (במסגרת ההליך השומתי) אל פקיד השומה, בשונה מהכלל אשר נקבע בפסיקה ובחקיקה כי, נטל השכנוע ונטל הבאת הראיה בשלב הראשוני, מוטל על כתפי הנישום (ע"א 943/16 **קונטירה** וכן סעיף 85א'(ג)(1) לפקודה).

להלן רשימת עיקרי התנאים המפורטים בחוזר:

1. מחקר מפורט ומבוסס לגבי אופן קביעת המחיר:

על המסמכים שהוגשו במסגרת עבודת החקר לתמוך בטענות הנישום ולהוביל למסקנת עבודת החקר במובן זה שיתקיים קשר בין העובדות, הראיות והטענות. כמו כן חקר השוק צריך להיות מקיף וממצה באופן הולם את נסיבות העניין.

2. בחירת שיטת החישוב:

עבודת החקר צריכה לכלול גם הסבר סביר לגבי בחירת שיטת חישוב מחיר השוק על מנת לעמוד בתנאי הסעיף. כך לדוגמה, במקרה בו לשני הצדדים בעסקה, קיימים נכסים בלתי מוחשיים בעלי ערך התורמים באופן משמעותי לרווח או להפסד המשותף, והנישום קבע את מחיר השוק לפי מדד של מרווח על סך העלויות הישירות והעקיפות, ללא הסבר מניח את הדעת מדוע לא בחר בשיטת חלוקת הרווח - אז יקבע כי הנישום לא עמד בתנאי הסעיף.

3. תיעוד שלבי הבנצ'מרק:

תיעוד שלבי החיפוש אחר חברות בנות השוואה; רשימת חברות אשר נפסלו באופן ידני מלשמש כחברות בנות השוואה; רשימת החברות אשר נבחרו כחברות בנות השוואה או הנתונים החשבונאיים של החברות בנות ההשוואה אשר עליהם בוצע תחשיב מחיר השוק.

4. מסמכים מבססים:

עבודת חקר צריכה לכלול את כלל המסמכים המפורטים בתקנה 5 לתקנות וכן מסמכים חשובים נוספים שיש בהם כדי לבסס את עבודת החקר, הן לעניין הטיעון העובדתי הן לעניין שיטת הניתוח, רישום בדוחות של הנישום; רישום בדוחות של הצד הנבדק; רישום בדוחות של הקבוצה הבין-לאומית וכו'.

© BDO

5. **חקר השוק מתייחס לעסקאות בעלות מאפיינים דומים.**

6. **יישום:**

מסמכים המצביעים על יישום של מחיר השוק שנקבע. הדרישה מתייחסת הן לדוח בצד הישראלי והן לדוחות של הצדדים האחרים לעסקה (יודגש כי גם הפורמט החדש של טופס מחירי העברה (1385), מקשר לדוחות הכספיים).

במקרה בו לא הוגשה עבודת חקר או שהוגשה עבודת חקר שאינה עומדת בדרישות החוק ותקנות קביעת תנאי שוק, לא יידרש פקיד השומה לערוך עבודת חקר בהיקף דומה לזה הנדרש מהנישום אלא תערך שומה על פי מיטב השפיטה כגון - אומדנים, הערכות, ניסיון אישי ועוד. לפקיד השומה שמורות מלוא הסנקציות על פי דין, וביניהן קנס על גרעון ועוד.

החלטת פקיד השומה שלא לראות במסמכים שהוגשו על ידי הנישום כעבודת חקר תהא מנומקת ותיכלל במסגרת השומה שתערך לנישום.

במקרה בו קיימת מחלוקת על עצם תחולת הסעיף, דהיינו במקרה בו פקיד השומה טוען שהחברה הזרה היא צד קשור לנישום, ואילו הנישום טוען כי אינו צד קשור לחברה הזרה ולכן אינו ממציא עבודת חקר בהתאם לדרישת פקיד השומה, פקיד השומה יקבע את מחיר השוק בשומה לפי מיטב השפיטה.

ככל שהנישום עמד בחובת הראיה כמפורט בסעיף 85א'(ג)(2) לפקודה, תעבור חובה זו לפקיד השומה שיידרש להוכיח באמצעות ראיות "ברורות ומשכנעות" העומדות ברף הוכחה של "מאזן הסתברויות", את דרך חישובו.

ז. **חוזר מס הכנסה - 2025:**

חוזר מס הכנסה 1/2025 - רשות המסים בנושא: מחירי העברה - תיקון 261 לפקודה - דוח ישות אם סופית (להלן: CBCr)

בשנת 2025 פורסם חוזר מס הכנסה 1/2025 של רשות המיסים שעוסק ביישום תיקון 261 לפקודה, המתייחס לדוח ישות אם סופית (Country-by-Country Report – CBCr) במסגרת כללי מחירי העברה.

החוזר מפרט את הדרישות החדשות החלות על קבוצות רב-לאומיות, ובפרט על ישויות אם סופיות שממוקמות בישראל, בנוגע לדיווח על פעילותן הכלל-עולמית. הדוח כולל מידע פיננסי ומיסויי לפי מדינה, במטרה להגביר את השקיפות ולמנוע תכנוני מס אגרסיביים.

להלן עיקרי החוזר:

1. **חובת הדיווח:**

סעיף 85ג(ג) לפקודה קובע כי ישות אם סופית תושבת ישראל נדרשת להגיש באופן מקוון CBCr בהתקיים שני התנאים הבאים במצטבר: א. ישות האם הסופית היא חלק מקבוצה רב לאומית. ב. מחזור הקבוצה המאוחד, בשנה שקדמה לשנת המס, עולה על 3.4 מיליארד ש"ח.

ישות תושבת ישראל העומדת בשני התנאים המוגדרים בסעיף, נדרשת להגיש בישראל CBCr. ניתן להגיש באופן ישיר בישראל או באופן עקיף במדינה אחרת, בכפוף להתקיימות תנאים מסוימים כפי שיפורט בהמשך.

© BDO

2. מקום ומועד הגשת הדוח:

ככלל, דוח CBCr יוגש במדינת התושבות של ישות האם הסופית (כהגדרתה בסעיף 85ג לפקודה), אולם הקבוצה רשאית למנות ישות אם חלופית לצורך הגשת הדוח במדינה אחרת בכפוף לשלושה תנאים מצטברים (ובאישור המנהל):

2.1. **קיים הסכם רשויות מוסמכות בתוקף** - במועד הגשת הבקשה קיים הסכם בתוקף עם המדינה בה יוגש הדוח;

2.2. **הודעה מראש** - ישות האם הסופית תיידע את המנהל באופן מקוון, עד לתום שנת המס אליה מתייחס דוח ה-CBCr, על כוונתה להגיש במדינה אחרת;

2.3. **הוכחת הגשה** - הצגת הוכחה על הגשת הדוח במדינה האחרת עד שנה מתום שנת המס (עד 15 חודשים מתום שנת המס אליה מתייחס הדוח).

אי הגשת דיווח כאמור יחייב בהגשת דוח CBCr בישראל.

3. עדכון הרשות כשדוח ה- CBCr - מוגש במדינה אחרת - Notification:

3.1. **לישות אם סופית תושבת ישראל הבוחרת להגיש מחוץ לישראל:**

העדכון יבוצע באופן מקוון בפורטל חילופי מידע אוטומטיים ("**פורטל חמ"א**"). אישור המנהל להגשה יינתן רק לאחר טעינת אסמכתא לפורטל חמ"א.

3.2. **על כל חברה ישראלית בקבוצה רב לאומית זרה חלה החובה לעדכן את הרשות באמצעות מייל ייעודי (בנוסף לדיווח בדוח המס בטופס 1585).**

4. כמו כן, כולל החוזר מספר הבהרות חשובות נוספות:

4.1. כללים לגבי שערי החליפין לבחינת עמידת הקבוצה בתנאי המחזור עבור חברות שמדווחות במטבע זר.

4.2. ישות תושבת ישראל שהיא חלק מקבוצה רב לאומית החייבת בדיווח CBCr אשר אין לה תיק במס הכנסה, תידרש לפתוח תיק כאמור לצורך דיווח טופס 1585.

4.3. אי הגשת הדיווח (או דיווח חלקי או שגוי) כמוה כאי הגשת דוח לפי סעיף 131.

חוזר מס הכנסה מספר 8/2025 - רשות המסים בנושא: ייחוס הכנסות למרכזי מחקר ופיתוח

לאחרונה אנו עדים למתח רב בדיוני השומה הנסוב סביב סוגיית מרכזי פיתוח בישראל (המספקים שירותי פיתוח לחברות זרות קשורות). מחד, דיוני השומה מייצרים פוטנציאל גביית מס רב עבור רשות המיסים בישראל (תוך כדי יצירת פוטנציאל לתאונת מס שדורשת טיפול בשל כפל מס), ומאידך, משרד האוצר ורשות המיסים מעוניינים לפעול להאצת ענף ההייטק, ולשמירה על האטרקטיביות של ישראל בזירת ההייטק העולמית.

על מנת לאזן בין האינטרסים, פרסמה רשות המיסים ביום 2 בנובמבר 2025, חוזר אשר מעניק וודאות מיסויית לחברות טכנולוגיה רב לאומיות הפועלות בישראל. כלומר, ככל ומרכזי הפיתוח יעמדו בתנאים מסויימים (בעיקר אופי הפעילות, צירוף חקר תנאי שוק מפורט לדוח המס ועוד), כי אז רשות המיסים תטיל על עצמה מגבלות מסוימות בשלב הוצאת שומה, אשר תענקנה וודאות מסוימת למרכזי הפיתוח.

עיקר המחלוקת בדיוני השומה נסובה בתחום מחירי העברה, כאשר מרכז הפיתוח מספק שירותי פיתוח לחברה זרה ומחייב אותה על שירותיו. הואיל ומרכז הפיתוח הינו צד קשור לחברה הזרה, חלה עליו החובה להוכיח כי החיוב מהווה חיוב במחיר שוק (כלומר בעקיפין, שהרווח שנותר לו בישראל, הוא רווח מתאים לפעילות שביצע).

ככל שמדובר על פעילות פיתוח פשוטה, כי אז נראה שרשות המיסים תוכל לאשר רווח המבוסס על מנגנון המרווח על בסיס הוצאות. ככל שפעילות מרכז הפיתוח הישראלי מורכבת יותר, יכולות לעלות טענות מצד רשות המיסים כי יש להשאיר בישראל רווח מבוסס על שיטת Profit Split. כלומר, **שיש לייחס לישראל רווח מסוים מהרווח ה"כלל עולמי" של חברת ההייטק הרב לאומית, ולמסות אותו בהתאם בישראל**.

© BDO

יצוין כי, מרכז הפיתוח מחויב בדוח המס להצהיר, בין השאר, על שיטת התמחור אשר בחר, וכן הוא מחויב לציין שהכין חקר תנאי שוק (התומך בחיוב שהוציא לחברה הזרה).

החוזר קובע מנגנון אישורים פנימי ברשות המסים לפני שינוי שיטת מחירי ההעברה מ- Cost Plus לשיטת Profit Split. דרג האישור הנדרש משתנה בהתאם למחזור ההכנסות של הקבוצה הרב-לאומית:

- בקבוצה שמחזורה נמוך מ- 10 מיליארד ש"ח נדרשים ליווי של החטיבה המקצועית ואישורים מדורגים לפני הוצאת שומות שלב א' ושלב ב'.
- בקבוצה שמחזורה עולה על 10 מיליארד ש"ח נדרשים אישורים בדרגים בכירים יותר, ובשלב ב' נדרש אישור מנהל רשות המסים.

מנגנון זה חל רק על עצם שינוי שיטת מחירי ההעברה. הוא אינו מונע מפקיד השומה לבחון את בסיס העלויות, את סיווג ההוצאות, את שיעור המרווח או סוגיות אחרות הנכללות בשומה.

החוזר קובע גם מנגנון אישור נוסף כאשר פקיד השומה מבקש להותיר את שיטת ה־Cost Plus על כנה, אך לקבוע מרווח העולה על 14%. במקרה כזה נדרש אישור החטיבה המקצועית בהתאם לשלב השומה.

בהתאם למה שנקבע בחוזר, מרכזי פיתוח אשר יעמדו בתנאים מסויימים, יגבילו במידה מסויימת את יכולתו של פקיד השומה לקבוע שומה השונה משיטת התמחור בה בחר מרכז הפיתוח (למשל אם מרכז פיתוח בחר ליישם את שיטת המרווח על בסיס הוצאות, אזי פקיד השומה יהיה מוגבל באופן מסוים, בכפוף להוראות טיוטת החוזר, בהוצאת שומת Profit Split).

ככל שמרכז הפיתוח לא עמד באותם תנאים (למשל לא הכין חקר תנאי שוק העומד בכללים הקבועים בחוזר, או שמרכז הפיתוח מספק שירותי פיתוח משמעותיים שאינם רוטיניים) כי אז לא מוטלת על פקיד השומה כל מגבלה בהוצאת שומה על פי שיטת תמחור שיבחר (כמובן במגבלות דיני המס הכלליים).

7. הכרה בהכנסה עסקית ובהכנסה מדמי שכירות

יש לבדוק שכל ההכנסות הכלולות בחשבונות אכן גובשו והופקו כהכנסה עד לתום שנת המס ושהן אינן כוללות הכנסות מראש או מקדמות מלקוחות.

חברות אשר הכנסתן מהשכרה אינה מגיעה לכדי הכנסה מעסק, טוב יעשו אם ישקלו לדחות את קבלת התקבולים מראש עד לאחר תחילת שנת המס 2027. זאת, מכיוון שהכנסה מראש מדמי שכירות ממוסה על בסיס מזומן, כלומר היא תמוסה כבר בשנת קבלתה.

ביום 6 במאי 2025, פרסמה רשות המסים נייר עמדה מקצועי מספר 3/2025 בעניין אי תחולת סעיף 8ב על הכנסות מראש המהוות הכנסה מעסק לפי 2(1) לפקודה. סעיף 8ב לפקודה מסדיר את עיתוי הדיווח על הכנסות מראש שמקורן בדמי שכירות ממקרקעין ומנכסים אחרים לפי סעיפים 2(6) ו- 2(7), וקובע, ככלל, כי הן ייכללו בהכנסה החייבת בשנת קבלתן בפועל, אף אם הן מתייחסות לתקופות עתידיות.

במסגרת נייר העמדה, הובהר כי, סעיף 8ב אינו חל על הכנסות מדמי שכירות שהן הכנסה מעסק לפי סעיף 2(1) לפקודה, כאשר הנישום מדווח לפי שיטת צבירה, גם אם מדובר בהכנסה מראש.

עוד הובהר כי לעמדת רשות המיסים, סעיף 8ב, אינו מחייב דיווח על בסיס מזומן בלבד, אלא קובע שהכנסה מראש תדווח במועד קבלתה בפועל או לפי שיטת הצבירה, לפי המוקדם ביניהם.

כידוע, בהתאם להלכה שהתגבשה בפסיקת המס, במצבים מסוימים, יש לראות בביצוע שיפורים במושכר כדמי שכירות בידי המשכיר, כאשר מטבע הדברים בחלק מהמקרים דמי שכירות אלה ייחשבו לדמי שכירות ששולמו מראש. בחוזר מס הכנסה 5/2011 נקבעו הנחיות וכללים בנוגע לחיוב הכנסות דמי שכירות ששולמו בדרך של ביצוע שיפורים במושכר, לרבות בכל הנוגע למועד ההכרה בהכנסה; כימות ההכנסה; חישוב השבח בעת מכירת המושכר; ואופן התרת הוצאות בידי המשכיר.

© BDO

8. הכנסה ממחילת חוב

א. היבטי מס הכנסה:

מחילת חוב יכול שתעשה בשתי דרכים:

1) חוב אשר נמחל לנישום בהסכמה חוזית.

2) חוב שהנישום נהג כלפיו כאילו נמחל לו בשנת המס.

במידה והחוב שנמחל נובע מהוצאה שניכויה הותר לנישום לצרכי מס או מסכומים שהתקבלו לשם יצירת הכנסה מעסק או ממשלח יד - תהווה מחילת החוב הכנסה חייבת בידי נישום באותה שנת מס בה נמחל החוב. הכנסה שנובעת ממחילת סכום שהתקבל לשם יצירת הכנסה מעסק או משלח יד, ואין היא מהווה מחילה של סכום ששימש להוצאה שנתבעה בניכוי, תיחשב לרווח הון, ואולם לעניין קיזוזה תוכל להיות מקוזזת אף כנגד הפסד עסקי מועבר.

בעניין **כץ** (ע"מ 5020/97 + ע"מ 5024/97) נקבע כי, במקרה של מחילת חוב או חלק ממנו, אשר שולמו בעבר תשלומים מסוימים לשם סילוקו - הוראות הפקודה כאמור בעניין מחילת חוב יושמו לגביו לפי שיטת הייחוס הבאה: סכום החוב הניתן לסילוק במועד התשלום ייזקף תחילה על חשבון הוצאות גבייה, אחר כך על חשבון ריבית ורק לבסוף עבור יתרת הקרן.

בעניין **הורוביץ** (ע"א 9715/03) נקבע כי, חדלות פירעון של החייב יכולה להעיד כי החוב נשמט. בית המשפט קבע כי ככל שהמצב הכלכלי של החייב קשה יותר כך יש סיכוי רב שיראו בחוב כנשמט.

בעניין **יהודה שנהב** (ע"א 4060/12) נקבע כי יש לבחון את נסיבות מחילת החוב ולבחון אם המחילה היא עסקה מלאכותית. כמו כן, ציין בית המשפט כי יש ממש בטענה לפיה צריכה להתקיים סימטריה בין ההכרה בהפסד בידי הנושה לבין ההכרה בהכנסה בידי הלווה.

בעניין **גוטקס** (ע"מ 61394/10/15) נקבע כי במקרים בהם חוב נמכר בהנחה משמעותית, אין הכרח כי מדובר בהכנסה, שכן חוב יכול להימכר בהנחה משמעותית ואין הדבר מהווה מחילה בידי החייב, למרות שהמכירה מביאה להיווצרותו של הפסד בידי המוכר.

בעניין **אדוארד בבחנוב** (ע"מ 61908/19) נקבע כי על מנת להחליט האם השנה אליה מיוחסת ההכנסה ממחילת חוב התיישנה, יש לתור אחר המועד בו נעשתה מחילת החוב ולא אחר המועד בו נוצר החוב. מועד התגבשות ההכנסה שבא לידי ביטוי בספרים הוא המועד בו אופסה יתרת החוב.

בעניין **דוד ורדי** (ע"מ 3572-04-2021) נקבע כי, משך הזמן החולף בהיעדר נקיטת צעדים וגילו של החוב עשויים להצביע על מחילת החוב. אולם, השלכת גיל החוב צריכה להיבחן לצד יתר נסיבות המקרה.

יודגש, כי בהתאם לתקנות מס הכנסה (תכנון מס החייב בדיווח), התשס"ז-2006, מחילת חוב לקרוב עשויה להוות תכנון מס החייב בדיווח.

ב. היבטי מע"מ:

סעיף 12 לחוק מע"מ מטיל חבות במע"מ על תרומה, תמיכה או סיוע אחר שקיבל עוסק. בפסק דין תה"ל (ע"א 141/00) קבע בית המשפט העליון שמחילת חובות היא סיוע כאמור בסעיף 12 לחוק מע"מ.

החלטות מיסוי שניתנו מאוחר יותר קבעו שבתנאי אותן החלטות מיסוי מחילת החוב אינה נופלת לגדרו של סעיף 12 מכאן המלצתנו שיש לבחון פרטנית מול הרשות בכל מחילה את נושא החבות במע"מ לפני ביצועה.

© BDO

9. רכישה עצמית של אג"ח והסדרי חוב

חוזר מס הכנסה 2/2010 סוקר את היבטי המס לרבות מע"מ החלים ברכישה עצמית של אגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה ובהסדרי החוב השונים. יצוין, כי חוזר זה משקף את עמדתה של רשות המיסים. עמדה זו אינה נקייה מספקות.

ולהלן עיקרי החוזר:

א. מיסוי החברה הרוכשת בגין רווח מרכישה עצמית של אגרות חוב:

1) רכישה עצמית המבוצעת על ידי החברה המנפיקה - הרווח יסווג כהכנסת מימון או כהכנסה ממחילת חוב. הרווח מהרכישה העצמית ייחשב לנצמח כבר במועד ביצוע הרכישה.

2) רכישה עצמית של אג"ח על ידי חברה בת או חברה קשורה - לא תהווה אירוע מס במועד הרכישה ואירוע המס ידחה למועד פירעון אגרות החוב או מכירתן לצדדים שלישיים. אולם, בהתקיים כל התנאים המפורטים להלן יראו ברכישה כרכישה עצמית של אגרות החוב על ידי החברה המנפיקה, ויחול האמור בסעיף 1 לעיל:
   א) החברה הבת/הקשורה הינה חברה חדשה שהוקמה לצורך הרכישה או חברה קיימת ללא פעילות ממשית;
   ב) החברה הבת/הקשורה מוחזקת, במישרין או בעקיפין, בשיעור 90% לפחות בידי החברה המנפיקה או קרובה;
   ג) החברה הבת/הקשורה רוכשת את אגרות החוב באמצעות מימון מהחברה המנפיקה או מקרובה או בערבותם;
   ד) תנאי ההלוואה שניתנה לחברה הרוכשת על ידי החברה המנפיקה או קרובה, לצורך רכישת אגרות החוב, מושפעים מהיחסים המיוחדים ביניהם.

   בעניין **חכ"ל בניה ופיקוח** (ע"מ 1742-09-13) נקבע, בין היתר, כי מעורבותה של החברה האם, הן בקבלת החלטות והן במימון הפעילות, איננה מצדיקה את ייחוס תוצאות הרכישות והמכירות של אגרות החוב על ידי החברה הבת לחברת האם. עוד נקבע, כי קיומם של ארבעת התנאים המפורטים לעיל איננו מקנה זכות לייחס הכנסות ממכירת אגרות חוב של חברה בת לחברה המנפיקה, אלא נועד להנחות באילו מקרים מדובר בפעולה מלאכותית.

   בעניין **אוסיף** (ע"מ 37886-07-15) נקבע, בין היתר, כי רכישה עצמית של אגרת חוב מהווה מחילת חוב, הן אם האגרת חוב נרכשה מחברה בת שממנה בעבר את עלות הרכישה באמצעות הלוואה שנטלה מהחברה שהנפיקה את אגרת החוב, והן מרכישה מכל גורם אחר. כמו כן, קבע בית המשפט כי עיתוי החיוב במס בגין הרכישה העצמית חל במועד ביצוע הרכישה.

3) רכישה עצמית של אג"ח באמצעות שותפות - תחשב כרכישה עצמית על ידי החברה המנפיקה ויחול האמור בסעיף 1.

ב. הסדרי חוב:

ככלל, פירעון חלקי או מלא של אגרות חוב במסגרת הסדר חוב, בנסיבות בהן המחיר המשולם בגין אגרת החוב נמוך מגובה ההתחייבות, מצמיח לחברה המנפיקה הכנסה בגין מחיקת ההתחייבות לנושים. כלל זה יחול גם במקרים בהם פירעון החוב נעשה תמורת מניות ו/או אופציות ו/או מכשיר התחייבותי אחר. תשלום זה ייחשב כתשלום יחסי או מלא, לפי העניין, על חשבון החוב, בהתאם לשווי השוק של הנכסים הפיננסיים שניתנו כתמורה.

עם זאת, משיקולי מדיניות ועל מנת להקל על חברות המצויות בקשיים ובכדי לאפשר את קיום הסדרי החוב, במקרים בהם מדובר בחברה המוכיחה כי איננה סולבנטית ואשר בידה הסדר נושים מאושר על ידי בית משפט במסגרת סעיף 350 לחוק החברות, ניתן לפנות לחטיבה המקצועית ברשות המיסים על מנת לבחון הסדר מס לאופן קיזוז ההפסדים הקיימים בחברה כנגד ההכנסה שנוצרה כתוצאה מהסדר החוב, לאופן הפחתת מחירם המקורי של נכסי החברה ולאופן חיוב יתרת ההכנסה ככול שתהיה. זאת, בהתאם לתנאי הסדר החוב הספציפי והתמורה המשולמת.

© BDO

ג. היבטי מע"מ:

1) רכישה עצמית של אג"ח הנסחרות בבורסה על ידי החברה המנפיקה אינה בבחינת עסקה החייבת במע"מ, אינה בבחינת "תרומה, תמיכה או סיוע אחר" ואינה מהווה חלק ממחיר עסקאותיו של העוסק;

2) במקרים בהם אגרות החוב נרכשות על ידי חברה בת או חברה קשורה, כמפורט בסעיף א.2 לעיל, באמצעות מימון מהחברה המנפיקה על ידי מתן הלוואה לחברה הבת או לחברה הקשורה, יחולו ההוראות הבאות:
   א) כאשר ההלוואה מאת החברה המנפיקה הינה הלוואת BACK TO BACK, כך שבפועל לא נוצר בידי מי מהצדדים רווח בקשר עם ההלוואה, אזי ההלוואה לא תחשב לעסקת אשראי החייבת במע"מ;
   ב) היה והחברה שרכשה את אגרות החוב הנסחרות בבורסה מכרה אותן ולא פרעה את ההלוואה, תחשב ההלוואה לעסקת אשראי החייבת במע"מ ומחירה יהיה בגובה הריבית והפרשי ההצמדה שנקבעו להלוואה;
   ג) במקרה שההלוואה שניתנה על ידי החברה המנפיקה אינה הלוואת BACK TO BACK, יש לפנות למחלקה המקצועית במע"מ לקבלת הסדר מס פרטני בהתאם לנסיבות המקרה.

3) פירעון מלא של אגרות חוב הנסחרות בבורסה במסגרת הסדרי חוב אינו מהווה עסקה החייבת במע"מ. במקרה של פירעון חלקי של אג"ח במסגרת הסדרי חוב, מומלץ לפנות למחלקה המקצועית במע"מ לקבלת הסדר מס פרטני לנסיבות המקרה.

10. רכישה עצמית של מניות

בחוזר מס הכנסה 02/2018 פרסמה רשות המיסים את עמדתה בנושא רכישה עצמית של מניות. החוזר קובע, בין היתר, את האופן שבו יש לסווג, לפי עמדת רשות המיסים, רכישה עצמית של מניות בידי החברה הרוכשת, בידי בעלי המניות בחברה ובידי תאגיד קשור.

א. סיווג לצורכי מס בידי בעלי המניות בחברה:

החוזר מבחין בין שני מקרים שונים כלהלן:

1) הרכישה נעשתה מכל בעלי המניות באופן יחסי שווה "**רכישה פרו-רטה**". במקרה זה יש לסווג את העסקה כחלוקת דיבידנד.

2) הרכישה לא נעשתה מכל בעלי המניות באופן יחסי שווה "**רכישה שאינה פרו-רטה**". במקרה זה בעלי המניות מוכרים את מניותיהם וחלק אחר אינו מוכר כלל או מוכר מניות בשיעור אחר, כך שלאחר המכירה שיעור ההחזקה בידי בעלי המניות המוכרים יפחת ושיעור ההחזקה בידי בעלי המניות הנותרים יעלה על אף שהם לא רכשו מניות בפועל. לגישת רשות המיסים, למעשה בעלי המניות הנותרים עושים שימוש ברווחי החברה על מנת לרכוש את מניות בעלי המניות המוכרים ובכך לעלות את שיעור החזקתם בחברה. לפיכך, לפי גישה זו, רכישה כאמור תסווג כעסקה המורכבת משני שלבים, לפי אחת מהגישות לעיל:
   א) גישה 1 - בשלב הראשון, חולק דיבידנד בסכום כולל לפי סכום הרכישה לכל אחד מבעלי המניות טרם הרכישה לפי חלקו היחסי. בשלב השני, בעלי המניות הנותרים רכשו מבעל המניות היוצא את מניותיו בסכום הדיבידנד שקיבלו.
   ב) גישה 2 - בשלב הראשון, בעלי המניות שלא מכרו או מכרו בשיעור אחר רוכשים את המניות הנמכרות בסכום רכישה בהתאם לחלקם היחסי בחברה. בשלב השני, העבירו בעלי המניות הרוכשים את המניות לחברה בתמורה לסכום הרכישה.

יצוין, כי חוזר זה התבסס בין היתר על פסק הדין בעניין **דן ברונובסקי** (עמ"ה 21268-06-11) ועל פסק הדין בפרשת **בר ניר תמר** (ע"מ 1100-06). בשני פסקי דין אלו, הגיעו בתי המשפט למסקנה כי הטעמים עליהם הצביעו הצדדים לביצוע הרכישה העצמית אינם קשורים לפעילותה העסקית של החברה הרוכשת, אלא לאינטרסים האישיים של בעלי המניות בה. בהתאם לכך, סווגו עסקאות רכישת המניות העצמית כפעולה המחייבת את בעלי המניות הנותרים במס בגין הכנסה מדיבידנד.

© BDO

בפסק דינו של בית המשפט העליון משנת 2023 בעניין **בית חוסן וסיידה** (ע"א 9308/20 - ע"א 8116/21) נקבע כי כאשר מדובר בחברה פרטית שהיא "מעין שותפות" בה רוכשת החברה את מניותיו של אחד מבעלי המניות, קיים קושי לקבוע מהי המטרה הדומיננטית של עסקת הרכישה, וכשבעקבות הרכישה גדלה ההשפעה הניהולית של בעלי המניות הנותרים באופן המקשה גם הוא להבחין בין רכישה עצמית שהיטיבה רק עם החברה, לבין כזו שהיטיבה גם או בעיקר עם בעלי המניות בה, יש לסווג את העסקות הללו ככאלו בהן חולק דיבידנד לבעל המניות הנותר.

בפסק דינו בעניין **שמעון אליהו גוזלן ואח'** (ע"מ 52828-01-20, ע"מ 52955-01-20, ע"מ 53061-01-20), התבסס בית המשפט המחוזי על הלכת בית חוסן, וקבע כי מבחן "מטרת הרכישה העצמית" אינו רלוונטי לקביעת תוצאת המס של הרכישה העצמית, בעיקר מהטעם שטובת בעלי המניות וטובת החברה בחברת מעטים מעורבות זו בזו. עוד נקבע, כי נוכח אופייה של החברה, זהים האינטרסים שלה ושל בעלי המניות שלה, לכל הפחות לעניין הפחתת חבות המס, ועל כן יש לראות בה כחברה שהיא "מעין שותפות" לעניין הסיווג מחדש של הרכישה העצמית של המניות כדיבידנד שחולק לבעלי המניות, או כ"חברת מעטים" כהגדרתה בפקודת מס הכנסה. משכך, קיבל בית המשפט את עמדת פקיד השומה אשר סיווג את ביצוע הרכישה עצמית כקבלת דיבידנד בידי בעל המניות בחברה לאחר ביצוע הרכישה העצמית.

ב. סיווג לצורכי מס ברכישה על ידי תאגיד קשור:

במקרים בהם רכישת מניות חברה נעשית על ידי תאגיד קשור, יש לראות בעסקה ברמת בעלי המניות המוכרים כמכירה של מניות ולא כדיבידנד. אולם, אם התאגיד הקשור, הרוכש את המניות, מוחזק בשליטת חברת האם, במישרין ובעקיפין, יש לשקול סיווג העסקה כחלוקת דיבידנד.

ג. סיווג לצורכי מס בידי החברה הרוכשת:

רכישה עצמית על ידי החברה אינו מהווה אירוע מס, למעט במקרה בו החברה הינה איגוד מקרקעין כהגדרת מונח זה בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963. ככלל, מכירה של מניות רדומות (מניות באוצר) על ידי החברה תסווג כהנפקת הון אשר לא תהווה אירוע מס. עם זאת במקרים חריגים בהם מכירת המניות הרדומות נושאת אופי מסחרי, יש לראות במכירה כעסקה במישור הפירותי החייבת במס בהתאם להוראות סעיף 2(1) לפקודת מס הכנסה.

נזכיר שאיגוד מקרקעין כהגדרת מונח זה בחוק מיסוי מקרקעין נכנס להגדרת מקרקעין ויש לבחון בהתאם את היבטי המע"מ.

© BDO

11. הכנסה מעבודות בנייה ומעבודות שמשך ביצוען עולה על שנה

א. קבלן בונה:

הכנסות מבניין שמשך בנייתו עולה על שנה, בידי קבלן בונה - תדווחנה על ידי הנישום בשנת המס הראשונה שבה היה הבניין או חלק ממנו מחובר לרשת החשמל, או אם נתמלאו לגבי הבניין התנאים לקבלת תעודת גמר בנייה על פי חוק התכנון והבנייה (להלן - "**ראוי לשימוש**"). מומלץ, איפוא, לבחון את התמלאות התנאים בדבר ההכרה בהכנסה אצל קבלן בונה.

ב. קבלן מבצע ועבודות ממושכות:

הכנסות מעבודה שמשך ביצועה (ממועד תחילת העבודות ועד למועד המכירה) עולה על שנה, וכן בניית בניין בידי קבלן מבצע (להלן - "**עבודות ממושכות**"), תדווח החל בשנת המס שבה סיים הקבלן לבצע 25% לפחות מהיקף הפרויקט.

ג. הכרה בהפסד:

הפסד מעבודות ממושכות יובא בחשבון לצורך מס, רק לאחר ביצוע של 50% ומעלה מהעבודה. יובהר כי קיימת מחלוקת בשאלה האם מלוא ההפסד יובא בחשבון או רק חלק יחסי ממנו.

כמו כן, יש הטוענים כי בקשר להכרה בהפסד, אין הנישום מחויב ביישום שיטת הדיווח באופן עקבי. כלומר, ניתן לבחון מעבר משיטת הדיווח הכספי לשיטת הדיווח הכמותי, ולהיפך.

לגבי קבלן בונה, יובא ההפסד בחשבון בשנת המס שבה היה הבניין ראוי לשימוש.

לעניין זה נוסיף, כי בעניין **א.א.חי** (עמ"ה 52/96) נקבע כי במידה ובניין נמכר במלואו לגורם שלישי טרם סיום בנייתו והפיכתו לראוי לשימוש, הרי אין הכרח לדחות את ההכרה בהפסד עד לסיום הבנייה כאמור בסעיף 8א(ג) לפקודה אלא ניתן לרשום את ההפסד במועד היווצרותו.

לפי גישת רשות המיסים, כפי שבאה לידי ביטוי בעמדת מס הכנסה 63/2019, סכום ההפסד שיותר בקיזוז יהיה חייב בדיווח בהתאם לשיעור היקף העבודה שהסתיים באותה שנה (בהתאם להיקף הכספי או ההיקף הכמותי).

ד. ניכוי הוצאות ריבית והוצאות הנהלה וכלליות:

בסעיף 18(ד) לפקודה נקבעה טכניקה מיוחדת לייחוס הוצאות ריבית והוצאות הנהלה וכלליות ליחידות העבודה שמשך ביצוען עולה על שנה, כך שהוצאות המיוחסות ליחידות העבודה יוכרו במקביל למועד ההכרה בהכנסה מאותן יחידות. יחד עם זאת, ניתן יהיה, בהתאם להלכה שנקבעה בעניין **אינטרבילדינג** (ע"א 1527/97), לנקוט בגישה של ייחוס ספציפי במקום השיטה שנקבעה בסעיף 18(ד), וזאת במידה והנישום מסוגל להצביע, על בסיס ראיות ומסמכים מאמתים, על ייחוס וזיהוי ספציפי של ההוצאות (כגון פרויקט המהווה יחידה משקית סגורה ומנוהלת בגינו מערכת חשבונות נפרדת). לעניין זה ראו גם חוזר מס הכנסה 7/2001.

בעניין **פרידמן חכשורי** (עמ"ה 1114/05) נקבע, בין היתר, כי המונח "קרקע שהיא מלאי עסקי" לעניין היוון הוצאות מימון לא יכלול קרקע שאינה מיועדת לבנייה.

עוד נציין כי עמדת מס הכנסה 64/2019 מדגישה שייחוס הוצאות ריבית או הוצאות הנהלה וכלליות לנישום העוסק בבנייה של יחידת עבודה כהגדרת המונחים בסעיף 18(ד) לפקודה, יבוצע בהתאם לחזקה הקבועה בהוראות הסעיף ולא על בסיס מנגנון ייחוס הוצאות אחר, למעט המקרים שעומדים במבחנים אשר נקבעו בחוזר מס הכנסה 7/2001 שפורסם בעקבות פסק דין אינטרבילדינג.

© BDO

ה. אחריות טיב - קבלני בניין של דירות מגורים:

מבלי לחרוג מהכללים והעקרונות שנקבעו בפסיקה ובמטרה ליצור אחידות בטיפול בנושא, פרסמה נציבות מס הכנסה בשנת 2001 הוראת ביצוע ובה נקבע הסדר בדבר התרה בניכוי של הוצאות הפרשה לאחריות טיב בספרי קבלני בניין הבונים דירות מגורים. ההסדר יחול אך ורק על עבודות בנייה למגורים שחל עליהן חוק המכר (דירות), התשל"ג-1973 ואשר התקיימו לגביהן עקרונות התרת ההוצאות כדלהלן:

על פי הסדר זה, במסגרת ההכנסה החייבת של "קבלן בונה" המדווח על הכנסותיו בהתאם להוראות סעיף 8א(ג) לפקודה, תותר בניכוי כהוצאה, הפרשה שנתית בשיעור 1.5% מעלות המכר של דירות המגורים אשר הובאה בחשבון בקביעת ההכנסה החייבת בשנה שבה נדרשת ההפרשה. לעומתו, "קבלן מבצע" המדווח על הכנסותיו בהתאם להוראות סעיף 8א(ב) לפקודה, יכלול בדוחותיו הפרשה בשיעור כאמור מעלות העבודה, אך ורק בשנה שבה הסתיימה העבודה (בניית דירות המגורים), אשר בגינה נדרשת ההפרשה ולאחר שנמסרה בשלמותה למזמין או לבעל הדירה (ההפרשה תחושב על הפרויקט בכללותו).

לעניין זה, עלות המכר או העבודה - עלויות עבודה, קבלני משנה וחומרים. בחישוב עלות המכר לא תובא כל עלות שאין לה קשר ישיר לתיקונים עתידיים אפשריים, כגון: עלויות שיצאו בגין קרקע והשבחת קרקע, אגרות, היטלים, מיסים, תשלומי חובה אחרים וכיוצא באלה, וכן הוצאות ריבית, הנהלה וכלליות.

ההפרשה תוקטן בשלוש שנות המס לאחר שנת המס בה הותרה ההפרשה. בשנת המס הראשונה שלאחר שנת המס שבה הותרה ההפרשה בניכוי, תרשם הכנסה/הקטנת הוצאה בשיעור של 50% מההפרשה שהותרה, בשנת המס השנייה 30% ובשנה השלישית 20%.

12. דגשים בטיפול בהוצאות

על נישומים המדווחים לפי בסיס צבירה לוודא צבירה מלאה ונכונה של הוצאות, תוך מתן תשומת לב לנקודות הבאות:

א. צבירת הוצאות:

צבירה של מלוא ההוצאות המתייחסות להכנסות שתדווחנה בשנת 2026, ואשר ההוצאות הכרוכות בייצור אותן הכנסות טרם שולמו ו/או טרם נכללו בספרי החשבונות.

ב. תשלומים במזומן:

תשלום בפועל של הוצאות המותרות בניכוי לצורכי מס על בסיס מזומן, כלומר הכרה בהוצאות רק בעת תשלומן בפועל של הוצאות כגון: מענק פרישה, דמי חופשה, דמי הבראה, דמי חגים, דמי מחלה וכן כל הוצאות השכר החורגות מן השכר השוטף ושיש בהן את התכונות של תשלום שכר נלווה, לדוגמה, מענק יובל.

תשלומים שוטפים כאמור בגין חודש דצמבר בלבד, מומלץ לשלם עד ליום 31 בינואר של השנה העוקבת.

ג. תשלומים לבעלי שליטה:

תשלומים מסוימים לבעלי שליטה מותרים בניכוי לצורכי מס, רק בתנאי ששולמו בפועל, או שבעל השליטה כלל אותם בדוח על הכנסותיו לאותה שנת מס והמס בגינם נוכה במקור תוך שלושה חודשים מתום שנת המס. סכום המס שנוכה במקור יועבר לשלטונות המס תוך שבעה ימים מיום הניכוי, וזאת בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מתום שנת המס ועד למועד הניכוי.

במסגרת זו יש לשקול גם תשלום הפרשי שכר ומענקים לבעלי עניין, תוך התחשבות במדרגות המס המופחתות החלות לעתים על היחיד בשל הכנסת עבודה, לעומת שיעור המס החל על החברה.

© BDO

ד. הוצאות שיפוצים:

ראוי לתת את הדעת לקראת תום שנת המס לתשלומים הנכללים במסגרת הוצאות אחזקה כגון: שיפוצים. בהוצאות אלה יכללו תיקונים ושיפוצים המהווים "שמירה שוטפת על הקיים". יש לבחון תשלומים מהותיים לשיפוצים ולשיפורים בנכס או במושכר או תשלומים אחרים הנושאים אופי הוני. מהפסיקה עולה כי הוצאה המשביחה את הנכס תיחשב להוצאה הונית, ובשל כך, אין היא מותרת לניכוי במלואה בשנת הוצאתה.

ה. הכרה בחובות אבודים:

רצוי להקדים ולסיים את הטיפול בחובות בעייתיים. נציין כי הוצאות בגין חובות אבודים יותרו בניכוי כהוצאות לצרכי מס רק אם יוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי החובות הפכו לרעים בשנת המס. לפיכך, רצוי להיערך לביצוע פעולות לגביית החובות כגון: פנייה לעורכי דין לשם הגשת תביעות משפטיות וכיוצא באלה. במקרים בהם סכום החוב נמוך, יש להוכיח כי הסיכוי לגביית החוב נמוך ביותר וכי סכום ההוצאות שתוצאנה לשם גביית החוב יעלו על סכום החוב.

מומלץ לאסוף ראיות התומכות בפעולות שבוצעו לגביית החובות האבודים והבעייתיים. מוטב להגיע להסכם עם החייבים עד ליום 31 לדצמבר 2026 וזאת בכדי שההוצאות בגין החוב האבוד או המסופק יותרו בניכוי בשנת המס הנוכחית ולא בשנים הבאות.

יש לבחון את האפשרות להמחאת חובות רעים לחברת גבייה ולנכות את ההפרש בין גובה החוב לבין תמורתו, כהוצאה לצרכי מס.

לעניין מע"מ, נקבעו בעניין **אלקה** (ע"א 2112/95) חמישה תנאים מצטברים אשר בהתקיימם יוחזר מס עסקאות ששולם בגין חוב אבוד: (1) בוצעה עסקה. (2) הוצאה חשבונית. (3) מס העסקאות בגין החשבונית שולם. (4) המוכר או נותן השירות לא קיבל את התמורה (בין אם בכסף ובין אם בשווה כסף). (5) החוב הפך לחוב אבוד.

ביחס לתנאי החמישי, מבהירה הוראת פרשנות 2/2012 כי אין די בהודעת החייב שלא יוכל לשלם את חובו, אלא יש להוכיח, להנחת דעת מנהל מע"מ, כי לא ניתן לגבות את החוב והוא אחד מהחובות המפורטים להלן:

1) <u>חוב של חייב (הקונה) שננקטו נגדו הליכי חדלות פירעון</u> - ככלל, יוכר החוב כאבוד במועד אישור המפרק או הנאמן כי העוסק בעל החוב (להלן - "העוסק") הגיש תביעת חוב וכי חולק דיבידנד סופי לנושים. אולם, גם במקרים בהם המפרק או הנאמן יאשרו בכתב כי סיכויי פירעון החוב קלושים ביותר או כי שוערך דיבידנד שיחולק בעתיד לנושים עמם נמנה העוסק בעל החוב- תוכר יתרת החוב שאינה צפויה להיפרע כחוב אבוד. לאחר חלוקת הדיבידנד הסופי תיערך התאמה (יוקטן/יוגדל סכום החוב שהוכר כאבוד) בהתאם לדיבידנד ששולם. כמו כן, במקרה בו מונה לחברה כונס נכסים בבית המשפט המחוזי על כלל נכסיה (להבדיל מהוצאה לפועל) ובמקביל לא מתנהל תיק פירוק כנגד החברה, יוכר החוב כאבוד לאחר קבלת אישור מהכונס כי אינו צופה שיוותרו כספים לאחר התשלום לנושה המובטח. גם כאן, אם בסופו של דבר שולמו לעוסק כספים, הרי שעליו להקטין את סכום החוב האבוד.

2) <u>העוסק נקט בהליכי הוצאה לפועל נגד החייב שהינם סבירים בנסיבות העניין</u> - אם העוסק נקט בהליכי הוצאה לפועל כנגד החייב ביחס לרבע מסכום החוב הכולל, יוכר מלוא הסכום כאבוד, ובלבד שיוכח כי החוב הינו אמיתי, טרם נפרע ופעולות הגבייה וההוצאה לפועל לא צלחו. במקרה בו נתן ראש ההוצאה לפועל צו תשלומים לפיו החייב ישלם לבעל החוב תשלומים תקופתיים בשיעור שאינו עולה על 1% מסכום החוב - יוכר מלוא הסכום במועד מתן הצו כחוב אבוד. בשל כל סכום שישולם בעתיד, העוסק יוציא חשבונית וישלם את המס הנכלל בה.

3) <u>חוב שנמחק במסגרת הסדר נושים ואושר בפסק דין סופי על ידי בית משפט</u> - במקרה זה יש להמציא את אישור הנאמן לכך שהעוסק הגיש תביעת חוב ואת אחוז הפירעון הצפוי. לאחר אישור הסדר הנושים על ידי בית המשפט תוכר יתרת החוב כחוב אבוד. במקרה בו אחוז הפירעון לנושים אינו מוחלט, עם סיום פירעון כלל תשלומי ההסדר, יקטין או יגדיל העוסק את הסכום שהוכר כחוב אבוד.

© BDO

4) <u>מקרים נוספים</u> - אם לא התקיימו שלושת המקרים לעיל, לא יוכר החוב כאבוד אלא אם יוכח אחד מאלה:
   א) החייב נפטר ואין בעיזבונו נכסים הניתנים למימוש.
   ב) החייב עזב את ישראל ואין לו נכסים הניתנים למימוש.
   ג) כשמדובר בחוב שאיננו בסכומים גבוהים, רשאי הממונה האזורי להכיר בחוב כאבוד בהתקיים שלושה תנאים מצטברים: עלות גביית החוב (שתוכח על ידי העוסק) גבוהה מסכום החוב; העוסק נקט בהליכים סבירים לגביית החוב שלא צלחו; ומרבית העסקאות של העוסק הן עם לקוחות שאינם רשומים כ"עוסק".

ההוראה מבהירה כי אם בעל החוב גבה את התמורה בסופו של יום - זו תהיה חייבת במס במועד קבלתה, ויש לראות בסכום שהתקבל ככולל מע"מ. לבסוף, ביחס לתיקים שבהם הוצאה שומה סופית לגבי החוב האבוד - לא תידון או תאושר כל בקשה להוצאת הודעת זיכוי.

יש להוציא הודעת זיכוי על פי הוראות ניהול ספרים ויש להגיש למנהל מע"מ הודעה בכתב אשר תכלול את הפרטים והמסמכים הבאים:

1) פרטי העוסק, פרטי החייב, פרטי העסקה והנסיבות שבשלהן הפך החוב לאבוד, ציון הדוח התקופתי שבו דווחה העסקה והפעולות וההליכים שנקט העוסק לגביית החוב.
2) צילום הודעת הזיכוי ומסמכים רלוונטיים המאמתים את פרטי ההודעה והמעידים על היות החוב חוב אבוד.
3) צילום כרטיס מע"מ על עסקאות לתקופת הוצאת החשבונית.
4) הצהרה לפיה העוסק לא דרש ולא ידרוש כהוצאה לצרכי מס הכנסה את מס העסקאות לגביו מתבקשת ההכרה כחוב אבוד. במידה שהעוסק דרש את מס העסקאות כהוצאה, עליו להצהיר כי יתקן את דוחותיו למס הכנסה ויבטל דרישה זו.

יש לשמור את ההודעה למנהל מע"מ, חתומה בחותמת "נתקבל", כחלק מספרי העוסק.

הוצאת הודעת הזיכוי ומתן ההודעה למנהל מע"מ יתבצעו לאחר שחלפו שישה חודשים מהמועד בו הוצאה חשבונית המס שבשלה נוצר החוב וכל עוד לא חלפו שלוש שנים מאותו מועד. במניין התקופה האמורה לא תיכלל כל אחת מהתקופות הבאות:

1) התקופה שבין מועד הגשת תביעת חוב במסגרת הליכי חדלות פירעון כנגד החייב ובין יום מתן אישור המפרק או הנאמן לחלוקת דיבידנד סופי לעוסק בעל החוב.
2) התקופה שבין מועד הגשת תביעה לבית המשפט לגביית החוב של החייב (הקונה) ובין מועד מתן פסק דין חלוט.
3) התקופה שבין מועד פתיחת תיק בלשכת ההוצאה לפועל לבין מועד סיום הליכי ההוצאה לפועל.

בהתאם להוראת פרשנות מע"מ 2/2012, ניתן לדרוש החזרי מע"מ בתוספת הצמדה וריבית בגין חובות אבודים, בתנאי שהדרישה עומדת בכללים אשר נקבעו בסעיף 105(ג) לחוק מע"מ.

בעניין **צנציפר** (ע"מ 49084-06-19) הכיר בית המשפט בהנפקת זיכויים בגין חובות אבודים מול לקוחות ברשות הפלסטינית, אולם קבע כי יש לעמוד בהוראות תקנה 24א בין היתר לעניין המועדים. בית המשפט העליון (ע"א 3948/21) שדן בערעור על פסק הדין הנ"ל קיבל את הערעור בכך שהעוסק רשאי מכוח סעיף 116 לחוק, שדן בדחיית מועדים, לבקש אורכה להגשת זיכוי בגין חוב אבוד. בהקשר זה יצוין, כי בפרקטיקה קיים קושי להוכיח מיצוי הליכי גבייה מול לקוחות ברשות הפלסטינית, כנדרש לצורך הכרה בחוב אבוד. לאור מלחמת חרבות ברזל הרשות בוחנת הקלות בהכרה בחובות אבודים בתקופה הסמוכה לתחילת המלחמה מול לקוחות עזתים בתנאים מסויימים ויש לפנות בהקדם לרשות לבקשה בהכרתם כחוב אבוד בהתאם לנוהלים שצויינו לעיל.

בפסק דין מחוזי שיצא בסתירה להוראת הפרשנות הנ"ל (**איחוד עוסקים תנובה בע"מ ואח'** ע"מ 39314-06-19) נפסק שעוסק הרוכש פוליסת ביטוח אשראי מחברת ביטוח בקרות אירוע ביטוחי עקב חדלות פירעון של הקונה ומקבל כספים מחברת הביטוח בגין החוב שלא שולם לו ע"י הקונה ובאותו מקרה מכוח הפוליסה מעבירם לחברת הביטוח, אין לשלול מהמערערת את הזכאות להחזר מס העסקאות. מוסיף בית המשפט שהיות והזכות לגביית החוב הומחתה מכוח הפוליסה לחברת הביטוח ניתן מענה לחשש שהעלה המשיב בדבר קבלת כפל פיצוי על ידי המערערת וספק בעיניו אם היה מקום להעדיף את עניינה של הקונה על פני המערערת גם אם המערערת לא היתה נדרשת להקטין את הנזק ולהשיב לחברת הביטוח כל סכום שיתקבל בידה בעקבות הוצאת הודעת הזיכוי.

© BDO

ו. התחייבויות תלויות:

אם תלויות ועומדות נגד התאגיד תביעות כספיות, בגין פעולות הקשורות במהלך העסקים הרגיל של התאגיד (כמו תביעה משפטית של לקוח בגין פגם במוצר או איחור באספקה), ניתן לדרוש את סכום התביעה או חלקו כהוצאה לצורכי מס.

מהפסיקה עולה כי גם אם החברה כופרת בבית המשפט בחבותה לשלם את סכום התביעה, הרי שאין בכך מניעה מלתבוע את ניכוי ההפרשה החשבונאית כהוצאה.

במידה שקיימת כוונה להגיע לפשרה, רצוי לגבשה עוד לפני תום שנת המס וזאת בכדי שהסכום המוסכם יותר לחברה בניכוי כהוצאה.

קיימים שלושה תנאים מצטברים להתרתן בניכוי של הוצאות בגין הפרשות חשבונאיות או התחייבויות תלויות:

1) ההוצאה קרובה לוודאי.
2) הסכום ניתן להערכה באופן סביר.
3) החוב הוא חיצוני ואיננו מהווה הפרשה פנימית.

בנוסף, יש לוודא כי נרשמה הפרשה בגין החוב התלוי בדוחות הכספיים.

ז. הוצאות מימון בגין חובות ניכויים:

בעניין **שריג אלקטריק** (ע"א 10691/06) שבה ונדונה שאלת התרתן בניכוי של הוצאות הצמדה וריבית בגין חובות מס לניכויים. בעניין זה פסק בית המשפט העליון, כי הוצאות ריבית והפרשי הצמדה על שומת הניכויים מותרות בניכוי בין אם מדובר בשומה לשנים פתוחות ובין אם מדובר בשומה לשנים סגורות, וזאת כדי למנוע כפל מס. בשומה לשנות מס פתוחות תנוכה קרן המס בשנה שבה היה צריך הנישום לנכותה, אך הוצאות הריבית וההצמדה ינוכו בשנת התשלום. לעומת זאת, בשומה לשנים סגורות ינוכו קרן המס והוצאות הריבית וההצמדה יחד בשנת התשלום.

בפסק הדין נקבע כי התכלית הסובייקטיבית והתכלית האובייקטיבית תומכות במסקנה כי יש להתיר הוצאות אלה בניכוי. בהתאם לפסק הדין, אופיין של הוצאות הריבית והפרשי ההצמדה על חוב מס ניכויים הינו אזרחי-תרופתי ולא עונשי, ולכן שיקולים של תקנת הציבור אינם מונעים את ניכוין. מטעם זה, אין כלל צורך בחריג תום הלב, לעניין התרתן של הוצאות המימון.

לבסוף קבע בית המשפט כי מקום בו קיבל הנישום פטור ממס על ריבית והוצאות הצמדה ששולמו לו על תשלום מס ביתר לפי הוראת סעיף 9(24) לפקודה, לא יותרו לו בניכוי הוצאות ריבית והפרשי הצמדה על חוב מס ניכויים, וזאת בגובה ההוצאות שקיבל עליהן פטור לפי סעיף 9(24).

ח. התרת הוצאות מימון בגין הלוואות שייעודן חלוקת דיבידנד:

בית המשפט העליון קבע בפסק הדין בעניין **פז-גז** (ע"א 6557/01), כי יש לאמץ בסוגיית ניכוי הוצאות המימון את מבחן "הקשר הישיר" בין נטילת ההלוואה לייצור ההכנסה ולא לאפשר ניכוי הוצאות על בסיס קשר עקיף בלבד. לפיכך, בפסק הדין נקבע כי פז-גז אינה רשאית לנכות את הוצאות המימון בגין הלוואה שנטלה לחלוקת דיבידנד.

יחד עם זאת, פסק ביהמ"ש בעניין **פז-גז** כי יתכנו חריגים בהם תתאפשר הכרה בקשר העקיף בין ההלוואה לבין ייצור ההכנסה. כך לדוגמה, במקרה בו קיימת שקילות כלכלית בין מימון התשלום על ידי הון עצמי או על ידי הון זר אך עלות הבחירה בהון עצמי גבוהה יותר, יהיה מקום להכיר בקשר העקיף ולהתיר את הוצאות המימון בניכוי.

בעניין **פי גלילות** (ע"א 8301/04 וע"א 10391/04) הגיע בית המשפט העליון למסקנה כי יש להחיל את החריג הנ"ל ולהתיר בניכוי את הוצאות המימון בגין ההלוואה שנטלה פי גלילות לצורך חלוקת דיבידנד.

בית המשפט ביסס את קביעתו על שניים: (א) מבחינת דיני החברות, רשאית הייתה פי גלילות לחלק דיבידנד באותה עת. (ב) מדוחותיה הכספיים עולה כי התקיימה שקילות כלכלית ברורה בין המהלך בו נקטה פי גלילות לבין מהלך של חלוקת דיבידנד מתוך העודפים ואז נטילת הלוואה לצורך מימון הנכסים שהוצאות המימון בגינן מותרות בניכוי, אלא שעלותה הכלכלית של פעולה אחרונה זו הייתה גבוהה יותר.

© BDO

בעניין **קניון הראל** (ע"מ 25725-06-15) קבע בית המשפט המחוזי כי הוצאות מימון שמקורן בהלוואות, שניטלו למימון חלוקת דיבידנדים מרווחי שערוך, אינן מותרות בניכוי כהוצאה לפי סעיף 17 לפקודה.

כלומר, לפי המגמה העולה מפסקי הדין, מקום בו מצליחה החברה להוכיח כי יש בידיה מספיק עודפים הניתנים לחלוקה (שאינם מרווחי שערוך), רשאית היא להשתמש בעודפים אלה לכל מטרה שהיא, לרבות לחלוקת דיבידנד, ללא שלילת ניכוין של הוצאות המימון.

ט. ייחוס הוצאות מימון לפי סעיף 18(ג) לפקודה:

בעניין **בראון פישמן** (ע"א 3892/13) נדון עניינה של חברת השקעות המחזיקה במספר חברות מוחזקות אשר הניבו לה הכנסות מדיבידנד. במקביל נגרמו לחברה הוצאות מימון וכן הוצאות נלוות שונות הכרוכות בהשקעה בחברות המוחזקות. לאחר בחינת נסיבות המקרה, הגיע בית המשפט העליון למסקנה כי השקעת החברה בחברות המוחזקות אינה מגיעה לכדי עסק, ועל כן הוצאות המימון וההוצאות הנלוות שנגרמו לחברה לצורך השקעות אלו אינן מותרות בניכוי לפי סעיף 17 לפקודה ואינן מותרות בקיזוז לפי סעיף 28 לפקודה. כמו כן, נקבע כי לאור הקשר בין הוצאות המימון וההוצאות הנלוות השונות ובין הדיבידנד שנצמח, יש לייחס הוצאות אלו לפי סעיף 18(ג) לפקודה להכנסות מדיבידנד הפטורות ממס ואין להוון אותן לעלות המניות.

בעניין **ארקין** (ע"א 1525/17) נקבע, כי חברה שנגרמו לה הוצאות מימון בגין הלוואה שניטלה לצורך רכישת מניות אשר הניבו הכנסות מדיבידנד, חייבת לנכות באופן שוטף את הוצאות המימון שנגרמו בשנה מסויימת אל מול הכנסות הדיבידנד שנצמחו באותה שנה. זאת ועוד, נדחתה הגישה לפיה סעיף 18(ג) לפקודה אינו חל על הכנסות מדיבידנד בין חברות ונקבע כי ייחוס מלוא הוצאות המימון לעלות רכישת המניות חוטא לעיקרון המצוי בסעיף זה. קבלת גישה זו מרוקנת מתוכן את הסעיף שהרי מובן כי נישום אשר יש לו הכנסה שאינה חייבת במס יעדיף שלא לייחס לה את ההוצאה שיצאה בייצורה, אלא להוון אותה לעלות הנכס. מתן אפשרות לעשות כן יוביל למצב שבו הנישום ייהנה פעמיים - פעם אחת מכך שלא יחויב במס בגין ההכנסה המועדפת ופעם שנייה כאשר הוא ישתמש בהוצאות שהוצאו לצורך ההכנסה המועדפת, בדרך של היוון העלות לנכס והקטנת רווח ההון כתוצאה מכך.

י. הוצאות שוחד:

בסעיף 32(16) לפקודה נקבע כי בבירור ההכנסה החייבת של אדם, לא יותרו בניכוי תשלומים, בין שניתנו בכסף ובין בשווה כסף, שיש יסוד סביר להניח שנתינתם מהווה עבירה לפי כל דין.

בדברי ההסבר להצעת החוק לתיקון הפקודה נאמר, כי אין להתיר בניכוי את התשלומים הנופלים לגדר סעיף 32(16), וזאת אף אם אותו אדם לא הואשם או הורשע בבית משפט בשל העבירה כאמור, וכי הוראה זו כוללת כל סוג של תשלום שנתינתו מהווה עבירה על פי דין ולא רק תשלום שוחד.

ראוי לציין, כי לעניין איסור תשלומי שוחד בחו"ל, קובע סעיף 291א כי הנותן שוחד לעובד ציבור זר בעד פעולה הקשורה בתפקידו, כדי להשיג, להבטיח או לקדם פעילות עסקית או יתרון אחר בנוגע לפעילות עסקית, דינו כדין נותן שוחד לפי סעיף 291 לחוק. כלומר, לפי החוק, גם תשלום שוחד בחו"ל לא יוכר כהוצאה.

יא. ניכוי הוצאות הכרוכות בביצוע עבירה:

בהתאם להוראות סעיף 32(16) לפקודת מס הכנסה, תשלומים, בין שניתנו בכסף ובין בשווה כסף, שיש יסוד סביר להניח שנתינתם מהווה עבירה לפי כל דין.

בעניין **חיון** (דנ"א 4004-22) נקבע על ידי בית המשפט העליון כי כספים שהופקו מפעילות עבריינית ואשר חולטו על-ידי המדינה מכוח חוק איסור הלבנת הון בתום הליך פלילי- לא יותרו בניכוי כהוצאה לצרכי מס. זאת, הן מכיוון שסוג הוצאה זה אינו נמנה על סוגי ההוצאות המפורטות בפקודה, הן מכיוון שלא הוצאו במהלך פעילותו של העסק.

בהתאם לפסק הדין, אמנם הכנסות שהופקו מעסק בלתי חוקי הן הכנסות החייבות במס, אך ככל שהכנסות אלה חולטו מהנישום, הוא עדיין יידרש לשאת במלוא המס בגינן.

© BDO

יב. ניכוי הוצאות בהיעדר אסמכתאות:

חוזר מס הכנסה 2/2012 קובע את אופן ההוכחה לקיומה של הוצאה הנדרשת בדוחותיו הכספיים של נישום, במקרה בו ההוצאה אינה מלווה באסמכתא תקינה ומספקת המעידה על מהותה וסכומה. החוזר מפרט את המצבים בהם תיבחן ההוצאה בהתאם להוראות שנקבעו בו כלהלן:

1) הנישום לא שמר את התיעוד הנדרש בשל הוצאה שיצאה במהלך התקופה בה נדרש לשמירת מסמכים על פי הוראות ניהול ספרים, ואין בידיו חשבונית או העתק נאמן למקור שלה, לשם הוכחת ההוצאה;

2) הנישום דורש הוצאות פחת כשאין בידיו חשבונית המעידה על רכישת הנכס בגינו נדרש פחת;

3) הנישום דורש התרת הוצאות הוניות ו/או עלויות בגין מחיר מקורי של רכוש קבוע כשאין בידיו חשבונית המעידה על רכישת הנכס;

4) חשבוניות מס שהוצאו שלא כדין.

במסגרת החוזר נקבעו אמות מידה לקביעת שומה לנישום כאשר אין בידו אסמכתא המאששת את קיומה של הוצאה וסכומה, במקרים המפורטים לעיל, על בסיס האסמכתאות והראיות שימציא הנישום. זאת, תוך שמירת זכות פקיד השומה להפעלת שיקול דעת בדבר קבלת הראיות או דחייתן על סמך מהימנותן.

נקבע כי על מנת לקבוע את ההוצאות האמיתיות שיצאו בייצור ההכנסה ושיש לנכותן, על פקיד השומה לקבוע את מהותן ומטרתן של ההוצאות ולאמוד אותן על סמך ניסיונו והבנתו, תוך שימוש באמצעים הקיימים לקביעת אומדנים, ותוך בחינת הנקודות הבאות:

1) בדיקה כי ההוצאה יצאה בפועל.
2) בדיקת גובה התשלום שבוצע בפועל עם אמצעי זיהוי של הצד המקבל (העברה בנקאית, צ'ק וכד') תוך בדיקה שצד זה הכיר בהכנסה. במקרה של תשלום ללא אסמכתא לתשלום בפועל, על הנישום יוטל נטל הוכחה כבד יותר לקיומה של ההוצאה וסבירותה.
3) בחינת הסכמים וחוזים חתומים על-ידי הצדדים אשר קובעים מהותה וסכומה של הוצאה.
4) בחינת הערכות שווי או מסמכים המעידים על שווי הנכס אשר נעשו למטרות שונות (הערכת שמאי וכד').
5) טופסי פחת י"א מתוך דוחות כספיים מבוקרים משנים קודמות כפי שהוגשו לרשות המיסים.
6) רישומים קיימים של רשויות מנהלתיות בישראל או בחו"ל המעידות על מחיר הרכישה (היטל השבחה, וכד').
7) במקרה של קבלת שירותים מקבלני משנה - הצהרות הקבלנים על עלות העבודה המגובות בדיווח על הכנסותיו בדוחותיו ובאישור ניכוי מס במקור, ובחינת תלושי שכר של עובדי הקבלן המעידים על עלות העבודה.
8) בחינת חשבוניות של נושא משרה לשם בדיקה שסכומים שהוצאו מהעסק, לא חזרו אל נושא המשרה בעקיפין.
9) התרת הוצאות בגין רכישת נכסים, מוצרים או עבודות, שנרכשו או בוצעו בפועל, שאין לגביהם אסמכתאות תקפות, ילוו בבדיקת סקרי שוק, וזאת לצורך בחינת סבירות ההוצאות.

כשהנישום אינו עומד בנטל ההוכחה, פקיד השומה ישום את הכנסתו על בסיס תסקירים כלכליים, השערות ואומדנים מקובלים בענף של הנישום, ובאמצעות כלכלני רשות המיסים ותדריכיה.

עוד נקבע, כי כאשר הוצאה לא דווחה על ידי הצדדים, היא תותר בניכוי (בהנחה שפקיד השומה החליט על כך), רק אם הנישום ניכה ממנה מס במקור. במקביל, פקיד השומה יוודא זקיפת הכנסה אצל מקבל ההכנסה.

לצד האמור לעיל, ניתן לזהות שבשנים האחרונות קיימת מגמה של החמרה בתנאים להכרה בהוצאות לצרכי מס, וזאת כחלק מהמאמצים לצמצום תופעת ההון השחור. ביטוי לכך ניתן למצוא במסגרת תיקון מס' 280 לפקודה, אשר הרחיב את רשימת ההוצאות שאינן מותרות בניכוי לפי סעיף 32 לפקודה, בין היתר: (1) הוצאות ששולמו תוך הפרת הוראות החוק לצמצום השימוש במזומן והוטל בגינן עיצום כספי; (2) הוצאות שנתמכות בחשבונית מס וסכומה מחייב הפקת מספר הקצאה, כאשר חשבונית המס הופקה ללא מספר הקצאה כנדרש; (3) הוצאה שחלה לגביה חובת ניכוי מס במקור, כאשר המס שנוכה לא הועבר בפועל לרשות המסים.

© BDO

יג. היבטי מע"מ - ניכוי מס תשומות, תשומות מעורבות ואופן הטיפול בפעילויות בני"ע:

מס תשומות ניתן לניכוי אם שימש או נועד לשמש לביצוע עסקה חייבת כהגדרתה בחוק מע"מ, באמצעות חשבונית מס שהונפקה כדין הכוללת מספר הקצאה או הצהרת יבוא או מסמך אחר שאושר ע"י מנהל מע"מ.

דוגמאות לעסקאות שאינן חייבות במע"מ ואינן מאפשרות קיזוז מס תשומות: מכירת מניות, ניירות ערך, מכירת טובין שמסירתם בחו"ל (להבדיל מייצוא טובין מישראל) ועוד.

דוגמאות לעסקאות פטורות ממע"מ שאינן מאפשרות קיזוז מס תשומות: עסקאות הפטורות ממע"מ לפי חוק איזור סחר חופשי אילת, השכרת דירות למגורים (לא לתאגיד), מכירת יהלומים ועוד.

חוק מע"מ מקנה הטבת מע"מ בשיעור אפס על עסקאות מסוימות, כגון מכירת פירות וירקות מסוימים, עסקאות יצוא טובין ושירותים ועוד, בהתקיים תנאים מסוימים. בגין עסקאות אלה ניתן לקזז מס תשומות. בהקשר של יצוא שירותים וקיום התנאים להטבה בשיעור אפס, ראוי לציין שביום 26.02.2024 הפך בית המשפט העליון את פסיקת המחוזי (ע"א 8556/21 **ג'י אף איי סקיוריטיס לימיטד**) וקבע ששירות קניה או מכירה של ני"ע שניתן לצד אחד לעסקה עלול להתחייב במע"מ מלא אם הצד השני של העסקה תושב ישראלי, שכן רואים בשירות כשירות שגם תושב ישראלי נהנה ממנו ולפיכך לא חלה הטבת מע"מ אפס מהנימוקים שפורטו בפסק הדין.

מס תשומות ששימש הן בביצוע עסקאות חייבות והן בביצוע עסקאות פטורות או פעילויות שאינן בגדר "עסקה חייבת", יקוזז באופן חלקי בלבד. לעניין זה, ככל שניתן לבצע ייחוס ספציפי של מס התשומות לפעילות זו או אחרת, הקיזוז יהיה בהתאם. ככל שלא ניתן לבצע ייחוס ספציפי, אם עיקר השימוש בתשומה איננו לביצוע עסקאות חייבות במע"מ יותר בניכוי 25% בלבד, אם עיקר השימוש לביצוע עסקאות חייבות, יותר בניכוי 2/3 ממס התשומות.

לגבי חברות אחזקה, בעלות פעילות מעורבת, הכוללת עסקאות חייבות במע"מ (כגון מתן שירותי ניהול) וכן אחזקה או עסקאות במניות, ני"ע, משיכת דיבידנדים וכיוצ"ב, אשר אינם בגדר "עסקאות חייבות" לעניין חוק מע"מ (למעט חריגים כגון מניות באיגוד מקרקעין), יותר ניכוי חלקי בלבד של מס התשומות, בד"כ בשיעור של 25% אלא אם הנסיבות מצדיקות שיעור גבוה או נמוך מזה (ראה לעניין זה, בין היתר, עניין **אמיליה פיתוח בע"מ** (ע"מ 6317-04-14) וכן עניין **אלביט הדמיה רפואית** (ע"מ 29102-01-13)).

בהקשר זה נפנה את תשומת הלב לעמדה חייבת בדיווח מס' 1/2016 בנושא מע"מ, המתייחסת לניכוי מס תשומות בחברת אחזקות. על פי העמדה, חברת אחזקות זכאית לנכות מס תשומות כמפורט להלן: בשל תשומות כלליות - החברה זכאית לנכות מס תשומות בשיעור של 25%; בשל תשומות ישירות המשמשות לביצוע עסקאות החייבות במס - החברה זכאית לנכות עד שני שלישים ממס התשומות; בשל תשומות ישירות שאינן משמשות בעסקה החייבת במס - החברה אינה זכאית לנכות מס תשומות.

סוגיית קיזוז מס תשומות עולה גם לגבי חברות עסקיות המבצעות טרנזקציה ספציפית שאינה חייבת במע"מ (כגון רכישה או מכירה של מניות חברה כלשהי) או חברות בעלות הכנסות מעורבות (כגון דמי שכירות חייבים במע"מ וכן דמי שכירות פטורים ממע"מ, כגון השכרה למגורים) (לעניין זה ראה עניין **לורן מבני תעשיה בע"מ** (ע"מ 31352-12-13)).

עוד יצוין, כי קיימת גישה כיום בקרב שלטונות מע"מ הרואה לנכון לחייב רווח מפעילות בני"ע במס רווח מכוח סיווג מגזר פעילות זה כמוסד כספי או לחייבו במע"מ על הרווח כעוסק מורשה (באמצעות סעיף 19(ב) לחוק מע"מ). האמור מעלה סוגיות רבות שלדעתנו טרם מוצו.

כך למשל, בעניין **אקוויטס** (ע"מ 25935-02-16) התייחס בית המשפט לאפשרות לחייב במע"מ רווחים מפעילות עסקית בניירות ערך ומסמכים סחירים, זאת אף מבלי לשנות סיווג למוסד כספי בגין מגזר פעילות זה.

בנוסף, בעניין פסק דין **טריידומטיקס** (ע"מ 14338-02-15) קבע בית המשפט כי אף אם תאומץ גישתה של החברה לפיה סעיף 19(ב) לחוק מע"מ חל רק על אדם שממלא תפקיד "תיווך" ולא על מי שפועל בחשבון הנוסטרו שלו בלבד, עדיין יהיה מקום להחיל את הסעיף על החברה לנוכח מעמדה כעושה שוק, אשר רוכשת ומוכרת ניירות ערך מתוך מטרה להגביר את נזילות ורציפות המסחר עבור אחרים.

© BDO

מצד שני, בפסק דין **י.ג.מ. השקעות** (ע"מ 54320-04-18) נקבע לגבי חברה שכל פעילותה הינה אך ורק פעילות נוסטרו עבור עצמה, כי היא לא תסווג כמוסד כספי ולא תחויב במע"מ.

לעמדת רשות המסים בעקבות פסק הדין בעניין **י.ג.מ. השקעות**, מי שכל פעילותו היא אך ורק מסחר בנוסטרו לא יירשם כעוסק מורשה לצורך דיווח לעניין מע"מ לפי סעיף 19(ב) ולא כמוסד כספי. אולם, מי שמעניק שירותים לצדדים שלישיים לצד פעילות הנוסטרו, בתחום הפעילות הנ"ל, עשוי להתחייב במס, חרף פס"ד י.ג.מ.

פסק דין **אדר חברה לייעוץ השקעות ושירותי סיעוד** (ע"מ 7072-05-22) עסק בשאלה האם רכישת שטרי חוב מחברת מימון ישיר בתמורה לסכום קבוע מראש וגביית החוב בגינם היא פעילות עסקית שחל עליה סעיף 19(ב) לחוק. אדר פעלה לגביית שטרי החוב תוך הפקת רווח. מנהל מע"מ טען כי, בהתאם להוראות סעיף 19(ב) לחוק מע"מ, פעילות פדיון מסמכים סחירים מהווה שירות, ומחירו הוא ההפרש בין סכום הפדיון למחיר רכישת שטר החוב. מנגד, אדר טענה כי מסמכים סחירים אינם נחשבים כ-"נכס" בהיותם ממועטים מההגדרה ולא מתגבשת הגדרת "עסקה" לעניין חוק מע"מ.

נפסק כי, פירעון שטרי החוב נעשה במהלך עסקיה של אדר (דהיינו מתקיים התנאי "עוסק שעסקו ... רכישתם של ניירות ערך ומסמכים כאמור לשם קבלת דמי פירעונם או פדיונם"), ולכן יחול עליו סעיף 19(ב). בהתאם לכך, הרווח, ההפרש בין סכום פדיון שטרי החוב למחיר רכישתם חייב במע"מ.

יד. מס תשומות - ארוחות והטבות לעובדים:

מס תשומות בגין הטבות לעובדים לא יותר בניכוי, אלא אם דווח לעניין מע"מ על עסקה עם העובד.

בפסק דין **אמדוקס** (22467-09-17) נקבע, כי שלילת קיזוז מס תשומות על הטבות עובדים, בכל הקשור לארוחות, צריכה להתייחס להוצאות המובהקות הקשורות לארוחה, וכי אין לשלול מס תשומות כתשומות בשל עובד בגין חלק יחסי של השכירות והחשמל הקשורות למקום שהוקצה מתוך מבנה לשם הכנתה וצריכתה של הארוחה.

בפס"ד **מובילאיי** (ע"מ 1035-01-22) נדונה שאלת זכאות מעסיק לנכות מס תשומות בגין הטבות לעובדים, כדלקמן:

הסעות עובדים: נקבע כי אין לנכות תשומות בגין הסעות כאשר קיימת תחבורה ציבורית סדירה למשרדי המעסיק. ניכוי תשומות יותר כאשר אין תחבורה ציבורית סדירה ממקום מגורים של עובד למקום עבודה (לדוגמה כאשר מקום עבודה או מקום מגוריו של עובד נמצאים במקום מרוחק שאליו לא מגיעה תחבורה ציבורית) או כאשר עובדים מגיעים לעבודה בשעות שבהן תחבורה ציבורית אינה פעילה. הסעה למקום עבודה שניתנת אך לצורך נוחות עובדים או קיצור זמן נסיעה אינה מצדיקה ניכוי תשומות על ידי מעסיק.

באשר לקיזוז מס תשומות בגין חלק מבניין משרדים אשר הוקצה לרווחת עובדים (חדר כושר, חדר מוזיקה וכדומה): נקבע כי יותר ניכוי תשומות בגין בניית הבניין כולו, כולל שטחים שהוקצו לרווחת עובדים (באותו מקרה הוקצו לרווחת עובדים כ-0.5% מכלל שטח הבניין).

ייעוץ פנסיוני לעובדים: נקבע כי הייעוץ הפנסיוני נשוא פסק הדין חורג מהחובה הסטטוטורית של המעסיק, קרי השירות ניתן לטובת העובדים, ובהתאם לא הותר ניכוי תשומות.

בפסק דין **טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ** (ע"מ 50845-06-22, 28.1.2026), נשלל ניכוי תשומות בגין הסעות עובדים למפעלי הייצור של טבע, למעט הסעות למשמרות לילה ולמפעל רמת חובב. נקבע כי, ביישום תקנה 15א לתקנות מע"מ לא די בקיום תועלת למעסיק אלא יש לבחון מיהו הנהנה הדומיננטי מהתשומות שבמחלוקת, העובד או המעסיק. בנסיבות המקרה נקבע כי, למעט החריגים שצויינו לעיל ההסעות אינן הכרחיות לתועלת המעסיק, וכן לא הוכח העדר תחבורה ציבורית נגישה ואף לא הוכחו תנאים מיוחדים הדורשים הגעה מרוכזת של כל העובדים למשמרת.

© BDO

טו. מע"מ בייבוא שירותים:

רבים רוכשים שירותים מספקים זרים, כגון שירותי ענן, רישיונות תוכנה, שירותי פרסום מקוון, שירותי ניהול וייעוץ ושירותים מקצועיים אחרים.

בהתקיים תנאים מסוימים בעמדה חייבת בדיווח מספר 2/2016, תחול חובת דיווח בשל ייבוא שירותים מחוץ לישראל. בהתאם לאותה עמדה הובהר כי, שירות ייחשב כמיובא לישראל אם הוא נצרך בפועל בישראל, נועד לצריכה בישראל, או אם הוא ניתן בקשר לנכס המצוי בישראל.

יש לציין כי בשנים האחרונות קיימת מגמה להרחבת האכיפה לגבי ייבוא שירותים הנצרכים בישראל, בין היתר גם על-ידי עוסקים מורשים. לפי עמדת שלטונות מע"מ, עוסקים מורשים המייבאים שירותים לא יהיו פטורים מדיווח והוצאת חשבונית עצמית גם אם מס התשומות בגינם ניתן לקיזוז.

טז. מספרי הקצאה לחשבוניות מעל סכום מסוים כתנאי לקיזוז מס תשומות:

בהתאם לתיקון לחוק מע"מ, החל מיום 1.1.2024 (לאחר מתן אורכה הוחל התיקון ביום 5.5.2024) , לא יותר קיזוז מס תשומות, אלא באמצעות חשבונית מס שהוקצה לה מספר ע"י מנהל מע"מ, וזאת אם עלה סכום החשבונית, לפני מע"מ, על הסכומים הבאים:

סך של 20,000 ש"ח בשנת 2025;

סך של 10,000 ש"ח החל מיום 1.1.2026 - 31.5.2026;

סך של 5,000 החל מיום 1.6.2026 ואילך.

הוראות נוספות

הקצאת מספר לחשבונית המס כתנאי לקיזוז מס תשומות יחול גם לעניין קיזוז מס תשומות של עסק בהקמה.

בעניין זה, חשוב להפנות את תשומת הלב לחוזר מס הכנסה 03/2026 מיום 9.2.2026 אשר מבהיר כי היעדר מספר הקצאה עשוי להביא לא רק לשלילת ניכוי מס תשומות, אלא גם לשלילת ניכוי ההוצאה לצרכי מס הכנסה.

בדומה, לעניין מכירת מקרקעין ע"י עוסק פטור או מכירת מקרקעין שהיא עסקת אקראי, הותנה קיזוז מס תשומות אצל המוכר בשל רכישת המקרקעין, בהסתמך על חשבונית מס וככל שסכומה עולה על סכום החשבונית האמור, בהקצאת מספר כאמור. האמור יחול גם לעניין מכירת מקרקעין ע"י מלכ"ר או מוסד כספי שהוא חברה קולטת במיזוג או חברה חדשה בפיצול, לפי העניין, המבקש לקזז מס תשומות בשל רכישת המקרקעין בידי החברה המתמזגת או המתפצלת, לפי העניין ובתנאים המפורטים בחוק.

יובהר, לא נדרש מספר הקצאה לטופס עסקת אקראי.

חשבונית הכוללת רק עסקאות פטורות או חשבונית מס בשיעור אפס לא נדרש מספר הקצאה.

בעסקאות החייבות דיווח על בסיס מזומן לפני מתן מספר ההקצאה בפועל, ניתן להגיש בקשה למתן "אישור להקצאה" עבור מסמך מקדים לחשבונית מס מסמך מסוג חשבון עסקה/פרופורמה. "אישור הקצאה "יתקבל מרשות המיסים כאישור עקרוני לקבלה עתידית של מספר הקצאה. על גבי המסמך המקדים תוצג הודעה כי אישור זה אינו מהווה מספר הקצאה ולא ניתן לקזז באמצעותו את מס התשומות.

לעניין הנפקת חשבונית מס

מנהל מע"מ הוסמך לאשר ניכוי מס תשומות הכלול בחשבונית שלא הוקצה לה מספר, אם נוכח כי התקיימו נסיבות חריגות בקשר למערכת המחשוב של רשות המיסים ומסיבות טכנולוגיות לא התאפשרה הקצאת המספר.

לעניין הנפקת חשבונית מס, נקבע כי עוסק רשאי לבקש ממנהל מע"מ הקצאת מספר לחשבונית מס וחייב לעשות כן אם סכום החשבונית עולה על האמור, לפי דרישת הקונה. זאת, ככל ששיעור המע"מ נשוא החשבונית אינו אפס.

בקשת הקצאת מספר לחשבונית תיעשה באופן מקוון ועם קבלת המספר, על המבקש לציינו ע"ג החשבונית לרבות בכתב יד.

© BDO

סמכות שלא להקצות מספר לחשבונית

החל משנת 2025 ככל שלמנהל מע"מ יסוד סביר לחשש שחשבונית המס נשוא הבקשה תוצא שלא כדין, רשאי להחליט שלא להקצות לה מספר. המנהל ישלח את ההחלטה למבקש מיידית בהודעה מקוונת, הכוללת את עילת הסירוב ומועד לשימוע (תוך שני ימי עסקים), שתכלול אפשרות המבקש לסמן באופן מקוון אחת מאלה: (א) ביטול הבקשה לקבלת מספר הקצאה לחשבונית (ב) המשך העסקה ללא מספר הקצאה לחשבונית המס (ג) המשך העסקה תוך ביצוע העברת חבות המס לקונה הרשום כעוסק. במקרה כזה המנהל ישלח הודעה מקוונת לקונה, שהוא עוסק, שבה יוצע לקונה לקבל על עצמו את תשלום המס בשל העסקה המבקש יקבל מספר הקצאה מיוחד יפיק חשבונית בשיעור מע"מ אפס וידווח עליה למע"מ בדוח התקופתי. הקונה יוציא חשבונית עצמית עם אותו מספר הקצאה שניתן למבקש בגין עסקה זאת, ידווח וישלם את מע"מ העסקאות וככל שהחוק מתיר זאת ינכה את מס התשומות במלואו או חלקו. (ד) הגשת פנייה מקוונת לבדיקת החשבונית מול חדר הבקרה.

על החלטת המנהל כאמור נקבעו הוראות לעניין שימוע והשגה.

בפס"**ד א.בכור הובלות** (ע"מ 49127-05-25) **וארא**ל (ע"מ 48120-04-25) נדחו בקשות של עוסקים, שקיבלו סירוב להקצאת מספר, להוצאת צו עשה המורה למנהל מע"מ לאשר להם מספר הקצאה. עוסקים טענו כי הקצאת מספר נעשית ע"י מערכת ממוחשבת באופן טכני, וכי במערכת הממוחשבת מוטמעים "סימנים מחשידים" לגבי עוסקים מסוימים, כך שהיא פוסלת כל חשבונית שאותם עוסקים מנסים להפיק. נפסק כי, ייתכנו מצבים של סירוב להקצאת מספר לכלל החשבוניות של עוסק בהתאם למידע המחשיד שנמצא בידי מנהל מע"מ, אך לעוסק זכות שימוע הנערך ע"י נציג אנושי של מע"מ (ולא ע"י מחשב), כמו כן קיים פתרון של "היפוך חיוב" (הוצאת חשבונית עצמית ע"י קונה). על כן, נדחתה טענה כי סירוב להקצאת מספר גורמת לנזק בלתי הפיך לעסק. בימ"ש סירב לדרישת העוסקים להורות למע"מ לחשוף את דרך הפעולה של המערכת הממוחשבת שמחליטה על הקצאת מספרים.

הגשת דוח מע"מ

דוח המע"מ יכלול את המספר שהוקצה לחשבוניות המס בגינן מקוזז מס תשומות וכן אלו בגינן מדווח מס עסקאות.

בהנפקת הודעות זיכוי, יידרש לכלול את מספר ההקצאה של החשבונית נשוא הזיכוי.

הוראת ביצוע מעודכנת

בתאריך 07/12/2025 פורסמה הוראת ביצוע 01/2025 מעודכנת על ידי רשות המיסים הדנה במודל חשבוניות ישראל - הקצאת מספרי חשבוניות המרחיבה בנידון.

בתאריך 15/07/2025 פורסמה הודעה לציבור **"מודל חשבוניות ישראל שרות להחזרת חשבוניות שנתקבלו מספקים לתקופה תוספת למהדורה 2.0 / 6.2025"** שלפיה, נכלל שירות חדש להחזרת חשבוניות שנתקבלו מספקים לתקופה. שירות API נועד לאפשר לעוסקים, מייצגים ובתי תוכנה לשלוף חשבוניות שהתקבלו מספקים עבור תקופה מסוימת, כחלק ממערכת הדיווח והבקרה של רשות המסים. השירות מהווה חלק מהרחבת מודל חשבוניות ישראל, שמטרתו לייעל את תהליך הדיווח למע"מ ולשפר את השקיפות והאוטומציה של תהליכי הנהלת החשבונות.

מספרי הקצאה גם לחשבוניות בין חברות הרשומות באיחוד עוסקים

החל מיום 1/7/2026 נדרשים עוסקים הרשומים באיחוד עוסקים לקבל מספר הקצאה גם על חשבוניות מס המונפקות בגין עסקאות בין עוסקים החברים באיחוד העוסקים. הואיל ולפי תקנה 23ב(ב) לתקנות מע"מ חל פטור מדיווח בדוח התקופתי למע"מ על עסקאות בין עוסקים הרשומים באיחוד עוסקים, כפוף לזכאות ה"קונה" לקזז מס תשומות, ניתנה הקלה, עד ליום 1/7/2027 בדמות הוצאת חשבונית מס מרכזת חודשית, אליה יצורף מסמך המפרט את כל העסקאות הנכללות בה. לאחר מועד זה יידרש להנפיק חשבונית מס הכוללת מספר הקצאה עבור כל עסקה בין עוסקים הרשומים באיחוד עוסקים.

© BDO

13. הרחבת חובת דיווח מפורט למע"מ

חובת דיווח מפורט תחול על כל עוסק (יחיד או חבר בני אדם) בעל מחזור 500 אלף ש"ח ומעלה או חייב בניהול הנה"ח כפולה בהתאם להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות). תחולת השינוי נדחתה מ- 1/9/2025 ל- 1/1/2026. יחידים הרשומים כעוסק בתנאים מסוימים רשאים לדחות תחילת דיווח מפורט ליום 1/1/2027. לפני 1/9/2025 נדרשה חברה לדיווח מפורט מקוון במחזור של 1.5 מיליון ש"ח לעומת מחזור של 2.5 מיליוני ש"ח אצל יחיד או שותפות.

14. חשבוניות מקוונות במכירה לעוסקים ברשות הפלסטינית

החל מיום- 1/8/2025 חשבונית בגין מכירה לעוסק פלסטיני תופק רק באופן מקוון באתר רשות המיסים. לא ניתן יהיה עוד להשתמש בחשבוניות נייר (מוקאסות). רשות המיסים הודיעה כי בהמשך יתאפשר ממשק בין המערכת להפקת חשבוניות מקוונות לתוכנות ניהול ספרים, כך שניתן יהיה להוציא חשבונית מקוונת ללקוח פלסטיני ישירות מתוכנת ניהול ספרים.

השינוי לא יחול על מי שחל עליו "הסדר עוסקים גדולים".

15. התרת ניכוי הוצאות אחזקת רכב

<u>ניכוי הוצאות רכב</u>:

הגדרת "רכב" בתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), התשנ"ה-1995 כוללת: אופנוע שסיווגו L3, רכב שסיווגו M1 ורכב שסיווגו N1, כמשמעותם בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, למעט רכב עבודה כמשמעותו בפקודת התעבורה, ולמעט רכב תפעולי, בין שבבעלותו של הנישום ובין שלא בבעלותו, ובלבד שמשקלו הכולל המותר פחות מ-3,500 ק"ג.

"רכב תפעולי" הינו אחד מאלה:

1) הרכב הוא רכב ביטחון, כהגדרתו בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, המשמש בפעילות מבצעית או ביטחונית בלבד;

2) הרכב לא הועמד לרשות עובד כלשהו של המעביד, הוא משמש רק לצורכי המעביד או בעל משלח היד או העסק, לפי העניין, מקום העיסוק של המעביד, של בעל משלח היד או של בעל העסק, לפי העניין - אינו בבית מגוריו ובתום שעות העבודה הרכב אינו יוצא מחוץ למקום העיסוק.

בהתאם לתקנות ניכוי הוצאות רכב לאחר תיקונן, קיימים מספר מסלולים לניכוי הוצאות החזקת רכב:

1) הוצאות החזקת רכבים תפעוליים תותרנה במלואן, זאת בהתאם להוראות סעיף 17 לפקודה.

2) הוצאות החזקת רכב בשל רכב שהמעביד העמיד לרשות עובדו, תותרנה בניכוי במלואן.

3) ברכב של חברה להשכרת רכב לתקופה קצרת מועד, יותרו בניכוי כל הוצאות החזקת הרכב לגבי כלי הרכב שמספרם עולה על מספר עובדי החברה.

<u>עבור רכב המשמש בעל עסק עצמאי (אינו שכיר ואינו חברה)</u>, תותרנה ההוצאות לפי הגבוה מבין שני אלה:

1) סך הוצאות הרכב, בניכוי סכום הנקוב כשווי השימוש הפרטי ברכב לפי תקנות שווי רכב.

2) 45% מהוצאות החזקת הרכב (לגבי אופנוע שסיווגו L3 - 25% מהוצאות החזקתו; אוטובוסים ציבוריים ומוניות - 90%; רכבי סיור ורכבים מדבריים - 80%; רכבים להוראת נהיגה - 68%-77.5%).

<u>מיסוי שווי שימוש ברכבי מאגר/ איגום</u>:

ביום 21 באוקטובר 2014 פורסמה הנחיה מקצועית בנושא מיסוי שווי שימוש ברכבי מאגר/איגום של מעביד, הדנה בהקלות בנושא מיסוי שווי השימוש ברכבי מאגר שהשימוש בהם נועד לפעילויות שוטפות של המעביד ואשר אינם מוקצים לעובדים כלשהם, ובתנאי שלא הוצמדו רכבים אחרים לאותם עובדים.

© BDO

<u>ההקלות שאושרו על ידי רשות המיסים במסגרת הנחיה זו הינן:</u>

- אם הרכב נותר בידי העובד ללילה לצורך חניה בביתו באופן חד פעמי בחודש, ביום שבו העובד עבד עד שעות הלילה, לא בסופי שבוע (החל מיום ה' בערב), באופן אקראי ולא שיטתי - אין צורך לזקוף שווי לעובד.
- במקרה של שימוש ברכב מאגר יותר מפעם אחת בחודש, שלא נותר בידי העובד לסוף השבוע, יש לזקוף שווי יחסי על פי היחס שבין מספר הימים שהרכב נותר ברשות העובד ללילה לבין מספר הימים בחודש (30 יום) ובלבד שהתקיימו כל התנאים הבאים:

א) הועמד/ו לרשות העובד רכב/י מאגר (לרבות חניית לילה בחניית העובד) במהלך חודש קלנדרי מספר ימים מוגבל שאינו עולה על עשרה ימים, וכן במספר ימים מוגבל במהלך שנה קלנדרית שאינו עולה על מאה ימים.

ב) לא הועמד לרשותו של העובד רכב אחר באותו חודש (אין לו רכב צמוד).

ג) לא מדובר ברכב המוצמד לעובד אלא רכב מאגר המיועד לפעילויות שוטפות.

ד) הרכב נותר בידי העובד למשך הלילה בלבד (החל מתום יום העבודה המלא של העובד בתום פעילות מחוץ למקום העבודה הקבוע והסתיים לאחר שעות העבודה הרגילות או לקראת פעילות מחוץ למקום העבודה והסתיים לאחר שעות העבודה הרגילות או לקראת פעילות מחוץ למקום העבודה הקבוע ביום המחרת הדורשת יציאה לעבודה לפני שעות העבודה הרגילות). הרכב יוחזר למחרת בבוקר למקום העבודה הקבוע למעט אם נדרש לפעילות כאמור ביום המחרת.

ה) הרכב מועמד לשימוש העובד באופן אקראי ולא שיטתי בשל צרכי העבודה ועל פי אישור של הגורם המוסמך במקום העבודה.

ו) הרכב לא נמצא בידי העובד החל מסוף יום ה' ועד יום א', בחגים, בשבתון, ימי חופשה, ימי מחלה או בכל יום היעדרות אחר מהעבודה.

בעקבות התפשטות נגיף הקורונה ויציאת עובדים רבים לחל"ת לתקופה שאינה ידועה, פרסמה רשות המיסים ביום 2 באפריל 2020, הנחיה המאפשרת מתן הקלה בזקיפת שווי רכב לעובדים שיצאו לחל"ת. באותה הנחיה נקבע כי עובד שיצא לחל"ת בעקבות התפשטות נגיף הקורונה ובאותו מועד או לאחריו החזיר את הרכב שהוצמד לו למעסיק, ייזקף לו שווי שימוש באופן יחסי למספר הימים בחודש בהם הרכב היה ברשותו.

<u>הוצאות חניה:</u>

הוצאות חניה שאינן במקום עיסוקו של הנישום, יבוצע לגביהן "תאום הוצאות רכב" כאמור, וזאת בהתאם להוראות התקנות הנ"ל.

כמו כן, עמדת רשות המיסים הינה לא לראות במקום חניה אשר מעניק מעביד לעובדו כטובת הנאה המחייבת זקיפת שווי לעובד, זאת בתנאי שהחניה הינה שטח שבבעלותו של המעביד או שהוא שוכר שטחים לצורכי חניה בעבור תשלום גלובלי, קבוע מראש, שאינו מושפע ממשך השימוש בחניה.

בשנת 2013 ניתן פסק דין **אליל 2000** (עמ"ה 1184-06) הקובע כי הוצאות שהוצאו על ידי העובד לצורך עסקו של המעסיק, ובכלל זאת, הוצאות שימוש ברכב פרטי של עובד לצורכי מעבידו, אינן הוצאה ביצור הכנסותיו של העובד אלא הוצאה ביצור הכנסתו של המעסיק. מומלץ לבחון בקפידה יישומה של פסיקה זו.

<u>רישום מספר הק"מ:</u>

לצורך התרת ניכוי ההוצאות בגין כלי-רכב פרטיים ומסחריים, יש לרשום את מספר הקילומטרים במד- האוץ בתום יום העסקים האחרון של שנת המס. יש לשמור נתונים אלה על מנת שיהוו בסיס לרישום מספר הקילומטרים בתחילת שנת המס הבאה.

נציין כי הוראה זאת הינה בנוסף להוראה המחייבת להתקין בכלי הרכב מכשיר מתאים למדידת מספר הק"מ ותצרוכת הדלק.

© BDO

בעניין חכם את אור-זך ואחרים (ע"א 4096/18), קבע בית המשפט העליון כי החזקה הקבועה בתקנות לאופן חישוב שווי רכב הינה חזקה חלוטה שאינה ניתנת לסתירה, וכי התקנת מכשיר למדידת מספר הק"מ ותצרוכת הדלק אינה מאפשרת סטיה מחזקה זו. כמו כן, נקבע כי אין אפשרות לסטות מהחזקה ולהגביל את גובה שווי השימוש לסכום ההוצאות בהן נשא המעסיק בפועל.

רישום כלי-רכב בנאמנות:

מזה שנים רבות קיים נוהג לפיו נרשם כלי רכב שבבעלות תאגיד (נרכש מכספי התאגיד ורשום בספריו) על שמו של הנהג המשתמש ברכב, וזאת בנאמנות עבור התאגיד. בהנחיה שפרסמה רשות המיסים בשנת 1993, נקבע כי יש לראות בתאגיד כבעליו של כלי הרכב, בתנאי שהוגשה הצהרה לפקיד השומה בתוך 30 יום מעת רכישת הרכב ולפיה הרכב הינו בבעלות התאגיד ובשימושו.

היועץ המשפטי של רשות המיסים פרסם הנחיה לפיה רשות המיסים לא תכיר ברכב בבעלות תאגיד במידה והרכב לא נרשם על שם התאגיד במשרד הרישוי. בהתאם להנחיה זו, יחול השינוי בעמדה רק לגבי רכבים שנרכשו על ידי תאגידים החל מיום 1 בספטמבר 2007.

לדעתנו הנחיה זו אינה נקיה מספקות. בהתאם לפסיקותיו של בית המשפט העליון, קיום הרמוניה חקיקתית בין הדין הכללי לבין דיני המס מהווה עקרון יסודי בפרשנותם של דיני המס וכל עוד תכלית דיני המס אינה מחייבת אחרת, הרי מן הדין שדיני המס יפורשו בהתאם לדין הכללי. מכאן עולה, כי ככל שהדין הכללי אינו מונע רישום רכב על שם הנהג בנאמנות עבור התאגיד, קשה יהיה ליצור מניעה כאמור באמצעות הנחיה מנהלית של רשות המיסים.

עוד נציין כי גם לשכת רואי החשבון סבורה כי הנחיה זו הינה שגויה. לנייר העמדה שפרסמה הלשכה ביום 28 באפריל 2008 צורפה חוות דעת משפטית מקיפה התומכת בעמדתה.

שיעורי הפחת על רכבים:

בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה (פחת) (תיקון), התש"ע-2010 (להלן - התיקון) שיעורי הפחת על רכבים יהיו כדלקמן:

1) מוניות (רכב מסוג M); רכב היברידי מסוג N2 או N3; וכן רכב להוראת נהיגה (מסוג M, N, O, L או T) - 25%. בגין רכב מסוג M שסיווג המשנה שלו הוא מונית היברידית, שנרשם לראשונה מיום 1 בינואר 2017 עד ליום 31 בדצמבר 2019, ניתן לדרוש פחת בשיעור 33.3% או פחת בשיעור 25%, לפי בחירת בעל הרכב, ובלבד שלא תהיה זכאות לפחת בשיעור העולה על 100%.

2) אוטובוס ציבורי, רכב סיור או רכב מדברי (מסוג M); רכב להשכרה מסוג M1 או N1 (לרכב שהחל לשמש לפני 1 באוגוסט 2013); וכן רכבים אחרים שסיווגם M2, M3, N2, N3 או T - 20%;

3) רכבים אחרים שסיווגם M1, N1, L או O - 15%;

תיקון שיעורי הפחת יחול מתחילת שנת המס 2009 בגין רכבים שנרשמו לראשונה החל מיום 1 ביולי 2009.

ביום 29 ביולי 2013 פורסם תיקון לתוספת ב' לתקנות מס הכנסה (פחת) - 1941 המפחית את שיעור הפחת ל-16% עבור רכב מסוג M1 או N1 שצוין ברישיון הרכב שלו כרכב השכרה/החכרה שהחל לשמש לראשונה החל מיום 1 באוגוסט 2013.

היבטי מע"מ:

ככלל, מס תשומות על רכישה או על השכרת רכב פרטי אינו מותר בניכוי אלא בידי מי שנכנס לאחת מהקטגוריות המוגדרות באופן ספציפי בתקנות מע"מ, כגון מי שעיקר עסקו מכירת רכב ואין ברכב שימוש ואינו מיועד לשימוש לבד ממכירתו במהלך העסק, וכן בידי עוסק אם הרכב משמש אך ורק להשכרת רכב בידי מי שעסקו השכרת רכב, ללימוד נהיגה בבית ספר לנהיגה, להסעת נוסעים במהלך העסק בידי מי שעסקו הסעת נוסעים, לסיורים וטיולי שטח בידי שזה עסקו. כאמור בתנאי שהרכב משמש אך ורק לעסקאות האלה.

© BDO

בחודש יולי 2024 הוגשה עתירה לבג"צ (3604/24) כנגד מנהל מס ערך מוסף על ידי מרדכי ברנס שהוא מורה דרך במקצועו בדרישה שתצא הנחיה מינהלית הכוללת את כל המידע הנדרש לניכוי מס תשומות לרכב מדברי ורכב סיור, שתכלול את כל הקריטריונים והמדיניות של הרשות לאישור ניכוי מס תשומות לרכישת ואחזקת רכב מדברי או/ו רכב סיור וכן העלה העותר טענות לגבי הפרשנות של התקנה שדנה בנושא הרכב הפרטי וחוקיותה. העתירה נדחתה על הסף ובית המשפט הפנה את העותר להליך של השגה.

בכל הנוגע לחריגים הנ"ל, ניתנה בפסק הדין בעניין **ברזילי** (ע"מ 67772-11-16) פרשנות דווקנית לפיה לא יתאפשר קיזוז מס תשומות בגין שכירות רכב המשמש מוסך להעמדתו לרשות הלקוח כרכב חלופי למשך תקופת התיקון.

לעניין זה, רכב פרטי מוגדר ככולל רכב מסחרי שמשקלו הכולל אינו עולה על 3,500 ק"ג וכן רכב המפורט בתוספת הרביעית בתקנות מע"מ (רשימה הכוללת מעל 40 רכבים), דומה לו במהותו או זהה לו אך למעט ג'יפ המועסק דרך קבע בתנאי שדה או בחצרי המפעל או העסק.

בהתאם לנייר עמדה 1/2024 של רשות המיסים לא יותר ניכוי מס תשומות בשל רכישה או יבוא של רכב מסוג האמר חשמלי GMC HUMMER EV – ורכבים דומים לו, אשר סיווגם ברישיון הרכב הוא M2 פרטי נוסעים או שסיווגו הוא N2 משא פתוח.

לגבי הוצאות תחזוקה, ניתן לקזז שני שליש או רבע ממס התשומות בהתאם ליחס השימוש. ככל שעיקר השימוש הינו לצורכי עסק, ככלל ניתן לנכות שני שליש מגובה מס התשומות. ככל שעיקר השימוש הינו לצרכים פרטיים (כגון נסיעה מהבית למקום העבודה) אזי ככלל ניתן לנכות רבע ממס התשומות. יצוין כי, בחשבונית ליסינג, על פי הוראת פרשנות 1/2002 מרכיב התחזוקה לא יעלה על 15% מסך החיוב בגין העסקה.

יצוין כי, ניתן לבחון אפשרות לניכוי מס תשומות בהתאם לשיעור שימוש מדויק.

16. עלויות הקשורות באתרי אינטרנט

על פי הוראות חוזר מס הכנסה 15/2002 יטופלו ההוצאות הקשורות באתרי אינטרנט כלהלן:

א. עלויות הקשורות בשמות המתחם - הוצאות הוניות שאינן ברות הפחתה, היות ואורך החיים של נכסים מסוג זה אינו מוגבל בזמן.

במידה ושם המתחם התקבל בשכירות למספר שנים תותר הוצאה לאורך תקופת השכירות.

ב. עלויות ראשוניות להקמת אתר אינטרנט - הוצאות הוניות, נכסים אלה הינם ברי פחת בשיעורים של 25% או 33%, בהתאם לסוג המחשב.

ג. עלויות פרסום אתרי אינטרנט - דומה להוצאות פרסום אחרות, כלומר ההוצאות תותרנה בניכוי במהלך התקופה שבה הוצאו.

ד. תפעול שוטף של אתרי אינטרנט - ההוצאות תותרנה בניכוי במהלך התקופה לה הן מתייחסות.

ה. עלויות שינוי אתר אינטרנט - יש לאתר רכיבים המקנים יתרון מתמיד לבעל האתר, ולהוונם לנכסים כתוכנה חדשה, עלות שאר הרכיבים תותר בניכוי במהלך התקופה אליה היא מתייחסת.

© BDO

17. פחת - הדגשים

א. פחת וניכוי בשל פחת לפי חוק התיאומים:

למרות שתחולת חוק התיאומים הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007, ההוראות הבאות ימשיכו לחול כדלקמן:

1) ניכוי נוסף בשל פחת בשל נכסים קבועים ימשיך לחול בנוגע לנכסים שנרכשו עד סוף שנת 2007 ולגבי עליית המדד עד סוף 2007 בלבד. זאת, לגבי נכס שנחשב כנכס קבוע בידי הנישום לפחות באחת משנות המס 2002 ועד 2007.

2) תקנות מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (שיעורי פחת), התשמ"ו-1986 ימשיכו לחול. ככלל, תקנות אלו קובעות שיעורי פחת מיוחדים לגבי מבנים, ציוד המשמש בתי מלון, חברות תעשייתיות ופחת לפי משמרות. יש לשים לב כי, חלק מהוראותיהן של התקנות הנ"ל אינן בתוקף החל משנת 2017.

ב. ניכוי נוסף בשל פחת לבעלי נכסים ביישובים מסוימים:

תקנות מס הכנסה (הנחות ממס על הכנסות של תושבי אילת ויישובי הערבה), התשל"ו-1975 (להלן - תקנות אילת), קובעות הוראה בדבר ניכוי נוסף בשל שימוש בנכסים באזור אילת ויישובי הערבה.

תקנות אילת הותקנו מכוח סעיף 11 לפקודה, כנוסחו טרם תיקון 134 לפקודת מס הכנסה. במסגרת תיקון 134 לפקודה, שנכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2003, תוקן סעיף 11 לפקודה. יוצא לכאורה, כי תוקפן של התקנות פג ביום 1 ביולי 2003 והחל באותו מועד אין זכאות לניכוי נוסף בשל נכסים שנרכשו.

במסגרת חוזר שהופץ ביום 8 בדצמבר 2008 על ידי היועץ המשפטי לרשות המיסים נדון תוקפן של תקנות אילת באשר לנכסים שנרכשו לפני 1 ביולי 2003. בהתאם לחוזר, יש לאמץ פרשנות מקלה לפיה נכסים שנרכשו לפני 1 ביולי 2003 יהיו זכאים לניכוי נוסף גם לאחר תיקון 134 לפקודה (קרי גם לאחר 1 ביולי 2003).

לאור זאת, מאפשר החוזר לנישומים שלא המשיכו לתבוע ניכוי כאמור בשל נכסים שנרכשו עד ליום 30.6.2003 לפנות בבקשה לתיקון שומות המס לשנים הפתוחות.

נציין, כי קיימת פרשנות נוספת, אשר לא הוזכרה בחוזר, לפיה ניתן לדרוש את הניכוי הנוסף בגין נכסים שנרכשו עד ליום 31 בדצמבר 2003. יובהר, כי יישום פרשנות זו, אם בכלל, מחייב בדיקה פרטנית.

בחוזר נוסף שהוציא היועץ המשפטי לרשות המיסים ביום 28.4.2010 נקבע כי ניתן ליישם את ההנחיה מיום 8 בדצמבר 2008 גם על הניכוי לבעלי נכסים על פי תקנות מס הכנסה (הנחות ממס ביישובים מסויימים ובהיאחזויות נח"ל), תשל"ח-1978 ותקנות מס הכנסה (הנחות ממס על הכנסות בשטחי התיישבות חדשה ובשטחי פיתוח), תשל"ו-1975. כלומר, יותר ניכוי נוסף לבעלי נכסים באזורים המפורטים בתקנות נח"ל ותקנות שטחי פיתוח, לגבי נכסים שנרכשו לפני יום 1 ביולי 2003.

ג. פחת למתקנים לייצור חשמל וחימום מים:

תקנות מס הכנסה (פחת) (תיקון), התש"ע-2010 קובעות פחת שנתי בשיעור של 25% למתקנים לייצור חשמל באמצעות אנרגיית השמש, העושים שימוש בטכנולוגיה פוטו-וולטאית (טכנולוגיה לייצור חשמל ישירות מאור השמש באמצעות קולטי שמש וממיר זרם) ובטכנולוגיה סולאר-תרמית (טכנולוגיה לייצור חשמל הנעזרת באור השמש לחימום נוזל והפיכתו לקיטור מניע טורבינה) ולמתקני חימום מים באמצעות אנרגיית השמש (דודי שמש).

ביום 20 בפברואר 2018 פורסמו תקנות מס הכנסה (פחת) (תיקון), התשע"ח-2018 בגדרן הוארכה תחולת התקנה האמורה מיום 1 בינואר 2016 ועד לתום שנת 2019, והן יחולו על מתקן לייצור חשמל באמצעות אנרגיית השמש העושה שימוש בטכנולוגיות כאמור, בכמות המיועדת בעיקרה לשימוש עצמי, אשר יום הפעלתו חל בתקופה שעד לתום שנת המס 2019.

לפיכך, שיעורי הפחת האמורים יחולו לגבי מתקנים לייצור חשמל שיום הפעלתם חל מיום 1 בינואר 2009 ועד לתום שנת המס 2019, ולגבי מתקני חימום מים באמצעות אנרגית השמש שיום הפעלתם חל מיום 1 בינואר 2009.

© BDO

18. תרומות

זיכוי בגין תרומות, בשיעור מס חברות (23% בשנת 2026), ניתן רק לגבי תרומות למוסדות ציבוריים שקיבלו אישור לפי סעיף 46 לפקודה.

בשנת 2026 יינתן זיכוי כאמור בגין כל התרומות שתרם הנישום בשנת המס וזאת במידה שהוא תרם סכום הגבוה מ-207 ש"ח (207 ש"ח בשנת 2025). תקרת הזיכוי לשנים 2025 ו-2026 שתינתן היא על תרומות בסך של 10,354,816 ש"ח או תרומות בשיעור של עד ל-30% מהכנסתו החייבת, כנמוך שבהם.

בגין תרומות אשר בשנת המס סכומן עולה על התקרה שנקבעה, יינתן זיכוי במשך שלוש שנות המס הבאות, בזו אחר זו, ובלבד שלא יינתן בכל אחת משלוש שנות המס כאמור זיכוי בסכום כולל של תרומות העולה על התקרה לזיכוי.

מערכת תרומות ישראל הדיגיטלית החדשה החל משנת 2026

רשות המיסים פרסמה ביולי 2025 תוספת לחוזר מס הכנסה 9/2015 - קוים מנחים להחלת סעיף 46 לפקודה. החוזר מפרט את התנאים שעל מוסדות הציבור לרבות העמותות לעמוד בהם והמבקשת לקבל אישור לפי סעיף 46 לפקודה – אישור המקנה זיכוי במס בגין תרומה לאותה עמותה. בהתאם לתוספת שפורסמה, החל מ-1.1.2026 ידרשו כל העמותות המחזיקות באישור לפי סעיף 46 לפקודה לדווח על התרומות וביטולי התרומות, באמצעות מערכת התרומות הדיגיטלית של רשות המיסים.

הדיווח למערכת התרומות הדיגיטלית יתבצע באופן אוטומטי על ידי העמותה, באמצעות התוכנה בה מופקות הקבלות על תרומות ובתנאי שתוכנה זו התממשקה למערכת הדיגיטלית עמותות המפיקות קבלות באמצעות תוכנה שלא התממשקה למערכת הדיגיטלית או באמצעות קבלות נייר, יכולות לדווח על התרומות באמצעות יישום ייעודי באתר רשות המיסים.

מערכת תרומות ישראל מאפשרת למוסדות ציבור בעלי אישור לפי סעיף 46, להעביר ישירות למאגרי המידע של הרשות את כל המידע בנוגע לתרומות שקיבלו. המידע מרוכז באזור האישי של התורם באתר רשות המסים, וכן מתעדכן במערכות המידע המשמשות לעריכת תיאום מס, להגשת דוחות שנתיים ולהגשת בקשות להחזר מס. בהתאם לכך, המערכת חוסכת לתורמים את הצורך לשמור קבלות נייר כדי לממש את זכאותם להטבת מס עבור התרומות, כי הקבלות מרוכזות עבור התורמים באזור האישי שלהם באתר רשות המסים.

מומלץ להקפיד על שמירת הקבלות והאסמכתאות הנוגעות לתרומות, הן לצורך תיעוד ובקרה והן למקרה שבו מתעוררת אי-התאמה בפרטי התרומה או בדיווח שהועבר למערכת. יש לוודא כי הקבלה כוללת את פרטי התרומה הנדרשים, וכי למוסד הציבור קיים אישור תקף לפי סעיף 46 לפקודה.

במקרה של תרומה המדווחת במערכת הדיגיטלית, מומלץ לוודא כי פרטי התרומה מופיעים באזור האישי של התורם וכי ניתן לזהותה במערכת.

19. מתנות

הסכום המותר בניכוי כהוצאה בגין מתנות הינו 240 ש"ח לשנה לאדם ($15 - במתנה מחוץ לישראל). על מנת להתיר ניכוי הוצאה זו לצרכי מס הכנסה, יש לרשום את זהות מקבל המתנה, קשריו עם נותן המתנה וסיבת מתן המתנה.

מתנות לעובד תחשבנה כחלק מהוצאות השכר וינוכה מהן מס במקור. עם זאת, מתנות לעובד מסוים שניתנו על ידי המעביד לרגל אירועים אישיים מיוחדים (להבדיל מחגים) תותרנה בניכוי עד סכום של 240 ש"ח (נכון לשנת 2026), ואילו הסכום העודף (מעבר לתקרה של 240 ש"ח), יהיה בגדר הוצאה עודפת (ככלל, אין לזקוף שווי לעובד בגין מתנה שניתנה לרגל אירוע אישי).

בהתאם לתקנה 15א לתקנות מע"מ, מס תשומות בגין טובות הנאה לעובדים אינו מותר בניכוי אלא אם דווח על מס העסקאות בגין ההטבות (בהתאם לשווי שוק).

© BDO

20. טלפון נייד

יש לזקוף שווי שימוש בגין טלפון נייד שהועמד לרשות עובד, בגובה 50% מסכום ההוצאה ועד לתקרה של 115 ש"ח לחודש. אין לזקוף שווי שימוש בשכרו של עובד שקיבל טלפון נייד, ממנו ניתן להתקשר רק למקום העבודה.

במקרים בהם מנכים ממשכורתו של העובד סכום בגין השתתפות באחזקת הטלפון הנייד, יש לנכות את סכום ההשתתפות מסכום השווי בו יחויב העובד.

הוצאות החברה בגין טלפון נייד שהועמד לרשות עובד ואשר בגינן נזקף שווי לעובד, יותרו בניכוי במלואן.

הסכום שיותר בניכוי כהוצאות אחזקה בגין טלפון נייד שלא הועמד לרשות עובד - יהיה סכום ההוצאות העולה על 1,380 ש"ח (115*12) לשנה או מחצית מסך ההוצאות לפי הגבוה.

התקנות הנ"ל לא יחולו על טלפון נייד המותקן באופן קבוע במרכזיה בעסק.

לעניין מע"מ, בהוראת הפרשנות 1/98 נקבע כי עוסק רשאי לנכות שני שליש ממס התשומות הכלול בחשבוניות המס שהוצאו לו בגין רכישת טלפון נייד ובגין השימוש השוטף ככל ועיקר השימוש הוא לצרכי העסק. יחד עם זאת יצוין כי ניתן לבחון אפשרות לקיזוז מס תשומות בהתאם לשיעור שימוש מדויק.

21. הסעות לעובדים

סעיף 9(20) לפקודה פוטר ממס, בתנאים מסוימים, את שוויה של הסעה מאורגנת מבית העובד למקום העבודה ובחזרה, בהסעה מרוכזת המאורגנת וממומנת על ידי המעביד.

להלן הכללים למתן פטור כפי שפורסמו על ידי רשות המיסים:

א. ההסעה מאורגנת וממומנת על ידי המעביד.

ב. ההסעה הכרחית בשל מיקום מקום העבודה ושעות העבודה.

ההסעה תחשב כהכרחית אם היא נעשית בשל אחת מן הסיבות הבאות:

1) אין שירות תחבורה ציבורית סדיר ותדיר למקום העבודה.

2) זמני התחלת העבודה ו/או סיומה הם בשעות בהן אין תחבורה ציבורית סדירה ותדירה.

ג. המעביד משלם במישרין בגין ההסעה, ההסעה אינה מתבצעת באמצעות תחבורה ציבורית סדירה (אוטובוסים, רכבת, מונית), או ברכב צמוד שהועמד לרשות העובדים ואין מדובר בהחזר הוצאות נסיעה בתחבורה ציבורית או ברכב פרטי.

ד. המעביד הודיע לפקיד השומה כי הוא פוטר ממס את השווי של ההסעה המאורגנת לעובדיו וכלל בהודעה את הפרטים הבאים:

- מיקום מקום העבודה;
- אמצעי התחבורה;
- קווי התחבורה הציבורית למקום העבודה והשעות בהן היא פועלת;
- מסלולי ההסעה;
- השעות בהן תופעל ההסעה.

על כל שינוי משמעותי בהיקף ההסעות תועבר הודעה לפקיד השומה.

בנושא מע"מ לעניין ניכוי מס תשומות בשל חשבוניות מס שהוצאו כדין לעוסק לצורך עסקו בגין הסעת עובדים שנועדו לשמש אותו לעסקאות חייבות במס פורסמה החלטת מיסוי בהסכם 2937/16 לפיה הדרישות לניכוי מס התשומות בגין הסעת עובדים רובן ככולן זהות לדרישות שפורטו לעיל לעניין מס הכנסה. בהתאם להחלטה, ההסעה תיחשב כהכרחית גם אם תנאי העבודה המיוחדים מכתיבים הסעת העובדים במרוכז על-ידי המעביד. בנוסף ראה סעיף 12 (יד) לעיל בהקשר לפס"ד מובילאיי ופס"ד טבע תעשיות פרמצבטיות.

© BDO

22. ניכוי הוצאות להתאמת נכס מושכר

כללי:

בתקנות מס הכנסה (כללים בדבר ניכוי הוצאות להתאמת מושכר), התשנ"ח-1998 (להלן - התקנות) נקבע כי נישום ששכר או שהשכיר נכס יהא רשאי להפחית מהכנסתו החייבת את סכום ההוצאות שהוציא לשם התאמת המושכר בעשרה שיעורים שנתיים שווים (10% לשנה).

במקרים בהם תקופת השכירות קצרה מעשר שנים, יהיה השוכר רשאי להפחית את יתרת ההוצאות שהוצאו אשר ניכוין טרם נתבע, במהלך שנת השכירות האחרונה.

בהתבסס על פסיקה ועל טעמים כלכליים, קיימת פרשנות, לפיה במקרים ייחודיים בהם תקופת השכירות קצרה מעשר שנים ובהם לא תהיה לשוכר שום הנאה מההתאמות במושכר בתום תמורת השכירות, יותרו בניכוי ההוצאות שהוציא השוכר לשם השיפורים במושכר וזאת לאורך תקופת השכירות של הנכס, וזאת אף אם הוא לא נכנס בגדרי כללי מס הכנסה (ראה להלן).

היחס בין התקנות לכללי מס הכנסה בעניין ניכוי דמי חכירה:

עבור השוכר התקנות האמורות לא מהוות תחליף לכללי מס הכנסה (ניכוי דמי חכירה), התשל"ח-1977 (להלן: כללי מס הכנסה), ולפיכך, לשוכר אשר יכול לבוא בגדרם של כללים אלה, ניתנת אפשרות לבחור בין יישומן של הוראות התקנות לבין יישומן של ההוראות שנקבעו בכללי מס הכנסה.

שוכר שבידו האפשרות ליישומן של הוראות כללי מס הכנסה במקום יישומן של הוראות התקנות יוכל להפחית את השיפורים במושכר בשיעורים שווים לאורך תקופת השכירות אף אם השכירות קצרה מעשר שנים.

ניכוי השיפורים במושכר בשכירות שנעשתה בין צדדים קשורים:

בתקנות נקבע כי הזכאות להפחית את ההוצאות שהוצאו על ידי השוכר להתאמת המושכר לא תחול במקרים בהם שוררים יחסים מיוחדים בין השוכר למשכיר, כגון: מצבים בהם השוכר והמשכיר הינם קרובי משפחה או שהינם בעלי שליטה אחד בשני.

הוראה דומה נקבעה גם בכללי מס הכנסה אך בכללים אלו ההוראה תחול רק במקרים בהם החכירה נחשבת כמכירה לעניין חוק מיסוי מקרקעין (כלומר, חכירה לתקופה העולה על 25 שנה).

23. ניכוי דמי חכירה

הוצאות:

סעיף 17 לפקודת מס הכנסה קובע כי הוצאה תותר בניכוי אם יצאה כולה בייצור הכנסה בשנת המס. בין יתר ההוצאות שפורטו בסעיפי המשנה של סעיף 17 נמנים בסעיף 17(2) גם דמי שכירות. בהתאם לעניין **פי גלילות** (ע"א 8301/04) נקבע, כי דמי חכירה שתקופתה המצטברת קצרה מ-25 שנים יותרו בניכוי שוטף.

לגבי חכירה שתקופתה עולה על 25 שנים, תיערך הבחנה בין חכירה תפעולית המותרת בניכוי שוטף לחכירה מימונית אשר תותר בניכוי רק על בסיס הכללים שלהלן אם וככל שהחכירה מקיימת את התנאים.

כללי ניכוי דמי חכירה:

בכללי מס הכנסה (ניכוי דמי חכירה), התשל"ח-1977 (להלן - כללי מס הכנסה) נקבע כי דמי חכירה ששילם חוכר, בין בסכום חד פעמי ובין בתשלומים, ינוכו מהכנסתו בשיעורים שנתיים שווים במשך תקופת החכירה. לעניין זה נקבע כי "חוכר" הינו אדם שבחכירתו מקרקעין המשמשים לייצור הכנסתו, שחכר אותם לתקופה של פחות מ-49 שנים. כמו כן נקבע, כי לעניין זה "דמי חכירה" הינם למעט דמי חכירה בשל חכירת קרקע לתקופה של יותר מ-25 שנים שהחוכר משלם בסכום שנקבע מראש ושאינם מותרים בניכוי לפי סעיף 17 לפקודה.

© BDO

ניכוי יתרת ההוצאות כאשר קוצרה תקופת השכירות:

פסק הדין בעניין **טלילות** (עמ"ה 27/93) דן בנושא שיפורים במושכר כאשר קוצרה תקופת השכירות ונותרו הוצאות שטרם נוכו. כאמור, כללי מס הכנסה קובעים את זכותו של החוכר לנכות שיפורים בנכס שחכר עד גמר תקופת החכירה. כלומר, לחוכר זכות לתבוע את ניכוי ההשקעה כולה, כאשר השיעורים בכל שנה הם פונקציה של אורך התקופה בפועל. במקרה הנדון, נקטעה תקופת החכירה לפני סיום התקופה שנקבעה בחוזה ונקבע שניתן לנכות בבת אחת את יתרת השינויים במושכר שטרם הופחתו.

ייחוס הכנסת ריבית הגלומה בדמי חכירה:

בפסק הדין בעניין **אהרוני** (ע"א 6914/15) נפסק כי לא כל אימת שמדובר בעסקה בתשלומים, פירוש הדבר כי העסקה טומנת בחובה עסקת אשראי, ומדובר בשאלה עובדתית הטעונה הוכחה. כמו כן, נקבע כי על מנת למנוע מיסוי ביתר, יש להוון את דמי החכירה ולחייב את המחכיר בתשלום מס שבח בגין דמי החכירה המהוונים, אשר שקולים מבחינה כלכלית למס השבח שהיה משולם אילו מוסו דמי החכירה מדי שנה בשנה. לאור האמור, פסק בית המשפט כי עסקת החכירה לא כללה בתוכה עסקת אשראי ולפיכך אין להטיל עליהם מס הכנסה בגין ריבית שכביכול הייתה גלומה בעסקת החכירה.

24. היוון הוצאות מימון לנכס בהקמה

ככלל, יש להוון לעלות הנכס הוצאות מימון שהוצאו לצורך רכישת או הקמת נכס המשמש ביצור הכנסה טרם שהנכס החל ביצור הכנסה בפועל.

חשוב להדגיש בהקשר זה כי קיים קושי פרקטי בעת מכירת מקרקעין בישראל להכיר בהוצאות מימון ששולמו לחברה קשורה, אף אם הוונו במלואן לעלות הנכס.

25. ניכוי הוצאות הנפקה

כידוע, הוצאות הנפקה אינן מותרות, ככלל, בניכוי.

חריג לכלל האמור מהווה חוק עידוד התעשיה (מסים), התשכ"ט-1969 המתיר לנכות לצורכי מס הוצאות שהוצאו לשם הנפקת מניות חברה בבורסה בישראל רק לחברה תעשייתית כמשמעותה בחוק האמור, וזאת על-פני שלוש שנות-מס.

ביום 18 במרץ 2018 פורסם חוק מס הכנסה (ניכוי הוצאות הנפקה) (הוראת שעה), התשע"ח-2018 אשר קובע כי, חברה או שותפות תהיה זכאית לנכות הוצאות שהיו לה להנפקת מניות או יחידות השתתפות, לפי העניין, הנרשמות למסחר בבורסה בישראל, בשנה שבה בוצעה ההנפקה.

הוראת השעה תחול על הנפקה של מניות ויחידות השתתפות שהונפקו בבורסה בישראל החל מיום 1 בינואר 2018 והיא הייתה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2020. לאור פיזור הכנסת ה-23 הוראות חוק זה הוארכו באופן אוטומטי עד ליום 6 ביולי 2021.

לעניין מע"מ - התרת ניכוי מס תשומות בגין הוצאות הנפקה תלויה בשימוש בכספי הגיוס.

בשנת 2024 ניתן פסק דין בעניין **אופל בלאנס** (ע"מ 49239-11-21) שדן בין היתר בניכוי מס תשומות בגין הוצאות הנפקה. המערערת טענה, בין השאר, כי השימוש שנעשה בכספי ההנפקה מועבר במלואו לחברות הבנות ומשמש אותן בייצור הכנסות חייבות במס ערך מוסף, בית המשפט קבע כי לא הוכח קיומו של קשר סיבתי בין הוצאות בעלות זיקה ישירה להנפקות לעסקאות חייבות של אופל בלאנס וניתן לייחסן אצלה לעסקאות שאינן חייבות במס בלבד ולכן אין מקום להתיר את ניכוי מס התשומות בהתאם להוראות סעיף 41 לחוק.

© BDO

26. פיצויים לעובדים

ביום 11 ביוני 2017 פרסמה רשות המיסים את חוזר מס הכנסה מס' 4/2017 בנושא יתרות צבורות בקופה מרכזית לפיצויים אשר נועד להסדיר ולקבוע כללים להעברת כספים ולשימוש בכספים הצבורים בקופות המרכזיות לפיצויים כמפורט להלן:

- בעניין שמירת זכויות העובדים, יש לבחון את חבות הפיצויים לכלל העובדים (לרבות עבור בעלי שליטה עד לתקרה שבסעיף 32(9) לפקודה) אשר נחשבו לעובדים עובר לשנת 2007 והופקדו בעבורם כספים לקופה המרכזית לפיצויים עד ליום 31.12.2007, ולבחון את היתרות העומדות לזכותם בקופות אישיות על שמם. אם עלתה חבות זו על הזכויות הצבורות של אותם עובדים, יש לייעד סכום בקופה המרכזית לפיצויים למטרה זו.
- בעניין שימושים בסכומים עודפים, אם היתרה בקופה המרכזית גבוהה מ-110% מהסכומים לעיל שיועדו לטובת העובדים, לרבות בגין תביעות, יראו בסכום ההפרש כעודף (להלן: "**העודף בקופה המרכזית**"). העודף בקופה המרכזית ישמש למימון ההפקדות השוטפות של המעביד שיהיה רשאי למשוך כספים מהקופה המרכזית עד לגובה ההפקדות השוטפות, כך שמחד גיסא יראו במשיכה כהכנסה בידיו ומאידך גיסא ההפקדה השוטפת תותר לו כהוצאה. במידה שלא ינוצל העודף בקופה המרכזית להפקדה השוטפת, לא תותר למעביד ההוצאה וזאת עד לגובה העודף שלא נוצל להפקדות שוטפות. במשיכת כספים מקופת הגמל המרכזית, יראו את הסכום הנפדה כהכנסה חייבת במס לפי סעיף 3(ד) לפקודה וניתן יהיה לקזז כנגדה הפסדים מועברים מעסק, כל עוד הסכום שנמשך אינו עולה על סכום העודף בקופה המרכזית וככל שלא קיימת הכנסה אחרת ממנה ניתן לקזז את ההפסדים. יודגש כי חוזר זה משמש בידי הקופה המרכזית כאישור המנהל לשימוש בסכומים עודפים להפקדה במרכיב הפיצויים של העובד ואין צורך באישור נוסף מרשות המיסים. כמו כן, יובהר כי העברת כספים מהקופה המרכזית למרכיב הפיצויים בקופת הגמל האישית לא תיחשב כהוצאה.

במסגרת כלל זה, נקבע כי בחינת הסכום כאמור והשימוש בו יעשו אחת לשנה ביום 31 במרץ של השנה העוקבת. בעדכון לחוזר שפורסם ביום 28 במרץ 2019, נקבע כי בחינת הסכום כאמור תעשה לתום שנת המס והבקשה למשיכת הכספים תוגש לקופה המרכזית עד ליום 30 בספטמבר של השנה העוקבת.

ביום 2 באוקטובר 2017 פורסם חוזר שוק ההון בנושא ניוד כספים מקופה מרכזית לקופות האישיות של העובדים. הוראות החוזר הנ"ל מהוות נדבך משלים להוראות שנקבעו בחוזר רשות המיסים. החוזר מנחה את הגוף המוסדי שמנהל את הקופה, מפרט הוראות מיוחדות לענין העברת הכספים ומפרט תנאים שונים אותם נדרש המעסיק לקיים.

יצויין כי, הוראות החוזר אינן חלות על העברת כספים מקופה מרכזית לחשבון העמית בקופת גמל לקצבה.

27. מלאי

א. ספירת מלאי:

יש להיערך לביצוע ספירות מלאי ביום 31 בדצמבר 2026 או בתוך 10 ימים לפניו או אחריו. אם לא ניתן לספור את המלאי במועד זה, ניתן על פי תקנות מס-הכנסה לספור את המלאי במועד סמוך לו ככל האפשר, ובכל מקרה לא יאוחר מחודש לפני או חודש אחרי מועד זה, בתנאי שייערכו כל הסידורים לתיאום כמותי של תנועת המלאי בין מועד הספירה לבין ה-31 בדצמבר 2026 , ותוך מתן הודעה על כך מראש לפקיד השומה.

יודגש, כי יש לערוך את ההתאמות הדרושות לקביעת ערך המלאי ליום המאזן. במקרים חריגים (כגון - עסקים המצויים ביישובי עוטף עזה או ביישובי קו העימות), ניתן לפנות בבקשה להקלה בהתאם להוראות סעיף 130(א)(2) לפקודה, למשרד השומה בו מתנהל התיק.

במקרים מסוימים ניתן לבצע ספירה לפריטים שונים בתאריכים שונים במהלך כל שנת המס - כ"ספירות רוטיניות" ולא כספירה חד פעמית מרוכזת. על המעוניין בהסדרת נוהל זה לפנות עד לתחילת השנה לפקיד השומה כדי לקבל את אישורו. בכל מועד ספירת מלאי מומלץ לוודא כי קיימים שלושה עותקים ממוספרים וחתומים בדיו.

לפרוט בדבר מפקד המלאי, ראה נספח מספר 3 - "מפקד מלאי".

© BDO

ב. מלאי איטי ומלאי מת:

במידה וקיים מלאי איטי או מת, עשוי להיווצר קושי בהוכחת שוויו לתום השנה. לפיכך, יש לשקול "מכירת חיסול" למלאי או עריכת מכרז וקבלת הצעות למכירתו. מכירת מלאי איטי במחיר הפסד יאפשר קיזוז מוקדם של ההפסד.

ג. השמדת מלאי:

ביום 11 בנובמבר 2018 פרסמה רשות המיסים את הוראת ביצוע מס הכנסה מספר 14/2018 בנושא השמדת מלאי. ההוראה קובעת את הכללים לפיהם על הנישום לפעול בעת השמדת מלאי, וזאת, בין היתר, כתנאי להפחתת שווי המלאי המושמד לצורכי מס.

בהמשך להוראת הביצוע כאמור, ביום 18 ביולי 2019 פרסמה רשות המיסים הבהרה הקובעת כללים מקלים במקרים מיוחדים שבהם מתבצעת אצל הנישום השמדת מלאי באופן שוטף כחלק משגרת העבודה.

28. מיסוי בעלי שליטה

א. בעלי שליטה החייבים לחברה:

ביום 1 בינואר 2017, במסגרת תיקון 235 לפקודה נוסף סעיף 3(ט1) לפקודה, העוסק במיסוי בעל מניות מהותי (מי שמחזיק ב-10% ומעלה מהזכויות בחברה), בשל "משיכה מחברה" ושימוש בנכסים על ידי בעל מניות מהותי או קרובו כמפורט להלן:

1. משיכת כספים בסכום מצטבר העולה על 100,000 ש"ח על ידי בעל מניות מהותי ואשר לא הושבו לחברה עד תום שנת המס שלאחר השנה בה נמשכו הכספים (מועד החיוב), תיחשב כהכנסה מדיבידנד (במידה והיו רווחים בחברה), או הכנסת עבודה (במידה והתקיימו יחסי עובד-מעביד) או לחילופין הכנסה מעסק או משלח יד, בידי אותו בעל מניות מהותי, אלא אם כן שולם עליה מס. יצוין כי משיכת כספים מחברה כוללת, בין היתר, הלוואה, השאלה, חוב אחר, מזומנים, ניירות ערך, פיקדונות וכל ערובה אחרת שהועמדה על ידי החברה כבטוחה לטובת בעל המניות המהותי. כמו כן, קיימת חובה לצירוף טופס 1350 לדוח השנתי לשנת המס 2026.

   ביום 22 באוגוסט 2017 פרסמה רשות המיסים את חוזר מס' 7/2017 הדן בסעיף 3(ט1) לפקודה - מיסוי בעל מניות מהותי בשל משיכה מחברה.

2. העמדת נכסי החברה לשימושו של בעל מניות מהותי או קרובו (דירה, כלי טיס וכלי שיט שעיקר שימושם הוא פרטי, חפצי אומנות או תכשיטים וכן נכסים אחרים שייקבעו על ידי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת) ואשר לא הושבו בתום שנת השימוש (מועד החיוב) תיחשב כהכנסה מדיבידנד (במידה והיו רווחים בחברה), או הכנסת עבודה (במידה והתקיימו יחסי עובד-מעביד) או לחילופין הכנסה מעסק או משלח יד, בידי אותו בעל מניות מהותי, אלא אם כן שולם עליה מס.

כספים שהושבו לחברה עד מועד החיוב ונמשכו מחדש בתוך שנתיים ממועד ההשבה, לא ייחשבו ככספים שהושבו, עד גובה הסכום שנמשך, אלא אם הכספים נמשכו מחדש באופן חד פעמי והוחזרו בתוך 60 ימים. נכס שהועמד לרשות בעל המניות המהותי או קרובו והושב לחברה עד מועד החיוב, ולאחר מכן הועמד לשימושו מחדש בתוך שלוש שנים ממועד ההשבה, לא ייחשב כנכס שהושב.

יובהר כי סעיף 3(ט1) לא מבטל את סעיף 3(ט), ובעלי השליטה (היחידים) חייבים בריבית, עד מועד החיוב או ההשבה, בשיעור שלא יפחת משיעור שנתי של 6.53% בשנת 2026 (בשנת 2025 6.69%). כמו כן, בגין השימוש בנכס עד להשבתו לחברה, תיזקף לבעל המניות המהותי הכנסה משכר עבודה או הכנסה לפי סעיף 2(10) לפקודה, לפי העניין, בהתאם לשיעורי המס של יחיד בפקודה.

בעניין **פריצקר** (ע"א 8569/06) ובעניין **פראירה** (ע"ש 7/08) נקבע כי על החברה לגבות מבעל השליטה מס עסקאות בגין הריבית והפרשי ההצמדה שנזקפו להלוואה.

בעניין **יורם גולן** (ע"מ 42719-01-20) נקבע כי, בעת שבעל שליטה משך כספים מחברה אך לא בוצע רישום הנהלת חשבונות ודוחות מסודר, המשיכה עלולה להיות מחויבת כהכנסת משכורת בידי בעל המניות ולא כהכנסה מדיבידנד.

© BDO

בעניין **חי עמוס סופר ז"ל** (ע"מ 8248-12-21) נקבע כי, הכינוי החשבונאי "הלוואה" או רישום הסכום של המשיכה כ"יתרת חובה" אין בהם כדי לשנות את אופיו האמיתי של התשלום שהוא למעשה חלוקת רווחים. בהתאם לפסק הדין, גם העברה ישירה לחברה קשורה, לקרוב או לשותפות שבשליטת בעל המניות עשויה להיחשב משיכת כספים על ידי בעל המניות, כאשר לא הוכח כי מדובר בהלוואה או בעסקה עסקית אמיתית ונפרדת.

בעניין **שוובל יוסף** (ע"מ 61448-06-24) נקבע כי, משיכות כספים מחברה, שהוצגו כהלוואות אך לא הוכח כי צפויות להיפרע, עשויות להיחשב כדיבידנד בידי בעל שליטה. עם זאת, יתרות חובה של חברות קשורות סווגו כהכנסה אצל החייבות ולא כדיבידנד בידי בעל השליטה.

פסקי הדין מדגישים את החשיבות הרבה להצגה נכונה ועקבית בדוחות הכספיים בזמן אמת ולמסמכים שנערכו בהן הקבצים.

ב. קופות גמל לבעלי שליטה:

במסגרת תיקון 190 לפקודה, והחל משנת 2012, בוטלה הגבלת התרת ניכוי ההוצאה בגין תשלומים שמשלמת חברה שהיא בשליטתם של לא יותר מחמישה בני אדם למרכיב התגמולים לקצבה עבור חבר בעל שליטה העובד כשכיר בחברה. משכך, בשנים 2012-2015 תשלומים אלה יותרו בניכוי עד לשיעור של 7.5% מ-4 פעמים מהשכר הממוצע במשק (בדומה לתשלומים לעובד שכיר רגיל). החל משנת 2016 תקרה זו עודכנה, כך שהניכוי יותר עד לשיעור של 7.5% מפעמיים וחצי מהשכר הממוצע במשק (בדומה לתשלומים לעובד שכיר רגיל).

עם זאת, הגבלת הניכוי למרכיב הפיצויים נותרה בעינה גם לאחר תיקון 190, כך שבגין מרכיב הפיצויים יהיה ניתן לנכות כהוצאה עד סך של 13,750 ש"ח נכון לשנת 2026 (סך של 13,750 ש"ח בשנת 2025).

בנוסף לכך, במסגרת תיקון 190 נקבע כי, החל משנת 2012, קצבה שמשלמת חברה שהיא בשליטתם של לא יותר מחמישה בני אדם למי שהיה עובד בחברה ובעל שליטה בה תוגבל ותותר בניכוי עד לגובה משכורתו הממוצעת בכל שנות עבודתו בחברה כשהיא מוכפלת ב-1.5% לכל שנת עבודה.

יצוין כי הפקדות בגין רכיב הפיצויים לבעל שליטה אשר חויבו במס על ידם במועד ההפקדה, תותרנה למעסיק כהוצאה בגובה ההפקדה האמורה.

ג. קרנות השתלמות לבעלי שליטה:

חברה אשר כאמור בשליטתם של לא יותר מחמישה בני אדם, זכאית לנכות מהכנסתה החייבת סכומים אשר שולמו כחלק המעביד לקרן השתלמות עבור בעלי שליטה כדלהלן:

החברה רשאית להפקיד בקרן ההשתלמות את חלק המעביד לגבי בעל השליטה כפי שנקבע בתקנות ניהול קופות גמל, ובהסכמים הקיבוציים לגבי עובד אחר שאינו בעל שליטה, דהיינו עד 7.5%.

בשנת המס 2026 יותרו בניכוי תשלומים ששילמה חברה לקרן השתלמות עד תקרה של 4.5% מהמשכורת הקובעת של בעל השליטה, דהיינו עד לסך של 13,203 ש"ח לשנה.

משכורת קובעת לצורך זה נקבעה כמשכורת יסוד ללא תוספת שעות נוספות, החזרי הוצאות וכד', סכום המשכורת הקובעת לא יעלה על סך של 188,544 ש"ח לשנה.

נציין כי התרת ההוצאה נסמכת על הפקדות חודשיות רצופות, ומותנית בתשלום מקביל של בעל השליטה בשיעור של 1/3 משיעור הפקדת המעביד (כלומר הפקדה על ידי העובד בשיעור של 1.5% מהשכר במידה והמעביד מפקיד 4.5% בלבד).

הפרשות המעביד בגין קרן השתלמות לבעל שליטה בשיעורים שמעבר ל-4.5% ועד ל-7.5% מהמשכורת הקובעת, אינן מותרות כהוצאה בחישוב ההכנסה החייבת. סכומים כאמור שיופרשו בפועל וילוו בתשלום מקביל של בעל השליטה, לא יותרו לחברה בניכוי כהוצאה, אך לא ייחשבו כהכנסת עבודה בידי בעל השליטה במועד הפקדתם, וכן יהיו פטורים במועד המשיכה. הפרשי ההפקדות (קרי ההפרש שבין 4.5% ל-7.5%), ימוסו כהוצאה שאינה מותרת בניכוי, בהתאם לשיעור המס החל על החברה.

הפקדות לקרן השתלמות בשיעור העולה על 7.5% מהמשכורת הקובעת ייחשבו כמשכורת חייבת במס בידי העובד, בין אם הוא בעל שליטה ובין אם לאו.

© BDO

ד. מיסוי חברות ארנק וחברות עתירות יגיעה אישית:

ביום 1.1.2025 נכנס לתוקף חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2025) (מיסוי רווחים לא מחולקים), התשפ"ה-2024 הכולל את תיקון מס' 277 לפקודת מס הכנסה, ביחס להסדר המס אשר יחול על חברות מעטים ואופן מיסוי הרווחים הצבורים בחברות אלה.

התיקון הנ"ל חולל רפורמה מקיפה באופן מיסוי חברות מעטים בישראל והוא בעל השפעות מרחיקות לכת על חברות רבות ובעלי המניות שלהן ועל האפשרות לצבור רווחים בחברות ומיסוי הרווחים הנצברים. כמו כן, לתיקון יש השפעה על היבטי המס על מי שבחרו להעניק שירותים באמצעות חברה ועל שיטת המיסוי הדו-שלבי (מס חברות ומס דיבידנד).

<u>להלן יוצגו עיקרי התיקונים שהובאו בחוק:</u>

1. תיקון והרחבה של סעיף 62א לפקודה - מיסוי בעל שליטה בחברת מעטים בשל הכנסותיה: נזכיר, חברת מעטים לעניין הסעיף הינה חברה שהיא בשליטתם של חמישה בני אדם לכל היותר ואיננה בת חברה ולא חברה שיש לציבור עניין ממשי בה ולמעט: חמי"ז, חנ"ז, חברה מועדפת/ מוטבת/ מפעל מאושר.

1.1. **החלפת המונח "בעל מניות מהותי" ב"בעל שליטה":** סעיף 62א(א) לאחר תיקון 277 קובע כי ייחוס הכנסה של חברת מעטים ליחיד, תתקיים במקום בו היחיד הינו בעל שליטה בחברת מעטים. טרם התיקון, סעיף 62א(א) הגדיר בעל מניות מהותי כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה, קרי מי שמחזיק בלפחות 10% או יותר באחד או יותר מאמצעי השליטה בחבר בני אדם. לאחר התיקון, הוחלף המונח ב"בעל שליטה" כהגדרתו בסעיף 75ב(3) לפקודה, דהיינו יחיד תושב ישראל המחזיק, במישרין או בעקיפין, לבדו או יחד עם אחר, ב־10% לפחות באחד מאמצעי השליטה בחבר בני אדם, באחד מהמועדים הקבועים בהגדרה: בתום שנת המס, או ביום כלשהו בשנת המס וביום כלשהו בשנת המס שלאחריה.

1.2. **ביטול ההחרגה לעניין פעילות יחיד עבור אדם אחר -** טרם התיקון החוק קבע, כי יש לייחס הכנסה של חברת מעטים לבעל מניות מהותי בחברה, אם הכנסת חברת המעטים נובעת מפעילות אותו יחיד בעבור אדם אחר, והיא מסוג הפעולות הנעשות בידי עובד בעבור מעסיקו. לעניין זה, הוחרגה פעילות שעושה אותו יחיד בעבור מי שהיחיד הוא בעל מניות מהותי בו, במישרין או בעקיפין, או שותף בו. בתיקון לחוק בוטלה החרגה זו.

1.3. **קיצור תקופת הבחינה לחזקה -** טרם התיקון לחוק, סעיף 62(א)(3) לפקודה קבע חזקה חלוטה שלפיה, יראו את פעולות היחיד כפעולות הנעשות בידי עובד בעבור מעסיקו, אם המקור של 70% או יותר מסך כל הכנסתה או הכנסתה החייבת של חברת המעטים בשנת המס, הוא בשירות שנותן היחיד לאדם אחד במשך 30 חודשים לפחות, מתוך תקופה של ארבע שנים. בתיקון לחוק, נקבע כי במקום התקופה הנ"ל, התקופה שתיבחן היא 22 חודשים מתוך שלוש שנים.

1.4. **ביטול החרגת שירות של שותף בשותפות עבור אותה שותפות -** טרם התיקון לחוק, הסעיף קבע, כי לא יראו שירות שנותן שותף בשותפות, לאותה שותפות, כשירות שניתן לאדם אחד. בכך, הוחרגו מתחולת הסעיף, יחידים שהם שותפים, אשר נותנים שירות לשותפות באמצעות חברה. בתיקון לחוק, נמחקה פסקה (4), כך שהוראות סעיף 62א לפקודה יחולו גם על שותפים.

1.5. **הכללת בעל משרה בשותפות כ"נושא משרה" -** טרם התיקון לחוק, הגדרת "נושא משרה", החריגה שותף בשותפות שממלא בה תפקיד מקביל לתפקיד של נושא משרה. בתיקון לחוק, בוטלה ההחרגה, והנוסח היום קובע, כי גם שותף המתפקד כבעל משרה בשותפות באמצעות חברה שבבעלותו ייחשב כבעל משרה שיחולו לגביו הוראות סעיף 62א(א)(1).

1.6. **הוספת סעיף 62א(א1) - חיוב בעל שליטה על חלקו בהכנסה בחברות בעלות שיעור רווחיות גבוהה -** בתיקון לחוק, נוסף סעיף קטן (א1), אשר קובע מנגנון מיסוי חדש שיחול על חברות מעטים עסקיות שהכנסתן נובעת מפעילות עתירת יגיעה אישית ושיעור רווחיותן עולה על 25%, בכפוף לתנאים והחרגות הקבועים בסעיף. הכנסה מפעילות עתירה יגיעה אישית הינה הכנסה מפעילות אקטיבית, שהמרכיב הדומיננטי בהפקתה הוא יגיעה אישית כמו הכנסה מפעילות תעשייתית, פעילות מסחרית, מתן שירותים וכו'. לגבי חברות כאמור, נקבע שבעל מניות שהוא בעל מניות פעיל בחברה, יחויב במס על חלקו בהכנסה החייבת של החברה מפעילות עתירת יגיעה אישית, בהתאם למנגנון הקבוע בסעיף.

© BDO

1.7. תשומת הלב, בחישוב שיעור רווחיות גבוהה תשלומים לחברה קשורה לא יילקחו בחשבון אם: אחת המטרות העיקריות של הקמת החברה הקשורה או מתן התשלום היא הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותה או אם החברה המשלמת לא הצהירה שהתשלומים לא נועדו להימנעות ממס או להפחתת מס בלתי נאותה.

ה. תיקון סעיף 77 לפקודה - רווחים לא מחולקים שרואים אותם כמחולקים:

סעיף 77 לפקודה עוסק במיסוי רווחים נצברים של חברות מעטים. במסגרת תיקון 277 לחוק, תוקן סעיף 77(א) לפקודה המסמיך את מנהל רשות המיסים, מקום שחברת מעטים לא חילקה דיבידנד בשיעור של 50% לפחות מתוך רווחיה לשנת מס מסוימת לבעלי מניותיה, עד תום חמש שנים לאחר אותה שנת מס, לנהוג בחלק של עד 50% מרווחיה לשנת המס (לאחר שהופחת מהם סכום הדיבידנד שחילקה מרווחים אלו באותה שנה) כאילו חולקו בתור דיבידנדים, ובתנאי:

א. סכום הרווחים הנצברים עולה על 10 מיליון ש"ח (במקום 5 מיליון ש"ח), וכן יש בידי החברה לחלק את רווחיה או חלק מהם מבלי גרימת כל נזק לקיומו של העסק או להתפתחות העסק.

ב. תוצאת אי החלוקה היא הימנעות ממס או הפחתת מס.

ג. הרווחים הנצברים של החברה לאותה שנת מס, ולשנת המס שקדמה להוראת המנהל, לא יפחתו מ- 6 מיליון ש"ח (במקום 3 מיליון ש"ח) לאחר יישום ההוראות מעלה.

ו. חקיקת סעיפים 81א - 81ו - תוספת למס על רווחי חברת מעטים שלא חולקו:

במסגרת תיקון 277, נוספו לפקודה בין היתר הוראות סעיפים 81א - 81ו אשר קבעו מודל שיעודד חלוקה של רווחים שאינם משמשים את החברה לפעילות ריאלית. על פי המודל, רווחים שלא מושקעים בנכסים המשמשים לפעילות ריאלית, יתחייבו בתוספת למס בשיעור של 2%. כך למעשה מבקש אוצר המדינה לקבל תשלום בדמות מס על ערך הזמן שנובע מדחיית העיתוי לחלוקת הדיבידנדים בידי חברת המעטים אשר בחרה להסיט את רווחיה לפעילות לא ריאלית.

סעיף 81א לפקודה מגדיר בין היתר את המונחים הבאים: "רווחים נצברים", "רווחים נצברים חייבים", ו"רווחים נצברים פטורים". סעיף 81ג לפקודה מגדיר בין היתר את המונחים "חבר בני אדם מוחזק", "נכסי החברה", ו"נכסים מיוחדים".

אם כן, בצל החקיקה החדשה נקבע מס שנתי חדש בשיעור של 2% על "רווחים עודפים" של חברת מעטים, לאחר שנוכה מהם סכום הדיבידנד שחולק בשנת המס, למעט במקרים הבאים:

א. הפסדי החברה השוטפים לפי סעיפים 28, 29 או 92 לפקודה קרי, הפסדים עסקיים, הפסדים מחוץ לישראל או הפסדי הון שעולים על ל-10% מהרווחים הנצברים בתום שנת המס הקודמת.

ב. חולק דיבידנד בשיעור העולה על 50% מסכום הרווחים העודפים בתום שנת המס הקודמת.

ג. חולק דיבידנד בשיעור של 6% מסכום הרווחים הנצברים (או 5% עד לחודש נובמבר 2025) בתום שנת המס הקודמת.

ניתן בכל שנה לבחור בחלופה אחרת.

נקודות ודגשים בקליפת אגוז:

חישוב רווחים עודפים – סכום הרווחים העודפים, שעליהם מוטלת תוספת למס, מחושב כהפרש שבין סכום הרווחים הנצברים החייבים בתום **שנת המס שקדמה** לשנת המס הנבדקת בניכוי דיבידנדים שחולקו מהם (גם אם הדיבידנדים לא חויבו במס בהתאם להוראות סעיף 126(ב) לפקודה), לבין **הסכום הגבוה** מבין אחד מאלה כפי שחושבו לתום שנת המס הנבדקת:

א. עד לסך של 750,000 ש"ח (מגן כספי).

ב. הגבוה מבין שני אלה: סכום ההוצאות המוכרות לצורך מס או ממוצע סכום ההוצאות המוכרות לצורך מס בשנת המס ובשתי שנות המס שקדמו לה (מגן הוצאות).

ג. עלות נכסי החברה בניכוי: עלות נכסים מיוחדים, הון מניות (לרבות פרמיה, קרנות וכד'), הלוואה מצד קשור ובתוספת עלות לצרכי מס (מחיר מקורי) בחבר בני אדם מוחזק (מגן הנכסים).

© BDO

ז. הוראות מעבר:

בסעיף 5 לחוק נקבעו הוראות מעבר בנוגע לתנאים לאי החלת המס הנוסף 2% עד שנת 2029 למחלקי דיבידנד עד תאריך 30.11.2025. בהתאם להוראות המעבר, חברה שתחלק דיבידנד בכל אחת משנות המס 2025 עד 2030 בשיעור של 20% לפחות מהרווחים שנותרו מהרווחים מיום 1.1.2025, לא תהיה חייבת במס 2% בגין רווחים אלה. לפיכך, רווחים אלה יופחתו מהרווחים העודפים בכל שנה. הוראות המעבר יחולו רק אם החברה חילקה 50% מסכום הרווחים העודפים שייצברו החל משנת המס 2025. חברה שבשנת מס מסוימת לא חילקה 20% מהרווחים שנותרו החל מיום 1.1.2025, לא תהיה זכאית למנגנון ההפחתה וכל הרווחים שנותרו יהיו חייבים במס בשיעור 2%.

29. חובת דיווח על כל מכירה הונית

כללי:

קיימת חובה לדווח תוך 30 יום לפקיד השומה על כל מכירה הונית, בין אם נוצר רווח הון מהמכירה ובין אם נגרם ממנה הפסד, ולשלם לפקיד השומה מקדמה בסכום המס החל על הרווח, במידה והיה כזה. במסגרת הדיווח יפורט חישוב רווח ההון או הפסד ההון, וכן חישוב המס החל במכירה.

מכירת ניירות ערך סחירים:

חברות אשר נוצרו להן רווחים ממכירת ניירות ערך (לרבות יחידות בקרנות נאמנות) שלא נוכה מהם מלוא המס במקור, חייבות בדיווח חצי שנתי ותשלום המס בגינם, ביום 31 ביולי וביום 31 בינואר של כל שנת מס בשל מכירת ניירות ערך בששת החודשים שקדמו לחודש בו חל מועד הדיווח. מכאן שביום 31.1.2027 יש לדווח על מכירות בתקופה 1.7.2026 -31.12.2026. הדיווח רלוונטי גם למכירות שבוצעו באמצעות ברוקרים ו/או בנקים זרים שאז, בדרך כלל, לא נוכה מלוא המס במקור.

נציין כי בהנחיה של רשות המיסים נקבע כי במסגרת ההודעה וחישוב הרווח והמקדמה ניתן לקזז רק הפסדי הון שטרם קוזזו מרווחים אחרים עד תום תקופת הדיווח אליה מתייחסת ההודעה. עוד צוין באותה הנחיה, כי לא ניתן לקזז הפסדים מניירות ערך שנוצרו (באותה תקופה) בחשבון ניירות ערך אחר שבו מבוצע קיזוז שוטף של הפסדים מרווחים לצרכי ניכוי מס במקור (למשל: חשבון בנק בישראל), אלא אם ניתן לכך אישור פקיד שומה. אישור כאמור יותנה בדיווח על רווח/הפסד ותשלום מקדמה גם בחשבון ממנו נבעו ההפסדים שקוזזו, ללא קיזוז אותו הפסד שכבר קוזז במסגרת הדיווח הקודם.

פירוק חברה:

בעל מניות בחברה שהוחל בפירוקה יגיש לפקיד השומה, בתוך 30 יום ממועד תחילת הפירוק, הודעה על תחילת הליכי הפירוק. אולם, חישוב רווח ההון בפירוק ייעשה אך ורק לאחר חלוקת כל נכסי החברה, אלא אם זו לא הושלמה תוך שנתיים מיום תחילת הפירוק. בגין כל נכס המועבר לבעל המניות יגיש בעל המניות דיווח לפקיד השומה תוך 30 יום וישלם את המס כמתחייב.

שחלופים:

במכירת נכס בר פחת שנתהווה בגינו רווח הון ניתן להקטין את חבות רווח ההון והמקדמה הנובעת ממנו על ידי ביצוע שחלוף וקיזוז רווח ההון הנובע מהמכירה מעלות הנכס שנרכש לחילופו, בהתקיים התנאים המנויים בסעיף 96 לפקודה.

בהתאם לתיקון 197 לפקודה, לא יתאפשר שחלוף לגבי המכירות להלן: מכירת רכב נוסעים פרטי ששימש בידי המוכר להחכרה או להשכרה אחרת, מכירת זכות במקרקעין הנמצאת מחוץ לישראל וכן מכירה רעיונית בשל חלוקה של רווחי שערוך.

במכירה של מכונות וציוד המשמשים בעסק או במשלח יד, ואשר נתהווה בגינם הפסד הון, ניתן בהתקיים תנאים מסוימים, לנכות כהוצאה שוטפת את הפסד ההון שנוצר במכירה. כתנאי לאמור לעיל נקבע כי על הנישום לרכוש מכונות וציוד חדשים. ההוצאה שתותר בניכוי תהיה לפי הסכום הנמוך מבין עלות המכונות והציוד החדשים לבין הפסד ההון שנוצר במכירת הציוד הישן.

© BDO

<u>תמורות עתידיות במכירת זכויות בתאגיד:</u>

ביום 31.12.2018 פרסמה רשות המיסים את חוזר מס הכנסה מספר 19/2018 העוסק בעסקאות למכירת זכויות בתאגיד הכוללות תמורה שתועבר למוכר במועד מאוחר ליום חתימה על הסכם המכירה. לפי החוזר, ככלל, מכירת זכויות בתאגיד מהווה אירוע מס, כאשר יום המכירה הוא היום שבו השתכלל החוזה בין הצדדים, כאשר לרוב השתכללות החוזה נעשית עם חתימת ההסכם וזאת גם אם מדובר בחוזה עם תנאי מתלה. כמו כן, בחלק מהעסקאות למכירת זכויות בתאגיד, קובעים הצדדים ביניהם כי התמורה, חלקה או כולה, תועבר למוכר במועד מאוחר יותר מיום החתימה על ההסכם. תמורה כאמור עשויה להיקבע בסכום נקוב מראש אשר ישולם במועד עתידי מוסכם ו/או בסכום מותנה ביצועים עתידיים של התאגיד הנמכר או אירועים עתידיים אשר לא ניתן לדעת אם יתרחשו בפועל. מטרת החוזר הינה להנחות לגבי אופן דיווח ההכנסה לצורכי מס באותם המקרים בהם התבצעה מכירת נכס מסוג זכויות בתאגיד כאשר התמורה שנקבעה כוללת תמורה עתידית (בין תמורה וודאית ובין תמורה מותנית) וכן לקבוע עקרונות נוספים בכל הקשור לעסקאות כאמור.

החוזר עושה הבחנה בין ארבעה מקרים של תמורה עתידית, כמפורט להלן:

- תמורה עתידית ידועה - על אף הכלל הקובע כי התמורה לצורכי מס תהא סך התמורות שנקבעו בעסקה, כאשר ניתן ללמוד מתנאי העסקה כי מדובר בעסקת מכר ובעסקת אשראי, התמורה העתידית תפוצל בין אותן עסקאות. הפיצול נעשה כך שהסכום המהווה את היוון זרם התשלומים שנקבעו בין הצדדים ביום החתימה תהא התמורה לצורכי מס בגין עסקת המכר ואילו ההפרש בין התשלומים שיתקבלו לפי תנאי ההסכם לבין התמורה שחושבה לצורכי מס ייחשב כהכנסות מימון בידי המוכר. לצורך היוון התשלומים יש לקחת את ריבית השוק ביום המכירה.

- תמורה עתידית ידועה המופקדת בנאמנות עד להבטחת קיום מצגים - התמורה לצורכי מס תהא סך התמורות שנקבעו בהסכם בין הצדדים לרבות התמורה שהופקדה בנאמנות, כאשר ריבית והפרשי הצמדה שייצברו בגין הסכומים שהופקדו בנאמנות יסווגו אצל המוכר כהכנסות מימון. מועד הדיווח על העסקה יהיה בהתאם למועד הדיווח על רווח הון, קרי תוך 30 ימים ממועד המכירה. עם זאת, רשאי המוכר לבקש הקפאה של התשלום עד למועד העברת התמורה בפועל, וזאת תוך חיובו בתשלום הפרשי הצמדה וריבית בתקופת ההקפאה.

- תמורה עתידית הנקובה במטבע חוץ - התמורה תתורגם לשקלים חדשים לפי שערו היציג של המטבע ביום המכירה של הזכויות. עם זאת, מכיוון שהתמורות העתידיות הינן במט"ח אזי הנישום יכול לבקש מפקיד השומה במועד הדיווח על העסקה ששער המט"ח עבור התמורה העתידית יהיה לפי השער היציג במועד קבלת התשלום בידו של המוכר, בכפוף לתנאים המפורטים בחוזר.

- עסקאות הכוללות תמורה מותנית - תמורה מותנית מועברת למוכר במועדים מאוחרים ליום המכירה ורק לאחר שקמה למוכר הזכות לקבל את רכיב התמורה המותנית בהתאם לתנאים ו/או אבני דרך, אשר נקבעו מראש בהסכם המכירה. ככלל, מאחר שאירוע המס מתרחש ביום המכירה, אזי יש לדווח על כלל תמורות העסקה תוך 30 ימים מיום המכירה. עם זאת לאור העובדה שהתמורה המותנית אינה וודאית ולרוב אינה ניתנת לכימות, רשאי הנישום לדחות את מועד תשלום המס בגין רכיב התמורה המותנית, בכפוף לחתימה על הסדר מול פקיד השומה. המס לתשלום בגין רכיב התמורה המותנית יישא ריבית והפרשי הצמדה ממועד קבלת התשלום בפועל או הפיכת התמורה לוודאית, לפי המוקדם מביניהם.

כמו כן, החוזר מציין את ההנחיות לעניין ניכוי המס במקור בגין תמורות עתידיות, הן לגבי עסקאות בהן התמורה משולמת למוכרים שלא באמצעות נאמן משלם והן לגבי עסקאות בהן התמורה משולמת למוכרים באמצעות נאמן משלם.

יובהר כי חוזר זה מתייחס לעסקאות בהן התמורה נקבעה בין הצדדים בתום לב ומבלי שהושפעה במישרין או בעקיפין מקיום יחסים מיוחדים בין המוכר לקונה, כאשר בכל מקרה אחר תיבחן העסקה לגופה. כמו כן, החוזר אינו מתייחס לעסקאות למכירת זכויות באיגוד מקרקעין או לעסקאות למכירת זכויות בתאגיד אשר הוקצו לעובדים ונושאי משרה.

© BDO

30. חלוקת דיבידנד מרווחי שערוך

"רווחי שערוך" הינם עודפים שלא נתחייבו במס חברות, שיוגדרו כרווחי שיערוך בתקנות שיותקנו על ידי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, ואשר סכומם עולה על 1 מיליון ש"ח שיחושבו באופן מצטבר מיום רכישתו של הנכס. לאור זאת, הטלת מס רווח הון או מס שבח על רווחי שיערוך תיכנס לתוקף רק לאחר התקנת תקנות כאמור ובהתאם להוראות שתיקבענה בתקנות. מומלץ לעקוב אחרי ההתפתחויות.

חברה, למעט חברה משפחתית וקרן להשקעות במקרקעין, המחלקת דיבידנד שמקורו ב"רווחי שערוך" מנכס פלוני, תחויב במס רווח הון או מס שבח, לפי העניין בשל מכירה רעיונית של הנכס המשוערך. תמורת המכירה הרעיונית תיקבע בהתאם לסכום החלוקה המגולמת (החלוקה מגולמת במס החל בשל המכירה הרעיונית) בתוספת יתרת המחיר המקורי של הנכס הנמכר.

למען הסדר הטוב, יצוין כי מכיוון שהגדרת החלוקה מרווחי שיערוך מתבססת על הדוחות הכספיים, נקבע מפורשות כי חברה רשאית לבחור את סדר החלוקה מתוך העודפים שלה.

בהקשר זה נפנה את תשומת הלב לעמדה חייבת בדיווח מס' 1/2016, המתייחסת לנושא חלוקת דיבידנד מרווחי שיערוך. על פי העמדה, חברה שלה הכנסה מדיבידנד שמקורו ברווחי שיערוך בחברה המחלקת, יהא הדיבידנד חייב במס בהתאם להוראות סעיף 126(א) לפקודה, ולא יחול בגינו האמור בסעיף 126(ב). **לעניין זה, דיבידנד יחשב שמקורו ברווחי שיערוך כאשר החברה המחלקת לא היתה עומדת במבחן הרווח** כאמור בסעיף 302 לחוק החברות אילולא היו לה רווחי שיערוך בדוח הכספי. לאחר השלמת תקנות לעניין הגדרת "רווחי שערוך" מכוח סעיף 100א1 לפקודה, עמדה זו, תחול לגבי כל חלוקת דיבידנד למעט דיבידנד שחלות לגביו הוראות הסעיף כאמור.

בעניין **קניון דרורים** (ע"א 2515/18) **קבע בית המשפט העליון** כי דיבידנד המחולק מרווחי שערוך אינו מוחרג מההכנסה החייבת של החברה מקבלת הדיבידנד בהתאם לקבוע בסעיף 126(ב) לפקודה **וכפועל יוצא מכך, אין להחיל על החברה האם את ההטבה הגלומה בהוראות סעיף 126(ב) לפקודה בדבר דיבידנד בין-חברתי בעת חלוקת רווחי שערוך. קרי, הכנסתה של החברה האם מהדיבידנד שחילקה חברת הבת, שמקורו ברווחי שערוך הנדל"ן, חייבת במס חברות.**

בעניין **בריטיש ישראל השקעות ואח'** (ע"מ 41661-10-20) נדון עניין של חברה שאימצה את מודל השווי ההוגן בנוגע לנדל"ן להשקעה שברשותה. החברה לא מנכה בספריה הוצאות פחת משווי הנדל"ן להשקעה בעקבות שימוש במודל השווי ההוגן, אך היא כן מנכה הוצאות פחת לצורכי מס. כתוצאה מכך, הרווחים החשבונאיים שנוצרים מההכנסות הרגילות, שלא מנוכה מהן פחת, גבוהים יותר מאשר ההכנסה החייבת מאותן הכנסות רגילות, שכן מנוכה מהן פחת, ונוצר פער בין השניים. החברה דיווחה על ההכנסה מהדיבידנדים שחולקו מהרווחים הרגילים, מהרווחים שנוצרו כתוצאה מביטול הפחת הנצבר ומרווחי השערוך האינפלציוניים, כעל הכנסה מדיבידנד שהוראות סעיף 126(ב) לפקודה חלות עליה. בפסק הדין נקבע כי, הפרשי הפחת שחולקו כדיבידנד בין-חברתי חוסים תחת סעיף 126(ב) לפקודה, אך רווחי השערוך האינפלציוניים אינם חוסים תחת סעיף 126(ב) לפקודה.

בעניין **עוז טכנולוגיות** (ע"מ 26652-02-22) נדון עניינה של חברה שאימצה את מודל השווי ההוגן בנוגע לנדל"ן שברשותה ומשכך בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לא התהוו לה הוצאות פחת חשבונאיות בגין הנדל"ן, אך היא תבעה בניכוי הוצאות פחת לצרכי מס. בפסק הדין קבע בית המשפט, כי הוצאות הפחת שנדרשו בהתאם לכללי מס הכנסה, אינם מקטינים את הרווח החשבונאי שמקורו ב"הכנסה" ולכן אינם משפיעים על הרווח הניתן לחלוקה בפטור ממס, לפי הוראות סעיף 126(ב) לפקודת מס הכנסה.

© BDO

31. מיסוי הכנסות משוק ההון

א. שיעור המס על הכנסות מריבית:

ריבית באשר היא, בין אם מושגת משוק ההון ובין אם לאו, חייבת במס חברות מלא.

ב. מיסוי רווחי הון ממכירת ניירות ערך סחירים:

חברה תשלם מס על רווח ההון הריאלי ממימוש ניירות ערך סחירים בשיעור מס החברות החל. במילים אחרות, חברה, בניגוד ליחיד, חייבת במס רווח הון מלא על הכנסה מכל ני"ע, בין אם ני"ע הינו צמוד ובין אם לאו, ומנגד, זכאית החברה להגנה אינפלציונית על העלות, כך שהמס משולם על רווח ההון הריאלי בלבד.

ג. היבטי מע"מ ממכירת ניירות ערך:

לעניין מע"מ, מסחר בניירות ערך או קבלת פדיון/ פירעון מניירות ערך עשויים להיות מסווגים כחייבים במע"מ במסגרת סעיף 19(ב) לחוק מע"מ. לחילופין, פעילויות אלה עשויות להיכנס לגדר "מוסד כספי" בהתאם לסעיף 1(3) לצו מס ערך מוסף (קביעת מוסד כספי), תשל"ז-1977 תוך חיוב במס רווח ומס שכר.

בפס"ד **טריידומטיקס** (ע"מ 14338-02-15) דובר על חברה שפיתחה תוכנה לסחר אוטומטי בניירות ערך. טרם הוצאה התוכנה לשוק החברה לקחה על עצמה תפקיד "עושה שוק" בבורסה לני"ע בתל אביב, התוכנה שימשה בפעילות זו. מאחר וסעיף 19(ב) על פי לשונו חל על מי שעושה תיווך בין קונה למוכר של ני"ע עלתה שאלה האם "עושה שוק" בא בגדר מתווך. נפסק כי "עושה שוק" הוא אכן מתווך, וחלה חבות במע"מ על הרווחים מניה"ע.

בפס"ד **אקוויטס** (ע"מ 25935-02-16) נפסק כי חברה הסוחרת בני"ע בחשבון "נוסטרו" תסווג כמוסד כספי בהתאם ללשון הצו. לעומת זאת בפס"ד מאוחר יותר י.ג.מ. השקעות (ע"מ 54320-04-18) נפסק כי הצו יחול רק על מי שנותן שירות לצד ג' (ברוח הגדרת שירות בחוק מע"מ היא "עשייה בתמורה למען הזולת"). על כן חברה הסוחרת בחשבון נוסטרו לא תסווג כמוסד כספי משום שלא נותנת שירות לצד ג' כלשהו. תמיכה נוספת בגישה זאת עולה מביטול של עמדה החייבת דיווח 12/2017 בה נקבע כי מי שעוסק בסחר בני"ע ופעילות הסחר מגיעה לכדי עסק בהתאם למבחנים המקובלים (תדירות עסקאות, מומחיות, היקף כספי וכו') יסווג כמוסד כספי.

לאחר פסק הדין בעניין **י.ג.מ** גיבשה רשות המסים עמדה לפיה אם בנוסף לפעילות נוסטרו מוענקים שירותים גם לצדדים שלישיים בתחום הפעילות הנ"ל אזי עשויה לחול חבות במס חרף פס"ד י.ג.מ.

32. מיסוי פעילות באמצעי תשלום מבוזר (מטבעות וירטואליים)

א. חוזר מס הכנסה 05/2018:

ביום 17 בינואר 2018 פרסמה רשות המיסים את חוזר מס הכנסה מספר 05/2018 בנושא מיסוי פעילות באמצעי תשלום מבוזר (המכונים: "מטבעות וירטואליים"), זאת לאור התרחבות השימוש וההשקעה באמצעים אלקטרוניים באמצעות טכנולוגיית רישום מבוזרת כחלק מהתפתחות המסחר באמצעים אלקטרוניים.

החוזר מפרט את עמדת רשות המיסים באשר למיסוי הפעילות באמצעי תשלום מבוזר והוא מביא לידי ביטוי הן היבטי מס הכנסה ומע"מ.

<u>לצרכי מס הכנסה</u> - התשלום המבוזר מתואר לעתים כ"מטבע" ואולם על פי עמדת רשות המיסים הוא אינו בגדר "מטבע" או "מטבע חוץ" לעניין פקודת מס הכנסה. אמצעי תשלום מבוזר מהווה "נכס", כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה, ולפיכך מכירתו תסווג כהכנסה הונית ותמוסה במס רווח הון.

בעניין **קופל** (ע"מ 11503-05-16) נקבע כי הביטקוין לא עומד בהגדרת "מטבע" או "מטבע חוץ" על פי חוק בנק ישראל ואינו מהווה תחליף של ממש, במדינה כלשהי, לכסף או למטבע. באותו עניין, קבע בית המשפט כי הביטקוין עונה על הגדרת נכס לפי סעיף 88 לפקודה, ולפיכך הרווחים ממכירתו מהווים רווחי הון החייבים במס.

© BDO

הכנסותיו של אדם מאמצעי תשלום מבוזר אשר מגיעות לכדי עסק, בהתאם למבחנים לבחינת עסק כפי שנקבעו בפסיקה, יסווגו כהכנסות פירותיות ויחול עליהן שיעור מס שולי. כמו כן, הכנסותיו של אדם אשר אמצעי תשלום מבוזר הגיע לרשותו בעקבות פעולת כרייה (פעילות המתבצעת באמצעות העמדת כוח מחשוב אשר תמורתה משולמים אמצעי תשלום מבוזרים), יסווגו כהכנסות עסקיות.

בעסקאות אשר התמורה בהן משולמת באמצעות אמצעי תשלום מבוזר, מדובר למעשה בעסקת חליפין (ברטר) וסכום התמורה המשולמת יהיה זהה הן למוכר לעניין קביעת התמורה והן לרוכש לעניין קביעת המחיר המקורי, בהתאם לשווי ההוגן של אמצעי התשלום המבוזר. עם זאת, ככל שיש לנכס או לסחורה הנקנים מחיר נקוב, שווי המכירה של אמצעי התשלום המבוזר יהיה בהתאם למחיר הנקוב.

<u>לצרכי מע"מ</u> - אמצעי תשלום מבוזר נחשב לנכס בלתי מוחשי, אולם הוא אינו נחשב מטבע, נייר ערך או מסמך סחיר לעניין חוק מע"מ. יחד עם זאת, הפעילות באמצעי תשלום מבוזר מהווה, לעמדת רשות המיסים, "נכס פיננסי" המשמש לצורך סחר חליפין, והיא קרובה יותר במהותה לפעילות בתחום הפיננסי (כגון אמצעי תשלום).

בהתאם לחוק מע"מ, הכנסות מאמצעי תשלום מבוזר יחויבו במע"מ רק אם הן בעלות מאפיינים עסקיים. פעילות עסקית בתחום הפיננסי ממוסה, בדרך כלל, בהתאם לכללים החלים על מוסד כספי ולכן מי שפעילותו עולה לכדי עסק, יסווג ויירשם כ"מוסד כספי" והכנסותיו תתחייבנה במס שכר ורווח. מי שעסקו בכריית אמצעי תשלום מבוזר יסווג כ"עוסק" ועסקאותיו תתחייבנה במע"מ על מלוא התמורה המתקבלת בידיו (בשיעור אפס או בשיעור מלא, לפי העניין).

עוסק שאין עיסוקו באמצעי תשלום מבוזר, אשר מקבל את התמורה עבור עסקאותיו באמצעי תשלום מבוזר, יהיה חייב במע"מ בגין מכירת הנכס או השירות שניתן. יובהר כי הכנסות שיצמחו לעוסק זה ממכירת/המרת אמצעי תשלום מבוזר, לא תהיינה חייבות במע"מ, למעט לגבי מי שפעילותו מהמרה או מכירה אמצעי התשלום המבוזר עולה לכדי עסק.

ב. אופן רישום תקבולים המתקבלים באסימונים מבוזרים:

בהקשר זה נפנה את תשומת הלב להחלטת מיסוי מס' 0209/18 המתייחסת לאופן רישום תקבולים המתקבלים באסימונים מבוזרים בחברה פרטית תושבת ישראל. במסגרת ההחלטה נקבע כי במועד התקבול של האסימונים, תרשום החברה בפנקסי חשבונותיה את סכום האסימונים שהתקבל בפועל. כמו כן, נקבע כיצד על החברה להוציא חשבונית מס, תוך הבחנה בין מקרה בו החברה תממש את האסימונים שהתקבלו למטבע (ש"ח, דולר וכיוצ"ב) בתוך התקופה הנדרשת עד למועד הוצאת חשבונית מס לפי חוק מע"מ (ארבעה עשר יום), אז תוכל החברה להוציא את חשבונית המס לפי הסכום ברוטו שהתקבל בפועל במועד המימוש, לבין מקרה בו האסימונים לא ימומשו על ידה באותה תקופה ואז חשבונית המס תירשם לפי שער ממוצע של האסימונים שהתקבלו. נוסף על האמור, נקבעו הוראות ביחס להכרה בהוצאות שהוצאו בפועל במסגרת מימוש האסימונים וכן הוראות ביחס להכרה בהוצאות הנובעות מגניבה של אסימונים עקב פריצת פצחנים (האקרים) לארנקים דיגיטליים.

33. הנפקת "אסימונים דיגיטליים" למתן שירותים ו/או מוצרים בפיתוח

רשות המיסים פרסמה את חוזר מס הכנסה מס' 7/2018 בנושא ICO - הנפקת "אסימונים דיגיטליים" למתן שירותים ו/או מוצרים בפיתוח (Utility Tokens). החוזר קובע את השלכות המס הנובעות מהנפקת אסימוני מוצרים ושירותים לציבור במסגרת ICO (Initial Coin Offering), שהינה דרך לגייס מימון למיזמים עסקיים, הן לחברה המנפיקה והן למחזיקי האסימונים.

- **<u>היבטי מס הכנסה</u>** - שלבי ההכרה בהכנסה של החברה המנפיקה יהיו בהתאם לאופי פעילותה ולפי המודל העסקי שלה, כפי שמפורט בהרחבה בחוזר, כאשר התמורה המתקבלת מההנפקה תירשם כהכנסות נדחות או הכנסות מראש (מעין מקדמה מלקוח) על פי שווי התקבולים שהתקבלו ביום ההנפקה ובניכוי הוצאות שיש ליחסן במישרין להנפקה (למעט הוצאות פיתוח הפלטפורמה שיופחתו בהתאם להוראות פקודת מס הכנסה). ככל שהחברה מעניקה שירותים או מוכרת מוצרים בתמורה לאסימונים המונפקים, ההכנסות מראש תוכרנה כהכנסה לשיעורין בהתאם לקצב מתן השירותים.

© BDO

- רשות המיסים פרסמה ביום 6.3.2022 הודעה בעניין מיסוי נכסים דיגיטליים מסוג Non-Fungible Token (NFT) ולפיה מכירת NFT מהווה אירוע שחייב במס על כל ההיבטים העולים ממנו, וזאת על בסיס העקרונות כפי שפורסמו במסגרת חוזר מס הכנסה 5/2018 (ראה לעיל).

- **<u>ברמת מחזיקי האסימונים</u>** - ככל שהאסימונים מקנים זכות תמידית למחזיק בהם לקבל שירות מהחברה המנפיקה, ההכנסות מראש תוכרנה במלואן כהכנסה ביום שהשירות הפך להיות זמין למחזיקי האסימונים. לעניין היבטי המס עבור מחזיקי האסימונים, יובהר כי מנקודת מבטם הם רכשו זכות לקבל נכס או שירות בעתיד, המהווה נכס כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה, ולכן לא תותר הוצאה כלשהי במועד רכישת האסימונים. מכירת האסימונים בשוק המשני תהווה הכנסה הונית או פירותית (אם מדובר בפעילות העולה לכדי עסק) בהתאם לעלות האסימון והתמורה שהתקבלה במכירה. אם האסימונים מקנים זכות לקבלת שירות או זכות תמידית שאינה מוגבלת בזמן, עלות האסימונים תוכר כהוצאה.

- יצוין כי בכפוף להוראות החוזר, ניתן להנפיק אסימונים גם לעובדים של החברה או לנותני שירותים במקביל להנפקה לציבור, בין בתמורה חלקית ובין ללא תמורה כלל.

- **<u>הנפקת אסימונים לעובדים</u>** – בכפוף לתנאים הקבועים בחוזר, לחברה קיימות שתי אפשרויות:

א. לדחות את אירוע המס עד מועד המימוש של האסימון כך שהעובד ימוסה על הכנסה כהכנסה ממקורות 2(2) או 2(1) לפקודה, לפי העניין, בהתאם לשווי במועד המימוש בניכוי סכומים ששולמו על - ידי העובד למימוש הזכות.

ב. החברה תוכל לבחור שהקצאת האסימונים תחויב במס במועד ההקצאה לפי שווי האסימונים במועד ההקצאה בניכוי תוספת מימוש ככל שישנה, זאת בהתאם להליך שמפורט בחוזר.

בשתי האפשרויות ההוצאה שתוכר לחברה היא בסכום שהעובד מוסה עליו כהכנסה פירותית, והכל בשנת המס שבה נוכה המס ברמת העובד והועבר לפקיד השומה. האחריות לניכוי המס במקור מאסימונים שהוקצו לעובדים מוטלת על החברה.

- **<u>לצרכי מע"מ</u>** - מועד החיוב במע"מ בשל הנפקת אסימונים המהווים מחויבות למתן שירותים יהא עם קבלת תמורת ההנפקה בידי החברה המנפיקה (דיווח על בסיס מזומן). עם זאת, כאשר תמורת ההנפקה, כולה או מקצתה, איננה בכסף (כגון תשלום באמצעות אסימונים מבוזרים אחרים) או שמחזור העסקאות של החברה המנפיקה עולה על 15 מיליוני ש"ח וחלה עליה חובה לנהל פנקסי חשבונות לפי תוספת י"א להוראות ניהול ספרים (בהתאם להוראות סעיף 29(א1) לחוק מע"מ), מועד החיוב במע"מ יהיה עם נתינת השירות (דיווח על בסיס מצטבר). לעומת זאת, בעת הנפקת אסימונים המהווים מחויבות למכר טובין (נכס מוחשי ובלתי מוחשי) מועד החיוב במע"מ הוא עם מסירת הטובין לקונה (דיווח על בסיס מצטבר), אלא אם מדובר בעוסק שמחזור עסקאותיו אינו עולה על שני מיליוני ש"ח (דיווח על בסיס מזומן). יובהר כי, לגישת שלטונות מע"מ הואיל והאסימונים מהווים מסמך סחיר לעניין חוק מע"מ, אדם אשר מכירת האסימונים מגיעה אצלו לכדי פעילות בעלת מאפיינים עסקיים יהא חייב במס שכר ומס רווח לפי הוראות סעיף 4 לחוק מע"מ, בהתאם לכללים החלים על "מוסד כספי".

- באשר לשאלת שיעור המס החל, האם מע"מ מלא, או שמא מע"מ אפס, יש לבחון התקיימות התנאים ובכלל זה כי הקונה עונה על הגדרת "תושב חוץ", במועד החיוב.

- **<u>לצרכי חוק עידוד השקעות הון</u>** - חברה המבקשת לתבוע הטבות מכוח החוק לעידוד השקעות הון אשר ביצעה הנפקת ICO, תבדוק את עמידתה בתנאים הקבועים בחוק העידוד במועד ההכרה בהכנסה בפועל לצורכי מס. את התנאים יש לבחון על בסיס פעילותה העסקית המהותית, קרי, פעילות הפיתוח והייצור של המוצר או השירות אותו החברה מעניקה ללקוח. הוצאות מחקר ופיתוח ששימשו להנפקת ה-ICO ייחשבו כהוצאות מו"פ של המפעל. על מנת לקבוע האם הכנסתה של החברה מהווה "הכנסה מועדפת" או "הכנסה טכנולוגית", יש לבחון את המוצר או השירות בגינם מתקבלת ההכנסה, קיומו של "נכס לא מוחשי מוטב" שבבעלותה של החברה ואינטגרליות ההכנסה לפעילותה העסקית. יצוין כי הכנסות שסווגו כהכנסות הוניות או כאלה שאינן אינטגרליות לעיסוקה של החברה, לא יחשבו כהכנסה מועדפת או הכנסה טכנולוגית.

© BDO

34. שבח מקרקעין ומע"מ בעסקאות מקרקעין

א. שיעור מס שבח:

על שבח ריאלי במכירת זכות במקרקעין בישראל וזכויות באיגוד מקרקעין בישראל על ידי חברה, חל שיעור מס חברות (23% בשנת 2026). על הסכום האינפלציוני החייב (שנצבר עד 12/1993) חל שיעור מס של 10%.

יוזכר, כי במימוש עתידי של מקרקעין בישראל שנרכשו החל מיום 7.11.2001 ועד ליום 31.12.2002 תינתן למוכר הנחה בשיעור 20% מהמס החל במכירתם. בגין מקרקעין כאמור שנרכשו בשנת המס 2003 תינתן הנחה בשיעור של 10% מהמס החל. ההנחות יינתנו בתנאים ובסייגים הקבועים בחוק.

יצוין, כי שיעורי המס ההיסטוריים אשר חלו על נכסים שנרכשו עד שנת המס 1960 (12% - 23%, בהתאם לשנת הרכישה) הועלו באופן הדרגתי, כך שהם עשויים להגיע לשיעור מס חברות (23% בשנת 2026).

בעניין **טוונטי האנדרד** (ע"א 3012/18) קבע בית המשפט העליון כי חברה איננה זכאית לבצע פריסה של השבח הריאלי. קרי, זכות פריסת השבח הריאלי נתונה רק לנישום יחיד בשר ודם ואינה אפשרית לחברה.

בעניין **פי.אי.וי.בי.וי** (ע"א 5883/18) קבע בית המשפט העליון כי, נישום שדיווח כדין על הכנסתו מהנכס החייבת במס הכנסה, אך נמנע מלנכות ממנה את הפחת, מחמת אי ידיעה או טעות מצדו, זכאי לא להפחית את הפחת משווי הרכישה. דהיינו, אין להוסיף את מרכיב הפחת כאמור לשבח במכירה. לעומת זאת, נישום שלא דיווח כדין על הכנסתו החייבת במס הכנסה, וכתוצאה מכך גם לא ניכה בדיווחיו פחת באופן מלא או חלקי, חייב להפחית בכל מקרה את מלוא סכומי הפחת משווי הרכישה בעת חישוב מס השבח.

ב. היבטי מע"מ:

ככלל, המגמה בפסיקה היא להרחיב תחולת החבות במע"מ על מכירת מקרקעין שיש לה מאפיינים עסקיים. זאת, גם אם המוכר אדם פרטי המבצע מספר רב יחסית של עסקאות על פני שנים.

בפס"ד רזאל (ע"מ 27808-10-21) דובר על חברה המפעילה סוכנות ביטוח ומשכירה חמישה משרדים. החברה מכרה מגרש לאחר החזקה של כ- 5 שנים. המגרש נותר ריק במשך כל תקופת ההחזקה, לא נעשתה עליו כל השבחה. נפסק כי חברה, בדומה ליחיד, עשויה להחזיק בנכסי מקרקעין "בכובע ההשקעתי", כך שגם ברכישת נכס מקרקעין על ידי חברה מיחיד שאינו עוסק לא חלה חבות בהנפקת חשבונית עצמית וגם המכירה אינה חייבת במע"מ. מכירת נכס שהוחזק על ידי חברה "בכובע פרטי" אינה חייבת במע"מ.

בפס"ד יעקבי (ע"מ 39498-06-20) קבוצת יחידים מכרה יחידות קרקע רבות שכל אחת מהן שיקפה זכות לדירת מגורים תוך החתמת רוכשים על הסכמי שיתוף, שנועדו להסדיר את התכנון, הבנייה וניהול הפרויקט המשותף. שיווק יחידות הקרקע בוצע ע"י חברה המתמחה בנדל"ן. נפסק כי החברה היא "גורם מארגן" לכן יחידות הקרקע נמכרו לקבוצת רכישה. המוכרים חויבו במע"מ.

בפס"ד רפאל עגיב (ע"מ 15616-07-20) יחיד, בעל מומחיות בנדל"ן, הפעיל בשוק הנדל"ן באמצעות כמה חברות מכר בניין המכיל דירת מגורים, שתי חנויות ומחסן. היחיד החזיק בבניין במשך כעשר שנים, ללא פעולות השבחה. נפסק כי מכירת הבניין נעשתה במישור ההשקעתי הוני ב"כובע הפרטי" ולא במסגרת עסקו של היחיד, ולכן המכירה לא הייתה חייבת במע"מ.

בפס"ד נוף נאה (ע"מ 21734-11-22) חברה החזיקה בקרקע במשך עשרות שנים. לאחר שינוי ייעוד הקרקע לבנייה היא נמכרה תוך 13 חודשים במסגרת 15 עסקאות בהיקף כספי משמעותי. המכירה בוצעה באופן מקצועי, תוך קבלת סיוע מאנשי נדל"ן מקצועיים, בעלי המניות בחברה אף הם מומחים בנדל"ן הפועלים בשוק הנדל"ן במסגרת כמה חברות. בימ"ש קיבל את טענת מנהל מע"מ כי החברה היא עוסק בנדל"ן חרף תקופת החזקה ממושכת בקרקע.

בעניין **Twenty Four Seven International Holdings LLC** (ע"מ 18654-10-22) נקבע כי, ניכוי מס תשומות בפועל בעת רכישת מקרקעין עשוי לשלול את תחולת הפטור לפי סעיף 31(4) לחוק מע"מ בעת מכירת הנכס. בית המשפט דן בטענה שלפיה יש לבחון רק אם על פי דין נאסר ניכוי מס התשומות, ללא קשר לשאלה אם המס נוכה בפועל, אך קיבל את הגישה שלפיה יש לשמור על הקבלה בין ניכוי מס התשומות ברכישה לבין חיוב המכירה במע"מ.

מהפסיקות לעיל עולה כי, יש לבחון את השלכות המע"מ בכל מקרה לגופו ולנסיבותיו.

© BDO

ג. תשלום מקדמה ברכישת זכות במקרקעין:

סעיף 15 לחוק מיסוי מקרקעין, קובע כי על רוכש זכות במקרקעין, שתמורתה בכסף בלבד ושאינה דירת מגורים מזכה שהתבקש בגינה פטור, חלה חובה להעביר למנהל מיסוי מקרקעין חלק מהתמורה המשתלמת במכירה, כמקדמה על חשבון מס השבח בו חייב המוכר בגין המכירה. עוד נקבע, כי יראו את תשלום המקדמה כאילו שולם המס שחייב בו המוכר לעניין סעיף 15 לחוק, ובהתאם יינתנו אישורי המיסים הנדרשים לרישום העסקה בפנקסי רשם המקרקעין.

במכירת זכות במקרקעין על-ידי חברה יעמוד שיעור המקדמה על 7.5% מהתמורה. המוכר או הרוכש רשאים במועד הגשת ההצהרה לבקש מהמנהל להקטין את שעורי המקדמה האמורים לעיל.

סכום מקדמה כאמור ישולם מתוך התשלומים שעל הרוכש להעביר למוכר, לאחר שהועברו למוכר 40% מהתמורה, כאשר כל חלק מהתשלום העולה על 40% מהתמורה כאמור ישולם למנהל מיסוי מקרקעין במקום למוכר, עד גובה המקדמה. במכירה שהרווח ממנה נתון לשומה לפי פקודת מס הכנסה (מכירה פירותית), סכום המקדמה ישולם רק לאחר שהועברו למוכר 80% מהתמורה.

במידה וסכום המקדמה עולה על סכום המס שבו חייב המוכר בהתאם לשומה סופית או להחלטה של ועדת ערר, יוחזר ההפרש למוכר בצירוף ריבית והפרשי הצמדה מיום התשלום ועד ליום החזרתו למוכר.

במסגרת תיקון מספר 78 לחוק מיסוי מקרקעין הוסדרה הפרוצדורה להגשת בקשה להקטנת המקדמה, באופן שמנהל מיסוי מקרקעין יחויב במתן תשובה תוך 20 ימים ממועד הבקשה או ממועד הגשת ההצהרה על השבח, ובהיעדר תשובה יראו בבקשה כאילו התקבלה. על החלטת המנהל ניתן להגיש השגה תוך 14 ימים ועל המנהל לתת תשובה על ההשגה תוך 45 ימים מיום הגשתה.

בהתאם להנחיות רשות המיסים, תופעל אוטומטית סמכות המנהל להקטין את המקדמה במכירת זכות מקרקעין על-ידי קבלן אשר קיבל אישור לפי סעיף 50 לפקודה (אישור כללי, אישור לפרויקט או אישור פרטני).

ביום 13 בפברואר 2017 פורסם צו מס הכנסה (קביעת תשלומים בעד שירותים או נכסים כהכנסה) (תיקון מס' 2), התשע"ז-2017, לפיו מכירת זכות במקרקעין שבגינה שולמה מקדמה על חשבון מס השבח שהמוכר חייב בו, לפי הוראות סעיף 15 לחוק מיסוי מקרקעין, לא תגרור חובת ניכוי מס במקור, לרבות במקרים של אי תשלום מקדמה בפועל בשל הקטנת שיעור המקדמה על ידי מנהל מיסוי מקרקעין.

ד. הוצאות מימון:

סעיף 39א לחוק מיסוי מקרקעין מתיר, בעת חישוב השבח, ניכוי הוצאות ריבית ריאלית שהוציא הנישום בגין הנכס החל מיום רכישתו ועד 90 יום לאחר מכירתו, במספר תנאים:

1) הוצאות המימון לא הותרו בניכוי לפי הפקודה (אם ההוצאות הותרו לפי הפקודה אך לא נוכו בפועל יפסיד הנישום את הזכות לנכותן בעת המכירה).

2) ההלוואה התקבלה לשם רכישת הנכס או השבחתו, בסמוך לרכישה או להשבחה, או שההלוואה נועדה לפרוע הלוואה כאמור.

3) ההלוואה אינה מקרוב. לעניין זה נקבע בהוראת ביצוע מיסוי מקרקעין 7/2008 כי קרוב ששימש כצינור בלבד לצורך העברת כספי ההלוואה לא ייחשב ל"קרוב" לעניין תנאי זה. במקרה כזה הוצאות הריבית יותרו בניכוי וזאת במידה ומתקיימים שאר התנאים הנ"ל.

4) במידה והמקרקעין לא רשומים בספרי החשבונות של הנישום, יש צורך שההלוואה תרשם כנגד משכון, משכנתה או הערת אזהרה בסמוך למתן ההלוואה.

© BDO

35. קיזוז הפסדים

א. הפסד מפעילות עסקית:

הפסד שנוצר מפעילות עסקית בשנת המס השוטפת יקוזז בשנה בה נוצר כנגד כל הכנסה (לרבות רווח הון). במידה ונותרה יתרת הפסד מועבר, ניתן יהיה לקזזה בשנים הבאות רק כנגד רווח בעסק או כנגד רווח הון בעסק.

בעניין **א.ח.א גולדשטיין** (ע"א 615/85) נקבע כי ניתן לקזז הפסד עסקי מועבר כנגד רווח מעסק אקראי בעל אופי מסחרי, שכן דינם כהכנסה מעסק.

יש לציין, כי אין חובה לקזז הפסד מעסק כנגד סכום אינפלציוני חייב, ואם הנישום יחיד גם נגד רווח הון, ריבית או דיבידנד אם שיעור המס עליהם אינו עולה על שיעור מס החברות. לכן, מומלץ לשקול להימנע מקיזוז של הפסד מעסק כנגד רווחים אלה, כאשר צפויה הכנסה מעסק בשנים הבאות, הואיל והמס בגין רווחים אלה הינו בשיעור נמוך.

בעניין **מודול בטון** (ע"א 2895/08) פסק בית המשפט העליון כי חברה אינה חייבת לקזז הפסדים שהיו לה מפעילות רגילה כנגד הכנסה מוטבת פטורה ממס. בנוסף, נקבע כי כאשר מדובר בחברה אם ובחברה בת המגישות דוח מאוחד לצרכי מס, יש לראות ברווח ההון שנצמח לחברה האם ממכירת מניות החברה הבת כרווח הון בעסק, והיא תוכל לקזז כנגדו הפסדים עסקיים מועברים לפי סעיף 28(ב) לפקודה.

בעניין **כרמל** (ע"מ 53014-10-12) נקבע, בין היתר, כי רווח ההון ממכירת מניות של חברת הבת אינו רווח הון בעסק הואיל והחברה האם והחברה הבת לא היוו יחידה כלכלית אחת, לא הגישו דוחות מאוחדים ולא החזיקו בקו ייצור אחד, ומשכך החברה אינה זכאית לקזז את הפסדיה העסקיים המועברים כנגד רווח ההון ממכירת מניות חברת הבת.

ב. הפסד שוטף מעסק והכנסות צפויות מדמי שכירות ותמלוגים:

במידה ובשנת המס נגרם לחברה הפסד שוטף מעסק ולחברה צפויות הכנסות פסיביות מדמי שכירות ותמלוגים בשנים הבאות, לא ניתן יהיה לקזזן מהפסדים מועברים מעסק. לכן, מומלץ במידת האפשר, להקדים קבלת הכנסות שמקורן בשכר דירה או בתמלוגים עתידיים עוד השנה, על מנת לקזזן מההפסדים השוטפים.

ג. משיכת יתרות לזכות המעביד מקופת הפיצויים:

משיכת יתרות לזכות מעביד מקופת פיצויים תאפשר קיזוז ההכנסות שמקורן בסכומי הפדיון כנגד הפסד שוטף.

ד. קיזוז הפסדים בין חברות:

קיזוז הפסדים בין חברות יותר רק אם החברות עומדות בדרישות חוק עידוד התעשיה (מיסים), תשכ"ט-1969. קיזוז זה מאפשר לחברות הנישומות לצרכי מס במאוחד להקטין את חבות המס המצרפית.

אופן חלופי לניצול עתידי של הפסדים בקבוצת חברות הינו יישום סעיף 103 לפקודה בהתאם לתנאיו (ראו עוד בהתייחסות למיזוגים ולפיצולים).

נציין, כי קבלת החלטה בדבר שינויים מבניים תעשה בכפוף לקיום שיקולים עסקיים, כיוון ששיקולי המס הינם רק חלק ממכלול השיקולים אותם יש לשקול לשם קבלת החלטה בדבר שינוי מבנה.

ה. קיזוז הפסד שהיה מחוץ לישראל:

לעניין קיזוז הפסדים שמקורם מחוץ לישראל, לא יותר בקיזוז הפסד שנצמח בחו"ל שאילו היה רווח לא היה מתחייב במס בישראל.

הפסד מחו"ל שמקורו מהכנסה פאסיבית כגון: הכנסה מריבית, הפרשי הצמדה, דיבידנד, דמי שכירות או תמלוגים, יקוזז כנגד הכנסה פאסיבית מחו"ל בשנת היווצרותו ואם לא ניתן לקזזו באותה שנה, חלקו או כולו, הוא יועבר לשנים הבאות ויקוזז כנגד הכנסות פאסיביות שמקורן בחו"ל.

הפסד מדמי שכירות מהשכרת בניין, שמקורו בפחת, המועבר משנים קודמות, יותר בקיזוז גם כנגד רווח הון במכירת אותו בניין.

© BDO

הפסד מחו"ל בעסק או במשלח יד יקוזז לפי הסדר הבא:

1) כנגד הכנסה מעסק או משלח יד, וכן מרווח הון מעסק או משלח יד, שמקורם בחו"ל.

2) יתרה, אם נותרה, תקוזז כנגד יתרת ההכנסה הפאסיבית החייבת שמקורה בחו"ל באותה שנת מס.

3) יתרת ההפסד תועבר לשנים הבאות ותקוזז כנגד הכנסה מעסק או משלח יד שהופקה או נצמחה מחוץ לישראל, לרבות רווח הון שמקורו בעסק או משלח יד.

הפסד מחו"ל שמקורו בעסק מחוץ לישראל שהשליטה עליו וניהולו מופעלים בישראל (להלן - "עסק נשלט") יקוזז כדלקמן:

1) הכנסה חייבת בחו"ל, לרבות רווח הון מעסק או משלח יד.

2) היתרה, כנגד יתרת הכנסה פאסיבית בחו"ל, באותה שנת המס.

3) היתרה תקוזז, לבקשת הנישום, כנגד הכנסות שהופקו או נצמחו בישראל, באותה שנת מס.

יתרת הפסד כאמור, שלא קוזזה, תועבר לשנים הבאות ותהא ניתנת לקיזוז כנגד הכנסתו החייבת מעסק או משלח יד, לרבות רווח הון מעסק או משלח יד, מחוץ לישראל. עם זאת, לבקשת הנישום, ניתן יהיה לקזז את היתרה האמורה גם כנגד הכנסות מעסק, לרבות רווח הון או שבח מקרקעין, בעסק או במשלח יד שהופקו או שנצמחו בישראל.

מקום בו קוזז הפסד מ"עסק נשלט" כנגד הכנסות ישראליות כאמור, לא יינתן זיכוי ממסי חוץ על הכנסה חייבת מעסק נשלט בשנתיים שקדמו לשנת המס שבה קוזז ההפסד ובחמש השנים שלאחריה, עד גובה המס הגלום בהפסד שקוזז.

יצוין כי בעניין **אמות השקעות** (ע"מ 48642-02-14) קבע בית המשפט כי חברה תושבת ישראל אשר הפיקה הכנסה מחו"ל נדרשת ראשית לקזז את ההפסד העסקי שלה, אם וככל ויש כזה, כנגד הכנסתה מחו"ל, ורק לאחר מכן לנצל את הזיכוי מהמס הזר.

בעניין **סקמסקי** (ע"מ 54138-04-15) קבע בית המשפט המחוזי כי קודם לקיזוז הפסד ההון מניירות ערך מחו"ל מול רווחי ההון מניירות ערך בישראל, יש לקזזו גם מול ריבית ודיבידנד מניירות ערך בחו"ל. יצוין כי בערעור שהוגש, בית המשפט העליון לא נדרש לסוגיה זו.

בעניין **שוובל יוסף** (ע"מ 61448-06-24) נקבע בין היתר כי, פעילות בחו"ל אינה פוסלת את הקיזוז כשלעצמה, אך על הנישום להוכיח כי מדובר בעסק וכי השליטה והניהול שלו נעשים מישראל. במקרה שנדון, הקיזוז נדחה משום שתנאי השליטה והניהול מישראל לא הוכח.

36. קיזוז הפסדי הון

א. קיזוז הפסד הון שוטף:

הפסד הון שוטף לרבות הפסדים מניירות ערך סחירים ושאינם סחירים, יקוזז כנגד כל רווח הון ריאלי מנכסים סחירים או לא סחירים, לרבות שבח מקרקעין, ובלבד שהפסד הון מחוץ לישראל יקוזז תחילה כנגד רווח הון מחוץ לישראל.

הפסד הון שוטף מניירות ערך (סחירים ושאינם סחירים) יקוזז בנוסף לאמור לעיל, גם כנגד:

1) הכנסה מדיבידנד או מריבית מאותו נייר ערך.

2) הכנסה מדיבידנד או מריבית מניירות ערך אחרים (סחירים או לא סחירים) ובלבד ששיעור המס בגין הכנסות אלה לא יעלה על שיעור מס חברות (23% בשנת 2026).

לעניין זה נוסיף, כי ניתן לקזז כל שקל של הפסד הון כנגד שלושה וחצי שקלים של סכום אינפלציוני חייב, כלומר חיסכון המס המושג בקיזוז הוא בשיעור 35% מסכום ההפסד, שיעור זה גבוה מהמס על רווח הון.

בהתאם לפס"ד **סקמסקי** (ע"מ 54138-04-15), יש לקזז תחילה את הפסד ההון מחו"ל כנגד הכנסת הריבית והדיבידנד מחו"ל. כשם שהפסד הון מחו"ל צריך להתקזז תחילה כנגד רווח הון מחו"ל, ורק היתרה תעבור לארץ - כך גם יש להפחית את הריבית ואת הדיבידנד מחו"ל מהפסד ההון המיובא ארצה. יצוין כי בערעור שהוגש, בית המשפט העליון לא נדרש לסוגיה זו.

© BDO

ב. קיזוז הפסד הון מועבר:

הפסד הון מועבר מכל מקור, לרבות הפסד ממכירת מקרקעין בישראל וכן הפסד הון שנוצר בשנת 2006 ואילך ממכירת ניירות ערך סחירים ושאינם סחירים, אשר לא קוזז בשנה בה נוצר, יקוזז בשנים שלאחריה כנגד רווח הון ריאלי מנכסים סחירים או לא סחירים, לרבות שבח מקרקעין, ובלבד שהפסד הון מחוץ לישראל יקוזז תחילה כנגד רווח הון מחוץ לישראל.

כמו כן, יש לשים לב לכך שהפסד הון מועבר מניירות ערך (סחירים ושאינם סחירים) לא ניתן לקיזוז כנגד ריבית או דיבידנד אלא כנגד רווח הון בלבד. לפיכך אנו ממליצים למי שיש בידיו הפסד הון שוטף מניירות ערך, ולא צופה רווח הון בעתיד הקרוב, לשקול במידת האפשר לקבל הכנסה חייבת מדיבידנד (כגון, דיבידנד מחו"ל) עוד בשנה השוטפת לשם קיזוזה כנגד הפסד ההון.

ג. הפסד מועבר משנת 2005 מניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל ו/או בחו"ל:

נקבע, כי הפסדים מניירות ערך סחירים (ישראלים או זרים) שנוצרו בין השנים 2003-2005 לחברה שהיתה מחוץ לתחולת חוק התיאומים, שלא קוזזו עד לתום שנת המס 2005, ניתן יהיה לקזז בשנת המס 2026 כנגד רווח ממכירת כל נייר ערך (ישראלי או זר, סחיר ושאינו סחיר) וכן כנגד ריבית או דיבידנד מניירות ערך, ובלבד ששיעור המס עליהם אינו עולה על 20% (דיבידנד ממפעל מאושר).

ד. קיזוז הפסד מניירות ערך סחירים בידי חברה שהייתה בתחולת חוק התיאומים:

הפסד ריאלי מניירות ערך סחירים, שנוצר עד לתום שנת המס 2005 לפי סעיף 6 לחוק התיאומים, יהיה בר קיזוז אך ורק כנגד רווח ממכירת נייר ערך הנסחר בבורסה, בין בישראל ובין בחו"ל. האמור לעיל אינו רלוונטי לגבי "מוסד כספי", אשר לגביו נקבע דין מס מיוחד.

על הפסד הון ריאלי, שוטף או מועבר, שנוצר בעת מכירת ניירות ערך סחירים החל משנת 2006, יחולו כללי קיזוז ההפסדים "הרגילים" כפי שפורטו לעיל בסעיפים א ו-ב, והוא לא יהיה מוגבל לקיזוז כנגד רווח ממכירת ני"ע בלבד.

ה. הפסד הון מועבר:

במידה ולנישום הפסד הון מועבר והנישום צופה כי חוב מסוים יימחל לו, מומלץ לבחון את האפשרות לקיזוז הפסד ההון כנגד מחילת החוב, בהתאם להוראות קיזוז ההפסדים.

37. תושבות חברה

כללי:

קביעת התושבות של חבר בני אדם תעשה על פי שני מבחנים חלופיים. חבר בני אדם ייחשב כתושב ישראל אם:

א. התאגד בישראל או

ב. השליטה על עסקיו וניהולם מופעלים מישראל.

מבחן השליטה והניהול נדון בפסקי דין שונים, בין היתר, בעניין **ניאגו** (ע"א 3102/12), **ינקו וייס** (ע"מ 1090/06) ו**שי צמרות** (ע"א 1609/16) במסגרתם נדרש בית המשפט לפרש את המבחן והתווה את הקריטריונים לקביעת שליטה וניהול בישראל, ובתוך כך, נפסק כי תנאי לכך שמופעלת שליטה וניהול מישראל הוא כי "מרכז העניינים" של החברה, או "מרכז העצבים" שלה הוא בישראל, קרי המקום שבו מתקבלות ההחלטות המהותיות, הבסיסיות, העיקריות והחשובות של החברה ואשר הן מ"נשמת אפה".

בנוסף, במסגרת חוזר מס הכנסה 4/2002 ותוספת 1 לחוזר האמור, הביעה רשות המיסים את עמדתה בנוגע למבחן השליטה והניהול.

יצוין כי ביום 21 בנובמבר 2021 פורסם דוח הוועדה לרפורמה במיסוי בינלאומי ובמסגרתו המליצה הוועדה על הטלת חובת הגשת דוחות על ידי חבר בני אדם תושב חוץ שמרבית מניותיו מוחזקות בידי תושבי ישראל והטלת חובת הנמקה מדוע השליטה והניהול של החברה הזרה אינם בישראל. יובהר, כי נכון להיום, מדובר רק בדוח ועדה שהוגש לראש רשות המיסים וטרם הבשיל לכדי חקיקה מחייבת, כך שנכון להיום לא קיימת חובת דיווח כמפורט בדוח הועדה. מומלץ לעקוב ולהתעדכן אחר התפתחויות בנושא.

© BDO

ביחס לחברה זרה הנשלטת ומנוהלת בידי עולה חדש או תושב חוזר ותיק, במסגרת תיקון 168 לפקודה נקבע כי חברה כאמור לא תיחשב לתושבת ישראל אך ורק משום שהיא נשלטת ומנוהלת על ידי עולה חדש או תושב חוזר ותיק, או מי מטעמם, ובתנאי שאותה חברה לא היתה מסווגת כתושבת ישראל מסיבות אחרות. לעניין זה חשוב לציין את עמדה חייבת בדיווח מספר 13/2016 - יצירת מוסד קבע (לתושב חוץ שהוא תושב מדינה גומלת) או פעילות מניבת הכנסה בישראל (לתושב חוץ שאינו תושב מדינה גומלת) על ידי תושב חוזר ותיק או עולה חדש, לפיה על אף שחברה זרה הנשלטת ומנוהלת בישראל בידי תושב חוזר ותיק לא תיחשב כחברה תושבת ישראל גם אם נוהלה על ידו מישראל, אין בכך כדי למנוע את מיסוי החברה ככל שהכנסותיה הופקו בישראל בהתאם לכללי המקור הקבועים בסעיף 4א' לפקודה.

במסגרת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 272), התשפ"ד- 2024 נקבע כי פקיד השומה רשאי לבקש דוח או מידע מחברה זרה שהשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים מישראל בידי עולה חדש או תושב חוזר ותיק. תיקון זה יחול על מי שיהפוך לתושב חוזר ותיק או עולה חדש החל מיום ה-1 בינואר 2026.

לאור האמור, מומלץ לבעלי מניות תושבי ישראל המחזיקים בחברות זרות, ואשר מעורבים במידה זו או אחרת בניהולן, לבחון את חשיפת המס הנובעת בישראל לאור מבחן השליטה והניהול האמור לעיל ותוך שילוב אמנות המס הרלוונטיות, במידה וקיימות.

<u>דיווחים רלוונטיים להחזקה בחברות זרות:</u>

בעת החזקה בחברה זרה, במישרין או בעקיפין, נדרש לצרף לדוח השנתי מספר טפסים נוספים. בתוך כך, נדרש בין היתר להגיש אחד או יותר מהטפסים להלן, בהתאם לרלוונטיות:

א. טופס 150 - הצהרה על החזקה בחבר בני אדם תושב חוץ המוחזק במישרין או בעקיפין.

במהלך שנת 2024 פרסמה רשות המיסים עדכון נוסף לטופס 150 אשר במסגרתו התווספו נתונים חדשים לדיווח ביחס להחזקה בחברות זרות.

טופס 150 הינו טופס אינפורמטיבי בלבד הכולל מידע כללי על החברה המוחזקת, שיעור האחזקה בה, סחירות מניותיה בבורסה וכן סיווגה כ"חברה נשלטת זרה" (ראה להלן) או כ"חברת משלח יד זרה" (ראה להלן). בהתאם לנוסח הטופס העדכני, נדרש לדווח גם על נתונים נוספים ביחס לחברה הזרה לרבות:

- מדינת תושבות - יש לציין מהי מדינת התושבות לצרכי מס של החברה הזרה בנוסף למדינת ההתאגדות הרלוונטית.
- מועד רכישת הזכויות בחברה - אם הזכויות נרכשו במועדים שונים, יש לציין מועד הרכישה המוקדם ביותר. לעניין זה, "רכישה" - לרבות השקעה בזכויות של חבר בני אדם בהקמה.
- סיווג לצרכי מס במדינת התושבות - יש לציין האם החברה הזרה נחשבת ישות משפטית נפרדת ומשכך אינה שקופה לצורכי מס או שהיא מוגדרת כישות שקופה לצורכי מס שרווחיה מיוחסים ישירות לבעלי מניותיה.
- מיסוי חבר החוץ במדינת התושבות - יש לציין האם חבר החוץ ממוסה במדינת התושבות על הכנסות שהפיק מחוצה לה.
- אופי הפעילות העיקרית - יש לציין האם אופי הפעילות העיקרית של חבר החוץ הינו עסקי או פסיבי.
- הכנסות פסיביות - יש לציין האם רוב הכנסותיה של החברה נובעות מ"הכנסה פסיבית" כהגדרתה בפקודה, גם אם לטענת הנישום הכנסות כאמור עולות לכדי עסק בהתאם לדיני המס בישראל. וכן נדרש להתייחס להכנסות פסיביות הפטורות ממס במדינה הזרה, לרבות הכנסות שאינן נכללות בבסיס המס במדינה הזרה.
- רווחים פסיביים - יש לציין האם רוב רווחיה של החברה הינם פסיביים, גם אם לטענת הנישום הכנסות כאמור עולות לכדי עסק בהתאם לדיני המס בישראל. (כשבמקרה האמור לא אמורות לחול הוראות חברה נשלטת זרה), וכן נדרש להתייחס לרווחים פסיביים הפטורים ממס במדינה הזרה, לרבות רווחים שאינם נכללים בבסיס המס במדינה הזרה.
- שיעור המס החל במדינה הזרה - יש לציין האם שיעור המס החל על הרווחים הפסיביים אינו עולה על 15%.
- אמצעי השליטה - יש לציין האם רוב אמצעי השליטה נמצאים בידי תושבי ישראל.
- עיסוק במשלח יד מיוחד - יש לציין האם מרבית ההכנסות של חבר בני אדם נובעות מ"משלח יד מיוחד" כהגדרתו בצו מס הכנסה (קביעת משלח יד מיוחד), התשס"ג-2003.

© BDO

- 75% ויותר מאמצעי השליטה בידי תושבי ישראל - יש לציין בטופס אם מתקיים תנאי זה.
- 50% מבעלי המניות עוסקים במשלח יד מיוחד - יש לציין בטופס האם מתקיים תנאי זה.
- נושאי משרה/חברי דירקטוריון תושבי ישראל - יש לציין האם ישנם נושאי משרה, חברי הנהלה או חברי דירקטוריון בחבר בני האדם המדווח שהם תושבי ישראל.
- במסגרת העדכון האחרון לטופס 150 יש לצרף עבור רשות המיסים פרטים נוספים, כגון: האם השתנה בעבר סיווג החברה משקוף לאטום, מספר התאגידים שהחברה הזרה מחזיקה, מהו שיעור ההכנסות הפסיביות ביחס לסך ההכנסות, מהו שיעור הרווחים הפסיביים ביחס לסך הרווחים, האם החברה הזרה הינה חברת מעטים, מהו שיעור ההכנסות והרווחים ממשלח יד מיוחד, האם החברה הזרה מגישה דוח על הכנסותיה במדינה גומלת, האם ישנה חברה עסקית באשכול חברות, האם קיימות הכנסות פטורות או הכנסות שלא בבסיס המס במהלך השנה, האם ישנם סכומים שנוכו לצרכי מס באותה מדינה שאינם מוכרים כהוצאה או כניכוי בישראל, האם נעשו שינויים במבנה הבעלות במהלך השנה, האם החברה הזרה מגישה דוח מאוחד הכולל את הכנסותיהן של חברות אחרות ועוד.
- לעניין זה, ביום 18.2.2026 פרסמה רשות המסים חוזר מס הכנסה 04/2026 - בנושא: **אופן הצהרה על החזקה בחבר בני אדם תושב חוץ - הנחיות למילוי טופס 150**, הכולל הנחיות מפורטות ודוגמאות בנוגע להחזקה ישירה ועקיפה ולמילוי טופס 150. החוזר פורסם לאחר שינויים מבניים מהותיים שנעשו בטופס 150 במהלך 2024 והוא נועד להבהיר ולהדריך את ציבור הנישומים בכל הנוגע לאופן הדיווח באמצעות הטופס החדש. השימוש בטופס החדש נדרש בדוח המס לשנת 2023 ואילך.

  חובת הדיווח בטופס 150 חלה על תושבי ישראל (יחידים, חבר בני אדם ונאמנויות) המחזיקים בזכויות בחבר חוץ במישרין או בעקיפין, בהתאם לתנאים המפורטים בחוזר. החוזר מאמץ פרשנות רחבה לחובת הדיווח, ובין היתר, קובע כי:

  - תושב ישראל שמכר את אחזקותיו בחברה הזרה במהלך השנה ונותר ללא זכויות בסוף השנה, יידרש עדיין לדווח על ההחזקה שהייתה בידו במהלך השנה, על אף העובדה שמכירה כאמור דווחה במסגרת רווח הון של הנישום לרשויות המס.
  - יחיד שניתק תושבות במהלך שנת המס- חייב גם הוא בדיווח בטופס 150 לגבי ההחזקה שהייתה בעת שהיה תושב ישראל.

  בנוסף, הובהר בחוזר לגבי תושבים חוזרים ותיקים ועולים חדשים שהפכו לתושבי ישראל החל מיום 1.1.2026 כי תחול עליהם חובת מילוי והגשת הטופס בהתאם להנחיות החוזר.

  החוזר כולל פירוט נרחב של נושאים כגון:

  - הבהרות ודוגמאות להחזקה במישרין ולהחזקה בעקיפין, וכן לדרכי חישוב שיעורי ההחזקה, בתוך כך, הובהרו שיעורי ההחזקה במישרין או בעקיפין המחייבים הדיווח.
  - פירוט של הנתונים הנדרשים למילוי בטופס, לרבות סוגי זכויות, שיעורי זכויות, זכויות לרווחים, זכויות הצבעה, החזקות באמצעות שותפויות או ישויות ביניים, חישוב החזקות יחד עם "קרוב" ועוד.
  - דוגמאות רבות ליישום ההנחיות.

  לאור העובדה כי רשות המסים משקיעה משאבים רבים בנושא דיווח על חברות זרות במסגרת טופס 150 כפי שהדבר בא לידי ביטוי בטופס החדש והחוזר בנושא, יש לתת את הדעת על מילוי טפסי 150 בהתאם לדרישות החוק. יצוין כי לעיתים מענה לשאלה כיצד לסמן את התיבות האמורות לעיל בטופס 150 הינו מורכב ומצריך בחינה מעמיקה של הוראות החוק, הפסיקה, חוזרים מקצועיים וכיוצ"ב.

ב. טופס 1213 - הודעה על פעולות שהן תכנון מס חייב בדיווח (ראה להלן הרחבה בנדון).

ג. טופס 1385 - הצהרה על עסקאות בינלאומיות בין צדדים קשורים.

ד. טופס 1485 - הצהרה על הלוואות בעסקאות בינלאומיות כמשמעותן בסעיף 85א(ו) לפקודה.

ה. נספח ד' לדוח המס השנתי - דיווח על הכנסות מחו"ל והמס ששולם בגינן.

© BDO

38. חברות משפחתיות

חברה שהתאגדה החל מיום 1 באוגוסט 2013 לא תוכל להיחשב למשפחתית אלא אם הודיעה לפקיד השומה על רצונה להיחשב למשפחתית תוך שלושה חודשים מיום התאגדותה.

חברה משפחתית המעוניינת לשנות סיווג ולהיחשב לחברה רגילה בשנת מס פלונית, נדרשת להודיע לפקיד השומה לכל המאוחר חודש לפני תחילת אותה שנת מס פלונית. חברה שעשתה כן, מאבדת את האפשרות לחזור להיות משפחתית.

חבר בחברה משפחתית חייב לעמוד במספר תנאים על מנת שייחשב נישום מייצג. במידה והתנאים האמורים מפסיקים להתקיים ועקב כך מחליפים את הנישום בנישום אחר המקיים את התנאים, קיימת חובת מסירת הודעה לפקיד השומה תוך 60 יום מיום שהתנאים הפסיקו להתקיים לגבי הנישום המייצג. חברה שלא עומדת בחובת מסירת ההודעה בזמן, תחדל להיחשב חברה משפחתית מתחילת השנה שבה הפסיקו להתקיים התנאים לגבי הנישום המייצג.

חברה משפחתית שחדל להתקיים בה אחד התנאים המאפשרים לה להיות משפחתית בשנה פלונית, תחדל להיחשב כזאת רטרואקטיבית מתחילת השנה.

במידה וחברה מסווגת כמשפחתית מקבלת הכנסה מדיבידנד מחברות מוחזקות, בשנה שבה חדלה להיחשב למשפחתית, עקב אי עמידת החברה בתנאים או עקב אי עמדת הנישום המייצג בתנאים, הדיבידנד המתקבל בחברה יחויב בשיעור מס של 25% (30% לבעל מניות מהותי), וזאת החל מתחילת שנת המס. הדיבידנד האמור לא יחויב במס בעת החלוקה לבעל המניות. כחריג לאמור, אם החברה חדלה להיחשב למשפחתית בשל פטירת חבר בה או רכישה של 25% מהזכויות בה על ידי מי שאינו צד קשור לה או לחבריה, אזי חלוקת הדיבידנד מהחברה המוחזקת לחברה שהייתה משפחתית לא תחויב במס, והחיוב יחול בעת חלוקת אותו דיבידנד לבעלי המניות.

ככלל הוראות חלק ה2 לפקודה, שינוי מבנה ומיזוג, לא יחולו על חברות משפחתיות למעט עניין אירוע המס בשל העברת מלוא זכויות בנכס לפי סעיף 104א(א), העברת נכסים על ידי מספר בני אדם לפי סעיפים 104ב(א) עד (ג) לפקודה וההוראות החלות בסעיפים 104ד עד 104ז.

נישום מייצג בחברה משפחתית הזכאי להטבות והקלות מס בשל היותו נכה ו/או תושב לראשונה ו/או תושב חוזר ותיק ו/או תושב חוזר ו/או תושב חוץ, יזכה את החברה בהטבות רק לפי החלק היחסי שלו ברווחי החברה.

סכום הרווחים אשר חלוקתם לבעלי המניות לא תחויב במס יחושב בהתאם להכנסה החייבת ששולם עליה מס בחברה המשפחתית בתוספת ההכנסה הפטורה בניכוי המס ששילמה החברה המשפחתית במקום הנישום המייצג. כמו כן, החוק קובע כי ניתן לחלק בפטור ממס גם רווחים שמקורם בדיבידנד מחברות מוחזקות שהתקבל בשנה שבה החברה הפסיקה להיחשב משפחתית בשל אי התקיימות התנאים בחברה או בנישום המייצג.

במכירת מניה של חברה משפחתית יופחת מהתמורה (והמחיר המקורי בידי הרוכשים) חלקה של המניה ברווחים שהצטברו בחברה ולא חולקו, ואשר אילו היו מחולקים לא היו מחוייבים במס בידי בעלי המניות. מנגד, לא יבואו בחשבון רווחים ראויים לחלוקה שנוצרו בתקופת היותה של החברה חברה משפחתית.

במכירת מניה של חברה משפחתית ייווסף לתמורת המכירה סכום ההפסדים נטו שיוחסו למוכר המניה (בקיזוז ההכנסות החייבות בתקופת היותה של החברה חברה משפחתית), ובלבד שההפסדים המיוחסים הינם הפסדים שנתהוו משנת המס 2014 ואילך. הוראה זו לא תחול אם הנישום שההפסדים שיוחסו לו נפטר טרם מכירת המניה.

© BDO

39. חברות בית

חברת בית היא חברת מעטים, כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה, אשר מתקיימים בה התנאים להלן:

1. מספר בעלי המניות בה אינו עולה על 20 (אם תאגיד שקוף הוא בעל מניות בחברה יראו כל אחד מבעלי הזכויות בו כבעל מניות בחברה);
2. אין בין בעלי המניות בחברה תאגיד שקוף שיש באפשרותו לבחור בכל שנת מס את אופן המיסוי שלו;
3. כל נכסיה החל מהיום שבו חלפו שישה חודשים מיום התאגדותה הם בניין או קרקע שהושלמה בניית בניין עליה בתוך חמש שנים ממועד קבלת החזקה בקרקע, מזומנים המשמשים אותה לרכישת נכסים (החזקה בהם עד שנה), מניות בחברת בית או מניות באיגוד מקרקעין שנרכשו מאדם אחר אשר הביאה להחזקה של יותר מ-50% מאמצעי השליטה באיגוד;
4. החברה עוסקת רק בהחזקה, במישרין או בעקיפין, של בניינים או קרקע כאמור;
5. אם מדובר בחברה תושבת חוץ, היא תאגיד שקוף גם במדינה בה היא תושבת;
6. על החברה לא חל החוק לעידוד השקעות הון;
7. החברה ביקשה להיחשב כחברת בית, בהודעה עליה חתמו כל בעלי המניות שנמסרה לפקיד השומה בתוך שלושה חודשים מיום התאגדותה.

אם חדל להתקיים בחברת הבית, בתוך שנת המס, תנאי אחד או יותר מהתנאים האמורים, תחדל החברה מלהיות חברת בית מתחילת שנת המס שבה חדל להתקיים התנאי האמור, למעט אי התקיימות תנאים ספציפיים, כמפורט בסעיף 64 לפקודה.

חברת בית רשאית להודיע לפקיד השומה, בהודעה עליה חתומים כל בעלי מניותיה, לא יאוחר מחודש לפני תחילת שנת המס, שהיא חוזרת בה מבקשתה להיחשב חברת בית. ביטול סיווגה של החברה כחברת בית יהיה מתחילת שנת המס שלאחר שנת המס שבה הודיעה. לעניין זה יצוין כי חברה שחדלה להיות חברת בית, לא תוכל לשוב ולבקש להיות חברת בית.

40. חברה נשלטת זרה

כללי:

בכדי למנוע מצב לפיו תושב ישראל ימנע מתשלום מס בגין הכנסותיו הפאסיביות שנצמחו לו בחו"ל, וזאת על דרך החזקה בנכסי ההון באמצעות חברה תושבת חוץ שבשליטתו, נחקקו הוראות למיסוי "חברה נשלטת זרה" וזאת בדומה להוראות Controlled Foreign Corporation - CFC הנהוגות במדינות אחרות.

הוראות אלו מביאות לייחוס דיבידנד רעיוני לבעלי שליטה תושבי ישראל, בגין רווחים שלא חולקו מחברה נשלטת זרה, והכל בהתאם לתנאים ולהגבלות שנקבעו בפקודה.

להלן תמצית ההוראות העוסקות בחברה נשלטת זרה:

חברה נשלטת זרה הינה חבר-בני-אדם תושב-חוץ שמתקיימים בו מלוא התנאים המצטברים הבאים:

1) מניותיו או הזכויות בו אינן רשומות למסחר בבורסה;
2) שיעור המס האפקטיבי החל על הכנסתו הפסיבית במדינות-החוץ אינו עולה על 15%;
3) יותר מ-50% מהשליטה בחבר-בני-האדם מוחזקים במישרין או בעקיפין בידי תושבי ישראל;
4) רוב הכנסתו בשנת-המס היא "הכנסה פסיבית" או שרוב רווחיו נובעים מ"הכנסה פסיבית"; בקבוצת חברות נדרש לבחון מבחן זה במכלול של כל הקבוצה, בהנחה והחברה האם הינה חברה עסקית, לאמור חברה שמרבית הכנסותיה וכן מרבית רווחיה נובעים מפעילות עסקית, אזי נדרש לפי מבחן זה כי מרבית הכנסות הקבוצה נובעים מהכנסה פאסיבית או שמרבית רווחיו נובעים מהכנסה פאסיבית.

© BDO

בעניין **רוזבאד** (ע"א 10241/17) נקבע כי לא ניתן לבחון את סיווג ההכנסה או הרווח כעסקיים או פסיביים בראיה כוללת של אשכול החברות בקבוצה, אלא בראיה של הפעילות שביצעה כל חברה בנפרד.

בעניין **ויטלה קפיטל** (ע"מ 8846-04-22) נפסק כי חברות זרות אשר כל אחת מהן מחזיקה מבנה אחד המושכר לשוכר אחד, מהוות חברות זרות נשלטות כהגדרתן בסעיף 75ב לפקודת מס הכנסה.

הסדר המס:

בעל שליטה בחברה נשלטת זרה שיש לה רווחים שלא שולמו, יתחייב במס כאילו קיבל את חלקו ברווחים אלה כ"דיבידנד רעיוני", כאשר רק בעת חלוקת דיבידנד בפועל יינתן זיכוי בישראל או החזר בגין המס הזר ששולם.

עיקרי חובת הדיווח:

אחזקה של יחיד בחברה נשלטת זרה, מחייב את בעל השליטה בה בהגשת טופס 150 מידי שנה, ובו לציין האם החברה הזרה עונה על הגדרת "חברה נשלטת זרה". נציין כי, גם אחזקה בחברה זרה שאינה נחשבת כחברה נשלטת זרה מחייבת את המחזיק בה בדיווח טופס זה. בחישוב הכנסותיה הפסיביות של חברה זרה תושבת מדינת אמנה יש להתבסס על הדוח הכספי של החברה הזרה כאשר יש לקחת בחשבון גם דיבידנד או רווח הון (למעט רווח הון בעסק אשר לפי דיני המס בישראל נחשב כהכנסה עסקית) גם אם הם פטורים ממס או שאינם הכנסה לפי דיני המס במדינה הזרה, וכן סכומים שנוכו לצורך מס במדינה הזרה שאינם מוכרים כהוצאה או כניכוי לפי כללי חשבונאות מקובלים, כגון: ריבית רעיונית, תמלוגים רעיוניים, פחת בשל קביעת בסיס עלות חדש בלי שעלות זו שולמה, פחת מעבר לעלות ששולמה בפועל והוצאות נוספות כפי שיקבע שר האוצר. ביחס למדינות אשר אינן חתומות על אמנה עם ישראל, יש לערוך את דוחותיהן בהתאם לדיני המס בישראל בנוסף, על בעל השליטה בחברה הזרה לצרף נספח ד' לדוח השנתי ובו יצוינו רווחיה הפסיביים שלא חולקו, בהם רואים כ"דיבידנד רעיוני" לבעלי השליטה בחברה. כמו כן, יצוינו הכנסות מדיבידנד ששולמו בפועל בשנת המס אשר שולם בגינם מס בעבר (בטרם חולקו).

הקלות לעולים חדשים ותושבים חוזרים ותיקים:

בסיווגה של חברה זרה כ"חברה נשלטת זרה", ובקביעת הדיבידנד החייב של חברה נשלטת זרה, לא יובאו בחשבון זכויותיהם של עולה חדש ותושב חוזר ותיק, וזאת במשך 10 שנים ממועד העליה/החזרה.

יושם אל לב, כי ביום ה-5 בספטמבר 2023 פורסם להערות הציבור תזכיר חוק לתיקון פקודת מס הכנסה ביחס להוראות חברה נשלטת זרה וחברת משלח יד זרה. התזכיר האמור פורסם בעקבות המלצות הוועדה לרפורמה במיסוי בינלאומי אשר הגישה את המלצותיה למנהל רשות המיסים ביום ה-21 בנובמבר 2021. התזכיר כולל בעיקרו הצעה לחקיקת הוראות מחמירות ביחס לתחולת הוראות חברה נשלטת זרה. כפי שצוין בדברי ההסבר לתזכיר, מטרתו לסגור פרצות במשטר המס הקיים ובכך בכוונת רשות המיסים לעצור את תכנוני המס המובהקים. נכון להיום תזכיר החוק טרם הבשיל לכדי חקיקה מחייבת. מומלץ להמשיך לעקוב ולהתעדכן אחר הליך החקיקה ועל השפעותיו על מיסוי חברה נשלטת זרה.

לאור האמור, מומלץ לבחון בקפידה את תחולתן של ההוראות הנוגעות לחברה נשלטת זרה לגבי כל חברה זרה אשר הינה בבעלות ישירה או עקיפה של תושבי ישראל.

ביחס להגדרת "חברת משלח יד זרה" והשלכות המס בעת אחזקה בחברה כאמור - ראה הרחבה להלן.

© BDO

41. שיעור המס החל על דיבידנד שהתקבל מחברה זרה

שיעור המס אשר יחול על הכנסתו החייבת של חבר בני אדם תושב ישראל (שאינו חברה משפחתית) מדיבידנד שמקורו בהכנסות שהופקו, או שנצמחו, מחוץ לישראל וכן מדיבידנד שמקורו מחוץ לישראל, יחושב על פי אחת מהשתיים:

ברירת מחדל, נכון לשנת המס 2026 - 23% על הדיבידנד המחולק (הדיבידנד ברוטו), תוך קבלת זיכוי בגין מס שנוכה במקור בעת חלוקת הדיבידנד, ככל שנוכה, עד לגובה המס בישראל.

על פי בקשת החברה ובכפוף להוראות האמנה הרלוונטית ולתנאים הקבועים בפקודה - יוטל מס חברות מלא על הכנסת "הדיבידנד המגולם", תוך מתן זיכוי בגין המס הזר אשר נוכה במקור בעת חלוקת הדיבידנד וכן יינתן זיכוי בגין המס ששולם על הכנסה שממנה חולק הדיבידנד, זיכוי הידוע כ"זיכוי עקיף". לעניין זה תיחשב הכנסת "הדיבידנד המגולם" כהכנסת "הדיבידנד נטו" (ההכנסה מהדיבידנד לאחר המס שנוכה במקור) בתוספת המס שנוכה במקור בחלוקה ובתוספת מס ששולם על ההכנסה ממנה חולק הדיבידנד.

בעניין **דלק הונגריה** פסק בית המשפט העליון (ע"א 8511/18) כי הסדר המיסויי החל בעת מכירת מניות חברה כאשר ישנם "רווחים ראויים לחלוקה" אשר לא חולקו כדיבידנד לפי סעיף 94ב לפקודת מס הכנסה, עניינו במיסוי מדינתי שנועד לחברות ישראליות הכפופות למשטר המס בישראל, והוא אינו חל מקום שנמכרות מניות של חברה זרה המוחזקות בידי חברה ישראלית.

42. זיכוי ממס זר

ככלל, עקרונות הזיכוי, מאפשרים קבלת זיכוי בגין תשלום מס זר, אך לא החזר מס ששולם בחו"ל. הזיכוי יינתן רק לתושב ישראל בשנת המס ורק בגין מס ששולם על הכנסה שהופקה או נצמחה מחוץ לישראל, בהתאם לכללי המקור אשר אינה הכנסה הפטורה ממס בישראל. בנוסף, זיכוי בגין מס זר כולל אף זיכוי ממס המוטל על ידי מדינה שהיא חלק ממדינה פדרלית או מרשות אזורית שהיא חלק מאותה מדינה (להבדיל מרשות עירונית).

עודף זיכוי ממסי חוץ בגין הכנסות ממקור פלוני ניתן להעברה, בתנאים מסוימים, לשנים הבאות למשך חמש שנים תוך התאמתו למדד, וזאת כנגד הכנסות הנובעות מאותו המקור בלבד.

יובהר, כי מס החוץ יהיה בר זיכוי כנגד המס הישראלי החל בשנת המס, ובלבד ששולם במדינת החוץ לא יאוחר מ-24 חודשים מתום אותה שנת מס, למעט מס שהיה אמור להיות משולם על רווחים שלא שולמו במסגרת "חברה נשלטת זרה".

יצוין כי בעניין **אמות השקעות** (ע"מ 48642-02-14) קבע בית המשפט כי חברה תושבת ישראל אשר הפיקה הכנסה מחו"ל נדרשת ראשית לקזז את ההפסד העסקי שלה, אם וככל ויש כזה, כנגד הכנסתה מחו"ל, ורק לאחר מכן לנצל את הזיכוי מהמס הזר.

לעיתים קורה שרשויות המס מסווגות את העסקה באופן שונה כך שעל פי אמנות המס מוטל על הנישום כפל מס. במקרים אלו ניתן לבקש מרשות המיסים לפתוח בהליך הסכמה הדדית עם מדינת האמנה לשם מניעת הטלת כפל מס על הנישום (בעניין זה ראו חוזר מס הכנסה 01/2023 הליכי הסכמה הדדית באמנות למניעת כפל מס - נוהל הגשת בקשה והטיפול בה. החוזר מבהיר את מהותם של הליכי ההסכמה ההדדית וקובע נוהל פניה לרשות המוסמכת בבקשה לפתוח בהליך הסכמה הדדית במקרה פרטני).

בית המשפט קבע כי הליך של הסכמה הדדית קודם למתן שומה סופית וכן להליכים של ערעור על השומה, וזאת מאחר שהפיכת השומה לסופית או פסק דין חלוט לא מאפשרים לרשות המיסים את הגמישות הנחוצה בעת הליך של הסכמה הדדית ומעמידים את המדינה מולה מתנהל הדיון בפני עובדה מוגמרת.

אנו ממליצים, במקרים בהם קיים חשש שיוטל כפל מס בשל מחלוקת בין המדינות בסיווג ההכנסה או בפרשנות לאמנה, לפנות מוקדם ככל האפשר לרשות המיסים לשם פתיחה בהליך של הסכמה הדדית.

© BDO

43. השקעה במו"פ

בהתאם להוראות סעיף 20א לפקודת מס הכנסה, התקנות והפסיקה, הוצאות מחקר ופיתוח תותרנה לנישום רק על בסיס תשלום בפועל של ההוצאה. הוראה זו רלוונטית גם לגבי חברות המדווחות על הכנסותיהן על בסיס צבירה.

ניכוי ההוצאות בשנת המס מותנה בקבלת אישור מהרשות לחדשנות של משרד הכלכלה לפיו ההשקעה במו"פ בוצעה במסגרת תוכנית מחקר ופיתוח. הבקשה לאישור הרשות לחדשנות תוגש למשרדי המחלקה בתוך שלוש שנים מתום שנת המס נשוא הבקשה, ולגבי הוצאות שהוצאו בפועל למחקר ופיתוח.

הוצאות מו"פ שלא אושרו בידי הרשות לחדשנות, תותרנה בניכוי על פני 3 שנים, החל בשנת המס בה שולמו בפועל.

ככלל, ההוצאות שתותרנה בניכוי באופן מלא בשנה בה הוצאו תהיינה בהתאם לסכום הקצוב שאישרה הרשות לביצוע התוכנית. ההוצאות שמעבר לסכום הקצוב שאושר, תותרנה בניכוי על פני שלוש שנים.

44. השקעה בשותפות נפט

למעוניינים להשקיע בחיפושי נפט (לרבות גז טבעי), הוראות פקודת מס הכנסה ותקנות מס הכנסה (ניכויים מהכנסת בעלי זכויות בנפט) התשט"ז-1956, מאפשרות לנכות הוצאות שהושקעו בחיפוש שדות נפט על ידי שותפות לחיפוש נפט (וזאת כמובן כל עוד השותפות הינה שקופה לצורכי מס - ראה להלן תיקון מיום 14.9.2021). מנגד, הכנסות השותפות ייוחסו למחזיקי יחידות ההשתתפות, כבכל שותפות, באופן בו סיווג ההכנסה בידי המחזיק (כהכנסה עסקית, הכנסת ריבית, הכנסה הונית וכו') ייעשה על פי סיווג ההכנסה בידי השותפות.

נציין, כי הן ניכוי ההוצאות והן ייחוס ההכנסות החייבות לצורך מס יחולו רק על מחזיקי היחידות שהחזיקו ביחידות ביום 31 בדצמבר או ביום מחיקת השותפות מהמסחר בבורסה.

נציין, כי מיסוי רווחי הנפט עבר בשנת 2011 רפורמה משמעותית, במסגרת חקיקתו של חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011 ותיקונן של תקנות מס הכנסה בעניין ניכויים מהכנסת בעלי זכויות נפט. במסגרת רפורמה זאת, בוצעו בין היתר השינויים הבאים: הוטל היטל מדורג על רווחי הנפט, בוטל הניכוי בשל אזילה, צומצמה ההכרה בהוצאות להוצאות חיפוש בלבד (במקום חיפוש ופיתוח) ונקבע ניכוי מיוחד חלף פחת. בנוסף נקבעו בחוק כללים לעניין תשלום המס החל על השותפים בשותפויות על ידי השותף הכללי, וזאת הן לגבי מקדמות (ששיעורן הועמד על שיעור מס החברות) והן לגבי תשלום המס במועד הגשת הדוח השנתי של השותפות.

ביום 14.09.2021 פורסם תיקון לתקנות מס הכנסה (כללים לחישוב המס בשל החזקת ומכירה של יחידות השתתפות בשותפות לחיפושי נפט)(תיקון), התשפ"ב-2021 שבמהותו הינו בבחינת מהפיכה במשטר המס החל על שותפות לחיפוש נפט הרשומה למסחר בבורסה, כך ששותפות כאמור תפסיק להיות ממוסה בשיטה החד שלבית ותמוסה בשיטה הדו-שלבית בדומה לחברות רגילות וזאת מיום 01.01.2022.

<u>להלן עיקרי התיקון:</u>

בהתאם לתיקון, שונתה הגדרת שותפות באופן שמתחילת השנה בה הייתה לשותפות (כגון שותפות גז ונפט) הכנסה חייבת ו/או השותפות ביצעה חלוקת רווחים, אזי היא לא תיחשב עוד לשותפות אלא יראו בה כחברה לצורכי מס, או כ"שותפות סגורה" כלשון התקנות.

נוספה הוראה לפיה מכל חלוקה משותפות שיחידותיה הוצאו לפי תשקיף והן רשומות למסחר בבורסה לני"ע בת"א או בבורסה אחרת שקבע שר האוצר לעניין זה, יש לנכות מס במקור כאילו היתה חלוקת דיבידנד על מניות (למעט אם מנהל רשות המיסים קבע שהחלוקה אינה חלוקה משותפות סגורה).

© BDO

בנוסף כולל התיקון הוראה המסדירה את אופן חישוב רווח ההון במכירת יחידת השתתפות בשותפות סגורה שנרכשה בתקופה בה היתה שותפות. בהתאם להוראה זאת עלות היחידה לצורכי מס בידי המוכר תיקבע בהתאם לעלות שהיתה בידו אילו הייתה יחידת ההשתתפות נמכרת במועד בו הפכה השותפות לשותפות סגורה. מועד אשר ייחשב גם כיום הרכישה של אותה יחידת השתתפות לעניין חישוב העלות המתואמת.

ככלל, שותפות שביום התחילה אינה עומדת בהגדרת "שותפות" לאחר התיקון, כלומר שותפות שמיום רישומה למסחר יש לה הכנסה חייבת ו/או חילקה רווחים (להלן: "שותפות מעבר") רואים אותה כשותפות סגורה מיום התחילה ואילך (אלא אם מדובר בחריג של שותפות שלא היתה לה הכנסה חייבת בחמש שנים שקדמו ל- 01.01.2022 וקבלה אישור ממנהל רשות המיסים).

בחישוב מס במכירת יחידת השתתפות בשותפות מעבר על ידי חבר בני אדם (שאינו תאגיד שקוף שרווחיו והפסדיו מיוחסים לבעלי הזכויות בו) יופחת מהתמורה "סכום ההתאמה" אשר נועד להוות תחליף למנגנון הרווחים הראויים לחלוקה הקבוע בסעיף 94ב לפקודה.

45. שמירת מערכת החשבונות

יש לשמור את מערכת החשבונות שבע שנים מתום שנת המס שאליה היא מתייחסת, או שש שנים מיום הגשת הדוח על ההכנסה לאותה שנה, לפי המאוחר.

מסמכים סטטיסטיים, הזמנות, רישומים פנימיים בין מחלקתיים, חוזים ופרוטוקולים, תיעוד ופנקסים שהנישום אינו חייב לנהלם על פי הוראות ניהול ספרים, אך ניהלם מרצון או מכח דין אחר, יש לשמור במשך שלוש שנים לפחות מיום הגשת הדוח על ההכנסה לשנת המס אליה הם מתייחסים.

לעניין חוזים הקשורים במקרקעין, מסמכים הקשורים בשיפוצים וכו', מוצע לשומרם לעד וזאת לצורך דיווח למס שבח.

האמור בסעיף זה מתייחס לשמירת מסמכים לצורך בדיקתם על ידי שלטונות המס בלבד. ייתכן שבענפים אחרים או על פי דרישות חוקיות מסוימות, נדרשת שמירת מסמכים מסוימים לתקופות ארוכות יותר.

46. מיזוגים ופיצולים

הוראות חלק ה2 לפקודה מסדירות את התנאים לדחיית מס לפי הפקודה או לפי חוק מיסוי מקרקעין בשינויי מבנה. בהתקיים התנאים המנויים בחלק ה2 לפקודה, אירוע המס נדחה למועד מאוחר יותר בעת המימוש בפועל.

תכלית ההקלה הגלומה בהוראות חלק ה2 לפקודה, היא עידוד התייעלות המשק באמצעות מתן אפשרות לדחות את אירוע המס למועד המימוש בפועל, בשינויי מבנה שבהם נכסים אמנם עברו לבעלות פורמלית אחרת, אולם הבעלות הכלכלית בנכסים נשמרה, כך שמהותית לא היה מימוש כלכלי אמיתי.

שינוי מבנה יכול להתבצע בפטור ממס באם עמד בתנאי הפטור המנויים בפקודה ובתקנות. קיימת אפשרות לפנות לרשות המיסים לקבלת אישור מראש לעמידתו של שינוי המבנה בתנאי הפטור ממס.

ביצוע מיזוג פטור ממס יאפשר בין היתר, בכפוף לתנאים המנויים בפקודה, לקזז הפסדים מועברים ו/או שוטפים של חברה מתמזגת עם חברה מתמזגת אחרת.

בשנת 2017 נכנס לתוקף תיקון פקודת מס הכנסה (מס' 242), התשע"ז-2017, אשר במסגרתו נקבעו הקלות משמעותיות בתנאים ובמגבלות בביצוע שינויי מבנה פטורים ממס לפי חלק ה'2 לפקודה.

ביום 4 בפברואר 2018 פרסמה רשות המיסים את חוזר מס הכנסה מס' 6/2018 בנושא קביעת מועד למיזוג או פיצול ואשר במסגרתו יתאפשר ביצוע מיזוג סטטוטורי ו/או פיצול בתום כל אחד מהרבעונים בשנה. תחולת הוראות החוזר יחולו ביחס למיזוגים סטטוטוריים ולפיצולים אשר מועדם החל מיום 31 במרץ 2018 ואילך. החוזר ביטל את הוראותיו של חוזר מס הכנסה מס' 16/2002 אשר עסק בנושא זה.

יש לבחון השלכות מע"מ בהעברת נכסים אגב שינוי מבנה תוך מיפוי סוג הנכסים ומיקומם (בארץ או בחו"ל) ודין המע"מ הנגזר מכך.

© BDO

בחודש יוני 2024 ניתן פסק דין בבית המשפט המחוזי בעניין **תמד"א בע"מ** (ע"מ 1272-05-22), אשר עסק בעניין ניכוי מס תשומות על ידי חברת מעטפת בגין הוצאות שהוציאה על מנת לקדם עסקאות מיזוג בדרך של החלפת מניות ולשם שימורה העצמי. בית המשפט קבע כי בכל הנוגע לתשומות שהושקעו בעסקאות המיזוג, עסקאות המיזוג היו החלפת מניות שאינן עסקאות חייבות במע"מ שכן סעיף 1 לחוק ממעט זכויות בניירות ערך מגדר טובין ולעניין מע"מ ולא הוכח שהפעילות הריאלית שתניב הכנסות החייבות במע"מ עוברת מחברות המטרה למערערת.

בכל הנוגע לתשומות שנוגעות לשימור השלד הבורסאי, הרי עסקאות המיזוג שהיו על הפרק לא הקימו סיכוי סביר להכנסה של פעילות ריאלית וכשלא היתה כל פעילות למערערת, התשומות שנועדו לשימור לא היו קשורות לפעילות ריאלית. בסיכומו של עניין, המערערת לא צלחה את המשוכה של סעיף 41 לחוק הקובע כי אין לנכות מס תשומות אלא אם הן ישמשו לעסקה החייבת במע"מ. כלומר, המערערת לא הרימה את הנטל המוטל עליה להוכיח שהתשומות ישמשו לעסקה חייבת במע"מ ולכן הערעור נדחה ומס התשומות לא הותר בניכוי.

בשנת 2025, במסגרת תיקון 279 לפקודה נקבעו הקלות נוספות בחלק ה-2 לפקודה. להלן עיקרי התיקונים (ראו גם בחוזר מס הכנסה מס' 6/2021). להלן עיקרי התיקונים:

1. **הקלה בשיעור ההחזקה הנדרש:** בעת ביצוע מיזוג בדרך של החלפת מניות בהתאם להוראות סעיף 103כ לפקודה: במסגרת התיקון הופחת שיעור ההחזקה המינימאלי הנדרש מ-80% מהזכויות בחברה הנעברת ו/או בכל אחת מהחברות הנעברות - לשיעור של 70%.
2. **ביטול מגבלת שיעור ההחזקה של בעלי הזכויות בתקופה הנדרשת:** עובר לתיקון בעלי הזכויות בחברות המשתתפות בשינוי המבנה נדרשו להחזיק התקופה הנדרשת בשיעור שלא יפחת מ-**25%** מכל אחת מהזכויות בהן דבר שיצר תמריץ שלילי לביצוע שינויי מבנה.
3. **הוראות מעבר לעניין ביטול מגבלת שיעור החזקה של 25%:** מי שביצע שינוי מבנה לפני יום התחילה, יוכל להחיל על עצמו הוראות תיקון סעיף זה מיום 1.5.2025 ואילך ובהתאם לתנאים המפורטים בחוזר.
4. **הקלה בדרישת יחסי גודל במיזוג:** התיקון מקל על מגבלת יחסי הגודל במיזוג, ומקטין את שיעור הזכויות של כלל בעלי הזכויות בכל אחת מהחברות המשתתפות במיזוג כאמור מ-10% ל-5%. עם זאת, במיזוגים בהם שיעור הזכויות באחת מהחברות המשתתפות במיזוג יהווה פחות מ-10% (ולא פחות מ-5%), יידרש אישור המנהל מראש למיזוג.
5. **הקלה בדרישת יחסי גודל בפיצול:** התיקון מקל בדרישת יחסי הגודל כאמור, וקובע, כי מיד לאחר הפיצול לפי סעיף 105א(1) לפקודה (פיצול אופקי), לא יעלה שווי השוק של חברה חדשה על פי תשעה משווי השוק של חברה חדשה אחרת, ואם הייתה החברה המתפצלת חברה מתפצלת ממשיכה - לא יעלה שווי השוק של כל חברה חדשה על פי תשעה משווי השוק של החברה המתפצלת, ולא יפחת מתשיעית משווי השוק של החברה המתפצלת.
6. **הקלה בקבלת תמורה במזומן במסגרת מיזוג כאמור בסעיף 103ד(א1)(2) לפקודה:** נקבעו תנאים שבהם תתאפשר קבלת תמורה במזומן מהחברה הקולטת, נוסף על המניות שהוקצו במסגרת מיזוג.
7. **ביטול חובת השלמת בנייה תוך 5 שנים:** עובר לתיקון, בעת ביצוע שינוי מבנה, במסגרתו הועברה קרקע לחברה שהיא איגוד מקרקעין, נקבע כי הבנייה על הקרקע, תושלם בתוך 5 שנים ממועד שינוי המבנה. אי עמידה בתנאי זה, היוותה הפרה של הוראות חלק ה2 לפקודה וחלו עליה הוראות ההפרה הקבועות בסעיף 103ו לפקודה.

ביום 25.3.2026, פורסם **חוזר מס הכנסה 05/2026** בנושא קיזוז הפסדים בהתאם להוראות חלק ה2 לפקודת מס הכנסה. החוזר נועד לעשות סדר ולהבהיר כיצד מיישמים בפועל את הוראות קיזוז ההפסדים בשינויי מבנה לפי חלק ה2, מתי ניתן לקזז הפסדים, באילו מגבלות, ומהם המצבים שבהם רשות המסים עשויה להגביל או לשלול קיזוז כדי למנוע הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותה.

© BDO

47. ניהול חשבונות על פי "התקנות הדולריות"

כללי:

סעיף 130א לפקודה ותקנות מס הכנסה (כללים בדבר ניהול פנקסי חשבונות של חברות בהשקעת חוץ ושל שותפויות מסוימות וקביעת הכנסתן החייבת), התשמ"ו-1986 (להלן - התקנות הדולריות) שהותקנו מכוחו, מאפשרים לנהל את פנקסי החשבונות של תאגיד בדולר ארה"ב. ככלל, האפשרות לניהול פנקסי החשבונות בהתאם לתקנות הדולריות מוקנית לסוגי התאגידים המפורטים להלן, פרט למוסדות כספיים:

א. שותפות שכל שותפיה הם תושבי חוץ וכל השקעותיהם בשותפות וכל הלוואותיהם לשותפות הם במטבע חוץ, והנציב אישר אותה לצורך סעיף 130א לפקודה;

ב. חברה בהשקעת חוץ כהגדרתה בסעיף 53ח לחוק עידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (שיעור השקעת חוץ העולה על 25% בכל אחת מהזכויות);

ג. חברה שלפחות 90% מהכנסותיה הן מהפעלת כלי שיט או טיס בהובלה בינלאומית;

ד. חברה ממשלתית, כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, או חברה שכל זכויותיה מוחזקות על ידי חברה ממשלתית כאמור, שמטבע הפעילות שלה, כמשמעותו בכללי חשבונאות מקובלים, הוא דולר או אירו, והמנהל בהתייעצות עם מנהל רשות החברות הממשלתיות כמשמעותו בחוק האמור, בדק את עמידתה בכללים שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת;

ה. יהלומן - מי שעסקו או חלק מעסקו עיבוד יהלומים, מסחר ביהלומים או תיווך בהם וכן בעל שליטה כמשמעותו בסעיף 32(9) בחברה שעסקה כאמור.

חשיבות התקנות הדולריות לאחר ביטול חוק התיאומים:

המטרה העיקרית של התקנת התקנות הדולריות היתה לתת הגנה מפני שחיקתו של המטבע הישראלי ביחס לשער הדולר, ובכך למנוע מיסוי רווחים מדומים. על פי התקנות, יירשמו הפריטים המאזניים בדולרים, וכל פעולה תתורגם לדולרים לפי שער החליפין ביום ביצוע הפעולה.

טרם ביטול חוק התיאומים עמדו בפני התאגידים הנ"ל שתי אלטרנטיבות עיקריות להתאמת ההכנסה החייבת. הראשונה, יישום הוראות חוק התיאומים והתאמת הסכומים המדווחים לשיעור עליית המדד (או לשינוי בשער החליפין של הדולר בהתאם לחוזר מס הכנסה 4/86 בעניין "שטיינברג דולרי"), ואילו הדרך השנייה הייתה ליישם את התקנות הדולריות במסגרתן יבוצע דיווח דולרי של ההכנסה החייבת. עם ביטולו של חוק התיאומים, תאגיד העומד בתנאי התקנות הדולריות רשאי לבחור בין החלת התקנות הדולריות או דיווח על בסיס נומינלי ללא התאמה כלשהי.

בבוא תאגיד לבחור האם ליישם לראשונה את התקנות עליו לבחון את מבנה ההון שלו ואת השינוי הצפוי בשער החליפין של הדולר לעומת השקל לתקופה של שלוש שנים לפחות, שהיא התקופה המינימאלית ליישום התקנות. החלת התקנות הדולריות מותנית במתן הודעה לפקיד השומה לא יאוחר מ-30 יום מתחילת שנת המס.

48. מקדמות והוצאות עודפות

א. תשלום המס:

חברות הצופות כי תסיימנה את השנה בהפסדים או בהכנסות הנמוכות מהצפי לתחילת השנה (לפיו שולמו המקדמות) יכולות להגיש בקשה לביטול/הקטנת המקדמה, בצרוף דוח רווח והפסד משוער.

לחברות הצופות חבות מס נוספת מעבר לתשלומי המס השוטפים (מקדמות שוטפות, ניכויים במקור ומקדמות בשל הוצאות עודפות), מומלץ לשקול לשלם את יתרת המס עד ליום 31.1.2027, ובדרך זו להימנע מתשלום ריבית והפרשי הצמדה. על תשלום בחודשים פברואר ומרס, ההצמדה והריבית הינם חלקיים בלבד. נציין כי חובות למס-הכנסה צמודים למדד ונושאים ריבית בשיעור של 4% לשנה מתום שנת המס הרלוונטית.

© BDO

ב. מקדמות שהוקטנו:

לחברות אשר הקטינו מקדמות בשנת המס השוטפת ואשר על פי הערכתן עלולות להתחייב בתשלומי ריבית וקנסות עקב הקטנת מקדמות לא מוצדקת, מוצע לנקוט צעדים אפשריים, כגון תשלום חריג, וזאת על מנת לצמצם את סכומי הקנסות הצפויים.

ג. תשלום מקדמה על חשבון רווח הון:

אי תשלום מקדמה, כולה או חלקה, בגין מס רווח הון, יגרור תשלום ריבית והפרשי הצמדה בגין פיגור בתשלום המקדמה, מתום 30 יום ממועד העסקה ועד לביצוע התשלום כאמור.

ד. מקדמות בגין הוצאות עודפות:

לקראת תום שנת המס, מוצע לערוך חישוב מעודכן של סכום ההוצאות העודפות שהוצאו השנה. על סמך חישוב זה יש להשלים את המקדמה המתחייבת ועל ידי כך להקטין את תשלומי הריבית והקנסות. כאשר סכום המקדמה ששולמה גבוה משמעותית מהמקדמה המתחייבת בגין השנה השוטפת, ניתן לבחון הימנעות מהמשך תשלום המקדמות לאותה שנת מס.

כאשר שולמו על ידי הנישום מקדמות בגין הוצאות עודפות ביתר, יוכל הנישום לקבלן בחזרה, אם יוכיח לפקיד השומה כי מקורו של הדיווח בטעות.

נציין כי בהתאם לתיקון מספר 118 לפקודת מס הכנסה, יותר לנישום לקזז תשלומי מקדמות בשל הוצאות עודפות כשהן מתואמות למדד, מהמס שיוטל על הכנסותיו בשנים הבאות, לרבות רווח הון ושבח מקרקעין. האמור מתייחס לתשלומי מקדמות בשל הוצאות עודפות ששולמו, או שיש לשלמן החל משנת המס 1999.

לגבי השנים שקדמו לשנת 1999 (לגביהן היתה עמדת רשות המיסים כי המקדמות ששולמו ישמרו בערכן הנומינלי ללא הצמדה), נקבע בבית המשפט העליון, בפסק הדין **מפעלי גרנות** (ע"א 4030/03), כי יש להצמיד למדד גם את המקדמות ששולמו בגין הוצאות עודפות לפני שנת 1999. כלומר, נישום ששילם מקדמות לפני שנת 1999, אשר לא הוצמדו למדד, זכאי להחזר בגובה הפרשי ההצמדה אותם שלל ממנו פקיד השומה.

לצורך חישוב וקביעת ההוצאות העודפות לשנת המס 2026, מצ"ב נספח 2 - "הוצאות מסוימות - קביעת סכומים".

49. מועד ואופן הגשת הדוחות למס

עסקים המנהלים את פנקסיהם בשיטה החד-צדדית רשאים להגיש את דוחותיהם המתואמים למס לשנת 2026 עד ליום 31.3.2027. איחור של עד חודש במועד ההגשה אינו מלווה בסנקציות.

עסקים המנהלים את פנקסיהם בשיטה הכפולה רשאים להגיש את דוחותיהם עד ליום 31.5.2027, וכן זכאים לדחייה בחודש נוסף ללא הטלת סנקציות. נציין כי שלטונות המס נוהגים לאשר אורכות בנסיבות ובתנאים מסוימים.

יצוין, כי במסגרת תיקון 171 לפקודה, התווסף סעיף 240ב(ג) הקובע, כי בכפוף לפטורים שנקבעו על ידי מנהל רשות המיסים, חברה תגיש את הטופס לגבי נתוני הדוחות הכספיים, המאזן, דוח רווח והפסד ודוח ההתאמה למס, שנקבע לפי סעיף 243, באופן מקוון, כפי שיורה המנהל, לא יאוחר מהיום שבו היא מגישה את הדוח לפי הוראות סעיף 132.

50. חובת הגשת דוח שנתי מקוון על ידי חברות

חברות (למעט מלכ"רים ושותפויות נפט) חייבות לשדר באופן מקוון את דוחותיהם. יודגש כי אי הגשת דיווח מקוון תיחשב כאי הגשת דוח ותגרור סנקציות בהתאם.

לעניין מע"מ, חברות הרשומות באיחוד עוסקים, חייבות בהגשת דוח שנתי מקוון המפרט על העסקאות שעשו בינן לבין עצמן ובינן לצדדים שלישיים, כהוראות סעיף 71א לחוק מע"מ. אי הגשת הדוח עלול לגרור חיובי קנסות מנהליים.

51. התיישנות שומה

שומה תיחשב סופית, אם פקיד השומה לא השתמש בסמכויותיו במהלך 4 שנים מתום שנת המס שבה הוגש הדוח.

© BDO

52. חובת הדיווח על תכנוני מס

בתקנות מס הכנסה (תכנון מס החייב בדיווח), התשס"ז-2006 וכן בתקנות מס ערך מוסף (תכנון מס החייב בדיווח), התשס"ז-2006 נקבעה רשימה של פעולות שייחשבו כתכנון מס חייב בדיווח במסגרת הדוח השנתי לרשות המיסים או הדוח התקופתי למס ערך מוסף. נציין כי מעבר לחובת הדיווח האמורה, נישום שביצע תכנון מס כאמור ואשר יימצא לגביו בסופו של יום כי תכנון מס זה הביא להפחתת מס בלתי מוצדקת העולה על 500 אלפי ש"ח והגירעון האמור מהווה יותר מ-50% מהמס שהנישום חייב בו, אזי למנהל רשות המיסים או לפקיד השומה תהיה הסמכות להטיל עליו קנס כאמור בסעיף 191(ג1) לפקודת מס הכנסה בשיעור 30% מסכום הגרעון שנוצר בשל תכנון המס.

להלן הפעולות החייבות בדיווח מהיבט מס הכנסה, לרבות מועד הדיווח הנדרש בגינן:

א. תשלום לקרוב בסכום כולל של 2 מיליון ש"ח לפחות בשנת מס בשל ניהול (לרבות ייעוץ או פעילות אחרת דומה במהותה), אם בעקבות התשלום פחת סכום המס שהיה משתלם על התשלום האמור אלמלא הועבר לקרוב, כיוון שלקרוב הפסד הניתן לקיזוז, או ששיעורי המס החלים על הקרוב נמוכים יותר, או שההכנסה בידי הקרוב פטורה ממס או איננה חייבת במס בישראל או שהתשלום כלל אינו מהווה הכנסה בידי הקרוב; לעניין זה, תשלום לרבות אם לא שולם בפועל אך נדרש בניכוי בחישוב ההכנסה. פעולה זו תדווח על ידי המשלם בשנת התשלום.

ב. מכירת נכס לקרוב שנוצר בה הפסד בסכום של 2 מיליון ש"ח לפחות, שקוזז כולו או חלקו בשנת המכירה או בתוך 24 חודשים שלאחר תום שנת המכירה. נדרש דיווח בשנה בה קוזז ההפסד.

ג. מכירת נכס לאחר כשהנכס הגיע לידי המוכר במכירה פטורה ממס מאת קרוב, המוכר מכר את הנכס לאחר בתוך 3 שנים מיום שהגיע לידיו או מיום שנעשה זכאי לו, לפי המוקדם ובמכירה נוצר הפסד ניתן לקיזוז בסכום של 2 מיליון ש"ח לפחות. על המוכר לדווח על פעולה זו בשנת המכירה.

ד. מכירת נכס לאחר כאמור בסעיף ג לעיל, אלא שבמכירה לא נוצר הפסד אלא רווח אשר קוזז כנגד הפסד שהיה למוכר בסכום של 2 מיליון ש"ח לפחות. נדרש דיווח בשנה בה קוזז ההפסד.

ה. מחילת חוב לקרוב על ידי חבר בני אדם בסכום של מיליון ש"ח לפחות, ובשל המחילה פחת סכום המס שהיה משתלם אלמלא המחילה. נדרש דיווח בשנת המחילה.

ו. פירעון חוב של יחיד בעל מניות מהותי בחבר בני אדם לחבר בסכום של מיליון ש"ח לפחות, ברבעון האחרון של שנת מס, ובלבד שברבעון הראשון של שנת המס העוקבת גדל סכום החוב של אותו בעל מניות מהותי (כאמור בסעיף 88 לפקודה אך מחזיק 25% במקום 10% ולמעט מחזיק במניות סחירות) או של קרובו, לחבר, בשיעור שלא יפחת מ-25% מסכום החוב שנפרע כאמור. על היחיד והחברה לדווח על פעולה זו בשנת המס העוקבת לשנת הפירעון.

ז. רכישת אמצעי שליטה בחבר בני אדם בהתקיים כל אלה במשך תקופה של 12 חודשים: לרוכש או לקרובו הומחתה זכותו של אחר כלפי חבר בני האדם, ההתחייבות של חבר בני האדם לאחר שולמה שלא במלואה על ידי רוכש אמצעי השליטה או על ידי מוכר אמצעי השליטה, לחבר בני האדם נוצר חוב כלפי רוכש אמצעי השליטה הנובע מהזכות שהומחתה, וזאת בסכום העולה על סכום ההתחייבות ששולמה כאמור. יש לכלול בדיווח לשנת המס בה נרכשו אמצעי השליטה ובשנת המס בה פרעה החברה את חובה.

ח. רכישת אמצעי שליטה בשיעור של 50% לפחות בחבר בני אדם, לרבות רכישה בשיעורים, במשך 24 חודשים רצופים, כאשר לחבר בני האדם הפסד הניתן לקיזוז עד לתום תקופת הרכישה בסכום של 3 מיליון ש"ח לפחות. יש לדווח על פעולה זו בשנה בה הושלמה רכישת 50% מאמצעי השליטה.

ט. רכישה או החזקה, במישרין או בעקיפין, על ידי תושב ישראל, של לפחות 25% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה של חבר בני אדם תושב מדינה שאינה מדינה גומלת ששיעור המס בה נמוך מ-20%, וכן קבלת תקבולים בשווי כולל של מיליון ש"ח לפחות בשנת מס בידי בעל מניות מהותי מאותו חבר בני אדם. יש לדווח בשנת המס הראשונה בה שיעור ההחזקה באמצעי השליטה הגיע ל-25% או בשנה בה התקבל התקבול על ידי בעל המניות המהותי.

© BDO

י. רכישה או החזקה, במישרין או בעקיפין, על ידי תושב ישראל, של לפחות 25% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה של חבר בני אדם תושב מדינה שלמדינת ישראל יש עמה אמנה למניעת כפל מיסים, שמרבית נכסיו בישראל או שמרבית הכנסותיו נובעות משימוש בנכסי החבר בישראל; וכן קבלת תקבולים מאותו חבר בני אדם בידי בעל מניות מהותי בשווי כולל של מיליון ש"ח לפחות בשנת מס. יש לדווח בשנת המס הראשונה בה שיעור ההחזקה באמצעי השליטה הגיע ל-25% או בשנה בה התקבל התקבול על ידי בעל המניות המהותי.

יא. תשלום מחברה משפחתית לנישום שנדרש על ידה כהוצאה בשנת המס ואשר יצר באותה שנת מס לנישום המייצג הפסד בסכום שלא פחת מ-500,000 ש"ח. יש לדווח בשנת המס בה נוצר ההפסד.

יב. התקשרות עם בעל זכות במקרקעין למתן שירותי בניה או שירותי מימון לבניה, כשהתמורה להם, כולה או חלקה, מחושבת לפי התמורה ממכירת הזכות במקרקעין. יש לדווח בשנת ההתקשרות הן על ידי נותן השירות והן על ידי בעל המקרקעין.

יג. התקשרות עם בעל זכות במקרקעין למכירת זכות במקרקעין לקבוצת רוכשים המתארגנת כקבוצה לרכישת הזכות ולבניה על המקרקעין באמצעות גורם מארגן, בין אם אותו גורם פועל לארגון הקבוצה רק לצורך רכישת הזכות במקרקעין ובין אם הוא פועל לארגונה גם לצורך רכישת שירותי בניה על המקרקעין. יש לדווח בשנת ההתקשרות.

להלן הפעולות החייבות בדיווח בדוח התקופתי מהיבט מס ערך מוסף:

א. התקשרות עם בעל זכות במקרקעין למכירת זכות במקרקעין לקבוצת רוכשים המתארגנת כקבוצה לרכישת הזכות ולבניה על המקרקעין באמצעות גורם מארגן, בין אם אותו גורם פועל לארגון הקבוצה רק לצורך רכישת הזכות במקרקעין ובין אם הוא פועל לארגונה גם לצורך רכישת שירותי בניה על המקרקעין. פעולה זו תדווח הן על ידי בעל הזכות והן על ידי הגורם המארגן.

ב. החזקה, במישרין או בעקיפין, של מלכ"ר או מוסד כספי, באחד או יותר מסוג כלשהו של אמצעי השליטה בעוסק, בשיעור של 75% לפחות. במידה והעוסק מוחזק על ידי יותר ממלכ"ר אחד או מוסד כספי אחד, ימנה שיעור ההחזקה של כל אחד מן המחזיקים האמורים במאוחד. פעולה כאמור תדווח הן על ידי המחזיק והן על ידי העוסק.

האמור לא יחול במקרים בהם קיימת החלטת מיסוי או עסקאות במקרקעין שדווחו למנהל מיסוי מקרקעין כמכירת זכות במקרקעין.

53. חובת הדיווח על קבלת חוות דעת ועל נקיטת עמדה חייבת בדיווח

נישומים חייבים להודיע לפקיד השומה ולרשויות מע"מ על קבלת חוות דעת או על נקיטת עמדה חייבת בדיווח, וזאת במטרה להיאבק בתכנוני מס "אגרסיביים" כמפורט להלן:

<u>מס הכנסה</u>

- חובת דיווח תחול בגין "חוות דעת" שמאפשרת או נועדה לאפשר "יתרון מס" ובלבד שהתקיים לגביה אחד מאלה:
  - שכר הטרחה עומד על 100,000 ש"ח לפחות, והוא תלוי, כולו או חלקו, בסכום יתרון המס שיווצר למקבל חוות הדעת.
  - חוות דעת המהווה תכנון מדף (תכנון מדף הינו חוות דעת הכוללת בעיקרה תוכן אחיד באותו נושא, שניתנה לשלושה גורמים לפחות, שאינם קרובים, בתקופה של שנתיים ואשר לא מתקיימת ביניהם שליטה של אדם אחד במשנהו, והיא לא תלויה בנסיבות המיוחדות של מקבל חוות הדעת או לחלופין חוות דעת, שנותן חוות הדעת הוא שהציע אותה למקבל מיוזמתו, והמקבל חויב בחובת סודיות לגבי תוכן חוות הדעת).

חובת דיווח זו חלה על יחיד או חברה (שאינה מוסד ציבורי) שהכנסתם בשנת המס, פרט לרווח הון, עולה על 3 מיליון ש"ח, או רווח ההון שלגביו ניתנה חוות דעת העולה על 1.5 מיליון ש"ח.

© BDO

- חובת דיווח תחול בגין נקיטת "עמדה חייבת בדיווח" (כמפורט להלן) המקיימת את שני התנאים הבאים:
  - עמדה העומדת בניגוד לעמדה שנקטה רשות המס ושפורסמה על ידה, עד תום שנת המס שלגביה מוגש הדוח.
  - יתרון המס הנובע ממנה עולה על 5 מיליון ש"ח באותה שנת מס או סך של 10 מיליון ש"ח במהלך 4 שנות מס לכל היותר.

  חובת דיווח זו חלה על יחיד או חברה (שאינה מוסד ציבורי) שהכנסתם בשנת המס, פרט לרווח הון עולה על 3 מיליון ש"ח, או רווח הון העולה על 1.5 מיליון ש"ח.
- לתשומת ליבכם, דיווחים כאמור בגין חוות דעת ועמדות חייבות בדיווח ייעשו בטופס 1345 ו-1346, בהתאמה, עם הגשת הדוח השנתי.
- לגבי דיווח על חוות דעת, יפורטו בטופס עצם קבלת חוות הדעת, הפעולה או הנכס הנידונים וסוג סוגיית המיסוי המושפעת מחוות הדעת. לא תידרש מסירתה של חוות הדעת לרשות המיסים.
- במקרה בו אדם קיבל חוות דעת לאחר הגשת הדוח, יהיה עליו לדווח עליה בטופס כאמור לעיל תוך 60 יום מיום שקיבל אותה. כמו כן, בנקיטת עמדה חייבת בדיווח ניתן יהיה להגיש את הטופס בתוך 60 יום ממועד הגשת הדוח, ויראו בטופס כאילו הוגש במועד הגשת הדוח.
- מי שקיבל "חוות דעת" או נקט ב"עמדה חייבת בדיווח" ולא ידווח על כך במסגרת דוח המס, יראו אותו כאילו לא הגיש את הדוח. כמו כן, פקיד השומה יהיה רשאי להטיל קנס גירעון על נישום שלא דיווח על קבלת חוות הדעת או עמדה חייבת בדיווח, אשר בגינה נוצר לו גירעון מס שסכומו עולה על 500 אלפי ש"ח ועולה על 50% מהמס שהנישום חייב בו.
- להלן רשימת העמדות החייבות בדיווח בנושאי מס הכנסה ומיסוי בינלאומי (הסבר מפורט על העמדות נמצא באתר רשות המיסים):
  - עמדה מס' 01/2016 - דיבידנד שמקורו ברווחי שיערוך
  - עמדה מס' 02/2016 - דיבידנד מתאגיד מיוחד
  - עמדה מס' 03/2016 - ניכוי בעד פחת
  - עמדה מס' 04/2016 - זקיפת שווי שימוש ברכב
  - עמדה מס' 05/2016 - אופן ייחוס הוצאות במפעל תעשייתי
  - עמדה מס' 06/2016 - זכאות לשיעור מס מופחת על פי חוק עידוד
  - עמדה מס' 07/2016 - הימצאות אישור לטובת תביעת הטבות
  - עמדה מס' 08/2016 - הזכאות לפטורים אינה ניתנת להעברה לאחר
  - עמדה מס' 09/2016 - הזכאות לקיזוז הפסדים אינה ניתנת להעברה לאחר
  - עמדה מס' 11/2016 - "מס יציאה" לגבי אדם שחדל להיות תושב ישראל
  - עמדה מס' 12/2016 - שנת הסתגלות לעניין קביעת מעמד של תושב חוזר ותיק
  - עמדה מס' 13/2016 - יצירת מוסד קבע (לתושב חוץ שהוא תושב מדינה גומלת) או פעילות מניבת הכנסה בישראל (לתושב חוץ שאינו תושב מדינה גומלת) ע"י תושב חוזר ותיק או עולה חדש
  - עמדה מס' 14/2016 - תקרת מסי חוץ
  - עמדה מס' 15/2016 - מסי חוץ מוחזרים
  - עמדה מס' 16/2016 - קיזוז הפסדים של ישות המסווגת באופן שונה במדינות שונות
  - עמדה מס' 18/2016 - דיבידנד רעיוני המתקבל מחברת משלח יד זרה
  - עמדה מס' 19/2016 - הכנסה פאסיבית שמקורה בדיבידנד המתקבל בידי חברה נשלטת זרה
  - עמדה מס' 20/2016 - הוראות סעיף 97(ב3) - זכות לפירות ממקרקעין הנמצאים בישראל

© BDO

- עמדה מס' 21/2016 - זכאות להיות נהנה בנאמנות בהתקיים תושבות
- עמדה מס' 22/2016 - זכאות להיות נהנה בנאמנות בהתקיים תנאי
- עמדה מס' 23/2016 - קביעת "רווחים שלא שולמו" של חברה נשלטת זרה (חנ"ז)
- עמדה מס' 24/2016 - חישוב רווחים ראויים לחלוקה (רר"ל) במכירת מניות של חברה זרה
- עמדה מס' 26/2016 - חישוב הכנסה חייבת של תושב חוץ בישראל לפי דיני המס בישראל
- עמדה מס' 28/2016 - קיזוז הפסד במקום בו ניתן לנצל הטבה אחרת, כגון זיכוי ממסי חוץ
- עמדה מס' 31/2016 - רכישת אמצעי שליטה בחברה נשלטת זרה באמצע שנה
- עמדה מס' 33/2017 - "משיכה" לפי סעיף 3(ט1) לפקודה מחברה תושבת מדינת אמנה
- עמדה מס' 34/2017 - הגדרת דירה בחברה לפי סעיף 3(ט1) לפקודה
- עמדה מס' 35/2017 - לא יראו הון מניות ופרמיה כיתרת זכות בחברה לפי סעיף 3(ט1) לפקודה
- עמדה מס' 36/2017 - הזכאות לחישוב רווחי אקוויטי ברר"ל בחלופת המס
- עמדה מס' 37/2017 - רווחי אקוויטי הכלולים בחישוב הרר"ל
- עמדה מס' 38/2017 - רווחי אקוויטי של חברה זרה הכלולים בחישוב הרר"ל
- עמדה מס' 39/2017 - אופן חישוב רווחי אקוויטי בחלופת המס
- עמדה מס' 40/2017 - דיווח על הכנסות בתקופות העוקבות לדיווח על מכירה של נכס או זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין שכלל תמורה באשראי
- עמדה מס' 41/2017 - דיווח על הכנסות בתקופות העוקבות לדיווח על השבח בעסקת תמורות
- עמדה מס' 42/2017 - רכישה עצמית של מניות - סיווג העסקה
- עמדה מס' 43/2017 - "מניות פנטום" אינן נכנסות לגדרי סעיף 102
- עמדה מס' 44/2017 - ניכוי מס במקור בשל הוצאות המיוחסות להכנסות מוסד הקבע בישראל או להכנסת תושב חוץ שאינו תושב מדינת אמנה
- עמדה מס' 45/2017 - מכירת מניה של חברה זרה, על ידי עולה חדש או תושב חוזר ותיק, שעיקר שוויה הוא נכס ישראלי
- עמדה מס' 48/2017 - חלוקות לתושב ישראל, שמקורן בהכנסות זרות בנאמנות שלא הוסדר הונה במסגרת הסדרי המעבר
- עמדה מס' 49/2017 - פעילות העולה לכדי מוסד קבע על אף שמנויה בחריגים להגדרת מוסד קבע
- עמדה מס' 50/2017 - יישום ההסדר שנקבע בחוזר מס הכנסה 5/2004 לצורך זיכוי ממס זר בלבד
- עמדה מס' 51/2017 - חישוב בסיס כיסוי העלויות בחברות המדווחות בשיטת כיסוי עלויות בתוספת מרווח (COST+)
- עמדה מס' 52/2018 - יתרת זכות שקוזזה מעלות הדירה שהועברה לבעל מניות בחברה להוראות המעבר לסעיף 3(ט1) לפקודה
- עמדה מס' 53/2018 - חזקת ההכנסות בחברת מעטים לפי סעיף 62א לפקודה
- עמדה מס' 54/2018 - הכנסת עבודה שמתקבלת בידי תושב חוץ בגין עבודתו בישראל
- עמדה מס' 55/2018 - אי "הפשרת" או אי ייחוס עלות מניות לעניין חישוב הרווחים שלא שולמו וסכום הרווחים הפסיביים או סכום ההכנסות הפסיביות - סעיף 75ב
- עמדה מס' 56/2018 - לא יינתן זיכוי עקיף בפירוק חברה זרה על-ידי חברה ישראלית

© BDO

- עמדה מס' 57/2018 - הפסד שמקורו בחוץ לארץ ושנוצר לתושב חוזר ותיק או עולה חדש בתקופת ההטבות
- עמדה מס' 58/2018 - הפסד הון שנוצר בעת מכירת נכס לאחר תקופת ההטבות בידי תושב ישראל לראשונה, תושב חוזר ותיק או תושב חוזר ושמותר בקיזוז
- עמדה מס' 59/2019 - חישוב סכום הרר"ל החשבונאי כאשר מדובר בהפסדי אקוויטי
- עמדה מס' 60/2019 - חישוב סכום הרר"ל במקרה של רכישה עצמית של מניות
- עמדה מס' 61/2019 - סיווג הכנסה מחלוקה בהתאם לסעיף 303 לחוק החברות
- עמדה מס' 62/2019 - מיזוג משולש הופכי
- עמדה מס' 63/2019 - הפסד מעבודה ממושכת
- עמדה מס' 64/2019 - ייחוס הוצאות לנישום העוסק בבנייה של "יחידות עבודה"
- עמדה מס' 65/2019 - ניכוי בגין נזקי טבע
- עמדה מס' 66/2019 - ניכוי בגין התקפות מהאויר
- עמדה מס' 68/2019 - מתן בונוס במסווה של הקצאת מניות
- עמדה מס' 69/2019 - אי הכרת הוצאות פחת בגין נכס שאינו בבעלות הנישום (כגון בעסקאות BOT או PFI)
- עמדה מס' 72/2019 - שיעור ההחזקה של תושב חוזר ותיק או תושב ישראל לראשונה בחנ"ז
- עמדה מס' 73/2019 - דיבידנד רעיוני בחנ"ז לתושב חוזר ותיק, לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר
- עמדה מס' 74/2019 - שיעור ההחזקה של תושב חוזר ותיק או תושב ישראל לראשונה בחמי"ז
- עמדה מס' 75/2019 - דיבידנד רעיוני בחמי"ז לתושב חוזר ותיק או לתושב ישראל לראשונה
- עמדה מס' 76/2019 - חלוקת דיבידנד בפועל מחברה זרה לתושב חוזר ותיק, תושב ישראל לראשונה או תושב חוזר לאחר תום תקופת ההטבות
- עמדה מס' 77/2019 - תנאי ההכנסות הפאסיביות בחברה נשלטת זרה במקרה של קבוצת חברות
- עמדה מס' 78/2019 - תקופת הפטור המקסימלית בנאמנות תושב ישראל שאחד מיוצריה היה לתושב ישראל לראשונה, תושב חוזר ותיק או לתושב חוזר
- עמדה מס' 79/2019 - חלוקה לאחר תקופת הפטור שמקורה ברווחים שהופקו ונצמחו בתקופת הפטור בנאמנות קרובים שבחברה במסלול חלוקה
- עמדה מס' 80/2019 - החזקה באמצעי שליטה שאינם מניות לעניין חברה נשלטת זרה
- עמדה מס' 81/2020 - דוחות מאוחדים עם אגודה שיתופית חקלאית
- עמדה מס' 82/2020 - זיכוי ממס זר על הכנסה שהתקבלה מתאגיד זר שקיימת שונות בסיווגו בין מדינת התושבות של המחזיק בו לבין מדינה התאגדותו
- עמדה מס' 85/2020 - לא ניתן לקזז הפסדים לאחור לצורך חישוב רווחים שלא שולמו בחברה נשלטת זרה
- עמדה מס' 86/2020 - זיכוי ממס זר בגין הכנסת חוץ הפטורה בחלקה בישראל
- עמדה מס' 87/2020 - לא יינתן עודף זיכוי בשנה השוטפת ועודף זיכוי מועבר לשנים הבאות כשנבחרה האפשרות לזיכוי עקיף ולא זיכוי ישיר
- עמדה מס' 88/2020 - מיסים שהטלתם נדחית למועד חלוקת הרווחים בפועל לא יילקחו בחשבון לצורך יישום הוראות סעיף 75ב לפקודה (לצורך חישוב הרווחים שלא שולמו והמס החל)
- עמדה מס' 89/2020 - היחס שבין הוראות אמנת המס לדין הפנימי בנוגע לזיכוי ממס זר
- עמדה מס' 90/2020 - זיכוי עקיף בגין דיבידנד שהתקבל ממדינה זרה אחת כנגד מס חברות ששולם במדינה זרה אחרת
- עמדה מס' 91/2021 - המרה של אמצעי תשלום מבוזרים (המכונים "מטבעות ויראליים")

© BDO

- עמדה מס' 92/2021 - רווחים ראויים לחלוקה במכירת מניות של חברה הזכאית להטבות במס מכוח החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן-"חוק עידוד")
- עמדה מס' 93/2021 - חלוקת "רווחים כלואים"
- עמדה מס' 94/2021 - תשלום מבוסס מניות שנרשם כעסקה הונית
- עמדה מס' 95/2021 - הכנסות והוצאות בגין עסקאות של גידור שאינו גידור חשבונאי
- עמדה מס' 96/2021 - מתנה לתושב חוץ מתושב ישראל אינה פטורה ממס מכוח סעיף 97(א)(5)
- עמדה מס' 97/2021 - לא יינתן זיכוי ממיסים שאינם מיסי חוץ, אשר שולמו לרשויות המס של מדינה מחוץ לישראל
- עמדה מס' 98/2021 - לא יינתן זיכוי עקיף בגין דיבידנד מגולם שמקורו ברווחי אקוויטי של חברת הבת הזרה
- עמדה מס' 99/2021 - קביעת דיני המס בישראל לצורך קביעת ההכנסה של חבר בני אדם זר לעניין חברה נשלטת זרה וחברת משלח יד זרה
- עמדה מס' 100/2021 - סיווג חברה המוחזקת בשרשרת חברות כחברה נשלטת זרה במקרה בו שיעור המס החל על החברה המחזיקה בו עולה על 15%
- עמדה מס' 101/2021 - רווח או הכנסה משינוי מבנה בידי חבר בני אדם שאינו תושב מדינה גומלת ייכלל בחישוב "רווחים שלא שולמו"
- עמדה מס' 102/2021 - הקדש הפועל להשגת מטרה שאינה מטרה ציבורית בלבד לא יוחרג מפרק הנאמנויות
- עמדה מס' 103/2021 - יום רכישה ומחיר מקורי במכירת נכס בנאמנות על ידי נאמן או נהנה תושב ישראל שלא הוסדר הונה במסגרת הסדרי המעבר לנאמנויות
- עמדה מס' 104/2021 - תושב ישראל המקבל חלוקות בעקיפין מנאמנות שמקור הונה בנאמנות שבה הוא נהנה
- עמדה מס' 105/2021 - נאמנות נהנה תושב חוץ שבהתקיים תנאי יתווסף לה בעתיד נהנה תושב ישראל תסווג כנאמנות תושבי ישראל
- עמדה מס' 106/2021 - סיווג של נאמנות שמקורה בהקניה בנאמנות תושבת ישראל בה יוצר תושב ישראל אחד לפחות או בנאמנות נהנה תושב ישראל שאינה קרובים, שלא דווח על אירוע רווח הון בהקניה
- עמדה מס' 107/2021 - קיטון בהון המדווח של נאמנויות מסוימות בדרך של הקניה או העברה פטורה לנאמנות אחרת או דיווח חלקי
- עמדה מס' 108/2021 - הפסד מועבר שנצמח לתושב חוץ טרם היותו תושב ישראל לא יותר בקיזוז כנגד הכנסות שהופקו בישראל לאחר הפיכתו לתושב ישראל
- עמדה מס' 109/2021 - קביעת מחיר מקורי ויום רכישה בנכס שהתקבל במתנה או בהורשה מאת תושב ישראל לראשונה/תושב חוזר ותיק/תושב חוזר
- עמדה מס' 110/2022 - הפחתת סכום הדיבידנד הרעיוני המתואם מחברה נשלטת זרה מהדיבידנד שחולק בפועל
- עמדה מס' 111/2022 - הכנסות פטורות בעת בחינת עמידתו של חבר בני אדם בהגדרת "חברה נשלטת זרה" וחישוב ה"רווחים שלא שולמו"
- עמדה מס' 112/2022 - קיזוז מיסי חוץ כנגד חבות המס על "דיבידנד רעיוני" מחברת משלח יד זרה
- עמדה מס' 113/2022 - זיכוי עקיף. בעת חלוקת דיבידנד מחברה זרה ניתן רק על דיבידנד ורק לחבר בני אדם שמתחייב במס לפי סעיף 126(א) לפקודה
- עמדה מס' 114/2025 – תחולת הוראות סעיף 75ז(ה) לפקודה לעניין נאמנות קרובים שהפכה לנאמנות תושבי ישראל בעקבות עלייתו או חזרתו של יוצר הנאמנות לישראל והפיכתו מתושב חוץ לתושב ישראל

© BDO

- עמדה מס' 115/2025 – יראו שתי נאמנויות או יותר אשר נוצרו על ידי אותו יוצר, ככרובות זו לזו – כמשמעות המונח "קרוב" בסעיף 88 לפקודה
- עמדה מס' 116/2025 – הכנסות זרות של תושב ישראל יחושבו לפי הוראות פקודת מס הכנסה
- עמדה מס' 117/2025 – אי ניצול עודף זיכוי במקום בו בחרו להשתמש בשיטת זיכוי עודף
- עמדה מס' 118/2025 – אי דיווח על העברת נכס או פירוק בהתאם להוראות סעיף 6 להוראת שעה
- עמדה מס' 119/2025 – דיבידנד בידי קיבוץ
- עמדה מס' 120/2025 – קיזוז הפסד הון מול הכנסה מעסק בהתאם להוראות סעיף 2(1) לפקודה

<u>מע"מ</u>

- חובת דיווח על פי התנאים האמורים לעיל, כאשר לעניין תנאי ההכנסה, נדרש כי מחזור עסקאותיו של חבר בני האדם (אשר אינו מוסד ציבורי ואינו עונה להגדרת חבר בני אדם כהגדרתו בפסקה (2) להגדרת מלכ"ר) עולה על 3 מיליוני ש"ח;
- חובת דיווח תחול בגין נקיטת "עמדה חייבת בדיווח" (כלל העמדות מפורסמות באתר רשות המיסים) המקיימת את שני התנאים הבאים:
  - היא עומדת בניגוד לעמדה שפרסמה רשות המיסים עד תום שנת המס החולפת.
  - יתרון המס הנובע ממנה עולה על 2 מיליון ש"ח באותה שנת מס או על 5 מיליון ש"ח במהלך ארבע שנות מס לכל היותר.
- לתשומת ליבכם, דיווחים כאמור בגין חוות דעת ועמדות חייבות בדיווח ייעשו באופן מקוון בטופס 1345/מע"מ ו-1346/מע"מ, בהתאמה, כאשר לגבי דיווח על חוות דעת בטופס יפורטו עצם קבלת חוות הדעת, הפעולה או הנכס הנידונים וסוג סוגיית המיסוי המושפעת מחוות הדעת. לא תידרש מסירתה של חוות הדעת לרשות המיסים.
- הדיווח ייעשה בתוך 60 יום מתום שנת המס שבה התקבל יתרון המס בגין חוות הדעת, או שבה ננקטה עמדה חייבת בדיווח כאמור.
- במקרה בו אדם קיבל חוות דעת לאחר תום שנת המס, יהיה עליו לדווח עליה בתוך 60 יום מיום שקיבל אותה.
- להלן רשימת העמדות החייבות בדיווח בנושא <u>מע"מ</u> (הסבר מפורט על העמדות נמצא באתר רשות המיסים):
  - עמדה מס' 01/2016 - ניכוי מס תשומות בחברת החזקות
  - עמדה מס' 02/2016 - יבוא שירותים מחו"ל
  - עמדה מס' 03/2016 - אי תחולת הפטור בסעיף 31(1) לחוק בהשכרה לחבר בני אדם
  - עמדה מס' 04/2016 - איסור ניכוי מס תשומות ברכישת דירת מגורים ע"י חברה והשכרתה למגורים
  - עמדה מס' 05/2016 - שיעור המס החל בשל מתן שירותים הכלולים בערך טובין הפטורים ממע"מ
  - עמדה מס' 06/2016 - החבות במע"מ בשל תקבול המשולם לעוסק מכוח חוזה בקרות אירוע בעל אופי נזיקי או בעת הפסקת התקשרות
  - עמדה מס' 07/2016 - החבות במע"מ בשל ביטול הנחה עקב הפסקת התקשרות לפני תום המועד המוסכם
  - עמדה מסי 08/2016 - אי תחולת הפטור שבסעיף 31(4) לחוק כאשר בפועל נוכה מס תשומות בשל רכישה או יבוא של נכס
  - עמדה מס' 09/2016 - אי תחולת הפטור שבסעיף 31(4) לחוק בעת מכירת נכס, שנרכש או יובא על ידי עוסק במסגרת עסקה החייבת במס בשיעור אפס או במסגרת עסקה הפטורה ממס
  - עמדה מס' 10/2016 - עסקה של מתן שירות, אשר לשם ביצועה נעשה שימוש בנכס שעל פי דין לא ניתן היה לנכות מס תשומות בשל רכישתו, אינה ניתנת לפיצול ומלוא התמורה חבה במע"מ
  - עמדה מס' 11/2016 - החבות במע"מ בגין תקבול המשולם לעוסק בשל פיגור בתשלום

© BDO

- עמדה מס' 13/2017 - גמול שנקבע כשכר טרחה לבא כוח מייצג בתובענה ייצוגית
- עמדה מס' 14/2022 – החבות במע"מ בשל מכירת מקרקעין/דירת מגורים לאור סעיף 5(ב) לחוק מע"מ
- עמדה מס' 15/2025 – ניכוי מס תשומות בנסיבות של שינוי יעוד בשימוש במקרקעין
- עמדה מס' 16/2025 – החבות במע"מ בשל מתן שירותי בניה לביצוע מטלות ציבוריות עבור רשות מקומית

- במקביל נקבעו חובות דיווח בגין חוות דעת ונקיטת עמדות בתחומי **מכס, בלו ומס קנייה** וזאת בכפוף לתנאים שפרסמה הרשות. הדיווח ייעשה בתוך 60 יום מתום שנת המס שבה התקבל יתרון המס בגין חוות הדעת, או שבה ננקטה עמדה חייבת בדיווח כאמור.

54. עידוד השקעות הון

א. כללי:

החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן - "**החוק**" או "**חוק העידוד**"), כנוסחו לאחר תיקונו המקיף בשנת 2005 (תיקון 60), כלל שני סוגים של מסלולי הטבות: הסוג האחד - מסלול מענקים (מפעל מאושר), והסוג השני - מסלולי הטבות מס (מפעל מוטב). במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2011-2012 בוצע שינוי מהותי במתכונת החוק (תיקון 68). בכפוף להוראות מעבר שיפורטו להלן, יום כניסת התיקון לתוקף הינו 1.1.2011 (להלן - "**יום התחילה**"). במסגרת התיקון בוטלו כל מסלולי המס הקיימים ונקבע שיעור מס אחיד מופחת (בכפוף לאזור פיתוח א' או לשאר האזורים) לחברות תעשייתיות העומדות בתנאי היצוא. עוד נקבע, כי חברות באז"פ א' תהיינה זכאיות ליהנות הן ממס מופחת והן ממענקים (באזור פיתוח א').

להלן יובאו עיקרי השינויים:

ב. מסלולי הטבות המס:

- בוטלו כל מסלולי הטבות המס הקיימים כיום בחוק (מסלול חלופי, מסלול אירלנד ומסלול אסטרטגי) וחלף זאת נקבע מס אחיד מופחת לחברות, בעלות מפעלים תעשייתיים העומדים בתנאי היצוא, על כלל רווחיהן מפעילות ייצורית (לא תלוי תוכנית) (להלן - "**חברות מועדפות**" ו-"**מפעלים מועדפים**", לפי העניין). שיעורי המס למפעלים מועדפים בשנים האחרונות עומד על 7.5% באזור פיתוח א' ו-16% בשאר האזורים. כמו כן, במסגרת תיקון 73 לחוק, החל מיום 1 בינואר 2017 נקבעו מסלולי הטבות מס חדשים למפעל טכנולוגי מועדף ולמפעל טכנולוגי מועדף מיוחד. במסגרת התיקון נקבע כי על הכנסה טכנולוגית מועדפת חייבת של חברה בעלת מפעל טכנולוגי מועדף - יעמוד שיעור המס על 7.5% באזור פיתוח א' ו-12% בשאר האזורים, וכי על הכנסה טכנולוגית מועדפת חייבת של חברה בעלת מפעל טכנולוגי מועדף מיוחד - יעמוד שיעור המס על 6% בכל האזורים. כל זאת, בכפוף לתנאים שנקבעו בחוק, שעיקרם - (א) שיעור העובדים העוסקים במו"פ (לפחות 20%); (ב) שיעור הוצאות המו"פ מהמחזור (לפחות 7%).
- תנאי היצוא למפעלים מועדפים נבחן לגבי כלל מחזור המכירות של המפעל המועדף ויידרש יצוא מינימאלי של 25% מכלל מכירות המפעל המועדף (בהתייחס ליצוא ישיר בלבד).
- מנהל רשות המיסים הוסמך לקבוע כללים לייחוס הכנסות לגבי מפעלים תעשייתיים מבוזרים שפועלים גם מחוץ לישראל.
- נקבע כי "הכנסה מועדפת" הינה הכנסה מפעילות בישראל בלבד.
- חברה מועדפת תהא זכאית לפחת מואץ בשיעורים הקבועים בסעיף 42 לחוק בשל נכסים יצרניים המשמשים את המפעל המועדף.
- מהגדרת "מפעל תעשייתי" הוחרגו מכרות, מפעלים להפקת מחצבים ומפעלים לחיפוש או להפקה של נפט. בהתאמה, מהגדרת "הכנסה מועדפת" הוחרגו הכנסות ממכירת רכיבים שמקורם ממכרות, מפעלים להפקת מחצבים ומפעלים לחיפוש ולהפקת נפט.

© BDO

- חברה בבעלות ממשלתית מלאה לא תהיה זכאית להטבות מכוח החוק.
- החוק הוחל גם על שותפות רשומה שכל שותפיה הן חברות שהתאגדו בישראל.
- יחול פטור על חלוקת דיבידנד בין חברתי לחברות ישראליות שמקורו ברווחים מועדפים.
- שיעור המס שיוטל על דיבידנדים ליחידים יעמוד על 20%, זאת ללא הבחנה אם המקבל הינו תושב ישראל או תושב חוץ.
- נקבע מסלול הטבות מס ל"מפעל מועדף מיוחד" (מפעלי ענק) במסגרתו שיעורי המס יעמדו על 5% באזור פיתוח א' ו-8% באזורים אחרים, למשך תקופה שלא תעלה על עשר שנים, בהתאם לתנאים המנויים בחוק. החל מיום 1 בינואר 2017, חלו שינויים במסלול זה וניתנו הקלות עבור כניסת חברות לתחולת החוק.
- החל משנת 2021 נוספו הוראות לעניין זכאות להטבות מס בנוגע להכנסות מוטבות המיוחסות לנכסים בלתי מוחשיים.

ג. מסלול המענקים:

- הוסר התנאי למניעת כפל הטבות. משמע, מפעלים תעשייתיים העומדים בתנאי היצוא יוכלו ליהנות במקביל הן ממסלול המענקים והן ממסלול הטבות המס. במידה שהחברה אינה עומדת בתנאי היצוא ביחס לכלל מכירות המפעל, היא תהיה זכאית למענקים בלבד אם זו תייצא לפחות 25% מתוספת המחזור (בדומה לדין הישן). דהיינו, לצורך קבלת מענקים, די בכך שמתקיים אחד משני תנאי היצוא שציינו - תנאי היצוא לגבי כלל המחזור מפעילות ייצורית או תנאי היצוא לגבי הגידול במחזור בלבד.
- הזכאות למענקי השקעה תוגבל למפעלים תעשייתיים הממוקמים באזור פיתוח א' בלבד.
- מנהלת הרשות להשקעות רשאית לאשר בקשות למענקים שהוגשו בשנת התקציב השוטפת במסגרת התקציב שאושר לכך בחוק התקציב לאותה שנת תקציב או בשנת התקציב שלאחריה.

ד. שונות:

קביעות של הרשות להשקעות ורשות המיסים בקשר להיותו של מפעל "מפעל תעשייתי" יחייבו כל אחד מן הגופים. קביעות אלו לא יחייבו באם חלפו חמש שנים מיום מתן האישור, השתנו הנסיבות המהותיות הקשורות לאישור, נמצא כי לגורם המאשר לא נמסרו פרטים מהותיים או נמסרו לו פרטים שגויים, כוזבים או מטעים.

השרים באישור ועדת הכספים של הכנסת יוסמכו לקבוע מסלולי סיוע נוספים למפעלים הממוקמים באזור פיתוח א' (מלבד מסלול המענקים להקמת/הרחבת מפעלים) לרבות מסלולים להכשרת עובדים, פיתוח והגדלת תפוקתם. סיוע זה יכול שיינתן בדרך של מענק או הלוואה. כל מסלול יתוקצב בתוכנית נפרדת.

חברה בבעלות ממשלתית מלאה, אגודה שיתופית שכל החברים בה הם חברות בבעלות ממשלתית מלאה, לא תהיינה זכאיות למענקים. אגודה שיתופית או שותפות שחברים בהן גם חברות בבעלות ממשלתית מלאה תהיינה זכאיות למענק חלקי לפי חלקם של החברים או השותפים שאינם חברה בבעלות ממשלתית מלאה.

הטבות המס לגבי בניינים להשכרה, בהתאם לפרק שביעי 1 לחוק, נותרו בעינן.

מסלול המס החלופי במתכונתו הישנה ימשיך לחול על מפעלים תיירותיים. מפעל תיירותי שבחר במסלול ההטבות החלופי לא יהא זכאי למענק השקעה.

© BDO

ה. מפעל טכנולוגי מועדף:

ביום 29/12/2016 אושר בכנסת, בקריאה שניה ושלישית, חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו- 2018), התשע"ז-2016 (להלן: "**חוק ההסדרים**" או "**תיקון 73**"). חוק ההסדרים כלל את תיקון 73 בהוראות החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן: "**חוק עידוד**" או "**החוק**"). מטרת התיקון להתאים את החוק לתעשייה עתירת ידע, על מנת לעודד חברות מתאימות להתבסס ולהרחיב את פעילותן בישראל, באמצעות מחקר ופיתוח, לקבוע תמריץ לעידוד פעילות חדשה בישראל ולהעלות את רמת הפריון והחדשנות.

<u>תנאים לעמידה בתחולת החוק</u> -

1. עמידה באחד מן התנאים שלהלן:
   - תנאי ראשון (יש לקיים את שני התנאים במצטבר) -
     - ההוצאות המסווגות כהוצאות מחקר ופיתוח (להלן: "הוצאות מו"פ") של המפעל, בשלוש השנים אשר קדמו לשנת המס, היו בשיעור של 7% לפחות בממוצע לשנה מסך הכנסות החברה, או עלו על 75 מיליון ש"ח בשנה, ואם המפעל הוקם בשנים אלו - לגבי הוצאות המו"פ שלו בתקופה אשר ממועד הקמתו. וגם -
     - בחברה בעלת המפעל התקיים **<u>אחד או יותר מן</u>** התנאים להלן:
       - 20% או יותר מעובדי החברה הינם עובדים שמלוא שכרם נזקף למו"פ או שהחברה מעסיקה לפחות 200 עובדי מו"פ.
       - קרן הון סיכון השקיעה בחברה 8 מיליון ש"ח לפחות, והחברה לא שינתה את תחום עיסוקה לאחר מועד השקעה זאת.
       - מחזור הכנסות החברה בשנת המס ובשלוש שנות המס שקדמו לה היה 10 מיליון ש"ח או יותר, וכן הכנסותיה בשלוש השנים הקודמות לשנת המס עלו ב- 25% או יותר בממוצע ביחס לשנת המס אשר קדמה להן.
       - החברה העסיקה בשנת המס ובשלוש שנות המס אשר קדמו לה 50 עובדים לפחות, וכן מספר העובדים בשלוש השנים הקודמות לשנת המס גדל ב- 25% או יותר בממוצע ביחס לשנת המס שקדמה להן.
   - תנאי שני - קבלת אישור מהרשות לחדשנות - "מפעל מקדם חדשנות".
2. הכנסות מתחת ל- 10 מיליארד ש"ח.
3. מפעל בר תחרות (הידוע גם כ- מבחן הייצוא).
4. תוקנו תקנות לעניין "ביזור" במצב של ביצוע פעילות מו"פ מחוץ לישראל (מבחן "הנקסוס").

מפעל טכנולוגי מועדף מיוחד – מפעל טכנולוגי מועדף אשר סך ההכנסות בשנת המס של הקבוצה שעמה נמנית החברה היה 10 מיליארד ש"ח או יותר.

- **שיעורי מס:** 12% באז"פ שאינו אז"פ א' ו- 7.5% באז"פ א' (מס בשיעור 6% בכל הארץ לגבי מפעל טכנולוגי מועדף מיוחד). קיימות מגבלות על <u>קיזוז הפסדים</u>/<u>זיכוי ממס זר</u>.
- **שיעור מס הדיבידנד:** שיעור מס זהה למפעל מועדף - 20%. שיעור המס על דיבידנד לתושבי חוץ - 4% [אם 90% מההחזקות בחברה הן בידי תושבי חוץ].
- הותקנו תקנות לעניין מפעלים יצרניים (פיצול הרווח הייצורי "החוצה" - לפי מרווח של 10%).
- ההטבות חלות על הכנסות מ"קניין רוחני מוטב" - רשימה סגורה (בעיקר - תוכנה ופטנטים). ההכנסה מופקת במהלך <u>העסקים</u> הרגיל של <u>המפעל</u>.

© BDO

ו. עדכון פרק שביעי 1 - בניינים להשכרה - עיקרי ההטבות:

במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2021 ו- 2022 בוצע תיקון רחב ומשמעותי בפרק שביעי 1 לחוק לעידוד השקעות הון (תיקון 75 לחוק), העוסק בהטבות מס במסלול "בניינים להשכרה".

כך, בוטלו הוראות החוק הישן (ונקבע מסלול הטבות חדש של "השכרה מוסדית" (להלן - מסלול ההשכרה המוסדית). עוד נציין כי מסלול ההשכרה המוסדית חל מ- 1/1/2022.

<u>תנאי הסף המרכזיים במסלול "השכרה מוסדית":</u>

- שיעור ההשכרה - 66% מהדירות בבניין המהוות לפחות 50% משטח הרצפות של הבניין, אך לא פחות מ- 10 דירות להשכרה. המחוקק הקל לגבי בניינים באזור פריפריאלי (כמשמעות מונח זה בחוק), וקבע שיעורי השכרה נמוכים יותר לגבי בניינים באזורים אלה (שיעור השכרה של 30% מהדירות והשטח ומינימום של 6 דירות להשכרה).
- תקופת השכרה מצטברת של 15 שנה מתוך 18 השנים הראשונות מתום הבנייה (או בתנאים מסוימים - מכירה למשכיר ממשיך).
- ההשכרה היא לשוכר יחיד במתכונת של "השכרה לטווח ארוך", כמשמעות מונח זה בתוספת השישית של חוק התכנון והבנייה. חשוב לציין כי בעל הבניין נדרש לקבל אישור שנתי על עמידה בתנאי זה. בקליפת האגוז נציין כי השכרה ארוכת טווח היא השכרה שבה המשכיר מחויב להשכיר את הדירה לשוכר לתקופה של 10 שנים לפחות (מבלי שהדבר יחייב את השוכר), וזאת במגבלות שנקבעו לעניין התאמת דמי השכירות במהלך תקופת ההשכרה כאמור.

<u>הטבות המס במסלול ההשכרה המוסדית:</u>

- פחת מואץ - 20%.
- יחידים - שיעורי מס משתנים - תלוי במשך תקופת השכירות - הנעים בין 29% ל- 24%.
- חברות - שיעורי מס משתנים - תלוי באורך תקופת השכירות - הנעים בין 11% ל- 5%.
- דיבידנד - שיעור המס הינו 20%.
- מע"מ - בדומה למסלול הקיים, קיים פטור ממע"מ במכירת הדירות המיועדות להשכרה בשכירות מוסדית (מנגד, לא ניתן לקזז את מע"מ התשומות שבזיקה לאותן דירות).

ביום 4.7.2025 פורסם חוזר מס הכנסה מס' 4/2025 - בנושא: פרק שביעי 1 לחוק עידוד השקעות הון - הטבות במס לגבי בניינים להשכרה. מטרתו של חוזר זה הינה לסקור את סוגיות המיסוי השונות העולות מתוך הוראות החוק הנוגעות למסלול ההטבות הישן בלבד. פרק שביעי 1 מקנה הטבות מס לבעלי בניינים להשכרה המיועדים למגורים. יובהר כי מסלול ההטבות הישן חל על בניינים להשכרה שהוגשה לגביהם בקשה לכתב אישור מהרשות להשקעות עד ליום 31/12/2023, גם אם כתב האישור ניתן לאחר מועד זה (לעניין הארכת המועד בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" - ראה סעיף 3 בחוזר).

החל מיום 31/3/2024 הרשות להשקעות לא מאשרת תכניות במסלול ההטבות הישן, אך תכניות שאושרו לפני מועד זה, זכאיות להטבות מכוח החוק בהתאם לתנאיו.

במקביל לפרסום חוזר זה, ביום 9.4.2025 פורסם חוזר מס הכנסה מס' 05/2025 בנושא - פרק שביעי 1 לחוק עידוד השקעות הון - הטבות במס לגבי בניינים לשכירות מוסדית. התיקון חוקק בעקבות בחינת היעילות של המסלול הישן, שהעלתה כי הטבות המס אינן משיגות את התועלת שהייתה אמורה לנבוע מקיום שוק של שכירות מוסדית. התיקון נועד להגדיל את היצע הדירות למגורים בשכירות מוסדית, לאפשר לשוכרים וודאות ויציבות לאורך זמן ובגובה דמי שכירות נוחים ויציבים.

בהתאם לכך, ולצורך קיום מטרת התיקון, הוחלט להקשיח את התנאים לקבלת הטבות המס, אך מנגד להגדיל את הטבות המס הניתנות.

© BDO

החל מיום 31/3/2024 הרשות להשקעות לא מאשרת תכניות במסלול ההטבות הישן, אך תכניות שאושרו לפני מועד זה, זכאיות להטבות מכוח החוק בהתאם לתנאיו.

במקביל לפרסום חוזר זה , ביום 9.4.2025 פורסם חוזר מס הכנסה מס' 5/2025 בנושא - פרק שביעי 1 לחוק עידוד השקעות הון - הטבות במס לגבי בניינים לשכירות מוסדית. התיקון חוקק בעקבות בחינת היעילות של המסלול הישן, שהעלתה כי הטבות המס אינן משיגות את התועלת שהייתה אמורה לנבוע מקיום שוק של שכירות מוסדית. התיקון נועד להגדיל את היצע הדירות למגורים בשכירות מוסדית, לאפשר לשוכרים וודאות ויציבות לאורך זמן ובגובה דמי שכירות נוחים ויציבים.

בהתאם לכך, ולצורך קיום מטרת התיקון, הוחלט להקשיח את התנאים לקבלת הטבות המס, אך מנגד להגדיל את הטבות המס הניתנות.

ז. חוק המו"פ החדש - החוק לעידוד ולתמרוץ מחקר ופיתוח, התשפ"ו-2026:

החקיקה חלה, ככלל, על קבוצות שבהן החברות הישראליות "הכשירות" בקבוצה עומדות יחד בתנאים המצטברים הבאים:

- הכנסה ממפעל מועדף או ממפעל טכנולוגי מועדף בסך של לפחות 100 מיליון ש"ח בישראל.
- לפחות 55% מסך ההכנסות של החברות הישראליות (וזאת למעט דיבידנדים בין-חברתיים) הן הכנסה ממפעל מועדף או הכנסה ממפעל טכנולוגי מועדף (לעניין זה הכנסה מנכס שיווקי, ככל שיש, תיחשב הכנסה ממפעל מועדף/טכנולוגי מועדף).
- העסקת 200 עובדים בישראל במשרה מלאה בשנת המס הקלנדרית הנבחנת, או לחילופין העסקת 200 עובדים בממוצע במשך שלוש השנים האחרונות לפני השנה הקלנדרית הנבחנת, אך לא פחות מ- 150 עובדים באף שנת מס משלושת השנים שנלקחו בממוצע (כלל העובדים נספרים, ללא הבחנה בין עובדי מו"פ לעובדים אחרים).

רכיבי הוצאות מו"פ מזכות - הוצאות המו"פ (הוצאות המסווגות כהוצאות מחקר ופיתוח לפי כללי החשבונאות המקובלים, לרבות הוצאות כאמור שהוונו) של המפעל התעשייתי המנויות להלן, בהפחתת סכומי מענקים שניתנו בשל הוצאות המחקר והפיתוח של המפעל –

- הוצאות שכר לעובדי מו"פ בהתאם לטופס 126 (למעט תגמול הוני), כולל רכיבים סוציאליים נלווים ובשינויים מסוימים;
- הוצאות פחת על נכסים יצרניים המשמשים למו"פ, למעט סכום פחת שנוסף בשל היוון הוצאות מו"פ;
- הוצאות מו"פ בגין ציוד חד פעמי וחומרים מתכלים, שנצרכו במלואם במהלך שנת המס במסגרת פעילות מחקר ופיתוח בישראל;
- 65% מהוצאות מו"פ ששולמו לקבלן משנה ישראלי, שאינו קרוב, ובלבד שהקבוצה שקבלן המשנה משתייך אליה לא תבעה בעדן זיכוי מכח החוק;
- 65% מהוצאות מו"פ ששולמו לקבלן משנה זר בגין ניסויים קליניים שבוצעו בחו"ל או פעולות אחרות (שיאושרו לעניין זה על ידי שר האוצר) שלא היה ניתן לבצען בישראל;
- הוצאות מו"פ לקבלן משנה ישראלי קרוב יכולות להיכלל במלואן, במידה והוצאות אלו היו מוכרות למפעל כהוצאות מחקר ופיתוח מזכות אילו המפעל היה מוציא את אותן ההוצאות בעצמו, ובלבד שהקבוצה שקבלן המשנה משתייך אליה לא תבעה בעדן זיכוי ממס מכוח חוק זה; במידה ולא ניתן להוכיח את גובה הוצאות קבלן המשנה כאמור, ניתן לאשר (נדרש אישור מנהל רשות המיסים או מי שהוסמך על ידן לעניין זה) כהוצאות מזכות 65% מסך הוצאות המחקר והפיתוח שהוציא המפעל בשנת המס לשם ביצוע פעילות מחקר ופיתוח באמצעות קבלן המשנה כאמור;
- בנוסף, ניתן לכלול הוצאות תקורה עד לתקרה של 20% מעלות השכר של עובדי מו"פ (לרבות עלות השכר של קבלן המשנה הקרוב כאמור לעיל).

© BDO

שיעור הזיכוי (לחברות כשירות הכלולות בקבוצה זכאית):

סוג המפעל	מיקום	הוצאות מו"פ מזכות עד התקרה (כ- 1.05 מיליארד ש"ח)	הוצאות מו"פ מזכות מעל התקרה
מפעל מו"פ / מפעל תעשייתי	אזור פיתוח א'	25%	30%
מפעל מו"פ מיוחד	בכל חלקי הארץ	25%	30%
מפעל תעשייתי שהוא מפעל מו"פ	יתר אזורי הארץ (שאינם באזור פיתוח א')	3%	4%

זיכוי מס ומענקים - חברה כשרה תוכל לדרוש את הזיכוי כנגד מס ההכנסה שהיא חייבת בו בשנת המס העוקבת לשנת המס שלאחר שנת פעילות המחקר והפיתוח, או לחילופין, לפי בחירתה, כנגד מס מקומי משלים אשר היא חייבת בו בשל הכנסה שהופקה בשנת הוצאת הוצאות המו"פ המזכות (הזיכוי ניתן לניוד בין חברות הקבוצה). נציין כי אם החברה לא ניצלה את הזיכוי בתוך ארבע שנים, היתרה שתיוותר תשולם כמענק מהמדינה (קיימת אפשרות לוותר מראש על זכות ניצול כזיכוי מס וחלף זאת לקבלו כמענק בתום התקופה).

ככלל, החוק קובע מועדים בהם על הקבוצה הכשירה **לפנות** לרשות החדשנות ו/או לרשות המיסים על מנת לאשר את סכומי הוצאות המו"פ המזכות ואת הזיכוי ממס.

© BDO

© BDO

יחידים

`

© BDO

1. שיעורי המס

א. מדרגות המס ליחיד בשנת המס 2026 הינן:

הכנסה	הכנסה מצטברת	שיעור המס	מס	מס מצטבר
ש"ח	ש"ח	%	ש"ח	ש"ח
(*) על כל שקל מ-84,120 הראשונים	84,120	10	8,412	8,412
(*) על כל שקל מ-36,600 הבאים	120,720	14	5,124	13,536
(*) על כל שקל מ- 107,280 הבאים	228,000	20	21,456	34,992
(*) על כל שקל מ- 73,200 הבאים	301,200	31	22,692	57,684
על כל שקל מ-259,080 הבאים	560,280	35	90,678	148,362
מכל שקל נוסף	721,560	47	75,802	224,164

(*) על הכנסות מיגיעה אישית בלבד וכן הכנסות של מי שמלאו לו 60 שנה בשנת המס. הכנסות אחרות, שלא נקבע להן שיעור מס מיוחד, תתחייבנה במס בשיעור של 31% החל מן השקל הראשון, ועד להכנסה של 301,200 ש"ח, בשיעור של 35% על כל שקל מ-301,201 הבאים עד להכנסה של 560,280 ש"ח ובשיעור של 47% על כל שקל נוסף מ- 560,281 ש"ח עד להכנסה של 721,560 ש"ח ובשיעור של 50% על כל שקל נוסף מ-721,561 ש"ח ומעלה.

ב. יחיד שהכנסתו החייבת בשנת המס עולה על 721,560 ש"ח (נכון לשנת 2026), יהיה חייב במס נוסף בשיעור של 3% על חלק הכנסתו החייבת העולה על סכום זה. לעניין חישוב ההכנסה החייבת לצורך מס יסף, לא יובאו בחשבון שני אלה: הסכום האינפלציוני כהגדרתו בפקודה ובחוק מיסוי מקרקעין, וכן שבח ממכירת דירת מגורים ששווי מכירתה אינו עולה על 5,385,285 ש"ח, והמכירה פטורה ממס על פי כל דין.

ג. נוסף על האמור לעיל, החל מיום 1.1.2025, יחיד אשר הכנסתו החייבת ממקורות הוניים עלתה על סכום 721,560 ש"ח, יוטל עליו מס נוסף בשיעור של 2% על חלק ההכנסה החייבת ממקורות הוניים. הכנסה ממקורות הוניים מוגדרת כהכנסה חייבת למעט הכנסה לפי סעיף 2(1) או 2(2) לפקודה.

בהתאם להוראת ביצוע מספר 3/2015 בנושא "ניתוב שלב א' ושינויים בשידור דוחות ושומות יחידים וחברות לשנת המס 2014", פריסה בהתאם לסעיף 8(ג) לפקודה (המתיר פריסת הכנסות מסוימות כגון: הפרשי שכר, דמי פדיון חופשה, מענק פרישה והיוון קצבה) הינה פריסה מהותית המשנה את סכום ההכנסה החייבת לעניין מס יסף. מנגד פריסה של שבח ורווח הון הינן פריסות טכניות, שאינן משנות את סכום ההכנסה החייבת לעניין מס יסף (ראו גם בעניין **שפונט** ע"מ 13328-18-19).

גם לפי נייר עמדה מקצועי מספר 08/2026, פריסת הכנסה כתגמול הוני של עובדים לפי הוראות סעיף 102 לפקודה אינה משפיעה על עצם החבות במס יסף או על אופן חישובו.

© BDO

<u>להלן דגשים נוספים בדוחות ליחידים:</u>

א. פיצוי נזק עקיף:

פיצוי בגין נזק עקיף מדווח כחלק מההכנסות בדוח רווח והפסד בהתאם לאופן הדיווח על הכנסות הנישום מעסק. מענקי פיצויי נזק עקיף ובכללם מענקי נזק עקיף "חרבות ברזל" או "עם כלביא" או "שאגת הארי" ידווחו באותו האופן. מענקים אלו חייבים בביטוח לאומי ואינם חייבים במע"מ. הדיווח בדוח השנתי: סך המענקים ידווחו כחלק מהמחזור העסקי ויהיו חלק מההכנסה המדווחות. לצורך דיווח מחזור עסקאות למע"מ, אין לכלול את סכומי המענקים.

ב. מענקי "קרן סיוע מילואים":

קרן הסיוע לאנשי המילואים מעניקה הטבות ומענקים לאנשי מילואים ששירתו במלחמת "חרבות ברזל" ובני משפחותיהם על פי הצורך, לדוגמה תחליף שכר לבת הזוג שנאלצת להישאר בבית לשמור על הילדים, או עזרה בטיפולים נפשיים וכיו"ב. ככלל, מענקי סיוע למשרתי מילואים המשולמים עקב אובדן הכנסה יראו אותם כהכנסה מעסק ויש להתייחס אליהם כאל מענקי "נזק עקיף". עצמאיים ידווחו על מענק קרן הסיוע למשרתי המילואים, כמו על פיצוי נזק עקיף. בסיס הדיווח יהיה בהתאם לבסיס הדיווח של העצמאי. שכיר שקיבל מענק מקרן הסיוע, ידווח על הכנסה זו כהכנסת עבודה, על בסיס מזומן.

ג. בעל עסק זעיר:

בתיקון 265 לפקודה בתחולה מיום 1.1.2024 נוספו סעיפים 87ב-87ז המגדירים מי יכול להיחשב כ"בעל עסק זעיר" ואת אופן הרישום, דיווח וחישוב ההכנסות מעסק זעיר. כמו כן, נוסף סעיף 134א(6) לפקודה הקובע כי בעל עסק זעיר פטור מהגשת דוח שנתי רגיל. נישום יכול להיחשב כ"בעל עסק זעיר" אם מחזור עסקו או משלח ידו אינו עולה על 122,833 ש"ח בשנת 2026 בכל תחומי הפעילות. ההכנסה החייבת של בעל עסק זעיר תהא מחזור הכנסותיו בניכוי 30%, ללא צורך בהצגת ופירוט הוצאותיו.

ד. דיווח במסגרת הדוחות על חברות ארנק, חברות עתירות יגיעה אישית ורווחים לא מחולקים:

במסגרת תיקון 277 לפקודה, הקובע הטלת מס על הרווחים הלא מחולקים, של חברת מעטים, הורחבו הוראות סעיפים 62א ו- 77 לפקודה והוספו לפקודה סעיפים 62א(א1) עד 62א(א3), 62א(ג1)-ג(2) ו- 81א-81ו. נוסף לכך, הותקנו תקנות לעניין דיבידנד בין-חברתי ונקבעה הוראת שעה המאפשרת, בתנאים שנקבעו, פירוק חברות או העברת נכסים לבעלי מניות יחידים בדחיית מס ובפטור ממס רכישה.

לעניין אופן הדיווח, מומלץ להסתייע בהוראות ביצוע מס הכנסה 09/2026, המפרטת את אופן הדיווח המקוון בידי חברות מעטים ובעלי מניותיהן, לרבות השדות, הטפסים, הנספחים והטבלאות שיש למלא במסגרת הדוחות השנתיים. להלן מספר דגשים:

- **חברת מעטים לעניין סעיף 62א**: ככל ומדובר בחברת מעטים שחל עליה סעיף 62א לפקודה, יהיה על חברת המעטים לדווח בדוח השנתי, באופן מקוון, על ההכנסה המיוחסת לבעלי המניות ולחברה. כמו כן, על החברה יהיה לדווח על הרווחים הנצברים לתום השנה הקודמת (שדה 169) ולמלא את נספח 1281 המקוון. בדוח השנתי של היחיד, היחיד יצהיר אם הינו בעל מניות בחברה שחל עליה 62א, והוא יהיה חייב בדיווח בגין ההכנסה שיוחסה ליחיד וכן מילוי נספח 1362 באופן מקוון.
- **הכנסה מפעילות עתירת יגיעה אישית לעניין סעיף 62א(א1)**: ההוראה מפרטת שתי חלופות דיווח, ייחוס ההכנסה לבעלי המניות הפעילים, תוך רישום הוצאה בחברה בגובה ההכנסה שיוחסה להם; או דיווח על ההכנסה בחברה, תשלום מס חברות וחלוקת דיבידנד לכלל בעלי המניות בהתאם ל-"**חלופת הדיבידנד**". בחלופה השנייה ידווח בעל המניות הפעיל על ההכנסה המיוחסת לו כהכנסה מיגיעה אישית, ויקזז את חלקו במס החברות ששולם ואת המס שנוכה במקור בעת חלוקת הדיבידנד, בהתאם להוראות החלות. דיבידנד שחולק בחלופה זו אינו מובא בחשבון כדיבידנד שחולק לצורך חלופות החלוקה לפי סעיף 81ב לפקודה.

© BDO

- **רווחים נצברים ורווחים עודפים:** חברה שעליה חלות הוראות סעיף 81ב תדווח על הרווחים הנצברים והרווחים העודפים באמצעות נספח 1281 לדוח השנתי של החברה לטופס 1214. כאשר סכום הרווחים הנצברים המדווח בשדה 169 נמוך מ־750,000 ש"ח, אין חובה למלא את הנספח. כאשר החברה בחרה בחלופת חלוקת דיבידנד בשיעור הנדרש מהרווחים הנצברים, או בחלופת ההפסדים בהתקיים תנאיה, ההוראה מקלה במילוי נתוני הנספח, למעט נתון הרווחים הנצברים.
- **דיבידנד ששולם מס בשל חלוקתו:** ההוראה מסדירה את הדיווח על חלוקת דיבידנד בהתאם לתקנות שהותקנו מכוח סעיף 81ב, לרבות זקיפת דיבידנד רעיוני לאורך שרשרת ההחזקות. בעל המניות הסופי ידווח בדוח השנתי על הדיבידנד הרעיוני ועל המס ששולם בשל חלוקתו באמצעות אשף הדיווח הייעודי המכונה "מחסנית", בהתאם לאישור שיקבל מהחברה המוחזקת על ידו במישרין. טופס 1214ב משמש לדיווח החברה על חלוקות דיבידנד בשנת המס.
- **הוראת השעה ותיקון דוחות:** ההוראה מפרטת את אופן הדיווח על פירוק חברת מעטים ועל העברת נכסים לבעלי מניות יחידים במסלולים שנקבעו בהוראת השעה לשנת 2025, לרבות הדיווח על מכירה מאוחרת של נכס שהועבר. עוד מובהר בה כי מי שהיה חייב לדווח לפי סעיף 62א או 81ב ולא עשה כן, ולאחר מכן מבקש לתקן את דוחו כדי לכלול את הדיווח, עשוי להיחשב כמי שהגיש בקשה ל-"תיקון מהותי". במקרה זה רשאי פקיד השומה לשקול את ביטול הדוח ושידורו מחדש. לפיכך, מומלץ לבחון את תחולת ההסדרים ולאסוף את הנתונים והאישורים הדרושים לפני הגשת הדוחות.

2. ניכויים או זיכויים בגין תשלומים לאפיקים פנסיונים וקרנות השתלמות

א. יתרות צבורות בקופה מרכזית לפיצויים:

ביום 11 ביוני 2017 פרסמה רשות המיסים את חוזר מס הכנסה מס' 4/2017 בנושא יתרות צבורות בקופה מרכזית לפיצויים אשר נועד להסדיר ולקבוע כללים להעברת כספים ולשימוש בכספים הצבורים בקופות המרכזיות לפיצויים. להלן הנושאים שנדונו בחוזר:

<u>שמירת זכויות העובדים</u> - הכספים המופקדים בקופה המרכזית לפיצויים נועדו לשמירת זכויות העובדים אשר תחילת העסקתם הייתה עובר לשנת 2007 והופקדו בעבורם כספים לקופה המרכזית לפיצויים עד ליום 31.12.2007 (להלן: "**היום הקובע**"). לפיכך יש לבחון אם קיימת תביעה משפטית בנוגע לכספי פיצויים של מי מהעובדים אשר נכללו ברשימת העובדים ביום הקובע או קודם לכן. לצורך כך יש לקבל את הצהרת היועץ המשפטי של המעביד. אם הייתה תביעה שטרם התבררה, יש לייעד סכום בקופה המרכזית לפיצויים למטרה זו. כמו כן, יש לבחון את חבות הפיצויים לכלל העובדים (לרבות עבור בעלי שליטה עד לתקרה שבסעיף 32(9) לפקודה) אשר נחשבו לעובדים ביום הקובע ולבחון את היתרות העומדות לזכותם בקופות אישיות על שמם. אם עלתה חבות זו על הזכויות הצבורות של אותם עובדים, יש לייעד סכום בקופה המרכזית לפיצויים למטרה זו.

<u>שימושים בסכומים עודפים</u> - אם היתרה בקופה המרכזית גבוהה מ-110% מהסכומים לעיל שיועדו לטובת העובדים, לרבות בגין תביעות, יראו בסכום ההפרש כעודף (להלן: "**העודף בקופה המרכזית**"). העודף בקופה המרכזית ישמש למימון ההפקדות השוטפות של המעביד שיהיה רשאי למשוך כספים מהקופה המרכזית עד לגובה ההפקדות השוטפות, כך שמחד גיסא יראו במשיכה כהכנסה בידיו ומאידך גיסא ההפקדה השוטפת תותר לו כהוצאה. במידה שלא ינוצל העודף בקופה המרכזית להפקדה השוטפת, לא תותר למעביד ההוצאה וזאת עד לגובה העודף שלא נוצל להפקדות שוטפות. במשיכת כספים מקופת הגמל המרכזית, יראו את הסכום הנפדה כהכנסה חייבת במס לפי סעיף 3(ד) לפקודה וניתן יהיה לקזז כנגדה הפסדים מועברים מעסק, כל עוד הסכום שנמשך אינו עולה על סכום העודף בקופה המרכזית וככל שלא קיימת הכנסה אחרת ממנה ניתן לקזז את ההפסדים. יודגש כי חוזר זה משמש בידי הקופה המרכזית כאישור המנהל לשימוש בסכומים עודפים להפקדה במרכיב הפיצויים של העובד ואין צורך באישור נוסף מרשות המיסים. כמו כן, יובהר כי העברת כספים מהקופה המרכזית למרכיב הפיצויים בקופת הגמל האישית לא תיחשב כהוצאה.

© BDO

העברת עובדים אגב מיזוג - ככל שלא קיימת זהות בין המעביד לבין הבעלות בקופה כתוצאה ממיזוג ובמידה שניתנה החלטת מיסוי במיזוג ובמסגרתה ניתנה התייחסות לקופה המרכזית שבבעלות החברה הנעברת, ניתן יהיה לבצע שינוי בעלות בהתאם להחלטת המיסוי ובהתאם להוראת חוזר זה. אין צורך בקבלת אישור מיוחד מרשות המיסים והחלטת המיסוי האמורה תהווה אישור אוטומטי של העברת הבעלות בקופה המרכזית לפיצויים.

העברת עובדים במסגרת מכירת פעילות - ככל שמדובר בעובדים שהיו עובדי המעביד ביום הקובע, יש להעביר מהקופה המרכזית לקופות האישיות של אותם עובדים את יתרת החבות לפיצויים שאינה מכוסה בקופות האישיות. העודף שיוותר לאחר העברה כאמור יהווה הכנסה בידי הבעלים המוכר ויראו את הסכומים שנותרו בקופה המרכזית לפיצויים כסכומים שנפדו ואת היתרה כהכנסה חייבת בהתאם לסעיף 3(ד) לפקודה.

הוראות רלוונטיות לחברות המנהלות - בעלי קופות מרכזיות שאינם מעסיקים עובדים יראו את היתרה העומדת בקופה המרכזית לפיצויים כהכנסה בידם בשנת המס 2018 וזאת אף אם לא נמשכו כספים מהקופות על ידי המעביד. החל מיום 1 בינואר 2019 יחולו על ריבית ורווחים אחרים שנצברו (בקופות של מעבידים שחדלו מלהעסיק עובדים) שיעורי המס והוראות ניכוי המס במקור, ויראו בבעלי הקופה המרכזית כמפיקים הכנסות כאמור.

ב. קופות גמל:

במסגרת תיקון 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות הגמל), התשס"ה-2005 (להלן - "החוק") בוצעו תיקונים ישירים גם בפקודת מס הכנסה.

עיקרי התיקונים הישירים בחוק:

תחת הגדרת קופת גמל לקצבה, התווספו שתי הגדרות חדשות:

1. קופת גמל משלמת לקצבה - קופת גמל לקצבה, שניתן למשוך ממנה כספים במישרין.
2. קופת גמל לא משלמת לקצבה - קופת גמל לקצבה, שאי אפשר למשוך ממנה כספים, למעט כספים ממרכיב הפיצויים, אלא באמצעות העברתם לקופת גמל משלמת לקצבה.

המשמעות - ביטול האפשרות להפקיד כספים בקופות גמל לתגמולים, החל מחודש ינואר 2008 ואילך.

כמו כן, ביום 1 בינואר 2007 נתקבל בכנסת תיקון 153 לפקודת מס הכנסה (להלן - "תיקון 153") המתייחס לאופן חישוב הניכוי והזיכוי ממס בשל הפקדת סכומים בקופת גמל לקצבה. התיקון מתייחס לסעיפים 47 ו-45א לפקודת מס הכנסה. הפקדות בהתאם לכללים שנקבעו לעיל יזכו את המפקידים בניכויים וזיכויים כמפורט להלן:

במסגרת תיקון 153 נוספו לסעיפים 47 ו-45א ההגדרות הבאות:

"**הכנסה לעמית עצמאי**" - סך כל הכנסתו החייבת של יחיד לפני הניכוי על פי סעיף זה ועל פי סעיף 47א עד לסכום של 116,400 ש"ח לשנה (נכון לשנת 2026), בניכוי הכנסתו המבוטחת;

"**הכנסה מבוטחת**" - הכנסת עבודה שבשלה שילם מעביד בעד עובדו, בשנת המס, סכומים לקופת גמל לקצבה, וכן הכנסת עבודה שבשלה זכאי העובד לקצבה על פי דין או חוזה;

"**הכנסה נוספת**" - הסכום הנמוך מבין אלה:

1. סך כל הכנסתו החייבת של יחיד לפני הניכוי על פי סעיף זה ועל פי סעיף 47א, שאינה הכנסה מבוטחת, עד לסכום של 116,400 ש"ח לשנה (נכון לשנת 2026);
2. סך כל הכנסתו החייבת של יחיד לפני הניכוי על פי סעיף זה ועל פי סעיף 47א עד לסכום של 291,000 ש"ח לשנה, בניכוי הכנסתו המבוטחת או סכום של 116,400 ש"ח, לפי הגבוה מביניהם (הסכומים נכונים לשנת 2026).

© BDO

"**עמית מוטב**" - יחיד שבשל הכנסתו שולמו בעדו, בשנת המס, סכומים לקופת גמל לקצבה, בסכום שלא פחת מ-16% מסך כל השכר הממוצע במשק באותה שנת מס (נכון לשנת 2026 - 2,203 ש"ח);

"**הכנסה מזכה**" הינה, סך כל הכנסתו החייבת של יחיד, כמפורט להלן, לפי העניין:

1. לגבי יחיד שהיתה לו רק הכנסת עבודה - עד לסכום של 116,400 ש"ח לשנה (נכון לשנת 2026);
2. לגבי יחיד שלא היתה לו הכנסת עבודה - עד לסכום של 164,400 ש"ח לשנה (נכון לשנת 2026);
3. לגבי יחיד שהיתה לו הכנסת עבודה והכנסה שאינה הכנסת עבודה, בשל הכנסת עבודה - עד לסכום האמור בפסקה (1); ובשל הכנסה שאינה הכנסת עבודה - עד לסכום האמור בפסקה (2) בניכוי הכנסת העבודה שלו, או בניכוי הסכום האמור בפסקה (1), לפי הנמוך מביניהם, ובלבד שתובא בחשבון (תחילה) הכנסת העבודה שלו.

מטרת תיקון 153 היא להגדיל את סכומי הניכוי והזיכוי המתקבלים מסעיפים 47 ו-45א בהתאמה לעמית מוטב בלבד, ואילו מצבו של עמית שאינו עמית מוטב כמעט ולא ישתנה, זאת, לעומת מצבו ערב התיקון, אלא אם יפקיד גם הוא כספים בקופת גמל לקצבה, כמתחייב מעמית מוטב.

להלן מובאת תמצית הניכויים והזיכויים המתקבלים בגין הפקדות שייעשו במסגרת המסלולים השונים:

<u>שכירים</u> - **עמית שאינו עמית מוטב**

עמית שאינו עמית מוטב המשלם לקופת גמל לקצבה עבורו או עבור בן זוגו יותרו לו בניכוי הסכומים ששולמו כאמור ובלבד שהניכוי לא יעלה על:

1. 7% מהכנסתו המזכה שאינה הכנסת עבודה (לדוגמה, הכנסה מעסק, הכנסה משוק ההון, הכנסה מדמי שכירות וכו') עד לתקרת הכנסה של 164,400 ש"ח בניכוי רכיב הכנסת העבודה בשלה שילם מעביד סכומים לקופ"ג לקצבה וכן הכנסת עבודה שבשלה זכאי העובד לקצבה עפ"י דין או חוזה, כנמוך מביניהם.

   במידה והופקדו סכומים בסכום העולה על 12%, יותר ניכוי נוסף בשל החלק העולה על 12% עד ל-4% נוספים מהכנסתו הנוספת (סה"כ 11% ניכויים).
2. הנמוך מבין ניכוי בגובה של 5% מההכנסה המזכה שהיא הכנסת עבודה שאינה הכנסה מבוטחת או לחלופין, 5% מההכנסה מעבודה בניכוי ההכנסה המבוטחת עד לסכום של 291,000 ש"ח לשנה. משמעות התיקון הינה שלא יתקבל ניכוי בגין סכום העולה על סך של 116,400 ש"ח לשנה. בנוסף, לאור תיקון 153, במידה והשכר עם זכויות עולה על 291,000 ש"ח לשנה, אזי לא יוענק ניכוי כלל על הכנסות עבודה.

בנוסף, בגין ההפקדות שלא הותרו בניכוי כאמור, יקבל הנישום זיכוי ממס בשיעור 35% מן ההפקדה בסכום שלא יעלה על הגבוה מבין 2,268 ש"ח (נכון לשנת 2026) או על 7% מההכנסה המזכה, לפי הגבוה מביניהם.

עמית מוטב

בתיקון 153 נוסף סעיף 47(ב1) לפקודה אשר מציין חלופות לניכוי המתקבל כנגד הפקדות "עמית מוטב" ואשר הינן:

- רובד ראשון - בגין סכומים ששילם עמית מוטב או בן זוגו לקופת גמל לקצבה כ"עמית עצמאי" לטובת העמית המוטב או סכומים ששילם עמית מוטב לטובת ילדו שגילו בשנת המס הינו 18 שנים ומעלה, יתקבל ניכוי בשיעור של 11% עד לסכום של 116,400 ש"ח בניכוי ההכנסה המבוטחת.
- רובד שני (רק אם עומדים בתנאי הכניסה לרובד ראשון) - ניכוי בשיעור 7% מההכנסה הנוספת אולם במידה ויופקדו סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום העולה על 12% מהכנסתו הנוספת, יותר ניכוי נוסף בשל החלק העולה על 12%, ניכוי נוסף עד ל- 4% נוספים מהכנסתו הנוספת (סה"כ 11% ניכויים).

© BDO

בנוסף, אם הנישום עומד בהגדרת עמית מוטב, יוכל ליהנות מזיכוי כאמור להלן:

- עמית מוטב שאין לו הכנסה מבוטחת: יתקבל זיכוי בשיעור 35% מהסכומים ששולמו לקופת גמל לקצבה או לביטוח קצבת שארים עד לגובה של 1.5% מההכנסה המזכה. סכום הפקדה כולל לכל האפיקים המעניקים זיכוי (קופת גמל לקצבה, ביטוח קצבת שארים וביטוח חיים) לא יעלה על 5% מהכנסה חייבת שנתית עד לסכום של 232,800 ש"ח.
- עמית מוטב שיש לו הכנסה מבוטחת: יתקבל זיכוי בשיעור 35% מהסכומים ששולמו לקופת גמל לקצבה או לביטוח קצבת שארים עד לגובה של 1.5% מהכנסה מזכה. סכום שבעדו יינתן זיכוי בעד תשלומים לקופת גמל לקצבה לא יעלה על 7% מההכנסה שהינה הכנסה מבוטחת עד לסכום של 116,400 ש"ח. סכום שבעדו יינתן זיכוי בעד תשלומים לביטוח חיים וביטוח קצבת שארים לא יעלה על 5% מההכנסה המזכה שהינה הכנסה מבוטחת עד לסכום של 116,400 ש"ח.

  בנוסף, יתקבל זיכוי כאמור לעיל בגובה של 5% מההכנסה החייבת שאינה הכנסה מבוטחת עד לסכום של 232,800 ש"ח בניכוי הסכום שנתקבל לגביו זיכוי בגין ההכנסה המזכה שהינה מבוטחת או 116,400 ש"ח הנמוך מביניהם.

ראוי להדגיש כי הפקדות מעביד בקופת גמל לקצבה העולות על 7.5% (כולל תשלום לאובדן כושר עבודה בשיעור של עד 3.5%) ממשכורתו החודשית של העובד או הפקדה על משכורת בסך של 34,423 ש"ח (נכון לשנת 2026) כנמוך מביניהם, יחשבו כהכנסת עבודה בשלב ההפקדה.

יודגש כי מגבלת הסכום בסעיף חלה רק על מרכיב התגמולים ולא על מרכיב הפיצויים.

<u>קביעת תקרה להפקדה שוטפת במרכיב הפיצויים</u>

סכומים ששילם מעביד בעבור העובד, לקופות גמל לקצבה, על חשבון מרכיב הפיצויים, העולים על תקרת הפיצויים (45,600 ש"ח לשנה או משכורת חודשית מבוטחת, לפי הנמוך שבהם - הפקדה חודשית בסכום של 3,800 ש"ח או 8.333% מהמשכורת החודשית המובטחת, לפי הנמוך שבהם) ייחשבו כהכנסת עבודה של העובד, במועד שבו שולמו לקופות הגמל; סכומים ששולמו כאמור, לקופות הגמל, אשר אינם עולים על תקרת הפיצויים, יראו אותם כהכנסה של העובד, במועד שקיבל אותם.

כמו כן, מי שהפקיד לקרן פנסיה ותיקה סכום העולה על התקרה שנקבעה, לא יחויב במס במועד ההפקדה. אם הייתה הפקדה נוספת שאינה לקרן ותיקה, יחויב במס במועד ההפקדה ההפרש שבין מלוא הסכום המופקד בקופות הגמל לגבוה מבין התקרה או הסכום המופקד בקרן ותיקה.

<u>קביעת תקרה להשלמת התחייבות בהתאם לחוק פיצויי פיטורים</u>

הפקדה בקופת גמל לקצבה יכולה להיות כשהיא לטובת השלמת פיצויים. השלמת פיצויים הינה השלמה עד גובה השכר המבוטח כשהוא מוכפל בתקופת העבודה שבה הפקיד המעביד לקופת גמל לקצבה בגין אותו עובד, בניכוי הסכומים הצבורים בכל קופות הגמל. הפקדה זו ניתנת לייעוד לקצבה.

הפקדה מעבר לתקרת ההשלמה לפיצויים (שכר מבוטח או 45,600 ש"ח לפי הנמוך שבהם), תחויב במס במועד ההפקדה או במועד תשלומה על ידי המעסיק. השלמה זו אפשרית בעת מועד הפרישה מהמעסיק ובהתאם להוראות שוק ההון ביטוח וחיסכון. בכל הפקדה של סכום חד פעמי להשלמת פיצויים יצורף לדיווח של המעסיק לקופת הגמל, חישוב ההשלמה והסכום ששולם בגינו מס.

<u>עצמאים</u> - **עמית שאינו עמית מוטב**

תשלומים לקופת גמל לקצבה מזכים ב-7% ניכוי מההכנסה המזכה שאיננה הכנסת עבודה.

תשלומים ששולמו בעד קצבה והסכום ששולם עולה על 12% מהכנסה זו, יותר ניכוי נוסף בשל החלק העולה על 12% עד ל-4% מאותה הכנסה. סך הניכוי המרבי הינו בשיעור של 11%.

© BDO

בנוסף, יקבל העצמאי זיכוי ממס בשיעור של 35% בגין ההפקדות שלא הותרו בניכוי כאמור אך לא יינתן זיכוי בעד סכומים העולים על 2,268 ש"ח (נכון לשנת 2026) או על 5% מההכנסה המזכה שאינה הכנסה מבוטחת (164,400 ש"ח) לפי הגבוה מביניהם, ובתנאי שהסכומים ששולמו לביטוח קצבת שארים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה. לעניין זיכוי בגין הפקדות לביטוח חיים ראה סעיף בהמשך.

עמית מוטב

כאמור לעיל, במסגרת תיקון 153 יוכלו עצמאיים ליהנות מניכוי מוגדל כעמיתים מוטבים אם הפקידו סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ-16% מהשכר השנתי הממוצע במשק ואשר הינן:

- ניכוי בשיעור של 11% מסך ההכנסה החייבת עד לסך של 116,400 ש"ח לשנה.
- תשלומים ששולמו בעד קצבה והסכום ששולם עולה על 12% מהכנסה זו, יותר ניכוי נוסף בשל החלק העולה על 12% עד ל-4% מאותה הכנסה. סך הניכוי המרבי הינו בשיעור של 11%.

נוסף לזאת, עמית מוטב, יוכל ליהנות מזיכוי בשיעור 35% בעד תשלומיו עד לשיעור של 5% מהכנסתו החייבת השנתית, ולא יותר מסך של 232,800 ש"ח.

נציין כי הניכויים או הזיכויים האמורים לעיל יוענקו רק במידה וההפקדות בוצעו עבור הנישום עצמו או בן-זוגו או בגין ילדיו מעל גיל 18. משמע, הפקדות עבור ילדים מתחת לגיל 18 או הורים לא יתקבלו לצורכי ניכויים על פי סעיף 47, או לצורכי זיכויים לפי סעיף 45א לפקודת מס הכנסה.

נדגיש, כי ההוראות הנ"ל בעקבות תיקון 153 חלות על כל היחידים, גם אם נולדו לפני שנת 1961 וגם אם הייתה להם הכנסה ממשכורת שבשלה הם זכאים לקצבה על פי חוק או הסכם עבודה, ובלבד שהופקדו בעדם סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ-16% מהשכר השנתי הממוצע במשק.

ליחיד שמלאו לו 50 שנה ביום 1 בינואר 2017 או לפני כן, יינתן ניכוי בסכום מוגדל. שיעור הניכוי יהיה 10.5% מההכנסה המזכה לעצמאי או 7.5% מההכנסה המזכה לשכיר, ובלבד שלא יעלה על תקרת הניכוי כאמור.

נציין כי כספי תגמולים שהופקדו במסגרת יחסי עובד-מעביד החל מיום 1 בינואר 2005 לא יינתנו למשיכה לפני גיל 60. אולם, יחיד בהגיעו לגיל 60, רשאי למשוך את כספי התמלוגים אף ללא פרישה מהעבודה.

יחיד שלא נוכו לו סכומים בעד רכישת ביטוח מועדף מפני אבדן כושר עבודה לפי סעיף 32(14)(ב), יזוכה ממס בשיעור של 35% מן הסכומים שהפקיד לקופת גמל לקצבה בעבור עצמו כעמית עצמאי ולא זוכה בשלהם ממס לפי סעיף 45א(ב) לפקודה, עד לשיעור של 0.5% מהכנסתו מעסק או ממשלח יד, וזאת עד לתקרה השווה לפעמיים הסכום האמור בפסקה (1) להגדרה "הכנסה מזכה" שבסעיף 47(א)(1) בניכוי הכנסתו המבוטחת.

3. תשלומי ביטוח לאומי

סכום ההכנסה החודשית המרבית לחישוב הביטוח הלאומי בשנת 2026 עומד על סך של 51,910 ש"ח.

עצמאים ובעלי הכנסה שלא מעבודה, זכאים לניכוי בשיעור 52% מדמי הביטוח הלאומי ששילמו במהלך שנת המס. ההוצאה כאמור תותר רק בהתבסס על האישור השנתי המתקבל מהמוסד לביטוח לאומי. האישור מבוסס אך ורק על תשלומים שבוצעו בהתאם לדרישת המוסד ואינו כולל תשלומים ביתר ששולמו שלא בעקבות חיוב. לכן, יש לדאוג להגדלת המקדמות באמצעות טופס מיוחד שיש להפנות למוסד לביטוח לאומי עד 31.12.2026. כמו כן, יש להעביר את התשלומים עד 31.12.2026.

להלן שיעורי הביטוח הלאומי (כולל דמי בריאות) לשנת 2026:

הכנסה חודשית בש"ח	שכירים		עצמאיים
	חלק העובד	חלק המעביד	
0-7,703	4.27%	4.51%	7.7%
7,703-51,910	12.17%	7.6%	18%
מעל 51,910	0	0	0

© BDO

במסגרת החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012 נקבעה העלאה הדרגתית בשיעור השתתפות המעסיק בדמי הביטוח הלאומי על חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק, לשיעור של 6.5% בתקופה שבין 1.1.2013 לבין 31.12.2013, 6.75% בתקופה שבין 1.1.2014 לבין 31.12.2014, 7.25% בתקופה שבין 1.1.2015 לבין 31.12.2015 ו- 7.5% החל מיום 1.1.2016.

בחוק הביטוח הלאומי ובתקנות שהותקנו על פיו נקבע שעובד שכיר המועסק אצל מספר מעסיקים זכאי לבצע תיאום בגין תשלומי הביטוח הלאומי ששילם.

החל מיום 1 בינואר 2008 נכנס לתוקף תיקון 103 לחוק הביטוח הלאומי. תיקון זה, אשר התקבל במסגרת חוק ההסדרים לשנת הכספים 2008, נושא מספר חידושים ושינויים מהותיים כדלהלן:

א. הענקת פטור מתשלום דמי ביטוח גם על הכנסות מדיבידנדים אשר נתקבלו בידי בעל מניות בחברה, לרבות בידי בעל שליטה (למעט חברות משפחתיות וחברות בית);

ב. הענקת פטור מתשלום דמי ביטוח על הכנסות ריבית ודמי ניכיון בעלות שיעור מס מוגבל לפי סעיפים 125ג(ב) ו-125ג(ג) לפקודה;

ג. הענקת פטור מתשלום דמי ביטוח על הכנסות מדמי שכירות החייבות בשיעור מס מוגבל;

ד. הענקת פטור מתשלום דמי ביטוח על הכנסה פסיבית אשר אינה הכנסה כעובד שכיר או כעצמאי ושהנה פטורה ממס לפי כל דין, למעט הכנסה מפנסיה מוקדמת כהגדרתה בסעיף 345ב(א) לחוק הביטוח הלאומי;

ה. ריקון מתוכן של תקנות 14 ו-15 להוראות המיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח לאומי;

ו. החלת הפטור מתשלום דמי ביטוח לאומי גם על הכנסה פסיבית מינימלית;

ז. הטלת חבות בתשלום דמי ביטוח לאומי בגין הכנסות חברת בית וחברה משפחתית;

ח. ביטול סעיפים 351(א) ו-351(ה) לחוק הביטוח הלאומי;

ט. עדכון שיעורי דמי הביטוח הלאומי על הכנסות פסיביות.

4. מענק פרישה

סכום מענק הפרישה הפטור ממס לשנת 2026 הינו עד לתקרה של 13,750 ש"ח לכל שנת עבודה.

סכום מענק הון שנתקבל עקב מוות הפטור ממס לשנת 2026 הינו עד לתקרה של 27,520 ש"ח לכל שנת עבודה וחלק יחסי מסכום זה בשל עבודה בחלק מהשנה. בהתאם להנחיית רשות המסים לפקידי השומה משנת 2010, לפיה הגדלת הפטור על מענק שהתקבל עקב פרישה או מוות בסמכות המנהל ובאישור פקיד השומה ל-150% מגובה השכר החודשי תעשה באופן אוטומטי לכל מי שפרש, בכפוף לתקרת הפטור שבסעיף, גם אם נצברו לעובד זכויות לפנסיה מקיפה או זכויות לקצבה בעד אותן שנות עבודה המזכות במענק הפרישה. יצוין, כי האמור יחול רק לגבי מי שפרש החל מיום 25 ביולי 2010 ואילך. בהנחיה נוספת משנת 2018, נקבע כי, באפשרותם של המעסיקים, במסגרת חישוב המענק הפטור, להגדיל את המשכורת החודשית האחרונה לעובדים אשר משכורתם החודשית האחרונה נמוכה מסכום התקרה הקבועה בסעיף עד ל-150% מהמשכורת האחרונה או לתקרה הקבועה בסעיף, לפי הנמוך מביניהם, ללא הפניית העובד למשרד השומה.

בהתאם להוראות הפקודה, רשאי נישום לבקש שיראו בסכומים המתקבלים בשל מענקי פרישה או היוון קצבה לעניין חישוב סכום המס החל עליהם, כאילו נתקבלו בחלקים שנתיים שווים בשנות העבודה שבשלהן משולמים הסכומים כאמור, אך בלא יותר משש שנות מס המסתיימות בשנה בה נתקבלו המענק או היוון הקצבה. כמו כן, רשאי מנהל רשות המיסים להתיר חלוקה לתקופה אחרת, לרבות לשנים הבאות.

בעניין **שרל שבטון** (ע"א 8958/07) קבע בית המשפט העליון כי הפריסה הינה מהותית, פריסה הרואה בנישום כאילו קיבל את מענק הפרישה שלו פרוס על פני כמה שנים כהכנסה פירותית רגילה, ולא פריסה טכנית לעניין שיעורי המס והזיכויים בלבד. לאור זאת, התיר בית המשפט לנישום, נכה בעל נכות צמיתה בשיעור 100%, ליהנות מפטור ממס בשל הכנסה מיגיעה אישית בכל אחת משנות הפריסה.

© BDO

יוצא מכך, שבכל אחת משנות הפריסה ניתן ליהנות מפטורים ממס, ניכויים וזיכויים שונים (בגין תרומות, קופות גמל וכד') ולקזז הפסדים מעסק כנגד ההכנסות ממענק הפרישה.

בעניין **פלוני אלמוני** (ע"מ 59612-02-15) קבע בית המשפט כי ניתן לפרוס פיצוי חד פעמי שהתקבל בגין אובדן כושר עבודה, אשר התקבל לתקופה של 20 שנה, על פני תקופה זו, ולא רק לתקופה של 6 שנים כמצוין בסעיף 8(ג) לפקודה.

יודגש כי בכל מקרה סכום המענק הפטור ממס לא יעלה על סך של 13,750 ש"ח לכל שנת עבודה. כמו כן, יובהר כי הנחיה זו לא תחול במקרים בהם מענק הפרישה משולם לעובד שהינו בעל שליטה או לעובד שהוא קרוב למעסיק או לבעל השליטה בו, ובמקרים אלו יש להפנות את מקבלי המענק למשרדי השומה.

5. מענק אי תחרות

בעניין **יוסף ברנע** (ע"א 5083/13) קבע בית המשפט כי תשלומי "אי התחרות" ששולמו לנישומים הינם פירותיים. בית המשפט ציין כי קיימת חזקה הניתנת לסתירה כי תשלום הניתן לעובד על-ידי מעבידו הוא הכנסה פירותית הנכנסת בגדרו של סעיף 2(2) לפקודה. הנטל לסתור חזקה זו מוטל על כתפי המקבל. כמו כן, נקבע כי העובדה שמענק אי התחרות משולם עם סיום יחסי העבודה או לאחריהם, אין בה כדי להוציאו מתחולת סעיף 2(2) לפקודה.

עוד קבע בית המשפט כי יש לבחון את הליך בחינת תשלומי אי תחרות לצורכי מס בשני שלבים: ראשית, יש לבחון האם מדובר בתניית אי תחרות אמיתית, או שמא מדובר בכסות לתשלומים אחרים (כגון שכר עבודה או מענק פרישה); רק לאחר שהעובד צלח את השלב הראשון, יש לבחון אם בנסיבות המקרה עלה בידו לסתור את חזקת הכנסת העבודה ולהראות כי מדובר בתקבול הוני.

בית המשפט הוסיף כי ייתכנו מקרים בהם יסווג התקבול כהוני, וזאת כאשר מדובר בעובד אשר לא יוכל לעבוד בתום תקופת אי התחרות או היכולת שלו לעבוד מושמדת לצמיתות. לבסוף, קבע בית המשפט כי אם שני הסיווגים אפשריים, אזי הסיווג הפירותי יגבר וכי כדי לסווג את התקבול כהוני, על הנישום לשכנע כי בנסיבות העניין לא ניתן לסווגו כהכנסה פירותית.

בעניין **גנגינה** (ע"א 8294/14) קבע בית המשפט כי יש להבחין בין חלק התשלום ששולם בגין התחייבותם של הנישומים להימנע מניהול עסקים מתחרים לבין חלק התשלום ששולם בגין התחייבותם להימנע מהקמת עסקים מתחרים. באשר לחלק התשלום בגין ההימנעות מפעילות הניהול נפסק כי מדובר בתשלום פירותי שיש לסווגו כתשלום ששולם חלף הכנסת עבודה. באשר לחלק התשלום בגין ההימנעות מהקמת עסקים מתחרים נפסק כי מדובר בתניית אי תחרות "מרוככת" שאינה עולה כדי "גדיעת העץ", וזאת משום שלא נשללה מבעלי המניות היכולת להקים מרכולים במהלך תקופת אי התחרות מחוץ לרדיוס של 50 ק"מ החלה לכשעצמה לתקופה של 3 שנים בלבד. בהתאם לכך, נפסק כי יש לסווג חלק זה של התקבול, כתקבול פירותי הנכנס לגדרו של סעיף 2(1) לפקודה.

6. הכנסות מהימורים, מהגרלות ומפרסים

הכנסה מהשתתפות בהימורים, בהגרלות או בפעילות נושאת פרסים בידי תושב ישראל שהופקה או נצמחה בישראל או בחו"ל, וכן רווח כאמור של תושב חוץ ממקור בישראל, יתחייבו במס בשיעור של 35% החל מיום 1.1.2017 (30% עד יום 31.12.2016), וזאת ללא זכאות לפטור, הנחה, ניכוי, זיכוי או קיזוז כלשהם, לרבות זיכוי בגין מס ששולם בחו"ל, למעט הוצאות הכרוכות בהכנת הדוח השנתי. הפסדים מהימורים לא יוכרו כהפסדים.

על אף האמור לעיל, יחול פטור ממס אם הסכום שהתקבל מהימור אחד, הגרלה אחת או פרס אחד פחת מ-33,840 ש"ח. אם הסכום האמור עלה על 33,840 ש"ח ופחת מכפל מהסכום האמור, יהיה הסכום הפטור 33,840 ש"ח בניכוי ההפרש שבין הסכום שהתקבל לכפל הסכום האמור.

השתכרות או רווח מפרסים שניתנו במסגרת אישית לא יתחייבו במס. אולם על פי הפסיקה, כאשר קיים קשר הדוק בין עסקו של הנישום לתחום בו זכה בפרס יתכן, בתנאים מסוימים, שיראו בפרס כהכנסה פירותית שוטפת לכל דבר.

בעניין **רפי אמית** (ע"א 476/17) נדונה שאלת סיווג תושבותו של שחקן פוקר ואופן החיוב במס שחל על הכנסותיו מטורנירי פוקר. בית המשפט העליון קבע כי מר אמית הינו תושב ישראל לצורכי מס ומכיוון שהוא השתתף בטורנירי פוקר באופן שעלה לכדי משלח ידו, הכנסותיו מטורנירי פוקר חייבות בדין בשיעור המס השולי החל עליו, ולא בשיעור המס הנ"ל.

© BDO

7. פטור ממס לעיוור ולנכה 100%

סעיף 9(5) לפקודה מקנה פטור ממס על הכנסותיו של יחיד, העונה על אחד מהתנאים הבאים:

- עיוור.
- נכה בשיעור של 100% או נכה שזכאי לתגמול חודשי לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), או לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, שנקבעה לו נכות בשיעור של 90% לפחות לפי חישוב מיוחד (שיעור נכות המחושב מליקויים במספר איברים, ובתנאי ששיעור הנכות הכולל הוא בשיעור של 100% לפחות). נקבעה נכות כאמור לתקופה של מעל שנה, זכאים לפטור ממס על הכנסה שהושגה מיגיעה אישית עד לסכום של 684,000 ש"ח בשנת המס 2026. מקום בו ההכנסה מיגיעה אישית של עיוור או נכה כאמור נמוכה מ- 81,960 ש"ח או שלא הייתה לו כלל הכנסה מיגיעה אישית, תהא פטורה ממס גם הכנסתו שלא מיגיעה אישית עד לסכום כולל של 81,960 ש"ח. נקבעה נכות כאמור לתקופה של 185-364 ימים, יהיה זכאי הנכה לפטור ממס על הכנסה מכל מקור עד לסך של 81,960 ש"ח.
- נכה שאינו זכאי לתגמול חודשי לפי החוקים האמורים לעיל, שנקבעה לו נכות של 90% לפחות לפי חישוב מיוחד (שיעור נכות המחושב מליקויים במספר איברים, גם אם שיעור הנכות הכולל אינו עולה על 100%), ובלבד שנקבעה לו נכות בשיעור 40% לפחות בשל ליקוי אחד. לתקופה של מעל שנה, זכאים לפטור ממס על הכנסה מיגיעה אישית עד לסכום של 445,200 ש"ח בשנת המס 2026. נקבעה נכות כאמור לתקופה של 185-364 ימים, יהיה זכאי הנכה לפטור ממס על הכנסה מכל מקור עד לסך של 81,960 ש"ח.

על אף האמור, אם הייתה לעיוור או לנכה הכנסה מריבית המשולמת מכספים שהופקדו בפיקדון, בתוכנית חיסכון או בקופת גמל שמקורם בפיצויים או בכספי ביטוח שקיבל בשל פגיעת גוף, אזי הכנסת הריבית עד לסכום של 337,200 ש"ח תהא פטורה ממס.

במקרה שתקופת הנכות היא רק בחלק משנת המס, יהיה זכאי העיוור או הנכה לפטור חלקי לפי יחס הימים.

לעניין החלת הפטור ממס על הכנסה מפריסת מענק פרישה ראה סעיף 4 בנושא "מענק פרישה" בפרק היחידים.

8. פטור להכנסות מהשכרת דירות מגורים

יחיד המשכיר דירת מגורים, אחת או יותר, זכאי לפטור ממס על פי חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים), התש"ן-1990.

בחוק זה נקבע כי יחיד שהייתה לו בשנת המס הכנסה מהשכרת דירת מגורים, אחת או יותר, והמשמשת למגורים לשוכר שהוא יחיד, או לשוכר שהוא חבר בני אדם שקבע לעניין זה מנהל רשות המיסים (מוסד שעיקר פעילותו קליטת עליה, בריאות או סעד ופעילות המוסד אינה למטרת רווח), יהא פטור ממס בשל הכנסה זו עד לתקרת הסכום הפטור כפי שנקבע בחוק. הסכום הפטור בשנת 2026 הינו 5,654 ש"ח לחודש. יחיד שהייתה לו הכנסה בשנת המס מהשכרת דירות מגורים העולה על התקרה, יהא פטור ממס על ההכנסה מדמי השכירות עד לגובה התקרה בניכוי ההפרש שבין ההכנסה בפועל משכירות לתקרת הפטור (התקרה המתואמת).

לאור זאת יהא יחיד רשאי, בשנת המס 2026, לבחור להתחייב במס בגין הכנסותיו מהשכרת דירות מגורים, שאינה מגיעה לכדי עסק, באחת משלושת החלופות להלן:

א. חיוב במס בהתאם להוראות החוק הנ"ל: פטור ממס עד לסכום של 5,654 ש"ח לחודש (או עד התקרה המתואמת, במידה ושכר הדירה עלה על 5,654 ש"ח).

ב. ניצול הוראות סעיף 122 לפקודה: חיוב במס בשיעור 10% ללא הגבלת תקרה וללא פטור. יחיד שבוחר בחלופה זו לא יהא רשאי לנכות פחת, הפחתה אחרת בשל הדירה, הוצאות שהוצאו בייצור ההכנסה מדמי שכירות וכן לא יהא זכאי לקיזוז, זיכוי, או פטור, ויהא חייב בתשלום מס בתוך 30 ימים מתום שנת המס שבה היתה ליחיד הכנסה מדמי שכירות, אלא אם כן שולמה באותה שנת מס מקדמות לפי סעיף 175 לפקודה. מי שאין לו תיק צריך לפנות לרשות המיסים לצורך תשלום מקדמות.

© BDO

עבור הכנסות שכירות שהתקבלו החל מיום 1.1.2023, הורחבה תחולת ההטבה לפי הוראות סעיף 122 לפקודה, כך שיחיד לרבות בן זוגו המתגורר עימו או של ילדו שטרם מלאו לו 18 שנים המתגורר עימו, יהא רשאי לנכות מהכנסות מהשכרת דירת מגורים יחידה כהגדרתה בסעיף 9(ג1)(4) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), תשכ"ג-1963 סכומים ששילם עבור שכירת דירת מגורים אחרת בישראל, ובכפוף לתנאים:

1. סכום הניכוי לא יעלה על סכום ההכנסות מדמי שכירות באותה שנה או על סך של 90 אלף ש"ח, לפי הנמוך.
2. התשלום ששילם המשכיר לדירת המגורים החלופית לא נדרשה בניכוי כנגד הכנסה חייבת של המשכיר או אדם אחר.
3. דמי השכירות ששילם הינם עבור דירה בישראל ששכר למגוריו או תשלום ששילם עבורו או עבור בן זוגו המתגורר עימו בבית אבות או מוסד גריאטרי (ככל שהתשלום למוסד איננו משולם ל"קרוב").

ג. מיסוי במסלול "הרגיל": על הכנסה מהשכרת דירה במסלול זה, חל שיעור המס השולי של הנישום. בחלופה זו רשאי היחיד לנכות פחת, הפחתות, וכן לנצל זיכויים, ניכויים או פטורים להם הוא זכאי.

יצוין, כי בהתאם לעמדת רשות המיסים בחישוב השבח בעת מכירת דירת המגורים יופחת משווי הרכישה פחת בשיעור הקבוע בתקנות הפחת, וזאת גם במקרים בהם הנישום בחר במסלול הפטור או במסלול החיוב בשיעור 10% (ראה לעניין זה הוראת ביצוע 5/2007). על גישה זו של רשות המיסים הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית (42666-01-20). בית המשפט אישר את הבקשה וקבע כי עמדת רשות המיסים מעוררת קשיים רבים וכי ישנה אפשרות סבירה שבמחלוקת הזו יעדיף בית המשפט את גישת הנישומים על פני גישת רשות המיסים. בקשת רשות בערעור שהגישה רשות המיסים על החלטה זו נדחתה על ידי בית המשפט העליון ב-14.7.2022.

ביום 3.2.2026, פרסמה רשות המסים הוראת ביצוע מס הכנסה מספר 5/2026 בנושא: **מערכת מקוונת לדיווח ותשלום מס על הכנסות מהשכרת נכסים בישראל.** המערכת מיועדת ליחידים ומאפשרת בחירה של אחד מהמסלולים: פתיחת תיק 95 ודיווח במסלול ה-10%, דיווח במסלול שוכר-משכיר. בהשכרת נכס עסקי, קיימת חובת הגשת דיווח שנתי לפי סעיף 131 לפקודה. ככל ולא קיים תיק מס הכנסה למדווח, המערכת תפתח עבורו תיק 94 באופן אוטומטי, המחייב הגשת דוחות שנתיים.

9. הכנסה מדמי שכירות מחוץ לישראל

יחיד אשר נצמחו לו בשנת המס הכנסות מדמי שכירות מהשכרת מקרקעין מחוץ לישראל, רשאי לשלם על הכנסות כאמור מס בשיעור של 15%, במקום המס השולי החל עליו, אם הכנסה מהשכרה כאמור אינה הכנסה העולה לכדי הכנסה מעסק.

יחיד אשר בחר לשלם מס כאמור, אינו זכאי לנכות הוצאות שהוצאו בייצור ההכנסה מהשכרת הנכס, לרבות זיכוי בגין המס הזר ששולם בחו"ל, ככל ששולם. עם זאת, יותרו בניכוי הוצאות פחת.

יחיד שיבחר לשלם מס על פי שיעור המס השולי ולא מס בשיעור קבוע של 15%, יוכל לנכות את מלוא ההוצאות ולקבל זיכוי ממסי החוץ, בכפוף לדין הרלוונטי.

יצוין, כי לעניין חיוב בדמי ביטוח לאומי ומס בריאות, הכנסה שתחויב במס בשיעור של 15% לא תחויב בדמי ביטוח לאומי ומס בריאות.

בפס"ד **ברוך מרדכי אולך** (עב"ל 60019-12-20), הדן בדמי ביטוח בגין הכנסה מדמי שכירות מחוץ לישראל, נקבע כי הכנסה מדמי שכירות מהשכרת מקרקעין מחוץ לישראל, שאינה הכנסה מעסק כמשמעה בסעיף 2(1) לפקודת מס הכנסה, פטורה מתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 350(א)(7) לחוק הביטוח הלאומי. זאת, בין אם דווחה למס הכנסה במסלול הרגיל לפי סעיף 121 לפקודה, ובין אם דווחה במסלול המיוחד לפי סעיפים 122 ו- 122א לפקודה.

עמדה זו אומצה ויושמה בפס"ד בעניין אלכסנדר שטארק (ב"ל 18846-02-21), שבו נדחו ניסיונות המל"ל לחייב נישומים בדמי ביטוח בגין דמי שכירות מחו"ל, ואישר כי כל עוד מדובר בהכנסה פסיבית שאינה עסקית, הוראות הפטור שבסעיף 350(א)(7) לחוק גוברות ומעניקות פטור מלא מתשלום דמי ביטוח ומס בריאות.

© BDO

10. פטור ממס הכנסה בגין מלגה שניתנה לסטודנט או לחוקר בתקופת לימודיו

סעיף 9(29) מעניק פטור ממס הכנסה בגין מלגה שניתנה לסטודנט או לחוקר בתקופת לימודיו במוסד לימוד ומחקר. סכום הפטור המוענק לחוקר מוגבל לתקרה שנתית של 109,000 ש"ח נכון לשנת 2026 (התקרה תתואם בתחילת כל שנת מס לפי שיעור עליית המדד בשנת המס הקודמת).

בהתאם לסעיף, מענק, פרס או פטור מתשלום שניתן לסטודנט או לחוקר, במישרין או בעקיפין, באופן חד-פעמי או עתי, בתקופת לימודיו, למימון שכר הלימוד או לצורך קיומו בתקופת לימודיו, יהיו פטורים ממס ובלבד שניתנו בתקופת הלימודים ולא ניתנת בעדם כל תמורה מצד הסטודנט או החוקר לנותן המלגה (לרבות התחייבות ליתן שירות כלשהו לנותן השירות או למילוי תפקיד בו).

לעניין זה נקבע, כי תמלוגים בשל שימוש במחקר לא ייחשבו כמלגה. כמו כן נקבע, כי אלה לא ייחשבו כ"תמורה":

א. התחייבות של הסטודנט או החוקר להקדיש את מרב מרצו וזמנו ללימודים או למחקר במוסד הלימודים והמחקר;

ב. שימוש במחקר (לרבות בדרך של פרסום ספר או פרסום שמו של המוסד במחקר);

ג. פעילות קהילתית או חברתית של הסטודנט או החוקר מטעם מוסד הלימוד והמחקר, או בזיקה אליו.

יצוין, כי סטודנט הינו מי שלומד במוסד להשכלה גבוהה בתחומי הלימודים המתקיימים בו. חוקר הינו כל אחד מאלה:

א. מי שמלאו לו 18 שנים והוא משמש חמש שנים לפחות חוקר במכון מחקר תורני ולומד במכון בתחומי פעילותו;

ב. מי שהוא בעל תואר אקדמי ראשון לפחות ממוסד להשכלה גבוהה בישראל, או ממוסד אקדמי בחוץ לארץ המוכר על ידי משרד החינוך, המשמש חוקר במוסד מחקרי ולומד במוסד המחקרי בתחומי פעילותו.

תקופת הלימודים שבמהלכה זכאים הסטודנט והחוקר לפטור האמור תיקבע כדלקמן:

א. לגבי סטודנט - תקופת הלימודים שהוגדרה בתקנון המוסד להשכלה גבוהה לגבי סוג הלימודים האמור, ובלבד שלא תעלה על:

1) לגבי סטודנט לתואר אקדמי שני - ארבע שנות מס מהיום שהחל את לימודיו לתואר האמור;

2) לגבי סטודנט לתואר אקדמי שלישי - שמונה שנות מס מהיום שהחל את לימודיו לתואר האמור;

ב. לגבי חוקר - תקופת המחקר כפי שהוגדרה על ידי המוסד המחקרי או המכון למחקר תורני ובלבד שלא תעלה על 12 שנים.

בחוזר מס הכנסה 7/2011 הבהירה רשות המיסים כי הפטור יחול רק כאשר הגוף המשלם הוא מוסד להשכלה גבוהה לעניין סטודנט, ומכון מחקר תורני או מוסד מחקרי לעניין חוקר. לטעמנו, הוראה זו אינה עולה בבירור מלשון החקיקה ועשויה להתעורר מחלוקת ביישומה.

כמו כן, במקרה בו אדם תורם למוסד ומייעד את תרומתו לחלוקת מלגות, יש לוודא כי המוסד מעורב באופן דומיננטי בחלוקה זו ומבצע אותה על פי קריטריונים שנקבעו על ידו מראש. הפטור לא יחול אם המוסד משמש רק כ"צינור" להעברת המלגות.

בעניין **קרצמר** (ע"א 9488/16) קבע בית המשפט העליון כי כספים שקיבלו פרופסורים לשם ביצוע מחקר בחו"ל ממוסדות מחקר אקדמיים מחו"ל מהווים הכנסה ממשלח יד לפי סעיף 2(1) לפקודה.

© BDO

11. הכנסה מפטנט, ממדגם, מעיצוב או מזכות יוצרים

סעיף 2(9) לפקודה קובע כי הכנסה ממכירת נכסי קניין רוחני כמפורט להלן תחויב במס כהכנסה פירותית בהתקיים תנאים אלו:

א. מדובר במכירה של פטנט, מדגם, זכות יוצרים או עיצוב;

ב. הנכס נמכר לצמיתות;

ג. המכירה מתבצעת על ידי הממציא המקורי או היוצר המקורי;

ד. ההמצאה או היצירה אינן בתחום עיסוקו הרגיל של הממציא או היוצר.

על פי סעיף 125 לפקודה, שיעור המס החל על הכנסה החייבת במס מכוח סעיף 2(9) לפקודה לא יעלה על שיעור של 40%.

12. חלוקת הכנסה מפטנט, ממדגם, מעיצוב או מזכות יוצרים ליותר משנה אחת

כללי:

על פי סעיף 8(ב) לפקודה, בהכנסה ממכירת פטנט, מדגם או עיצוב (לעניין עיצוב - הסעיף חל מיום 7 באוגוסט 2017 - ראה לעיל תיקון 243 לפקודה) על ידי הממציא או ממכירת זכות יוצרים על ידי היוצרים, רשאי המנהל להתיר חלוקתה לתקופה הארוכה משנה.

התנאים להחלת ההוראה:

א. הזכות הנמכרת היא פטנט, מדגם או זכות יוצרים;

ב. המכירה מבוצעת על ידי הממציא או היוצר;

ג. על המכירה לא חלות הוראות סעיף 2(9) לפקודה;

ד. נערכה מכירה מוחלטת של הזכות, להבדיל ממצב של מתן זכות לשימוש.

יישום הוראות הסעיף:

בהתאם להוראות רשות המיסים, ההכנסות אותן ניתן לפרוס הן רק התמורה שהתקבלה בשנת התמורה הראשונה (השנה הראשונה בה התקבלה תמורת המכירה) והתמורות שהתקבלו בגין המכירה בשנתיים שאחרי שנת התמורה הראשונה. כלומר, ניתן לפרוס את ההכנסות המתקבלות בשלוש השנים הראשונות בלבד. תמורה שתתקבל אחרי שלוש השנים הראשונות תדווח במלואה בשנה בה תתקבל.

פריסת ההכנסות תהיה לאחור ובחלקים שנתיים שווים, עד 4 השנים המסתיימות בשנת קבלת התמורה, אך לא לפני השנה בה החלה העבודה על הנכס הנמכר.

יחוס ההוצאות שהוצאו על ידי הממציא או היוצר:

הוצאות ישירות של היוצר או הממציא ליצירת היצירה או ההמצאה לא יותרו לפני שנת התמורה הראשונה.

הוצאות שהוצאו עד שנת התמורה הראשונה תיפרסנה באותו אופן שבו תיפרס התמורה בשנה הראשונה. הוצאות שהוצאו לאחר שנת התמורה הראשונה יותרו בניכוי בשעת הוצאתן.

© BDO

13. החוק לצמצום השימוש במזומן

החוק לצמצום השימוש במזומן קובע הגבלות על תשלום במזומן במטבע ישראלי או מטבע זר, הן על המשלם והן על המקבל, בין אם מדובר בעוסקים ובין אם באנשים פרטיים. החוק גם קובע הגבלות על שימוש בשיקים וכן חובת דיווח על אמצעי התשלום בידי רוכש זכות במקרקעין.

החוק קובע הגבלות על תשלום או קבלת כסף מזומן, בין היתר, כמפורט להלן:

א. עוסק לא ייתן או יקבל תשלום במזומן עבור עסקה במסגרת עסקו, אם מחיר העסקה עולה על סך של 6,000 ש"ח.

ב. אדם שאינו עוסק (לרבות עוסק שלא במסגרת עסקו), לא ייתן תשלום במזומן לעוסק בעבור עסקה במסגרת עסקו, אם מחיר העסקה עולה על סך של 6,000 ש"ח.

ג. אדם שאינו עוסק (לרבות עוסק שלא במסגרת עסקו), לא ייתן לאדם אחר שאינו עוסק תשלום במזומן עבור עסקה, אם מחיר העסקה עולה על סך של 15,000 ש"ח. כמו כן, לא יקבל אדם שאינו עוסק תשלום במזומן עבור עסקה, אם מחיר העסקה עולה על סך של 15,000 ש"ח. לאור האמור לעיל, למעט, רכישת רכב על ידי אדם פרטי, שם מחיר העסקה יעמוד על סך של 50,000 ש"ח.

ד. עוסק לא יקבל תשלום במזומן מתייר עבור עסקה במסגרת עסקו ותייר לא ייתן תשלום לעוסק בעבור עסקה במסגרת עסקו, אם מחיר העסקה עולה על סך של 40,000 ש"ח.

ה. עו"ד או רו"ח לא יקבל, במסגרת מתן שירות עסקי ללקוח, כהגדרת המונח בסעיף 8ב לחוק איסור הלבנת הון, סכום במזומן העולה על סך של 6,000 ש"ח או 15,000 ש"ח, לפי העניין, לכל שירות עסקי.

ו. אדם לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כשכר עבודה, כתרומה או כהלוואה (למעט ביחס להלוואה שנותן גוף פיננסי מפוקח) אם עולים הם על סך של 6,000 ש"ח.

ז. אדם לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כמתנה, אם הסכום עולה על סך של 15,000 ש"ח.

יש לציין כי, ההגבלות המפורטות לעיל, לא יחולו על תשלומים במזומן בין קרובי משפחה (למעט בעניין שכר עבודה), וכן על רשות מרשויות המדינה (שייקבעו בצו).

חובות על רוכש זכות במקרקעין - רוכש זכות במקרקעין החייב בהגשת הצהרה לפי סעיף 73 לחוק מיסוי מקרקעין, יכלול בהצהרה אחד מאלה:

א. פרטי אמצעי התשלום שבו ניתנת התמורה בצירוף אסמכתאות.

ב. הצהרה כי במועד מתן ההצהרה פרטי אמצעי התשלום אינם ידועים לו. אולם, הוא יהיה חייב לדווח על פרטי אמצעי התשלום תוך שישה חודשים, מהמועד שבו החזקה במקרקעין נמסרה לרוכש או ניתנה לפקודתו.

הגבלות על שימוש בשיקים והסבתם, בין היתר, כמפורט להלן:

א. עוסק לא ייתן ולא יקבל, במסגרת עסקו, תשלום בשיק בעבור עסקה או כשכר עבודה, כתרומה, כהלוואה או כמתנה, בלי ששמו נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין.

ב. אדם שאינו עוסק לא יקבל ולא ייתן לאדם אחר תשלום בשיק העולה על סך של 5,000 ש"ח, בעבור עסקה או כשכר עבודה, כתרומה, כהלוואה או כמתנה, בלי ששמו נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין.

ג. אדם שאינו עוסק לא ייתן לעוסק, במסגרת עסקו של העוסק, תשלום בשיק בעבור עסקה או כשכר עבודה, כתרומה, כהלוואה או כמתנה, בלי ששמו נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין.

ד. אדם לא יסב ולא יקבל שיק מוסב, מבלי ששמו ומספר זהותו של המסב נקובים בשיק.

© BDO

החל מיום 1.4.2026, בהתאם לתיקון מס' 2 לחוק לצמצום שימוש במזומן ולהבהרות בחוזר מס הכנסה 06/2026, הוגבל מתן או קבלת מזומן תמורת שטר, לרבות בדרך של ניכיון, פריטה או המרה, כאשר סכום השטר עולה על הסכום הנקוב בפרט (1) לתוספת הראשונה לחוק (קרי, סכום עולה על 6,000 ש"ח נכון לשנת 2026). במקרה בו סכום השטר עולה על 6,000 ש"ח, ניתן לשלם או לקבל מזומן עד הנמוך מבין 10% מסכום השטר ובין 6,000 ש"ח. את היתרה יש לשלם באמצעי תשלום שאינו מזומן. ההגבלה חלה גם על ניכיון באמצעות גוף פיננסי מפוקח, אך אינה מונעת ניכיון שתמורתו משולמת בהעברה בנקאית.

יודגש כי, בהתאם לתיקון, עוסק שביצע עסקה תוך הפרת חוק המזומן לא יוכל לנכות את ההוצאה לצורכי מס או לכלול אותה במסגרת חישוב השבח במקרקעין.

14. זקיפת שווי השימוש ברכב

סעיף 2(2) לפקודה קובע כי שוויו של שימוש ברכב שהועמד לרשותו של עובד מהווה הכנסת עבודה בידי העובד. תקנות שווי השימוש ברכב קובעות את סכום ההכנסה שתיזקף לעובד עקב השימוש ברכב.

בשל ההפניה בתקנות שווי שימוש ברכב להגדרת "רכב" בתקנות ניכוי הוצאות רכב, יש לזקוף שווי שימוש לעובד בגין שימושו באופנוע שסיווגו L3, רכב שסיווגו M1 ורכב שסיווגו N1, כמשמעותם בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, למעט רכב עבודה כמשמעותו בפקודת התעבורה, ולמעט רכב תפעולי, בין שבבעלותו של העובד ובין שלא בבעלותו, ובלבד שמשקלו הכולל המותר פחות מ-3,500 ק"ג.

במסגרת תקנות שווי השימוש ברכב, קבע שר האוצר את סכומי השווי לכל חודש וזאת בחלוקה ל-7 קבוצות מחיר, וזאת לגבי רכבים שנרשמו לפני שנת המס 2010.

ביום 30 בדצמבר 2009, פורסמו ברשומות תקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב) (תיקון), התש"ע-2009. בהתאם לתקנות החדשות, יחושב שווי השימוש ברכב צמוד, בנוגע לרכבים שנרשמו לראשונה ביום 1 בינואר 2010 או לאחר מכן, כשיעור מתוך מחיר המחירון של הרכב בהיותו חדש. לגבי כלי רכב שנרשמו לפני 1 בינואר 2010, תמשיך לחול שיטת קבוצות המחיר.

שיעור שווי השימוש בשנת 2026 יעמוד על 2.48% ממחיר הרכב לצרכן למעט אופנוע שסיווגו L3 אשר שווי השימוש החודשי בגינו יקבע בהתאם למסמך ההנחיות למעסיקים (לוח עזר לחישוב מס הכנסה ממשכורת ושכר עבודה).

לזקיפת שווי השימוש נקבעה תקרה שתעמוד על השווי שנזקף לרכב שמחירו 596,860 ש"ח נכון לשנת 2026 (583,100 נכון לשנת 2025).

לגבי כלי רכב היברידיים, ללא קשר למועד הרישום שלהם לראשונה, תבוצע הפחתה בזקיפת שווי השימוש. להלן סכומים מעודכנים לשנת 2026:

- רכב היברידי שאיננו נטען מרשת חשמל - 580 ש"ח לחודש (560 ש"ח לחודש בשנת 2025).
- רכב היברידי שנטען מרשת החשמל (פלאג-אין) - 1,150 ש"ח לחודש (1,130 ש"ח לחודש בשנת 2025).
- רכב חשמלי - 1,380 ש"ח לחודש (1,350 ש"ח לחודש לשנת 2025).

בעניין **חכם את אור-זך** (ע"א 4096/18) נקבע כי החזקה הקבועה בתקנות לאופן חישוב שווי רכב הינה חזקה חלוטה שאינה ניתנת לסתירה, וכי התקנת מכשיר למדידת מספר הק"מ ותצרוכת הדלק אינה מאפשרת סטיה מחזקה זו.

© BDO

15. זקיפת שווי הטבה בגין ימי גיבוש לעובדים

ביום 10 במאי 2018 פרסמה רשות המיסים את עמדתה בעניין זקיפת שווי הטבה בגין ימי גיבוש לעובדים, אשר עורך וממן המעסיק. עמדה זו נועדה לאפיין את המקרים בהם ניתן לראות בפעילות גיבוש לעובדים כפעילות שבה טובת המעסיק גוברת על טובת העובד.

בהתאם להנחיה, במקרים בהם מתקיימים כל התנאים שלהלן, ניתן לראות באירוע ככזה שבו טובת המעביד גוברת על טובת העובד, ולכן, אין צורך לזקוף שווי לעובדים:

א. צרכי העבודה מצדיקים עריכת אירוע גיבוש לעובדים.

ב. ההחלטה על קיום האירוע היא של המעסיק והעובדים הרלוונטיים מוזמנים לאירוע.

ג. ימי הגיבוש נחשבים ימי עבודה ומשולם שכר מלא בגינם.

ד. העובדים לא זכאים לצרף בן זוג לאירוע או לחלק ממנו.

ה. פעילות הגיבוש נערכת רק במהלך שבוע העבודה. במידה שהפעילות נערכת בחלקה בסוף שבוע ו/או במהלך חופשות, יש לזקוף שווי מלא בגין כל הפעילות.

ו. לו"ז הפעילות נקבע או מאושר על ידי המעסיק.

ז. הפעילות נערכת בישראל.

ח. מטרת הפעילות הינה לצורך שיפור העבודה והממשקים בין העובדים. כמו כן, הפעילות חייבת לכלול הרצאה מקצועית או פעילות העשרה.

יובהר כי על המעסיק לשמור מסמכים מאמתים לקיום הכללים לעיל. כמו כן, העלויות אותן הוציא המעסיק הינן סבירות ביחס לפעילות ומטרתה (בהתאם לעמדת רשות המיסים, נכון להיום, סך של 400 ש"ח לפעילות של יום שלם ללא לינה או 700 ש"ח ליום לפעילות הכוללת לינה, נחשבות לעלויות סבירות).

בהתאם לעמדת רשות המיסים, בכל מקרה שאינו עומד בכללים אלו, יש לזקוף לעובדים שווי הטבה.

בעניין **שקל ושות'** (ב"ל 10162-11-20) נקבע כי לצורך בחינת טובת מי גוברת בהתקיימות ימי גיבוש היוצרים זיקת הנאה משותפת, יש לבחון את מהות הפעילות המתקיימת תוך התחשבות בכך שבמקרים מסוימים התשובה לשאלה מי נהנה יותר, המעסיק או העובד, אינה מובהקת, בהינתן שלכל אחד מהצדדים יש אינטרס משלו לקיים או להשתתף בפעילות.

בעניין **סאלח חסארמה** (עליון 7719/21) הוזכר כי, במקרים רבים, נוכחות העובדים באירועי גיבוש היא בגדר חובה אשר מוטלת עליהם - במפורש או במשתמע - על ידי מעסיקם. ועל כן לא יהא זה נכון לזקוף את שוויה של פעילות הגיבוש של שחקני קבוצת כדורגל לשכרם של השחקנים.

16. עולה חדש, תושב חוזר ותיק ותושב חוזר

סעיפים שונים בפקודת מס הכנסה מעניקים הטבות מס נרחבות לעולים חדשים ולתושבים חוזרים. תיקון מס' 168 לפקודה שתחילתו בינואר 2007 הרחיב אף יותר את הטבות המס הללו. בעקבות תיקון זה ניתן להבחין בין שלושה סוגי נישומים: עולה חדש, תושב חוזר ותיק ותושב חוזר (רגיל, שאינו ותיק).

"**תושב חוזר ותיק**" מוגדר כמי שחזר והיה לתושב ישראל לאחר שהיה תושב חוץ, במשך עשר שנים רצופות לפחות. ואולם, כהוראת שעה נקבע כי תושב חוזר שחזר ארצה והפך לתושב ישראל לצורכי מס בשנים 2007 עד 2009, ייחשב ל"תושב חוזר ותיק" אם היה תושב חוץ במשך חמש שנים רצופות בלבד טרם חזרתו (במקום עשר שנים).

בעניין זה נציין כי במסגרת תיקון מס' 168 שונתה הגדרת "תושב חוץ". בעוד שבטרם התיקון תושב חוץ הוגדר באופן שיורי - כ"מי שאינו תושב ישראל", הרי שבמסגרת התיקון שונתה הגדרת "תושב חוץ" ונכלל בה מבחן נוסף, הנפרס על תקופה של ארבע שנים, לבחינת מעמד היחיד כ"תושב חוץ", כדלהלן: בשנתיים הראשונות נבדק מבחן כמותי בלבד - האם שוהה היחיד בישראל פחות מ-183 ימים בכל שנת מס, ובשנתיים הבאות - האם מתקיים לגביו מבחן מרכז החיים.

© BDO

במסגרת חוזר מס הכנסה 1/2011 הודגש כי מדובר על מבחן נוסף לקביעה האם יחיד נחשב תושב ישראל אם לאו. היינו, בהתאם למבחן ארבע השנים לא נדרש כי מרכז החיים יהיה מחוץ לישראל בשנתיים הראשונות אלא בשנתיים הבאות בלבד. מבחן זה יחול על יחיד שעזב את ישראל החל מינואר 2007.

יחיד יסווג כ"**תושב חוזר**" רק אם שב לישראל לאחר שהיה תושב חוץ במשך שש שנים רצופות לפחות. הגדרת תושב חוזר כאמור, וההטבות להן הוא זכאי (ראה להלן) חלות על תושב חוזר שחדל להיות תושב ישראל ביום 1 בינואר 2009 או לאחר מכן. אולם, כדי שלא לפגוע ביחידים שחדלו להיות תושבי ישראל לפני 1 בינואר 2009, נקבעה הוראת שעה אשר על פיה על תושבים חוזרים אלה, ימשיכו לחול הוראות החוק כנוסחן טרם התיקון. כלומר, יחיד ייחשב כתושב חוזר אף אם שהה דרך קבע מחוץ לישראל, במשך שלוש שנים רצופות, לאחר שחדל להיות תושב ישראל.

יצוין כי בהתאם לחוזר מס הכנסה 1/2011 המועד בו יש לראות את היחיד כמי שהפך לתושב ישראל הוא המוקדם מבין שלושת המועדים הבאים:

א) היום בו סווג היחיד כעולה חדש או כתושב חוזר במשרד הקליטה;

ב) המועד בו עמד לראשונה לרשותו של היחיד "בית קבע" בישראל ובמקביל אין לו "בית קבע" מחוץ לישראל;

ג) לגבי יחיד שיש לו משפחה - המועד בו עמד לראשונה לרשות היחיד או משפחתו בית קבע בישראל והמשפחה נמצאת עם היחיד בישראל;

חרף האמור לעיל, תיתכנה נסיבות בהן יחיד יחשב כתושב ישראל במועד מוקדם יותר מהמועדים שלעיל (במקרה שבו ליחיד "זיקות אחרות", כגון: מקום עיסוקו הרגיל או הקבוע, מקום האינטרסים הכלכליים הפעילים והמהותיים שלו או מקום פעילותו בארגונים, באיגודים או במוסדות שונים, או כשמתקיימת החזקה הכמותית) ויהיה בהן כדי ללמד כי ליחיד ו/או למשפחתו מרכז חיים בישראל.

הנחיות רשות המסים ביחס להטבות המס לעולים חדשים ותושבים חוזרים ותיקים פורטו בעיקר בחוזרי מס הכנסה 1/11 ו־9/11 ובחוזר מס הכנסה 1/12 שעניינו קביעת מועד התושבות לצורכי מס. בנוסף, הוראת ביצוע 2/2013 הסדירה את הטיפול בבקשות לקבלת מעמד של עולה חדש או תושב חוזר ותיק.

א. הטבות המס לעולה חדש ולתושב חוזר ותיק:

סעיפים 14 ו-97(ב) מעניקים פטור מוחלט ממס על כלל הכנסותיו של עולה חדש ותושב חוזר ותיק שמקורן מחוץ לישראל במשך 10 שנים מיום העליה/החזרה לישראל ללא תלות במועד רכישת הנכס (לפני העליה/החזרה או אחריה) ובאופי ההכנסה (פירותית או הונית). זאת, למעט אם מקור ההכנסה הינו בנכס שנתקבל במתנה פטורה ממס לפי סעיף 97(א)(5) שנתקבלה לאחר 1 בינואר 2007.

1) ביחס לרווח הון הנובע ממימוש נכס מחוץ לישראל לאחר 10 שנים מיום העליה/החזרה לישראל יינתן פטור יחסי, כפי שהיה טרם הרפורמה. לעניין זה יצוין כי בפס"ד עמרם (ע"מ 2995-03-17) נדון עניינו של עולה חדש שמכר סימן מסחרי שברשותו לחברה תושבת ישראל שבשליטתו, במסגרת הפטור ממס הניתן לעולים חדשים. בנסיבות אותו עניין בית המשפט המחוזי קבע כי הנישום כשל בהוכחת קיומו של טעם מסחרי יסודי לקיומה של עסקת מכירת הסימן המסחרי, בין היתר, התמורה נפרסה על פני תקופה הארוכה והשליטה בסימן המסחרי נותרה בידי הנישום, ובהיעדר טעם מסחרי יסודי, מדובר בעסקה מלאכותית.

2) פטור ממס בישראל לחברות המנוהלות על ידי עולה או תושב חוזר ותיק - חברות זרות הנשלטות ומנוהלות על ידי עולה או תושב חוזר ותיק, או מי מטעמם, לא תסווגנה כחברות תושבות ישראל, ובתנאי שאותה חברה לא היתה מסווגת כתושבת ישראל מסיבות אחרות מלבד היותה נשלטת ומנוהלת על ידי העולה או התושב החוזר הותיק, או מי מטעמם. כל זאת למשך 10 שנים מיום העליה/החזרה. יש לשים לב לחשיפה לקיומו של מוסד קבע בישראל בגין אותה חברה כתוצאה מניהולו של עולה חדש או תושב חוזר ותיק. לעניין זה ראו עמדה חייבת בדיווח 13/2016 לעיל בפרק תושבות חברה.

נציין, כי במסגרת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 272), התשפ"ד- 2024 נקבע כי פקיד השומה רשאי לבקש דוח או מידע מחברה זרה שהשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים מישראל בידי עולה חדש או תושב חוזר ותיק. תיקון זה יחול על מי שיהפוך לתושב חוזר ותיק או עולה חדש החל מיום ה-1 בינואר 2026.

© BDO

3) פטור מחובת הדיווח על הכנסה שמקורה בחו"ל - מוענק פטור לעולה חדש ותושב חוזר ותיק מהגשת דוח לרשות המיסים בישראל בשל ההכנסות הפטורות הנ"ל. כמו כן, מוענק פטור מחובת הגשת הצהרת הון על ידי עולה חדש ותושב חוזר ותיק בשל הון נכסים בחו"ל, וזאת למשך 10 שנים ממועד העליה/החזרה. במסגרת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 272), התשפ"ד- 2024, פטור זה מדיווח בוטל. תיקון זה יחול על מי שיהפוך לתושב חוזר ותיק או עולה חדש החל מיום ה-1 בינואר 2026.

4) בסיווגה של חברה זרה כ"חברת משלח יד זרה" ובקביעת הכנסתה החייבת של חברת משלח יד זרה לא יובאו בחשבון זכויותיהם של עולה חדש ותושב חוזר ותיק, וזאת במשך 10 שנים ממועד העליה/החזרה. משמעות האמור הינה שבמשך תקופת ההטבות אחזקותיו של עולה חדש ותושב חוזר ותיק ינוטרלו הן מהמונה והן מהמכנה. ככל שבמקרה כאמור החברה תיחשב כחברת משלח יד זרה אז בקביעת הדיבידנד החייב של חברת משלח יד זרה יינתנו הטבות המס המוענקות לתושב חוזר ותיק. ובעוד שביחס לסיווג חברה זרה "כחברה נשלטת זרה" ובקביעת הכנסתה החייבת ודיבידנד של חברה נשלטת זרה לגישת רשות המיסים יראו עולה חדש ותושב חוזר ותיק כתושב חוץ, וזאת במשך 10 שנים ממועד העליה/החזרה. יצוין כי פורסם תזכיר חוק במסגרתו הוצע לבצע שינויים במנגנון חישוב שיעור האחזקה של תושבי ישראל כאשר ישנו עולה חדש או תושב חוזר ותיק. התזכיר טרם הבשיל לידי חקיקה מחייבת.

5) גם תושב חוזר ותיק ייהנה מההנחה במס שניתנה לעולה חדש בנוגע לקצבה שמקורה מחוץ לישראל שנתקבלה בשל עבודה במדינת חוץ, ולפיה החבות במס בגין קצבה כאמור לא תעלה על הסכום שהיה משתלם במדינה הזרה אילו נשאר מקבל הקצבה תושב המדינה הזרה.

6) נקבע מסלול הסתגלות לעולה חדש ותושב חוזר ותיק כך שיוכל, על פי בחירתו, שלא להיחשב תושב ישראל לצורכי מס בשנה הראשונה לעלייתו/חזרתו לישראל. מסלול כאמור מצריך דיווח בתוך 90 יום ממועד העליה/חזרה בטופס 1130 בדבר בחירת שנת הסתגלות. בהתאם להבהרה שפורסמה על ידי רשות המיסים נקבע כי מועד העליה או החזרה לישראל הינו המוקדם מבין המועדים הבאים:

א) היום בו סווג היחיד כעולה חדש או כתושב חוזר במשרד הקליטה;

ב) המועד בו עמד לראשונה לרשותו של היחיד "בית קבע" בישראל ובמקביל אין לו "בית קבע" מחוץ לישראל;

ג) לגבי יחיד שיש לו משפחה - המועד בו עמד לראשונה לרשות היחיד או משפחתו בית קבע בישראל והמשפחה נמצאת עם היחיד בישראל;

ד) המועד בו החל היחיד לשהות בישראל תקופה העולה לכדי 183 ימים בשנת מס או יותר. במקרה כזה יכול מנהל רשות המיסים להאריך את המועד להגשת בקשה על בחירה בשנת הסתגלות, כך שהדיווח יבוצע תוך 90 ימים ממועד חלוף אותם 183 ימים. יצוין כי סוגיה זו עלולה לעורר לא מעט שאלות אשר ההבהרה האמורה אינה דנה בהן.

בהתאם לחוזר מס הכנסה 1/2011 בשנת הסתגלות היחיד ייחשב כתושב חוץ וייהנה מפטורים המוענקים לתושבי חוץ ולא יחולו לגביו הוראות סעיף 100א' לפקודה, שעניינן מס יציאה. לצד הקלות אלו, נקבע כי במהלך שנת ההסתגלות לא ניתן יהיה ליהנות מנקודות זיכוי הניתנות לתושב ישראל.

7) נקבעו הקלות לנאמנויות שבהן היוצר ו/או נהנים הינם במעמד של עולה חדש, תושב חוזר ותיק ותושב חוזר (ראו להלן בפרק הנאמנויות).

© BDO

8) פעילות מעורבת - כמצוין לעיל, הטבות המס לעולה חדש או לתושב חוזר ותיק שנקבעו במסגרת תיקון 168 הן ביחס להכנסות שמקורן מחוץ לישראל בלבד. לעיתים נובעת ליחיד הכנסה מיגיעה אישית אשר חלקה מישראל (ומשכך אינה פטורה במסגרת הפטורים המוענקים ליחיד מוטב) וחלקה נובעת מחוצה לה (ומשכך פטורה במסגרת הפטורים האמורים). על מנת לקבוע מהו חלק ההכנסה שיחשב כהכנסה מחו"ל ומהו החלק שיחשב כהכנסה מישראל נקבע בחוזר 1/2011 כי ניתן לפצל את ההכנסות בהתאם ליחס ימי השהייה בישראל לעומת ימי השהייה מחוץ לישראל. החוזר מדגיש כי יחיד שבחר בפיצול ידווח על אופן חישוב הכנסותיו. כמו כן, יוכל היחיד שבחר בפיצול, כאמור, לכלול במניין ימי השהייה את אחד הימים א' או ו' בשבוע, ובחירתו תחול בשנת המס ובשנה העוקבת. אפשרות הפיצול כאמור הינה פריבילגיה שהוענקה ליחיד אך אין הוא נדרש לפעול בהתאם להנחיה זו. כמו כן נקבע כי שהייה קצרה בחו"ל לא תחשב כשהייה מחוץ לישראל לצורך פיצול ההכנסות.

בעניין זה, בפסק הדין של בית המשפט המחוזי בעניין **יהודה תלמי** (ע"מ 24557-02-15) נקבע כי ראוי לפרש את המונח "נכס" בהקשר של סעיף 14(א) בצורה רחבה. עם זאת, תנאי להכרה בהכנסה שמקורה בנכס בחו"ל כפטורה ממס לפי סעיף 14(א) הוא חובת ההוכחה החלה על הנישום שאכן יש בידו "נכס" מהסוג האמור וכי נכס זה הוא המקור להפקת ההכנסה. ואולם בית המשפט העליון בעניין **יהודה תלמי** (ע"א 1779/18) לא אימץ את הפרשנות המרחיבה וקבע כי מבחן מקום הנכס רלוונטי בעיקר להכנסות פאסיביות הנצמחות מנכס מסוים (למשל: שכירות - מדירה; דיבידנד - ממניה; ריבית - מאג"ח). מבחן מקום הנכס אינו מתאים בד"כ לבחינת מקום הפקתן של הכנסות אקטיביות אשר המקור להן הוא מאמץ מתמשך של הנישום, כמו הכנסת עבודה או הכנסה מעסק.

9) פטור על הכנסה מיגיעה אישית בישראל – לצד הטבות המס הקיימות לעולים חדשים ולתושבים חוזרים ותיקים על הכנסות שמקורן מחוץ לישראל, נקבע בחוק עידוד עלייה לישראל וחזרה אליה (הוראת שעה), התשפ"ו–2026, פטור ממס לעולה חדש או לתושב חוזר ותיק שהגיע לישראל בתקופה שבין 5.11.2025 – 31.12.2026, על הכנסתו מיגיעה אישית (משכורת או עסק) **שהופקו בישראל** ועד לתקרה השנתית הקבועה בחוק. ההטבה תינתן באופן מדורג בשנות המס 2026 – 2030, עד לתקרות הקבועות בחוק ובכפוף לתנאיו. אופן יישום ההטבה מפורט בחוזר מס הכנסה 07/2026.

10) פטור ממס על הכנסות מריבית על פיקדון במט"ח בבנק בישראל - עולה חדש זכאי לפטור ממס בישראל על הכנסות ריבית מפיקדון במט"ח בבנק בישראל וזאת למשך 20 שנים מיום העלייה לישראל ובהתקיים התנאים הבאים:

א) מקור הכספים שהופקדו בפיקדון הוא מסכומי כסף שהיו ליחיד בטרם היה לתושב ישראל;

ב) הפקדת הכספים בתוך 90 יום מיום העברתם לישראל;

ג) בתוך 14 יום ממועד הפקדת הכספים בפיקדון נמסרה הצהרה על היותו של המפקיד עולה חדש;

ד) הכנסות הריבית אינן הכנסות מעסק;

ה) הפיקדון אינו משמש כבטוחה למתן הלוואה לקרובו, תושב ישראל, של העולה החדש.

יצוין כי הפטור האמור לעיל, על הכנסות הריבית, ניתן לתושב חוזר רגיל למשך חמש שנים ובלבד שבפיקדון הופקדו רק סכומי כסף שהיו לתושב החוזר הרגיל מחוץ לישראל, שמקורם אינו ממכירת נכסים בישראל ושנוצרו בתקופת שהותו מחוץ לישראל, וכן מתקיימים התנאים האמורים לעיל.

ב. **נקודות זיכוי לעולה חדש:**

מעבר להטבות המצוינות לעיל, זכאי עולה חדש לנקודות זיכוי נוספות הניתנות באופן מדורג במשך 3.5 שנים מיום העליה לישראל.

© BDO

ג. **הטבות המס לתושב חוזר:**

לתושב חוזר ניתן פטור על הכנסותיו הפאסיביות ורווחי ההון שמקורם בנכסים מחוץ לישראל שנרכשו בתקופת שהותו בחו"ל לאחר שחדל להיות תושב ישראל לתקופה של חמש שנים. הפטור יחול גם על ריבית, דיבידנד ורווחי הון שמקורם ב"ניירות ערך מוטבים" שהינם ניירות ערך הנסחרים בבורסה בחו"ל ומנוהלים בחשבון בנק סגור (קרי ללא הפקדות חדשות לאחר החזרה לישראל) זאת, אף אם ניירות הערך נרכשו לאחר החזרה לישראל ובלבד שרכישתם נעשתה מתוך ההכנסות והרווחים שבאותו חשבון.

ההקלות לעיל יחולו על מי שחדל להיות תושב ישראל ביום 1 בינואר 2009 ואילך. לגבי יחידים שחדלו להיות תושבי ישראל לפני ה-1 בינואר 2009 ימשיכו לחול ההקלות כנוסחן טרם תיקון מספר 168 לפקודה. עם זאת, הקלות בשל הכנסות ריבית ודיבידנד בשל ניירות ערך מוטבים, כאמור לעיל, יינתנו החל משנת 2007 לתושב חוזר המקיים את הוראות ההגדרה החדשה (כלומר, היה בבחינת תושב חוץ במשך שש שנים רצופות לפחות).

17. ניכוי הוצאה כללית ליחיד שהינו בעל עסק זעיר

במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו- 2024), התשפ"ג-2023 (להלן: "**החוק**"), נקבעו כללי ניכוי הוצאות החלים על בעל עסק זעיר, אשר מחזור עסקאותיו לעניין מע"מ אינו עולה על מחזור העסקאות של "עוסק פטור" ממע"מ, אשר הועמד במסגרת החוק על סך של 120,000 ש"ח. כללים אלו יחולו מיום 1 בינואר 2024 על הכנסות שיופקו מיום זה ואילך.

יחיד הרשאי להיכלל במסלול זה יוכל ליהנות מניכוי הוצאה כללית בשיעור של 30% ממחזור עסקאותיו שיופחת מהכנסתו מעסק או ממשלח היד, וזאת חלף תביעת הוצאות וניכויים אחרים (לרבות תביעת ניכוי בגין תשלומי ביטוח לאומי). הכניסה למסלול זה הינה בהתאם לבקשת הנישום. עם זאת, יחיד יסווג אוטומטית כ"בעל עסק זעיר" מכוח היותו "עוסק פטור" לעניין מע"מ, אך הוא יהיה רשאי לבקש לצאת ממסלול זה. לפיכך, נישום הסבור כי ההוצאות והניכויים המגיעים לו בפועל עולים על 30% ממחזור עסקאותיו, יוכל לחשב את הכנסתו החייבת במס בהתאם לדין המס הכללי החל על יחידים אחרים.

בנוסף, הוסמך פקיד השומה לפטור את בעל העסק הזעיר מתשלום מקדמות שוטפות במהלך השנה.

בעל עסק זעיר לא יהיה רשאי ליהנות מהפחתת הניכוי אם התקיים לגביו אחד מאלה:

1. הוא מעסיק עובדים;
2. הוא איננו מנהל פנקסים קבילים;
3. הייתה לו בשנת המס הכנסה מעסק או משלח יד שלא הופקה מיגיעה אישית;
4. חלק מהכנסתו מעסק או ממשלח יד התקבל מאדם שהוא מעסיקו בשנת המס;
5. חלק מהכנסתו מעסק או ממשלח יד יוחס אליו מתאגיד שקוף, שרווחיו או הפסדיו מיוחסים לבעל הזכויות בו;
6. יותר מ- 25% מהכנסתו מעסק או ממשלח יד התקבלו מ"קרובו" או ממי שהיה מעסיקו במועד כלשהו בשלוש שנות המס הקודמות;
7. הוא בעל שליטה בחברה כאמור בסעיף 32(9) לפקודה.
8. הוא היה בעל הכנסה מעסק או משלח יד שהפסיק לתבוע את הניכוי. תנאי זה יחול לגבי שתי שנות המס שלאחר שנת ההפסקה.
9. הוא אינו עומד בתנאי אחר שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת.

© BDO

18. התרת ניכוי הוצאות אחזקת רכב

ראו סעיף 15 בפרק החברות.

19. קופת גמל וביטוח מנהלים - פרמיה בגין אובדן כושר עבודה

סעיף 32(14) לפקודה מתיר כהוצאה פרמיה לרכישת ביטוח מפני אובדן כושר עבודה באופן הבא:

אם ההכנסה, שבשלה נרכש הביטוח מפני אובדן כושר עבודה, הינה הכנסה על פי סעיף 2(1) לפקודה (עסק או משלח יד), או סעיף 2(2) לפקודה (משכורת), והביטוח הוא ביטוח מועדף, יותרו ניכויים בשל הוצאה לרכישת הביטוח המועדף בסכום של עד 3.5% מן ההכנסה לפי סעיף 2(1) או ממשכורתו של העובד, לפי העניין, שהיא הכנסה חייבת, ובלבד שהניכויים על פי פסקת משנה זו לא יותרו בשל הכנסה כאמור, העולה על סכום השווה לסך כל השכר הממוצע במשק בשנת המס כשהוא מחולק ב-4.8.

אולם, אם שילם המעביד בעבור עובדו לקופת גמל, על חשבון מרכיב תגמולי המעביד, סכום בשיעור העולה על 4% ממשכורתו של העובד, יופחת מהשיעור של 3.5%, לגבי הכנסה לפי סעיף 2(2), ההפרש שבין השיעור ששילם המעביד כאמור, לבין 4%.

ההגדרות: "השכר הממוצע במשק" ו-"מרכיב תגמולי המעביד" הן כהגדרתן בסעיף 3(ה3)(2) לפקודה.

עם זאת, נקבעה תקרת הכנסה חייבת לצורך הניכוי האמור, על פי סך כל השכר הממוצע במשק, בשנת המס, כאשר הוא מחולק ב-4.8.

כלומר, הוצאה מוכרת עד 3.5% מפעמיים וחצי שכר חודשי ממוצע. תשלום בעבור שכר, העולה על סכום זה, לא יותר בניכוי למעביד אולם המשמעות האמיתית הינה זקיפת שווי לעובד.

כמו כן, אם המעביד משלם בעבור עובדו לקופת גמל על חשבון רכיב תגמולי המעביד סכום בשיעור העולה על 4% ממשכורתו של העובד, ההפרש, שבין השיעור ששילם המעביד לבין 4%, יופחת מן ה-3.5% כאמור.

20. קרן השתלמות

עצמאים בעלי עסק או משלח יד וחברי קיבוצים רשאים להפקיד כספים לצורכי השתלמות בקרן השתלמות והפקדתם תותר בחלקה כהוצאה לצרכי מס הכנסה. לשם כך הוקמו קופות גמל מיוחדות המשמשות כ"קרן השתלמות לעצמאים".

בשנת המס 2026 העצמאים רשאים להפקיד 4.5% מן ההכנסה הקובעת. כלומר, הסכום שיותר הינו הסכום שהופקד אך לא יותר מ-4.5% מההכנסה הקובעת.

תקרת ההכנסה הקובעת לעניין זה הינה 293,397 ש"ח.

החל משנת המס 1997 נקבעה תקרה מצטברת לסכום ההכנסה המותר בניכוי לעצמאי שהוא גם שכיר, לצורך הפקדות לקרן השתלמות. התקרה בשנת המס 2026 - 293,397 ש"ח.

סכום ההכנסה של העובד בעבודתו כעצמאי שיהיה הבסיס לניכוי, הוא הנמוך מבין סכום הכנסתו כעובד עצמאי לבין ההפרש שבין התקרה המותרת לניכוי, וסכום ההכנסה ממשכורת שבגינה הפריש מעבידו סכומים לקרן השתלמות.

© BDO

21. חוק האנג'לים - ניכוי השקעה במניות חברות תעשייה עתירות ידע

ביום 31 ביולי 2023 פורסם ברשומות החוק לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה), התשפ"ג - 2023 (להלן: "החוק" או "הוראת השעה"). על מנת לשמר את מדינת ישראל כיעד אטרקטיבי להשקעה בחברות בתחום הטכנולוגיה, נקבעו בחוק הטבות למשקיעים בחברות היי-טק ישראליות.

להלן נסקור בתמציתיות את עיקרי הטבות המס. מטבע הדברים, לא פורטו מלוא ההוראות המתייחסות להטבות אלה, ועל כן יש לקבל ייעוץ מתאים קודם ליישום של תיקוני החקיקה הנדונים.

"תקופת הוראת השעה" - 31.7.2023-31.12.2026.

<u>זיכוי ממס בשל השקעה במניות חברת מחקר ופיתוח</u>

יינתן זיכוי ממס למשקיע בשל השקעה במזומן בחברת מו"פ (כנגד הקצאת מניות ו/או אופציות), בגובה סכום ההשקעה כשהוא מוכפל בשיעור מס רווח הון אשר היה חל על אותו משקיע אילו היה מוכר את המניות שהוקצו לו בתמורה להשקעתו, בשנה בה בוצעה ההשקעה.

ההטבה תחול על משקיע שהוא יחיד, חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה, או שותפות כהגדרתה בהוראת השעה והיא מוגבלת לסכום השקעה שאינו עולה על 4 מיליון ש"ח (לסכום זה נקבעו חריגים - השקעה של קרובים, קבלת תשלומים וכו'). הטבת המס כאמור מותנית, בין היתר, בתקופת החזקה מינימלית של המניות שהוקצו למשקיע כנגד השקעתו וכן כי בתקופה זו מתקיימים בחברת המו"פ התנאים שנקבעו.

לצורך חישוב רווח ההון במכירת מנית חברת המו"פ בידי משקיע שקיבל זיכוי כאמור, יופחת מהעלות או מהמחיר המקורי סכום ההשקעה שבגינו ניתן זיכוי ממס.

נקבעה חובת דיווח על המשקיע במצב של אי עמידה בתנאי הזכאות להטבה וכן חובת דיווח על חברת המו"פ במצב של אי עמידה בתנאים שנקבעו.

<u>פטור ממס בחילוף מניות חברה מועדפת בעלת מפעל טכנולוגי</u>

בחישוב רווח הון, שנבע ליחיד ממכירת מניות של חברה מועדפת שהיא בעלת מפעל טכנולוגי מועדף, יהא היחיד רשאי לנכות מהתמורה שהתקבלה בגין המכירה, סכום ששילם במזומן בגין השקעה בחברת מו"פ.

סכום ההשקעה שיותר בניכוי, לעניין כל אחת מההשקעות, יהא הסכום ששילם היחיד במזומן בגין ההשקעה בחברת המו"פ או 5.5 מיליון ש"ח בניכוי השקעות אחרות בחברת המו"פ בגינן קיבל היחיד ו/או קרובו ניכוי או זיכוי לפי הוראת השעה, לפי הנמוך (ולא יותר מרווח ההון הריאלי הנובע מהמכירה).

ההטבה כאמור מותנית, בין היתר, בחתימת הסכם מכירת המניות בתקופה בה חל החוק וכי ההשקעה בחברת המו"פ בוצעה בתוך תקופה של 12 חודשים לאחר מועד חתימת הסכם המכירה או ארבעה חודשים לפני מועד זה.

במכירת המניות שהוקצו ליחיד כנגד ההשקעה בחברת המו"פ, יופחת מהמחיר המקורי סכום בגובה רווח ההון הריאלי שהיה במכירה הקודמת ולא התחייב במס בשל הניכוי כאמור, ובלבד שהמשקיע החזיק במניות אלו לפחות 6 חודשים ממועד ההשקעה ואם המכירה היא ל"קרוב" החזיק במניות במשך "תקופת ההטבה" (כהגדרתה בחוק).

<u>התרת השקעה במניות חברה מזכה כהוצאה</u>

ככלל, ובהתקיים התנאים המרכזיים הבאים, תוכל חברה לנכות לצורכי מס את עלות השקעתה בחברה נרכשת על פני 5 שנים (החל מהשנה שלאחר שנת השגת השליטה) ובקו ישר:

- החברה הרוכשת רכשה אמצעי שליטה ב"חברה מזכה" (חברה ישראלית מזכה או חברת חוץ מזכה);
- בשנה בה הושגה השליטה, החברה הרוכשת היא חברה מועדפת בעלת מפעל טכנולוגי.

הסכום שיותר בניכוי הוא הסכום ששולם בעד רכישה כאמור, עד תום 4 שנים מיום חתימת הסכם הרכישה, בניכוי ההון העצמי של ה"חברה המזכה" כשהוא מוכפל בשיעור שנרכש ובהפחתת כל סכום שהוחזר לחברה הרוכשת. הפחת כאמור יותר בניכוי כנגד הכנסתה הטכנולוגית של החברה הרוכשת בלבד.

© BDO

עוד נקבע כי במצב של רכישת חברת חוץ מזכה (חברה זרה) נדרש כי, ככלל, ה-IP והפעילות יועברו לחברה הרוכשת וכי עלות הרכישה (סכום הרכישה הנקי כמשמעותו בהוראת השעה) לא תיפחת מ-20 מיליון דולר ארה"ב. כמו כן, נקבעה תקרת ניכוי שנתית ברכישת "חברת חוץ מזכה".

עוד נציין כי פרק זה הנו פרק מורכב במיוחד הכולל סייגים ותנאים רבים, לרבות תנאים צופי פני עתיד.

פטור ממס לריבית לגוף פיננסי זר

ריבית, הפרשי הצמדה ודמי ניכיון שמשלמת חברה מועדפת בעלת מפעל טכנולוגי (בכפוף לתנאים הנוספים שנקבעו) בגין הלוואה שקיבלה מגוף פיננסי תושב חוץ, שהוא תושב מדינה גומלת, תהא פטורה ממס בידי הגוף הפיננסי, ובהתאם - לא תחול חובת ניכוי מס במקור בגין תשלומים אלו.

הקריטריונים המרכזיים הינם:

- נותן ההלוואה הוא "גוף פיננסי" זר כהגדרתו בהוראת השעה;
- ל"גוף הפיננסי" תושב החוץ או לקרובו אין תאגיד או מפעל קבע בישראל שעיסוקם מתן הלוואות בסכומים מהותיים;
- ההכנסה הטכנולוגית של החברה בשנת המס שקדמה לתקופת ההלוואה עלתה על 30 מיליון ש"ח;
- הסכום שניתן כהלוואה במזומן הוא לפחות 10 מיליון דולר ארה"ב;
- הסכום שניתן לחברה כהלוואה משמש אותה למימון פעילותה, לרבות לשם רכישת חברות;
- קיימת חובת הודעה לפקיד השומה ובמועדים שנקבעו.

כמו כן, במסגרת הוראת השעה הוארך תוקף הוראות סעיף 92א לפקודת מס הכנסה (ניכוי השקעה בחברת מו"פ שנרשמה למסחר בישראל) ואף בוצעו בו מספר שינויים מקלים.

ביום 26.02.2025 פורסם חוזר מס הכנסה עדכני ומספרו 02/2025 - בנושא: חוק לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה), התשפ"ג-2023 - השקעה במניות חברת מו"פ. נציין, כי בהוראת השעה - בכל אחד מן הפרקים המפורטים מעלה - נקבעו תנאים רבים וסייגים שקצרה היריעה מלפרטם. על כן, נמליץ לבחון עם מחלקת המיסים כל פעולה ו/או כל השקעה אשר יכולה לבוא בד' אמותיה של הוראת השעה.

22. הוצאות לימודים

סעיף 32(15) לפקודה קובע כי לא יותרו בניכוי הוצאות לימודים, לרבות הוצאות לרכישת השכלה אקדמית או לרכישת מקצוע, ולמעט הוצאות השתלמות מקצועית לצורך שמירה על הקיים שאינה לרכישת השכלה או מקצוע כאמור.

ראה להלן בעניין נקודות זיכוי בגין לימודים אקדמיים ולימודי מקצוע.

23. נקודות זיכוי ללימודים אקדמיים וללימודי מקצוע

סעיף 40ג לפקודה קובע, כי יחיד תושב ישראל הזכאי לתואר אקדמי ראשון ותואר אקדמי שני, ואשר סיים את לימודיו בשנים 2007-2013 ומשנת 2023 ואילך, יהא זכאי לנקודת זיכוי אחת למשך 3 שנים החל מהשנה שלאחר שנת המס שבה סיים את לימודיו לתואר ראשון ולחצי נקודת זיכוי במשך שנתיים החל מהשנה שלאחר השנה שבה הסתיימו לימודיו לתואר שני, בהתאמה.

יחיד תושב ישראל הזכאי לתואר אקדמי ראשון ותואר אקדמי שני, ואשר סיים את לימודיו בשנות המס 2014-2022 יהא זכאי לנקודת זיכוי אחת במשך שנה אחת, בשנה שלאחר סיום התואר או בשנה שלאחריה, לפי בחירתו, ולחצי נקודת זיכוי במשך שנה אחת בשנה שלאחר סיום התואר או בשנה שלאחריה, לפי בחירתו, בהתאמה.

© BDO

החריג לכלל האמור מתייחס לסטודנט הלומד במסלול לימודים ישיר לתואר אקדמי שלישי אשר סיים את לימודיו בשנים 2007-2013 ומשנת 2023 ואילך. במקרה זה הסטודנט אינו נדרש להמתין לסיום כל תקופת לימודיו כדי לקבל את הזיכוי המגיע לו. סטודנט כאמור יוכל לקבל נקודת זיכוי אחת לתקופה של עד שלוש שנים החל משנת המס שלאחר סיום לימודי התואר האקדמי הראשון, ומחצית נקודת זיכוי לתקופה של עד שנתיים נוספות, החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודיו לתואר אקדמי שלישי.

מי שסיים לימודים לתואר אקדמי שלישי במסלול ישיר בשנים 2014-2022 יהיה זכאי לנקודת זיכוי אחת, במשך שנה אחת, בשנה שלאחר סיום התואר או בשנה שלאחריה, לפי בחירתו, וכן למחצית נקודת זיכוי במשך שנה אחת, בשנה שלאחר סיום התואר או בשנה שלאחריה, לפי בחירתו.

יחיד שזכאי לקבל תואר אקדמי שלישי ברפואה או ברפואת שיניים, שסיים את לימודיו בשנים 2007-2013 (וכן משנת 2023 ואילך) יהיה זכאי לנקודת זיכוי אחת בשלוש שנות מס ולמחצית נקודת זיכוי עד שנתיים נוספות, החל מהשנה שלאחר שנת סיום לימודי התואר השלישי.

מי שסיים את לימודיו לתואר אקדמי שלישי ברפואה או ברפואת שיניים בשנים 2014-2022, יהי זכאי לנקודת זיכוי אחת, במשך שנה אחת, ומחצית נקודת זיכוי, בשנה אחת החלה בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודיו לתואר האקדמי השלישי או בשנה שלאחריה, לפי בחירתו.

יחיד הזכאי לזיכוי המס הן בשל לימודי תואר אקדמי והן בשל לימודי מקצוע יכול לבחור את מסלול הזיכוי שלו, כך שיוכל לקבל עד נקודת זיכוי מלאה אחת, ככל שהוא זכאי לה, בהתאם למסלול לימודיו כסטודנט.

	למסיימים משנת 2023 ואילך		**למסיימים בשנים 2014-2022 (הוראת השעה הוארכה)**	
	נקודות זיכוי	**משך תקופת הזיכוי**	**נקודות זיכוי**	**משך תקופת הזיכוי**
תואר ראשון	1	3	1	1
תואר שני	1/2	2	1/2	1
תואר שלישי ברפואה או ברפואת שיניים	1	3	1	1
	1/2	2	1/2	1
לימודי מקצוע	1	3	1/2 למעט: שנת 2017 - 3/4 שנת 2018 - 1	1

ביום 13 במרץ 2012 פורסם ברשומות החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 189), התשע"ב-2012, ולפיו יחיד שזכאי לקבל תואר אקדמי ראשון או שני בתחום בו נדרשת התמחות, כגון: משפטים וראיית חשבון, יוכל לבחור בין ניצול של נקודות הזיכוי כפי שהיה ניתן עד כה - החל מהשנה שלאחר שנת סיום הלימודים, לבין ניצולן החל מהשנה שלאחר שנת סיום ההתמחות. הבחירה מותנית בביצוע ההתמחות לא יאוחר מהשנה שלאחר שנת סיום הלימודים.

התיקון חל רטרואקטיבית מתחילת שנת 2012, על כל מי שטרם סיים את תקופת התמחותו בשנה זו, ובלבד שלא מימש את זכאותו לנקודות הזיכוי.

התיקון יאפשר ניצול מיטבי של נקודת הזיכוי למסיימי תואר ראשון או שני בתחום שבו נדרשת התמחות, שכן נקודות הזיכוי יהיו ניתנות לניצול לא רק בתקופת ההתמחות שבה שכרו של מסיים התואר נמוך יחסית, אלא גם בתקופה שלאחר תקופת ההתמחות, בה משולם, בדרך כלל, שכר גבוה יותר.

הזיכוי ליחיד תושב ישראל שסיים לימודי מקצוע בהיקף שעות לימוד הזהה ל-1,700 שעות לימוד הנהוגות במוסדות להשכלה גבוהה בשנים 2014-2016, יעמוד על מחצית נקודת זיכוי, שתובא בחשבון במשך שנה אחת, שלאחר השנה בה הסתיימו לימודיו או בשנה שלאחריה, לפי בחירתו. מי שסיים את לימודיו בשנת 2017, יהיה זכאי ל-3/4 נקודת זיכוי. מי שיסיים את לימודיו בשנת 2018, יהיה זכאי לנקודת זיכוי אחת.

© BDO

24. נקודות זיכוי בגין ילדים

ביום 1.1.2024 נכנס לתוקף תיקון 271 לפקודת מס הכנסה, המעניק נקודות זיכוי נוספות להורים בגין ילדיהם עד גיל 18:

להלן טבלאות המסכמות את נקודות הזיכוי לאישה ולגבר.

נקודות זיכוי לאישה:

גיל הילד בשנת המס	נקודות זיכוי לפני הוראת השעה	נקודות זיכוי בהתאם לחוק
שנת הלידה	0.5	2.5
שנה	2	4.5
שנתיים	1	4.5
שלוש שנים	0.5	3.5
ארבע שנים	-	2.5
חמש שנים	-	2.5
שש שנים ועד שבע עשרה שנים	-	2
שמונה עשרה שנים	-	0.5

נקודות זיכוי לגבר:

גיל הילד בשנת המס	נקודות זיכוי לפני הוראת השעה	נקודות זיכוי בהתאם לחוק
שנת הלידה	1	2.5
שנה	2	4.5
שנתיים	2	4.5
שלוש שנים	1	3.5
ארבע שנים	-	2.5
חמש שנים	-	2.5
שש שנים ועד שבע עשרה שנים	-	1

© BDO

25. זיכוי ממס לביטוח חיים

בהתאם להוראות סעיף 45א(א)(1) לפקודה, יחיד יקבל זיכוי ממס בשיעור של 25% מן הסכומים ששילם הוא או בן זוגו, לביטוח חייו או חיי בן זוגו, בחברת ביטוח ובלבד שהוא תושב ישראל, ובלבד שלא יעלה על 2,268 ש"ח או הנמוך מבין 5% מההכנסה המזכה במידה וליחיד אין הכנסת עבודה לבין 7% מהכנסתו המזכה במידה ויש לו הכנסת עבודה.

בהתבסס, בין היתר, על הוראות סעיף 45א(א)(1) לפקודה, משווקות חברות הביטוח בישראל תוכניות חיסכון פרטיות המשולבות עם ביטוח חיים למקרה מוות. על פי תוכניות אלה, המבוטח משלם פרמיה חודשית לחברת הביטוח, כאשר חלק מהתשלום מיועד לחיסכון ואילו החלק האחר מיועד לביטוח חיים (ריסק).

26. זיכוי בעד הוצאות החזקת קרוב במוסד

נישום המשלם למוסד מיוחד בעד החזקה של ילד, בן זוג, או הורה משותקים לחלוטין, מרותקים למיטה באופן קבוע, עיוורים או בלתי שפויים בדעתם או בעד ילד עם מוגבלות שכלית - התפתחותית, יותר לו זיכוי של 35% מאותו חלק מהסכומים אשר עולה על 12.5% מהכנסתו החייבת.

הזיכוי לפי סעיף זה מותנה בהגשת תעודה רפואית ובכך שהכנסותיו של נטול היכולת ושל בן זוגו, החייבות והפטורות, לא עלו על 301,000 ש"ח, ואם אין לנטול היכולת בן זוג - שהכנסותיו, החייבות והפטורות, לא עלו על 188,000 ש"ח (הסכומים נכונים לשנת 2026).

27. נקודות זיכוי בשל נטולי יכולת

יחיד תושב ישראל, שיש לו או לבן זוגו בשנת המס ילד משותק, ילד עיוור או עם מוגבלות שכלית-התפתחותית, זכאי לשתי נקודות זיכוי בשל כל ילד כאמור. על פי עמדת רשות המיסים תתקבלנה נקודות הזיכוי גם עבור בגיר נטול יכולת אשר לא עזב את בית הוריו.

בהתאם להוראות רשות המיסים נקבע כי הורים לילדים שאובחנו כלקויי קשב וריכוז או היפראקטיביות, שהינה לקות חמורה, זכאים לקבל את שתי נקודות הזיכוי בשל נטולי יכולת.

על פי החוזר, ילדים בעלי לקות למידה חמורה הינם:

א. ילדים שלומדים במסגרת לחינוך מיוחד או שהופנו למסגרת לחינוך מיוחד על ידי ועדת השמה של משרד החינוך;

ב. ילדים הזכאים לקצבת נכות מטעם המוסד לביטוח לאומי בשל לקות למידה חמורה במיוחד;

ג. מכיתה ט' אין מסגרת לחינוך מיוחד. תלמידי תיכון שמשרד החינוך קבע לגביהם שהם זכאים ל"מסלול 07", דינם כדין תלמידים הלומדים במסגרת לחינוך מיוחד או שהופנו אליו. הורי ילדים אלה יהיו זכאים לשתי נקודות זיכוי מכוח סעיף 45 לפקודה באם ימציאו אישור על הפניית ילדיהם למסלול זה.

יחיד המקבל זיכוי בעד הוצאות החזקת ילדו במוסד מיוחד (ראה לעיל), לא יהא זכאי לשתי נקודות זיכוי נוספות.

הזיכוי לפי סעיף זה אף מותנה בהגשת תעודה רפואית ובכך שהכנסותיו של נטול היכולת ושל בן זוגו, החייבות והפטורות, לא עלו על 301,000 ש"ח, ואם אין לנטול היכולת בן זוג - שהכנסותיו, החייבות והפטורות, לא עלו על 188,000 ש"ח (הסכומים נכונים לשנת 2026).

© BDO

28. זיכוי בגין תרומות

ליחיד ניתן זיכוי בגין תרומות בשיעור 35% רק לגבי תרומות למוסדות ציבוריים המאושרים על ידי שר האוצר. בתיקון מס' 194 לפקודה הופחת הסכום המזערי לתרומה המאפשר קבלת זיכוי והוגדל הסכום המירבי.

בשנת 2026 יינתן זיכוי כאמור בגין כל התרומות שתרם הנישום בשנת המס וזאת במידה שהוא תרם סכום הגבוה מ-207 ש"ח. תקרת הזיכוי שתינתן היא על תרומות בסך של 10,354,816 ש"ח בשנת 2026 או תרומות בשיעור של עד ל-30% מהכנסתו החייבת, כנמוך שבהם.

בגין תרומות אשר בשנת המס סכומן עולה על התקרה שנקבעה, יינתן זיכוי במשך שלוש שנות המס הבאות, בזו אחר זו, ובלבד שלא יינתן בכל אחת משלוש שנות המס כאמור זיכוי בסכום כולל של תרומות העולה על התקרה לזיכוי.

יש להקפיד ולשמור על קבלות מקוריות לצורך קבלת הזיכוי ולוודא כי מצוין עליהן בפירוש כי הסכום ניתן כתרומה וכי למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה.

נציין כי נקבעו מגבלות אחרות בדבר זיכוי בגין תרומות כאשר נתבעות הוצאות מחקר ופיתוח. נקבע כי סכום התרומה לא יעלה על 50% מהכנסתו החייבת של התורם באותה שנה, כאשר הכנסתו החייבת מחושבת לפני הניכוי בשל ההשתתפות במחקר ופיתוח.

מערכת תרומות ישראל

בהתאם לתוספת מס' 1 לחוזר מס הכנסה 9/2015 ולהוראת ביצוע מס הכנסה 11/2025, החל מה- 1.1.2026 יידרשו כל מוסדות הציבור בעלי אישור לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, לדווח על כלל הקבלות בשל התרומות שהתקבלו החל מהשקל הראשון, ועל כלל ביטולי התרומות, באמצעות מערכת תרומות הדיגיטלית של רשות המסים.

הדיווח למערכת התרומות הדיגיטלית יתבצע באופן אוטומטי על ידי המוסד הציבורי, באמצעות התוכנה בה מופקות הקבלות על תרומות ובתנאי שתוכנה זו התממשקה למערכת הדיגיטלית והעמותה מינתה מורשה על לשירותים הדיגיטליים של רשות המסים. המערכת הדיגיטלית של רשות המיסים מקצה אוטומטית מספר רישום ייחודי לכל קבלה בגין תרומה המדווחת על ידי מוסדות הציבור באמצעות תוכנות שהתממשקו אליה. מוסדות ציבור המפיקים קבלות באמצעות תוכנה שלא התממשקה למערכת הדיגיטלית או באמצעות קבלות נייר, יכולים לדווח על התרומות ולהפיק מספר רישום ייחודי לכל תרומה באמצעות יישום ייעודי.

חשוב להדגיש כי, כתנאי למתן אישור לפי סעיף 46 לפקודה למוסד ציבורי, תיבחן עמידה בהנחיות דיווח התרומות במערכת הדיגיטלית. בהתאם לכך, על מוסדות הציבור להיערך בהתאם לדיווח שוטף על תרומות ועל ביטולי תרומות, ולהבטיח כי כל קבלה המופקת לתורם תכלול את מלוא הפרטים הנדרשים לצורך הדיווח למערכת התרומות הדיגיטלית, לרבות מספר הישות של התורם. אי עמידה בהוראות אלה עלולה להוביל לבחינת מעמדו של המוסד לעניין סעיף 46 לפקודה.

29. נקודות זיכוי לתושב חוץ זכאי

החל מיום 1 בינואר 2015 בוטלו כללי מס הכנסה (נקודות זיכוי לתושב חוץ זכאי), התשס"ז-2007, ולחלופין נכנסו לתוקף תקנות מס הכנסה (זיכויים לעובד זר), התשע"ה-2014 שבמסגרתן מוענקות 2.25 נקודות זיכוי לשנה לעובד זר חוקי בתחום הסיעוד בגין הכנסות מעסק, ממשלח יד או ממשכורת, וזאת בכפוף לעמידה בתנאים הבאים:

- מדובר ביחיד תושב חוץ;
- שהייתו והעסקתו בישראל מאושרת לפי חוק הכניסה לישראל (קבל אשרה ורישיון לעבודה בישראל);
- הוא אינו "מומחה חוץ" או "מרצה אורח" כהגדרתם בתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות שהייה לתושבי חוץ), התשל"ט-1979;
- מועסק בתחום הסיעוד.

בהתאם לכללים אלה, במידה ותושב החוץ שהה בישראל רק בחלק משנת המס, יובא בחישוב המס חלק יחסי מנקודות הזיכוי כאמור, בהתאם למספר החודשים שבהם שהה בישראל בשנת המס.

© BDO

כמו כן, בהתאם לכללים החדשים, עובדת זרה חוקית המועסקת בתחום הסיעוד או בתחום שונה מתחום הסיעוד תהיה זכאית ל- 0.5 נקודת זיכוי בגין הכנסתה מעסק, ממשלח יד או ממשכורת.

יצוין כי בהתאם להוראת שעה, בחישוב המס על הכנסתו של עובד זר חוקי המועסק בתחום שונה מתחום הסיעוד, שהופקה בשנת 2017 מוענקת חצי נקודת זיכוי. עובדת זרה זכאית לחצי נקודה נוספת כאמור לעיל.

החל מיום 1 בינואר 2018 תוענק נקודת זיכוי לעובד זר חוקי שאיננו בתחום הסיעוד, וזאת בגין הכנסות מעסק, ממשלח יד או ממשכורת. עובדת זרה זכאית לחצי נקודה נוספת כאמור לעיל.

להלן טבלה המסכמת את נקודות הזיכוי לשנים 2017 ו-2018 ואילך:

	2017		2018 ואילך	
	סיעוד	לא סיעוד	סיעוד	לא סיעוד
אישה	2.75	1	2.75	1.5
גבר	2.25	0.5	2.25	1

כמו כן, ביום 12 באוגוסט 2018 פורסמו תקנות מס הכנסה (זיכויים לעובד זר) (תיקון), התשע"ח-2018 שבמסגרתן נקבע כי יובא בחישוב המס חלק יחסי מנקודת הזיכוי המוקנית לעובד זר חוקי שאינו עובד זר חוקי בתחום הסיעוד, וזאת לגבי הכנסתו של עובד זר שהופקה בשנת המס 2019 או לאחריה.

30. חובת דיווח על כל מכירה הונית

כללי:

קיימת חובה לדווח תוך 30 יום לפקיד השומה על כל מכירה הונית, בין אם נוצר רווח הון מהמכירה ובין אם נבע ממנה הפסד, ולשלם לפקיד השומה מקדמה בסכום המס החל על הרווח, במידה והיה כזה. במסגרת הדיווח יפורט חישוב רווח ההון או הפסד ההון, וכן חישוב המס החל במכירה.

מכירת ניירות ערך סחירים:

יחידים החייבים בהגשת דוח שנתי אשר נוצרו להם רווחים ממכירת ניירות ערך (לרבות יחידות בקרנות נאמנות) שלא נוכה מהם מלוא המס במקור, חייבים בדיווח חצי שנתי ותשלום המס בגינם, ביום 31 ביולי וביום 31 בינואר של כל שנת מס בשל מכירת ניירות ערך בששת החודשים שקדמו לחודש בו חל מועד הדיווח. מכאן שב-31 ביולי 2026 יש לדווח על מכירות בתקופה 1.1.2026-30.6.2026 וב- 31 בינואר 2027 יש לדווח על המכירות שבוצעו בתקופה 1.7.2026-31.12.2026. הדיווח רלוונטי בעיקר למכירות שבוצעו באמצעות ברוקרים ו/או בנקים זרים שאז, בדרך כלל, לא נוכה מלוא המס במקור.

נציין כי בהנחיה של רשות המיסים נקבע כי במסגרת ההודעה וחישוב הרווח והמקדמה ניתן לקזז רק הפסדי הון שטרם קוזזו מרווחים אחרים עד תום תקופת הדיווח אליה מתייחסת ההודעה. עוד צוין באותה הנחיה, כי לא ניתן לקזז הפסדים מניירות ערך שנוצרו (באותה תקופה) בחשבון ניירות ערך אחר שבו מבוצע קיזוז שוטף של הפסדים מרווחים לצרכי ניכוי מס במקור (למשל: חשבון בנק בישראל), אלא אם ניתן לכך אישור פקיד שומה. אישור כאמור יותנה בדיווח על רווח/הפסד ותשלום מקדמה גם בחשבון ממנו נבעו ההפסדים שקוזזו, ללא קיזוז אותו הפסד שכבר קוזז במסגרת הדיווח הקודם.

© BDO

31. מיסוי הכנסות משוק ההון, מפיקדונות ומתוכניות חיסכון

בעקבות החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011 הוגדלו שיעורי המס לגבי הכנסות משוק ההון (למעט מסלולי השקעה שאינם צמודים). ככלל, תחולת התיקונים נקבעה ליום ה-1.1.2012 ואילך, כמפורט להלן.

א. שיעור המס על הכנסות מריבית:

יחיד חייב במס בשיעור של 25% לכל היותר על הריבית הריאלית בכל השקעה צמודת מדד (ובנכס שערכו צמוד למטבע חוץ או שהוא צמוד למטבע חוץ - יראו את שער המטבע כמדד). שיעור המס על ריבית נומינלית, מהשקעה שאינה צמודה במלואה למדד, הוא 15%.

למרות האמור, בהתקיים אחד המקרים הבאים יחולו על הריבית שיעורי המס השוליים, כפי שהם מפורטים להלן:

1) הריבית היא הכנסה מעסק בידי היחיד או שהיא חייבת ברישום בספרי החשבונות של היחיד;
2) הנישום תבע הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בגין הנכס משלם הריבית;
3) הנישום הוא בעל מניות מהותי בחבר בני האדם משלם הריבית;
4) יש בין המשלם לנישום יחסים מיוחדים (כגון: יחסי עובד מעביד, נותן שירותים), אלא אם כן הוכח ששיעור הריבית נקבע ללא השפעת היחסים המיוחדים בין הצדדים (לדוגמה, יחיד הרוכש אג"ח סחירות של החברה בה הוא עובד);
5) הריבית שולמה מקרן השתלמות אשר נפדתה לפני זמנה;
6) מתקיים תנאי אחר שקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת.

עוד נקבע, כי ריבית המשולמת מקופת גמל שאינה קופת גמל לתגמולים או שאינה קרן השתלמות, או כספים ששולמו מקרן שלא אושרה או כספים ששולמו שלא כדין על ידי קופת גמל מאושרת, יתחייבו במס מלא.

ב. הוראות מעבר הנוגעות לריבית מתוכניות חיסכון ופיקדונות:

1) לגבי תוכניות חיסכון ופיקדונות שאושרו ונפתחו לפני 6.12.2011 יחול שינוי בשיעור המס לגבי הריבית הצמודה (עלייה משיעור של 20% לשיעור של 25%) שהופקה או שנצמחה לאחר המועד שבו היה ניתן למשוך סכומים מהתוכנית או מהפיקדון, בלי שהמשיכה תהיה כרוכה בהרעת תנאי החיסכון, כפי שהוגדרו בתנאי התוכנית או הפיקדון (חישוב ליניארי לפי תקופת צמיחת הריבית).
2) לגבי תוכניות חיסכון ופיקדונות שאושרו ונפתחו לפני 10.8.2005 יחול השינוי בשיעור המס (משיעורים של 10% ו-15% לשיעורים של 15% ו-20%/25% על ריבית לא צמודה וריבית צמודה, בהתאמה) רק על ריבית שהופקה או נצמחה לאחר המועד שבו ניתן היה למשוך סכומים מהתוכנית או מהפיקדון, בלי שהמשיכה תהיה כרוכה בהרעת תנאי החיסכון, כפי שהוגדר בתנאי התכנית או הפיקדון (חישוב ליניארי לפי תקופת צמיחת הריבית).

ג. הקלות במס על הכנסות מריבית לקשישים ולבעלי הכנסות נמוכות:

1) יחיד שהכנסתו והכנסת בן זוגו בשנת המס לא עלתה על סכום של 69,840 ש"ח (סכום התקרה בשנת 2026) זכאי לניכוי מיוחד של 10,920 ש"ח כנגד הכנסתו מריבית על פיקדונות בנקאיים ותוכניות חיסכון. אם עלתה הכנסת היחיד ובן זוגו על סכום התקרה יופחת סכום הניכוי המיוחד בסכום שבו עלתה הכנסתם על סכום התקרה.
2) תא משפחתי שבו אחד מבני הזוג הגיע לגיל פרישת חובה, וביום 1 בינואר 2003 מלאו לאחד מבני הזוג 55, זכאי לניכוי של 15,000 ש"ח לשנה, אך לא יותר מכלל הכנסתו מריבית.
3) תא משפחתי שבו שני בני הזוג קיימו את התנאים לעיל, יהא זכאי לניכוי של 18,360 ש"ח, אך לא יותר מכלל הכנסתו מריבית.
4) מוענק פטור ממס בגין 35% מסכום הריבית המזכה המשתלמת על פיקדון בנקאי או על תוכנית חיסכון, בידי מי שמלאו לו או לבן זוגו בשנת המס 67 שנים או יותר לגבי גבר ו-62 שנים או יותר לגבי אישה, ובתנאי שמלאו לו ולבן זוגו 55 שנים או יותר ביום 1 בינואר 2003.

© BDO

5) הריבית המזכה, בגינה ניתן פטור בשיעור 35% עד לתקרה של 39,606 ש"ח (בשנת 2026), מחושבת כהכנסתם של בני הזוג מריבית בשל פיקדון או תוכנית חיסכון, אולם הריבית המזכה לא תעלה על ההפרש שבין 113,160 ש"ח (בשנת 2026) בשנה לבין הסכום הגבוה מבין ההכנסות החייבות של בני הזוג.

6) הכנסה חייבת לעניין זה - ההכנסה החייבת של היחיד מכלל מקורות ההכנסה לרבות הכנסה פטורה לפי סעיפים 9א ו-9ב לפקודה, למעט:

א) הכנסה מריבית מפיקדונות בתאגיד בנקאי ותוכניות חיסכון;

ב) הכנסה פטורה מהשכרת דירת מגורים;

ג) רווח הון ושבח.

ד. פטור ממס על הפרשי הצמדה ליחידים:

יחיד פטור ממס על הפרשי הצמדה שקיבל בשל כל נכס שהוא, למעט במקרה בו היחיד תבע ניכוי הוצאות ריבית או הפרשי הצמדה בשל הנכס. הפטור יינתן אף לבעל מניות מהותי המעניק הלוואה לחברה בשליטתו (אף על פי שהכנסת הריבית תתחייב בידיו במס מלא).

ה. מיסוי רווחי הון ממכירת ניירות ערך סחירים:

רווחי הון, שנוצרו במכירת ניירות ערך סחירים, חייבים במס בשיעור של 25% (לגבי מלוא רווח ההון, לרבות מרכיב הרווח שנצמח לפני ה-1.1.2012) בידי יחיד שהכנסה זו בידיו איננה הכנסה מעסק, ממשלח יד, מעסק אקראי או מעסקת אקראי בעלי אופי מסחרי.

למרות האמור, יחיד שהוא בעל מניות מהותי (המחזיק מעל 10% ממניות חבר בני אדם שניירותיו נמכרו) או מי שהיה בעל מניות מהותי ב-12 החודשים שקדמו למועד המכירה, חייב במס רווחי הון בשיעור של 30% (לגבי מלוא רווח ההון, לרבות מרכיב הרווח שנצמח לפני ה-1.1.2012).

בעת מכירת אגרות חוב, מלווים או הלוואות שאינן צמודות למדד, יוטל מס רווחי הון בשיעור של 15% (20% לבעל מניות מהותי).

על רווח הון ממכירת ניירות ערך זרים הנסחרים בבורסה בחו"ל, אשר נרכשו לפני 31.12.2004 בידי יחיד או בידי חברה משפחתית יחול מס בשיעור ליניארי, כדלקמן:

על חלק רווח ההון הריאלי שנצמח עד ליום 1 בינואר 2005 - 35%. על יתרת רווח ההון הריאלי - 25% (30% בידי יחיד בעל מניות מהותי, כאמור לעיל).

חישוב הסכום האינפלציוני במכירת נייר ערך (סחיר ושאינו סחיר) בידי יחיד הנקוב במטבע חוץ או שערכו צמוד למטבע חוץ, יעשה על פי שיעור עליית המטבע.

בעניין **מוזס ואח'** (ע"א 3555/15, ע"א 3723/15 ו- ע"א 5447/16) נקבע, כי בעת מכירת נייר ערך הנקוב במטבע חוץ, אשר הוחזק על ידי יחיד או חברה משפחתית, לא יהיה ניתן לקזז את חלק הפסד ההון שנגרם מירידת שער מטבע החוץ כנגד רווחי הון ריאלים אחרים.

בעניין **אור שרה** (ע"א 1038/17) נקבע, כי המדד הרלבנטי לחישוב רווח ההון על ניירות ערך הנקובים במט"ח שנמכרו על ידי חברה משפחתית הינו מדד המחירים לצרכן. משמעות פסיקה זאת הינה הכרה גם בהפסד ההון שנצמח לחברה המשפחתית כתוצאה מירידת שער החליפין.

ו. שיעור המס על הכנסות מדיבידנד:

יחיד, או חברה משפחתית, חייבים במס על דיבידנד, בישראל או מחוץ לישראל, בשיעור של 25%.

למרות האמור, יחיד שהוא בעל מניות מהותי (המחזיק מעל 10% ממניות חבר בני אדם משלם הדיבידנד) או מי שהיה בעל מניות מהותי ב-12 החודשים שקדמו למועד קבלת הדיבידנד, חייב במס על הכנסות מדיבידנד בשיעור של 30%.

© BDO

32. מיסוי רווחי הון

שיעור מס רווחי הון בידי יחיד ובידי חברה משפחתית, בגין מכירת נכס מחושב באופן ליניארי:

- בגין רווח ההון הריאלי שנצבר עד ליום 31.12.2002 - שיעור מס שולי.
- בגין רווח ההון הריאלי שנצבר מיום 1.1.2003 ועד ליום 31.12.2011 - 20%.
- בגין רווח ההון הריאלי שנצבר מיום 1.1.2012 ואילך - 25%.

על הסכום האינפלציוני החייב (שנצבר עד 12/93) חל שיעור מס של 10%.

למרות האמור, במכירת ניירות ערך על-ידי יחיד שהינו "בעל מניות מהותי" במועד מכירת ניירות הערך או במועד כלשהו ב-12 החודשים שקדמו למכירה שיעור המס הוא 25% על רווח ההון הריאלי שנצבר מיום 1.1.2003 ועד ליום 31.12.2011, ו-30% על רווח ההון שנצבר מיום 1.1.2012 ואילך.

בעניין **פוליטי** (ע"א 8569/06) נקבע על ידי בית המשפט העליון כי נוסחת החישוב הליניארי מחייבת גם במקרים בהם יוכיח הנישום עובדתית כי ניתן לחלק באופן ברור את רווח ההון שנוצר לשתי תקופות.

במסגרת תיקון מס' 187 לפקודה, נקבעה העלאה הדרגתית של תקרת שיעור המס במכירת נכסים היסטוריים (המוחזקים מלפני שנת המס 1961), עד לשיעור של 25% (30% במכירת מניות בידי בעל מניות מהותי).

33. הקלות במיסוי ריבית ורווח הון לתושבי חוץ

<u>רווחי הון מניירות ערך לא סחירים בידי תושבי חוץ:</u>

תושב חוץ (לאו דווקא תושב מדינה גומלת) יהא פטור ממס על רווח הון שהיה לו במכירת נייר ערך של חברה תושבת ישראל שאינו נסחר בבורסה או במכירת זכות בחבר בני אדם תושב חוץ שעיקר נכסיו הם זכויות, במישרין או בעקיפין, בנכסים הנמצאים בישראל. הכל, בלבד שהרכישה אינה במפעל הקבע של תושב החוץ בישראל ואינה רכישה מקרוב או רכישה במסגרת שינוי מבנה הפטור ממס.

הפטור ממס יחול גם על עולה חדש ותושב חוזר ותיק שרכשו את נייר הערך בהיותם תושבי חוץ, ומכרו אותו בתוך עשר שנים מהיום שבו היו לתושבי ישראל, וזאת בהתאם להוראות ההקלה במס שנקבעו בסעיף 97(ב) לפקודה.

הפטור לא יחול במכירת ניירות ערך של חברה פרטית שביום רכישתם ובשנתיים שקדמו למכירתם, עיקר שווים של הנכסים שמחזיקה החברה, במישרין או בעקיפין, מקורו באחד או יותר מאלה:

(א) זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין.

(ב) זכות שימוש במקרקעין או בכל נכס המחובר למקרקעין בישראל;

(ג) זכות לניצול משאבי טבע בישראל;

(ד) זכות לפירות ממקרקעין הנמצאים בישראל.

<u>רווח הון מניירות ערך סחירים בידי תושבי חוץ:</u>

תושב חוץ ייהנה מפטור ממס על רווחי הון במכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל (לרבות אגרות חוב), אם רווח ההון אינו במפעל הקבע שלו בישראל. לגבי ניירות ערך שנרכשו טרם רישומם למסחר, נקבע כי יחול פטור על הרווח שנצבר ממועד הרישום למסחר ואילך, ואילו הרווח שנצבר קודם לכן יחויב במס ככל רווח הון, זאת במידה שאילו תושב החוץ היה מוכר את נייר הערך טרם רישומו למסחר הוא לא היה זכאי לפטור ממס לפי סעיף 97(ב3) הנ"ל. סעיף 97(ב2) אינו חל על:

א. רווח הון במכירת מניה בקרן מקרקעין;

ב. רווח הון במכירת אגרת חוב או מילווה של מדינת ישראל או בערבותה, הרשומים למסחר בבורסה בישראל ושהמועד לפדיונם אינו עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם ("מילווה מדינה קצר מועד") ועל עסקה עתידית שנכס הבסיס שלה הוא במישרין או בעקיפין מילווה מדינה קצר מועד (בתחולה מיום 16.12.2011 על מכירת מילווה מדינה קצר מועד או עסקה עתידית כאמור שנרכשו לפני אותו יום או בשנתיים שלאחריו).

© BDO

בהקשר זה יצוין כי באוגוסט 2011 פורסמו שלוש תקנות שעניינן ביטול פטורים שונים המוענקים לתושבי חוץ על עסקאות קצרות מועד, כלהלן:

א. הפטור ממס לתושב חוץ על ריבית דמי ניכיון והפרשי הצמדה בגין מילווה מדינה לא יחול אם הן מתקבלות בגין מילווה מדינה קצר מועד.

ב. הפטור ממס על רווח הון המוענק לתושב חוץ מעסקה עתידית לא יחול אם נכס הבסיס שלה הוא, במישרין או בעקיפין, הוצאתם מילווה מדינה קצר מועד.

ג. הפטור ממס על רווחי הון המוענק לקרן תושבי חוץ לא יחול במכירת מילווה מדינה קצר מועד, וכן על עסקה עתידית שנכס הבסיס שלה כאמור מילווה מדינה קצר מועד.

34. שבח מקרקעין

א. שיעור מס שבח:

שיעור מס שבח בידי יחיד ובידי חברה משפחתית, מחושב באופן ליניארי:

- בגין השבח הריאלי שנצבר עד ליום 7.11.2001 - שיעור מס שולי.
- בגין השבח הריאלי שנצבר מיום 7.11.2001 ועד ליום 31.11.2011 - 20%.
- בגין השבח הריאלי שנצבר מיום 1.1.2012 - 25%.
- בפעולה באיגוד מקרקעין בידי יחיד שהינו בעל מניות מהותי (כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה) באיגוד במועד הפעולה, או במועד כלשהו בשנה שקדמה לפעולה - 30%.

על הסכום האינפלציוני החייב (שנצבר עד 12/93) חל שיעור מס של 10%.

יוזכר, כי במימוש זכות במקרקעין בישראל (למעט חריגים) שנרכשו החל מיום 7.11.2001 ועד ליום 31.12.2002, תינתן למוכר הנחה בשיעור של 20% במכירתם. בגין זכות במקרקעין כאמור (למעט חריגים) שנרכשו בשנת המס 2003, תינתן הנחה בשיעור של 10% מהמס החל. ההנחות יינתנו בתנאים ובסייגים הקבועים בחוק.

נציין כי שיעורי המס ההיסטוריים אשר חלו על נכסים שנרכשו עד שנת המס 1960 (12% - 24%, בהתאם לשנת הרכישה) הועלו באופן הדרגתי, כך שהם עשויים להגיע לשיעור של 25%, ובפעולה באיגוד מקרקעין בידי בעל מניות מהותי - עד 30%.

© BDO

יחיד זכאי לפרוס את השבח הריאלי על פני תקופה של עד ארבע שנות מס המסתיימות בשנת המכירה או על פני תקופת הבעלות בנכס, הנמוך מביניהם, ובכך לנצל שיעורי מס נמוכים יותר בשל חלק השבח המיוחס לשנים קודמות.

במסגרת חוק ההסדרים שהתפרסם ברשומות ביום 31.5.2023, על מכירה בידי יחיד, חברה משפחתית, שותפות וחברת בית, של זכות במקרקעין שחלה עליה תוכנית המתירה בנייה של לפחות 8 דירות המיועדות לשמש למגורים, וכן בעסקת קומבינציה במקרקעין, יוטל שיעור מס מופחת של 25% (חלף שיעור המס השולי), בכפוף לעמידה במספר תנאים וביניהם: סיום הבניה עד תום 48 חודשים מיום המכירה (מי שלא עומד בתנאי זה אך סיים אותה תוך 8 שנים, יכול ליהנות מהקלה חלקית); הזכות נרכשה בתקופה שמיום 1/4/1961 ועד 6/11/2001; המכירה לא נעשתה בלא תמורה או בין קרובים.

הוראה זו תחול בתקופה שמיום 1.6.2023 ועד ליום 31.12.2027.

ב. תשלום מקדמה ברכישת זכות במקרקעין:

לעניין זה ראו נושא 34 ג. בפרק החברות.

ג. מס רכישה:

החל מיום 1 באוגוסט 2013 הועלה שיעור מס רכישה בתקנות מ-5% ל-6% (למעט דירות מגורים). עם זאת, נקבע כי ברכישת זכות במקרקעין שקיימת לגביה תוכנית המתירה בנייה על הקרקע של דירה אחת לפחות המיועדת לשמש למגורים, תוחזר לרוכש שישית ($^1/_6$) ממס הרכישה ששילם (בלבד שלא הותר בניכוי לפי הפקודה) אם וככל שהתקבל היתר לבניית דירת מגורים אחת לפחות לא יאוחר מתום 24 חודשים מיום המכירה.

ד. מס רכישה ברכישת דירת מגורים:

ביום 1 באוגוסט 2013 נכנס לתוקף החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013, אשר עשה הבחנה לצורך קביעת שיעור מס רכישה בין תושב ישראל הרוכש דירת מגורים יחידה לבין מי שאינו תושב הרוכש דירת מגורים.

1) דירה יחידה שנרכשה ע"י תושב ישראל (החל מיום 16.1.2024 ותקפים בשנת 2026):

חלק שווי הדירה עד 1,978,745 ש"ח - פטור;

חלק משווי הדירה העולה על 1,978,745 ש"ח ועד 2,347,040 ש"ח - 3.5%;

חלק משווי הדירה העולה על 2,347,040 ש"ח ועד 6,055,070 ש"ח - 5%;

חלק משווי הדירה העולה על 6,055,070 ש"ח ועד 20,183,565 ש"ח - 8%;

חלק משווי הדירה מעל 20,183,565 ש"ח - 10%.

לעניין זה תושב ישראל יחשב גם מי שבתוך שנתיים מיום רכישת הדירה היה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק.

2) <u>דירה שנרכשה ע"י מי שאינו תושב ישראל או דירה לא יחידה שנרכשה ע"י תושב ישראל</u> (החל מיום 16.1.2024 ותקפים בשנת 2026):

חלק שווי הדירה עד 6,055,070 ש"ח - 8%;

חלק משווי הדירה מעל 6,055,070 ש"ח - 10%.

החל מ- 1.1.2024 ברכישת דירת מעטפת, חלות מדרגות מס רכישה החלות על רכישת דירת מגורים מוגמרת.

יצוין, עבור רוכשי דירה מסוימים, שיעורי מס הרכישה ברכישת דירת מגורים יהא בשיעור נמוך מהמצוין לעיל, כגון ילד יתום, נכה ועולה חדש. מומלץ לבחון את הנושא בטרם רכישה.

© BDO

35. קיזוז הפסדים

א. הפסד מפעילות עסקית:

הפסד שנוצר מפעילות עסקית בשנת המס השוטפת יקוזז בשנה בה נוצר כנגד כל הכנסה לרבות הכנסת עבודה. במידה ונותרה יתרת הפסד עסקי מועבר, סעיף 28(ב) לפקודה שתוקן במסגרת תיקון 154 לפקודה, קובע כי ניתן יהיה לקזז את יתרת ההפסד הנ"ל לא רק כנגד רווח בעסק או כנגד רווח הון בעסק (כפי שהיה בעבר), אלא הפסד כאמור יהא ניתן לקיזוז גם כנגד סך הכנסת העבודה של אותו נישום (ולא של בן זוגו) באותן שנים, בהתקיים התנאים הבאים:

1) לאותו נישום לא הייתה הכנסה מעסק בשנת הקיזוז;
2) אותו נישום חדל לעסוק בעסק שאת ההפסד שהיה לו בו הוא מבקש לקזז;
3) מקורו של ההפסד שהיה לאותו נישום אינו מחברת בית, מחברה משפחתית או מחברה שקופה;
4) ההפסד לא היה ניתן לקיזוז בשנים קודמות.

אפשרות הקיזוז של הפסד עסקי מועבר גם כנגד הכנסת עבודה, הינה בתחולה לגבי הפסד מעסק שנוצר בשנת המס 2007 ואילך. התיקון האמור מאפשר לבעל עסק, שהפסיק את פעילותו לאחר שנגרמו לו הפסדים והפך לשכיר, לקזז את הפסדיו מהעסק כנגד הכנסתו ממשכורת.

לעניין קיזוז הפסד מועבר כנגד רווח מעסק אקראי או מעסקת אקראי בעלי אופי מסחרי, וקיזוז הפסד מעסק או מעסקת אקראי - ראו נושא 35 ו-36 בפרק החברות.

אין חובה לקזז הפסד מעסק כנגד סכום אינפלציוני חייב, רווח הון, ריבית או דיבידנד אם שיעור המס עליהם אינו עולה על 25%. לכן, לא מומלץ לקזז הפסד מעסק כנגד רווחים אלה, כאשר צפויה הכנסה מעסק בשנים הבאות, הואיל והמס בגין רווחים אלה הינו בשיעור נמוך יחסית.

ב. הפסד שוטף מעסק והכנסות צפויות מדמי שכירות ותמלוגים:

במידה ובשנת המס נגרם לנישום הפסד שוטף מעסק ולנישום צפויות הכנסות פאסיביות מדמי שכירות ותמלוגים בשנים הבאות, לא ניתן יהיה לקזזן מהפסדים מועברים מעסק. לכן, מומלץ במידת האפשר, להקדים קבלת הכנסות שמקורן בשכר דירה או בתמלוגים כדמי שכירות ותמלוגים עתידיים עוד השנה, על מנת לקזזן מההפסדים השוטפים.

ג. משיכת יתרות לזכות המעביד מקופת הפיצויים:

משיכת יתרות לזכות המעביד מקופת פיצויים תאפשר קיזוז ההכנסות שמקורן בסכומי הפדיון כנגד הפסד שוטף.

ד. קיזוז הפסד שהיה מחוץ לישראל:

ראו נושא 36 בפרק החברות.

36. קיזוז הפסדי הון

להרחבה בעניין זה ראו נושא 36 בפרק החברות.

עם זאת, יש לזכור כי הפסד הוני מניירות ערך (סחירים ושאינם סחירים) ניתן לקיזוז בשנת היווצרותו גם כנגד:

1) הכנסה מדיבידנד או מריבית מאותו נייר ערך.
2) הכנסה מדיבידנד או מריבית מניירות ערך אחרים (סחירים ושאינם סחירים) ובלבד ששיעור המס בגין הכנסות אלה לא יעלה על שיעור מס חברות (שנת 2026 - 23%).

החל משנת 2012 לא ניתן לקזז הפסד הון שוטף כאמור כנגד דיבידנד מנייר ערך אחר המתקבל בידי בעל מניות מהותי (אחזקה של 10% או יותר), מאחר ששיעור המס בגינו עלה ל-30%.

© BDO

37. תושבות יחיד

במסגרת תיקון 132 לפקודה שנכנס לתוקף בינואר 2003 שונתה שיטת המיסוי לגבי תושבי ישראל משיטה טריטוריאלית, עם חריגים פרסונאליים, לשיטה פרסונאלית הממסה נישומים תושבי ישראל על הכנסותיהם מכל מקור ומכל מקום בעולם. לפיכך כיום, לאחר הרפורמה, קביעת תושבותם של נישומים לצורכי מס הינה אחד הגורמים החשובים לעניין חבות במס.

כחלק מהרפורמה הוחלפה ההגדרה הישנה - לקביעת תושבותם של יחידים - בהגדרה חדשה כך ששונה סעיף 1 לפקודה, ונקבע כי יחיד ייחשב "תושב ישראל" אם מרכז חייו בישראל. לעניין קביעת מרכז חייו של יחיד יובאו בחשבון מכלול קשריו המשפחתיים, הכלכליים והחברתיים, ויבדקו מבחנים איכותיים וכמותיים כלהלן:

<u>מבחנים איכותיים</u>: מקום ביתו הקבוע; מקום המגורים שלו ושל בני משפחתו; מקום עיסוקו הרגיל או הקבוע או מקום העסקתו הקבוע; מקום האינטרסים הכלכליים הפעילים והמהותיים שלו; מקום פעילותו בארגונים, באיגודים או במוסדות שונים.

בעניין **ספיר** (ע"א 4862/13) הכיר בית המשפט העליון בפיצול התא המשפחתי, כך שבנסיבות מסוימות ייחשב יחיד כתושב חוץ אף אם משפחתו נותרה בישראל. גם בעניין **לדרמן** (ע"מ 41182-01-19), בית המשפט המחוזי הכיר באפשרות לפיצול תא משפחתי בנסיבות מסוימות וקבע כי מקום מגורי המשפחה הגרעינית הוא נתון משמעותי לברור תושבות פיסקאלית של אדם, אך בו בזמן הוא לא יכול לבדו להכריע את הכף. עם זאת יש לקרוא את פסקי הדין האמורים בהקשר הנכון. לא כל זוג אשר מפצל תא משפחתי יוכל לטעון לפיצול אלא בהתאם לנסיבות הספציפיות והיכולת לתמוך בכוונה אמיתית לפיצול התא המשפחתי.

<u>מבחנים כמותיים</u>: בהתאם למבחנים אלה נקבע כי חזקה היא שמרכז חייו של יחיד בשנת המס הוא בישראל אם שהה בישראל בשנת המס 183 ימים או יותר או אם שהה בישראל בשנת המס 30 ימים או יותר, וסך כל תקופת שהייתו בישראל בשנת המס ובשנתיים שקדמו לה הוא 425 ימים או יותר. ואולם, חזקות אלו ניתנות לסתירה הן על ידי פקיד השומה והן על ידי הנישום, בהתאם לנסיבות.

על פי גישת רשות המיסים, אי עמידה בתנאי החזקה אינה מהווה חזקה הפוכה שהנישום אינו תושב ישראל.

לאור האמור, על מנת לבחון את תושבותו של היחיד בישראל יש להביא בחשבון, על פי המבחנים האיכותיים את מכלול קשריו המשפחתיים, הכלכליים והחברתיים, וכן יש להתחשב כאינדיקטור וחזקה במבחנים הכמותיים - ימי שהייתו של היחיד בישראל.

לעניין הגדרת "תושב חוץ", סעיף 1 לפקודה ערב תיקון 168 לפקודה הגדיר "תושב חוץ" כהגדרה שיורית, כלומר - מי שאינו נחשב תושב ישראל. יצוין כי הגדרה זו תקפה ורלוונטית גם לאחר התיקון. לפיכך, מי שמרכז חייו אינו בישראל ממועד מסוים, והוא אינו "תושב ישראל" ייחשב ל"תושב חוץ" החל מאותו מועד, וזאת בכפוף לחלופה הנוספת המצוינת להלן.

תיקון 168 לפקודה, ולשם יצירת ודאות לגבי מועד ניתוק תושבותו של יחיד, עודכנה הגדרת "תושב חוץ" בסעיף 1 לפקודה והתווספה לה חלופה נוספת, מעבר להגדרה השיורית האמורה לעיל, כך שיחיד ייחשב כ"תושב חוץ" בהתקיים שני מבחנים במצטבר: היחיד שהה מחוץ לישראל 183 ימים לפחות בשנת המס שלאחר עזיבתו ובשנת המס שלאחריה (מבחן כמותי) ובשתי שנות המס שלאחר מכן מרכז חייו אינו עוד בישראל (מבחן מהותי). בהתקיים שני המבחנים ייחשב היחיד כתושב חוץ החל מהיום בו עזב את ישראל (או המשיך לשהות מחוצה לה) בשנת המס הראשונה בה שהה מחוץ לישראל יותר מ-183 ימים כאמור.

בעניין **פלוני** (ע"א 3328/15) קבע בית המשפט כי מבחן מרכז החיים ייבחן על פי אמות מידה אובייקטיביות. נקבע כי על מנת לבחון את תושבותו של היחיד בישראל יש להביא בחשבון, על פי המבחנים האיכותיים את מכלול קשריו המשפחתיים, הכלכליים והחברתיים, וכן יש להתחשב כאינדיקטור וחזקה במבחנים הכמותיים - ימי שהייתו של היחיד בישראל.

בעניין **חיים צח** (ע"מ 62960-01-23), שניתן ביום 1.6.2026, נקבע שגם כאשר עיקר הפעילות העסקית מתנהלת בחו"ל, אין בכך כשלעצמו כדי לשלול תושבות ישראלית לצורכי מס. בית המשפט ייחס משקל מצטבר לבית הקבע, למגורי המשפחה, לקשרים החברתיים ולתפיסתו הסובייקטיבית של הנישום ומוקד עסקי משמעותי מחוץ לישראל הוא אינדיקציה חשובה, אך אינו יוצר לבדו ניתוק תושבות ואינו גובר באופן אוטומטי על יתר הזיקות. מדובר בפסק דין משמעותי, אשר עשוי להשפיע באופן מהותי על האופן שבו נבחנת שאלת תושבותם של יחידים לצרכי מס.

© BDO

בעניין **זנדר** (עב"ל 44371-06-25) שניתן ביום 19.8.2026, עסק בית הדין הארצי לעבודה בשאלת ניתוק התושבות לצורכי ביטוח לאומי של בני זוג שעברו להתגורר ולעבוד באירלנד. פסק הדין הדגיש כי ניתוק תושבות אינו "אקט חד" אלא תהליך הדרגתי שבמהלכו לא רק מבחני "מרכז החיים" קובעים את התוצאה, אלא גם המארג הראייתי הנוצר מהתנהלות הנישום מול ביטוח לאומי ורשות המסים במהלך תקופת המעבר לחו"ל.

יצוין כי בשנים האחרונות פועלת רשות המסים לקידום תיקוני חקיקה בנושא קביעת תושבות לצורכי מס. כך, ביום 24 ביולי 2023 פורסם תזכיר חוק שהציע לקבוע חזקות חלוטות לעניין תושבות יחיד, וביום 2 ביולי 2025 פורסם תזכיר חוק נוסף בנושא. עם זאת, נכון למועד כתיבת עלון מידע זה, הצעות אלה טרם הבשילו לכדי חקיקה מחייבת ועל כן קביעת התושבות לצורכי מס ממשיכה להתבסס על הוראות הדין הקיים ועל מבחן מרכז החיים.

38. מיסוי נאמנויות

כללי:

בהתאם לפרק הנאמנויות בפקודה, קיימים שישה מודלים שונים לנאמנויות בישראל:

א. נאמנות תושב ישראל;
ב. נאמנות תושבי חוץ;
ג. נאמנות נהנה תושב ישראל;
ד. נאמנות קרובים;
ה. נאמנות נהנה תושב חוץ;
ו. נאמנות על פי צוואה;

סיווג הנאמנות כמו גם נסיבות נוספות עשויים להשפיע על אופן מיסוי הנאמנות, כאשר קיימים מספר אירועי מס אפשריים במהלך חייה של נאמנות:

א. העברת נכס לנאמנות;
ב. צמיחת הכנסות ו/או רווחים;
ג. חלוקת רווחים;
ד. חלוקת נכסים;
ה. פירוק הנאמנות.

נאמנות תושבי ישראל

מודל הנאמנות העיקרי הינו "נאמנות תושבי ישראל". נאמנות תיחשב ל"נאמנות תושבי ישראל" כאשר במועד יצירתה לפחות יוצר אחד ונהנה אחד בה היו תושבי ישראל ובשנת המס הנדונה היה לפחות יוצר אחד או נהנה אחד תושבי ישראל. כמו כן, נאמנות "תושב ישראל" כוללת גם נאמנות שכל יוצריה נפטרו - גם אם הם היו תושבי חוץ בפטירתם - ובשנת המס נהנה אחד לפחות הוא תושב ישראל.

בהתאם למודל זה, חלה חובת תשלום מס שוטף על הכנסות הנאמנות, אך לא חלה חבות במס בעת העברת הנכסים מהיוצר ובלבד שההעברה נעשתה ללא תמורה. לעניין זה יצוין, כי ביום ה- 24.7.2019 פורסם עניין **גליס** (ו"ע 49026-07-17) אשר במסגרתו יושמו הוראות פרק הנאמנויות שבפקודה על הקנייה לנאמן של נכסי מקרקעין בישראל, ובהתאם לכך, נקבע כי הקניית נכסי מקרקעין בישראל מהיוצר לנאמן ב"נאמנות תושבי ישראל" או ל"נאמנות נהנה תושב ישראל" על-ידי יחיד, שנעשתה בלא תמורה, אינה נחשבת כ"מכירה" ולכן אינה חייבת במס שבח ובמס רכישה. רשות המיסים לא השלימה עם קביעה זו והגישה ערעור לבית המשפט העליון, (ע"א 7610/19) אשר קיבל את הערעור וקבע כי הוראות פרק הנאמנויות שבפקודת מס הכנסה אינן חלות על ההקניה לנאמן בעניין זה, ולאור הנוסח הרחב של המונח "מכירה" בחוק מיסוי מקרקעין, העברת נכסי מקרקעין לנאמן היא בגדר "מכירה" שאיננה פטורה ממיסים. נקבע, כי כבר בעת ההקניה תמוסה ההעברה לנאמנות במס רכישה ושבח. כמו כן, הוגשה בקשה לדיון נוסף אשר נדחתה (דנ"א 5473/22).

יצוין בנוסף, כי על מנת להקל על תושבי חוץ הנהנים בנאמנות תושבי ישראל הותקנו תקנות ספציפיות ביחס לאופן חישוב חבות המס הן ביחס להכנסות ורווחים שוטפים והן ביחס לחיוב המס בעת חלוקת סכומים המיוחסים לנהנה תושב חוץ.

© BDO

נאמנות תושבי חוץ

לפי מודל "נאמנות תושבי חוץ", נדרש כי ממועד יצירת הנאמנות לא היה נהנה תושב ישראל ובנוסף מתקיים בה אחד מאלה:

א. בשנת המס כל היוצרים הינם תושבי חוץ וכל הנהנים הינם תושבי חוץ ו/או נהנים לצרכי ציבור;

ב. כל היוצרים נפטרו ובשנת המס כל הנהנים הינם תושבי חוץ ו/או נהנים לצרכי ציבור;

במודל זה יראו את נכסי הנאמנות והכנסותיה כשל תושב חוץ אשר יחויב במס רק בגין נכסים והכנסות אשר נוצרו לו בישראל.

נאמנות נהנה תושב חוץ

מודל ה"נאמנות נהנה תושב חוץ", ענייננו בנאמנות שנוצרה על ידי תושב ישראל לטובת נהנה תושב חוץ. במודל זה דומה הסדר המס להסדר המס שיחול בעת הענקת מתנה לתושב חוץ, כך שבמועד יצירת הנאמנות תחול חבות במס בגין העברת הנכסים לנאמנות וממועד זה ואילך, מתנתקת הזיקה בין הנאמנות לבין דין המס הישראלי.

נאמנות נהנה תושב ישראל ונאמנות קרובים

- נאמנות נהנה תושב ישראל הינה נאמנות שממועד יצירתה ועד שנת המס כל יוצריה הם תושבי חוץ ובשנת המס יש בה נהנה אחד לפחות שהוא תושב ישראל. על נאמנות זו יחולו אותן הוראות אשר חלות על נאמנות תושבי ישראל, בשינויים המחויבים, אך יראו את הכנסת הנאמן כהכנסתו של יחיד תושב ישראל ואת נכסי הנאמן כנכסים של יחיד תושב ישראל.
- נאמנות קרובים היא נאמנות נהנה תושב ישראל שבה מתקיימים בין כל היוצרים בה לבין כל הנהנים - תושבי ישראל - יחסי קרבה כלהלן:
  - מדרגה ראשונה - היוצר הוא הורה, הורה הורה, בן זוג, ילד או נכד של הנהנה, **או**
  - מדרגה שאינה ראשונה - בין היוצר והנהנה מתקיימים יחסי קירבה [שאינם כאמור בפסקה לעיל]: (1) בן זוג, אח, אחות, הורה, הורה הורה, צאצא וצאצא של בן זוג, ובן זוגו של כל אחד מאלה; (2) צאצא של אח או של אחות, ואח או אחות של הורה; אך נדרש כי במקרה כאמור ישוכנע פקיד השומה כי הנאמנות הוקמה בתום לב וכי הנהנה לא נתן תמורה בעד זכותו בנכסי הנאמנות.
- על הנאמן להודיע לפקיד השומה על היות הנאמנות נאמנות קרובים בתוך 60 יום מיום הקמתה או מיום הפיכתה לכזו. הכנסות נאמנות קרובים שהופקו מחוץ לישראל ימוסו בעת חלוקה לנהנה תושב ישראל בשיעור של 30%. עם זאת, הנאמן רשאי לבקש כי הכנסות המיועדות לחלוקה לנהנה תושב ישראל תחויבנה בשנת המס בה הופקו או נצמחו בשיעור של 25%. כאשר במקרה זה החלק ששולם עליו מס יהא פטור בעת חלוקה בפועל. הוראות שונות חלות על חלוקת קרן הנאמנות לנהנה תושב ישראל. ביחס להכנסות שהופקו בישראל חלה חובת תשלום מס שוטף על הכנסות הנאמנות.

נאמנות לפי צוואה

"נאמנות לפי צוואה" היא נאמנות שנוצרה על פי צוואה וכל יוצרי הנאמנות הם המצווים שהיו במועד פטירתם תושבי ישראל.

תושבות הנאמנות נקבעת על פי תושבות הנהנים. במידה שנהנה אחד לפחות הוא תושב ישראל, תיחשב הנאמנות כתושבת ישראל ותתחייב במס בישראל. לעומת זאת, אם כל הנהנים תושבי חוץ תיחשב הנאמנות כתושבת חוץ.

יצוין, כי בנאמנות תושבי ישראל אשר נפטר בה אחרון היוצרים שהוא תושב ישראל, וכל הנהנים הם תושבי חוץ יחולו על נאמנות כאמור ההוראות של נאמנות לפי צוואה.

© BDO

העקרונות המהווים את התשתית למיסוי נאמנויות

ככלל, ניתן לאפיין מספר עקרונות המהווים את התשתית למיסוי נאמנויות, כדלקמן:

- אירועי המס והשלכות המס בכל אחד מאירועים אלה עשויים להשתנות בהתאם לסיווג הנאמנות ונסיבות שונות.
- ככלל, בר השומה ובר החיוב במס בגין נכסי הנאמנות יהיה הנאמן עצמו, בין אם הוא תושב ישראל ובין אם הוא תושב חוץ, ויחולו עליו חובות תשלום המס וחובות הדיווח, למעט מקרים חריגים הקבועים בפקודה;
- תוצאות המיסוי נקבעות בעיקר בהתאם לתושבות הנהנה, בשים לב לסוג הנאמנות, כאשר לתושבות הנאמן אין כל השפעה על תוצאות המס של הנאמנות;
- נאמן יכול להחזיק את נכסי הנאמנות באמצעות "חברה להחזקת נכסי נאמנויות", מבלי שתהיה לכך השפעה על חבות המס של הכנסות הנאמנות, כאשר ההגדרה ל"חברה להחזקת נכסי נאמנות" כוללת שלושה תנאים מצטברים כדלקמן:
  - החברה הוקמה רק לשם החזקת נכסי נאמנויות.
  - ביחס לנאמנויות עם נכסים בישראל או נאמנויות שבהן נהנים תושבי ישראל, נדרש כי תוך 90 יום מיום התאגדותה תמסור החברה להחזקת נכסי נאמנויות הודעה לפקיד השומה בדבר התאגדותה ומעמדה בטופס 153 - הודעה על חברה להחזקת נכסי נאמנות.
  - הנאמן מחזיק בכל מניותיה, במישרין או בעקיפין.

  יצוין כי חברה להחזקת נכסי נאמנות לא תיחשב תושבת ישראל לעניין אמנות המס של ישראל.
- במקרים מסוימים ניתן יהיה להעביר את נטל החיוב במס מן הנאמן ליוצר או לנהנה;
- במקרים מסוימים ניתן יהיה לגבות חובות מס סופיים של הנאמן מיוצר הנאמנות ומהנהנים;
- על הכנסות הנאמנות יחול שיעור המס המירבי החל על הכנסתו של יחיד (למעט על הכנסות שהופקו מחוץ לישראל בנאמנות קרובים), פרט להכנסות שנקבעו להן שיעורי מס מופחתים באופן ספציפי (כגון: שיעורי מס על דיבידנדים, הכנסות ריבית וכו'). במסגרת זו, בין היתר, לא יינתנו הקלות ופטורים אישיים המוגבלים בסכום או בתקרה;
- שינוי בזהות הנהנה בנאמנות וכן שינוי בתושבותו של אחד או יותר מהיוצרים ו/או מהנהנים ו/או פטירת היוצרים עשויים להשפיע על סיווגה של הנאמנות וכתוצאה מכך על השלכות המס וחובות הדיווח בישראל.

ההסדרים המפורטים בפרק הנאמנות לא חלים על הגופים הבאים הפועלים בנאמנות: קרן נאמנות, קרן להשקעות משותפות מחוץ לישראל, קופת גמל, נאמנות שנוצרה לצורך הבטחת קיומו של חיוב מסוים, מנהל עזבון, אפוטרופוס שמונה על ידי בית המשפט, נאמן בפשיטת רגל, נאמן שמונה על פי סעיף 350 לחוק החברות, מפרק חברה וכונס נכסים, הקדש שהוא מוסד ציבורי ונאמן לעניין תוכניות אופציות לעובדים. כמו כן, פרק הנאמנות לא חל על הסדרים מסוג "שליחות".

יצוין כי בחוזר מס הכנסה מס' 3/2016 הביעה רשות המיסים את עמדתה ביחס לנאמנויות.

חובת דיווח על נאמנות:

חובת הדיווח על הנאמנות תחול בעיקרון על הנאמן בלבד. יחד עם זאת, במקרים בהם נבחר "יוצר מייצג" או "נהנה מייצג", או שנבחר יוצר בר שומה ובר חיוב או נהנה בר שומה ובר חיוב יהיו אלו הגורמים המדווחים בנאמנות. בנוסף, נהנה שקיבל חלוקה חייב בהגשת דוח. וכן במסגרת תיקון 223 לפקודה נקבע כי נהנה תושב ישראל בנאמנות שסך כל נכסיה עומד על 500,000 ש"ח ומעלה, שהוא תושב ישראל בגיל 25 ומעלה, חייב בהגשת דוח שנתי על היותו נהנה בנאמנות, אלא אם כן לא ידע שהוא נהנה בנאמנות. חובת הדיווח שנקבעה בתיקון 223 חלה על דוח שיש להגישו לגבי שנת המס 2016 ואילך.

חשוב לציין, כי במסגרת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 272), התשפ"ד- 2024 הורחבה חובת הדיווח לנאמן תושב ישראל, כך שגם נאמן תושב ישראל שאינו חייב בהגשת דוח שנתי, יגיש הודעה על בעלי השליטה בנאמנות ועל התושבות של כל אחד מהם בתוך 90 ימים ממועד יצירת הנאמנות. בעלי השליטה בנאמנות הם: היוצר, הנאמן, מגן הנאמנות או הנהנה ואם מי מאלה אינו יחיד- גם פרטי יחיד שהוא בעל שליטה בו. לסעיף זה נקבעו הוראות מעבר ביחס לנאמנות קיימת שהוקמה לפני פרסום תיקון 272 לפיהן הנאמן יגיש הודעה בתוך 120 ימים מיום 1 בינואר 2026.

© BDO

בנוסף, הורחבה חובת הדיווח לגבי בעלי השליטה בנאמנות החייבת בהגשת דוח, לפיה נאמן בנאמנות החייבת בהגשת דוח כגון נאמנות תושבי ישראל, נדרש כיום לדווח על פרטי כל היוצרים, כל הנהנים, פרטי הנאמן ומגן הנאמנות אם קיים, ותושבותו של כל אחד מהם. במסגרת תיקון 272 לפקודה נקבע כי אם מי מהגורמים האמורים אינו יחיד- יש לדווח גם על פרטי יחיד שהוא בעל שליטה בו. חובת דיווח זו חלה החל מדוח לשנת המס 2025.

להלן רשימת טופסי הדיווח העיקריים לנאמנויות:

- בעת יצירת נאמנות או הקניית נכס לנאמנות, לפי העניין:
  - הודעה על יצירה או הקניה לנאמנות (טופס 147);
  - טופס 152 - פתיחת תיק לנאמנות במס הכנסה.
  - הודעה על בחירת יוצר מייצג/נהנה מייצג (טופס 144);
  - הודעה על ייחוס הכנסות ליוצר או לנהנה (טופס 148);
  - הצהרה על נאמנות בלתי הדירה (טופס 141);
  - הצהרה על נאמנות נהנה תושב חוץ (טופס 143).
- דיווחים שנתיים והודעות:
  - דוח שנתי לנאמן (טופס 1327);
  - דוח שנתי ליחיד (טופס 1301);
  - הודעה על פרטי נאמנות (טופס 151ח);
  - הודעה בדבר בחירת יוצר מייצג / נהנה מייצג (טופס 144);
  - הודעה על ייחוס הכנסות ליוצר או לנהנה (טופס 148);
  - הודעה על נאמנות בלתי הדירה (טופס 141);
  - הודעה על ייחוס הכנסות לנהנה בעקבות חלוקה (טופס 142).
  - הודעה על חלוקות שקיבל נהנה לשנת המס 2013 ואילך (טופס 149).
  - הודעה על בחירה במסלול מיסוי בנאמנות נהנה תושב ישראל שהיא נאמנות קרובים (טופס 154).
  - הודעה על חברה להחזקת נכסי נאמנות (טופס 153).
- עולים חדשים ותושבים חוזרים:
  - ככלל, סעיף 75ז לפקודה קובע את ההוראות לעניין נאמנות תושב ישראל. סעיף 75ז(ה) לפקודה קובע כי נאמנות שהיתה לנאמנות תושבי ישראל כיוון שיוצר אחד בה היה לתושב ישראל לראשונה או תושב חוזר ותיק או תושב חוזר, תהנה מהקלות המס לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק או לתושב חוזר, לפי העניין ובלבד שכל הנהנים הם במעמד של תושב ישראל לראשונה או תושב חוזר ותיק או תושבי חוץ. כמו כן סעיף 75ז(ה) יחול גם על נאמנות תושבי ישראל שכל היוצרים בה הם תושבי ישראל לראשונה או תושב חוזר ותיק והיא הוקמה בתקופת הפטור של 10 השנים מיום העליה או החזרה לישראל, לפי העניין.
  - ביחס לנאמנות קרובים, סעיף 75ח1(ז) קובע כי בנאמנות שהייתה לנאמנות קרובים לאחר שנהנה אחד בה היה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק, יחולו על חלקו של הנהנה הקלות המס לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק. כמו כן, סעיף זה יחול גם על נאמנות קרובים אשר הוקמה על ידי תושב חוץ בתקופת הפטור של 10 השנים מיום העליה או החזרה לישראל של הנהנים, לפי העניין.
  - ביחס לחובות הדיווח בדבר יצירת נאמנות או העברת נכס לנאמנות קובע סעיף 75טז1(א1) לפקודה כי על אף החובה בהגשת הודעה בנדון, יוצר שהינו תושב ישראל לראשונה או תושב חוזר ותיק לא יחויבו בהגשת הודעה כאמור וזאת עד תום תקופת הפטור של 10 השנים מיום העליה או החזרה לישראל לפי העניין, וזאת בתנאי שלא הועברו במהלך תקופה זו נכסים שמקורם בישראל.

© BDO

- פטור דומה נקבע בסעיף 75ט1ז(ג)(2) ביחס להודעה בדבר שינוי סיווג נאמנות יוצר תושב חוץ ו/או נהנה תושב חוץ. בתוך כך נקבע כי יוצר או נהנה תושב חוץ שעלה לישראל או שחזר לישראל לאחר שהות ממושכת בחו"ל והינו במעמד של תושב חוזר ותיק יהיה פטור מהודעה כאמור וזאת במשך 10 שנים מיום העליה או החזרה לישראל, לפי העניין, ובהתקיים תנאים שונים. חשוב לציין, כי במסגרת תיקון 272 פטורים אלה מדיווח בוטלו. תיקון זה יחול על מי שיהפוך לתושב חוזר ותיק או עולה חדש החל מיום ה-1 בינואר 2026.

טבלת השוואה בין סוגי הנאמנויות ביחס לאירועים העיקריים הנוגעים לנאמנויות (למעט נאמנות על פי צוואה):

	נאמנות תושבי ישראל סעיף 75ז'	נאמנות תושבי חוץ סעיף 75ט'	נאמנות נהנה תושב חוץ סעיף 75י'	נאמנות נהנה תושב ישראל סעיף 1ח75	נאמנות קרובים סעיף 1ח75(ד)
תושבות היוצר והנהנים	יוצר אחד לפחות ונהנה אחד לפחות היו תושבי ישראל במועד היצירה; ובשנת המס הנבחנת - יוצר אחד לפחות או נהנה אחד לפחות תושב ישראל; או נאמנות שכל יוצריה נפטרו ובשנת המס לפחות נהנה אחד הינו תושב ישראל.	ממועד יצירת הנאמנות לא היה נהנה תושב ישראל ובנוסף מתקיים אחד מאלה: בשנת המס כל היוצרים הינם תושבי חוץ וכל הנהנים הינם תושבי חוץ ו/או נהנים לצרכי ציבור; או כל היוצרים נפטרו ובשנת המס כל הנהנים הינם תושבי חוץ ו/או נהנים לצרכי ציבור;	בשנת המס הנבחנת יוצר אחד לפחות בה הינו תושב ישראל. לעניין זה, יראו יוצר תושב ישראל גם יוצר שבמועד פטירתו היה תושב ישראל; ובשנת המס הנבחנת כל הנהנים הם יחידים תושבי חוץ שזהותם ידועה. נהנים שטרם נולדו נכללים בהגדרה זו.	ממועד יצירתה ועד שנת המס כל יוצריה הם תושבי חוץ ובשנת המס יש בה נהנה אחד לפחות שהוא תושב ישראל.	ממועד יצירתה ועד שנת המס כל יוצריה הם תושבי חוץ ובשנת המס יש בה נהנה אחד לפחות שהוא תושב ישראל; ובין כל היוצרים לבין כל הנהנים תושבי ישראל מתקיימים יחסי קרבה משפחתית.
תושבות הנאמנות	תושבת ישראל	תושבת חוץ	תושבת חוץ	תושבת ישראל	-
הדירות הנאמנות	בין הדירה ובין שאינה הדירה	בין הדירה ובין שאינה הדירה	נאמנות בלתי הדירה בלבד	בין הדירה ובין שאינה הדירה	בין הדירה ובין שאינה הדירה
הקניית נכס מהיוצר לנאמנות	אין חיוב במס רווח הון.	אין חיוב במס רווח הון.	יש חיוב במס כפי שהיה חל אילו הנכס היה מועבר מהיוצר לנהנה תושב החוץ במישרין.	אין חיוב במס רווח הון.	יראו את הנכס כאילו הועבר במישרין מהיוצר לנהנה.
מיסוי הכנסות שוטפות	מלוא ההכנסות ימוסו כאילו נצמחו בידי יוצר	ההכנסות ימוסו כאילו נצמחו בידי יוצר יחיד תושב חוץ.	ההכנסות ימוסו כאילו נצמחו בידי נהנה יחיד תושב חוץ.	מלוא ההכנסות ימוסו כאילו נצמחו בידי יחיד תושב ישראל.	ביחס להכנסות שהופקו בישראל, מלוא ההכנסות ימוסו כאילו

© BDO

	נאמנות תושבי ישראל סעיף 75ז'	נאמנות תושבי חוץ סעיף 75ט'	נאמנות נהנה תושב חוץ סעיף 75י'	נאמנות נהנה תושב ישראל סעיף 75יא1	נאמנות קרובים סעיף 75יא1(ד)
	יחיד תושב ישראל. ככלל, לא ינתנו הקלות במס או זיכויים.	הכנסות שהופקו או נצמחו בחו"ל אינן חייבות במס בישראל. הכנסות שהופקו או נצמחו בישראל יתחייבו במס בישראל בהתאם להוראות הדין הפנימי בישראל וכפוף להוראות האמנה ככל שרלוונטי.	הכנסות שהופקו או נצמחו בחו"ל אינן חייבות במס בישראל. הכנסות שהופקו או נצמחו בישראל יתחייבו במס בישראל בהתאם להוראות הדין הפנימי בישראל ובכפוף להוראות אמנה, ככל שרלוונטי.	לא ינתנו הקלות במס או זיכויים.	נצמחו בידי יחיד תושב ישראל. לא ינתנו הקלות במס או זיכויים. ביחס להכנסות שהופקו מחוץ לישראל ניתן לבחור במסלול של מיסוי ההכנסות בשוטף בשיעור מס של 25%.
מיסוי במישור הנאמנות בחלוקת נכס מהנאמנות לנהנה	פטור/חיוב כפי שהיה חל אילו היוצר העביר את הנכס ישירות לנהנה.	פטור/חיוב כפי שהיה חל אילו היוצר העביר את הנכס ישירות לנהנה.	אין חיוב במס רווחי הון.	פטור/חיוב כפי שהיה חל אילו היוצר העביר את הנכס ישירות לנהנה.	ביחס להכנסות שהופקו מחוץ לישראל: במיסוי בחלוקה לא יחול מס במישור הנאמנות אלא יחול מס בשיעור של 30% על הנהנה. חלוקה של נכס שאילו היה מועבר במישרין מהיוצר לנהנה היה פטור ממס, תהא החלוקה של אותו נכס פטורה ממס. במסלול מיסוי שוטף יחול פטור ממס עד לגובה חלק החלוקה שבגינו שולם המס השוטף.
מיסוי במישור הנהנה בחלוקות לנהנה	אין חיוב במס	אין חיוב במס	אין חיוב במס	אין חיוב במס	החלוקה תהא חייבת במס במידה ונבחר מסלול מיסוי בעת חלוקה.

© BDO

	נאמנות תושבי ישראל סעיף 75ז'	נאמנות תושבי חוץ סעיף 75ט'	נאמנות נהנה תושב חוץ סעיף 75י'	נאמנות נהנה תושב ישראל סעיף 75ח1	נאמנות קרובים סעיף 75ח1(ד)
					ככל שנבחר מסלול של מיסוי ההכנסות בשוטף לא יחול מס בעת החלוקה לנהנה.
דיווחים					
בר השומה ובר החיוב במס	הנאמן. לגבי חוב מס סופי ניתן לגבותו מהיוצר ומהנהנה בתנאים מסוימים.	הנאמן.	הנאמן. לגבי חוב מס סופי ניתן לגבותו מהיוצר ומכל נהנה שנעשתה לטובתו חלוקה בתנאים מסוימים.	הנאמן. לגבי חוב מס סופי ניתן לגבותו מנהנה שנעשתה לטובתו חלוקה בתנאים מסוימים.	ביחס להכנסות שהופקו בישראל- הנאמן. ביחס להכנסות שהופקו מחוץ לישראל - הנאמן חייב בדיווחים שונים בשני מסלולי החיוב במס. במסלול מיסוי בחלוקה חבות המס חלה על הנהנה. במסלול מיסוי הכנסות בשוטף הנאמן הוא בר השומה ובר החיוב במס. לגבי חוב מס סופי ניתן לגבותו מנהנה שנעשתה לטובתו חלוקה בתנאים מסוימים.
אפשרות להעברת נטל החיוב במס ובדיווח ליוצר	בהתאם לסעיף 75ז(ח) היוצר והנאמן רשאים לבחור שהיוצר יהיה בר השומה ובר החיוב במס בהתקיים תנאים מסוימים. בהתאם לסעיף 75ו1 ניתן לבחור שבר השומה ובר החיוב במס יהיה יוצר מייצג	-	-	-	-

© BDO

	נאמנות תושבי ישראל סעיף 75ז'	נאמנות תושבי חוץ סעיף 75ט'	נאמנות נהנה תושב חוץ סעיף 75י'	נאמנות נהנה תושב ישראל סעיף 1ח75	נאמנות קרובים סעיף 1ח75(ד)
	בהתקיים תנאים מסוימים. יושם אל לב כי ישנם הבדלים משמעותיים מבחינת המיסוי בין שתי האופציות האמורות לעיל.				
אפשרות להעברת נטל החיוב במס ובדיווח לנהנה	בהתאם לסעיף 75ז(ז) ניתן לייחס לנהנה הכנסות נאמנות בהתקיים תנאים מסוימים.	-	-	בהתאם לסעיף 75ז(ז) ניתן לייחס לנהנה הכנסות נאמנות בהתקיים תנאים מסוימים.	ביחס להכנסות שהופקו מחוץ לישראל ניתן לבחור במסלול מיסוי בחלוקה והנהנה יהא החייב בדיווח.
עיתוי החיוב במס	בשנה בה הופקו או נצמחו ההכנסות, אפילו לא חולקו בפועל לנהנים.	בשנה בה הופקו או נצמחו ההכנסות, אפילו לא חולקו בפועל לנהנים.	בשנה בה הופקו או נצמחו ההכנסות, אפילו לא חולקו בפועל לנהנים.	בשנה בה הופקו או נצמחו ההכנסות, אפילו לא חולקו בפועל לנהנים.	ביחס להכנסות שהופקו בישראל, בשנה בה הופקו או נצמחו ההכנסות, אפילו אם לא חולקו בפועל לנהנים. ביחס להכנסות שהופקו מחוץ לישראל בהתאם לבחירה בין שני מסלולי מיסוי: בשנה בה הופקו או נצמחו ההכנסות בשיעור של 25%, או בעת חלוקה בפועל בשיעור מס של 30%.
חובת דיווח בגין הנאמנות לפי סעיף 131 לפקודה	הנאמן חייב בהגשת דוח שנתי אולם אם היוצר בחר להיות בר השומה ובר החיוב במס או שנבחר יוצר	לא קיימת חובת דיווח אולם אם יש לנאמן נכס או הכנסה בישראל תחול חובת דיווח רק על הכנסות אלו.	לא קיימת חובת דיווח אולם אם יש לנאמן נכס או הכנסה בישראל תחול חובת דיווח רק על הכנסות אלו.	הנאמן חייב בהגשת דוח שנתי אולם אם נבחר יוצר מייצג עליו תחול חובת הדיווח.	ביחס להכנסות שהופקו מחוץ לישראל, אם נבחר מסלול מיסוי שוטף הנאמן חייב בהגשת דוח

© BDO

	נאמנות תושבי ישראל סעיף 75ז'	נאמנות תושבי חוץ סעיף 75ט'	נאמנות נהנה תושב חוץ סעיף 75י'	נאמנות נהנה תושב ישראל סעיף 75ח1	נאמנות קרובים סעיף 75ח1(ד)
	מייצג עליהם תחול חובת הדיווח.	בכפוף לתקנות הפטור מדיווח.	בכפוף לתקנות הפטור מדיווח.		שנתי. במסלול חלוקה לא חלה על הנאמן חובת הגשת דוח אלא על הנהנה. עם זאת חלה על הנאמן חובת הגשת הודעות מסוימות. ביחס להכנסות בישראל, נאמן שיש לו נכס או הכנסה בישראל חייב בהגשת דוח.
חובת דיווח על הנהנה בעת חלוקה	חייב בדיווח	לא חייב בדיווח אלא אם הנהנה קיבל חלוקה שמקורה בנכס בישראל.	לא חייב בדיווח אלא אם הנהנה קיבל חלוקה שמקורה בנכס בישראל.	חייב בדיווח	חייב בדיווח

39. חברת משלח יד זרה

כללי:

להלן תמצית ההוראות העוסקות בחברת משלח יד זרה:

במטרה למנוע מצב לפיו תושבי ישראל ימנעו מתשלום מס על הכנסות המופקות בחו"ל ממשלח יד באמצעות שימוש בחברה זרה, נקבעה בפקודה הוראה אנטי תכנונית מיוחדת בסעיף 75ב1, לפיה הכנסה ממשלח יד, המבוצע על ידי הנישום באמצעות חברה זרה העונה על מספר קריטריונים, בין היתר, החזקה במישרין או בעקיפין של 75% מאמצעי השליטה בידי יחידים תושבי ישראל, תתחייב במס בישראל.

הסדר המס:

תושב ישראל שהוא "בעל שליטה" ב"חברת משלח יד זרה" שיש לה רווחים שהופקו או נצמחו ממשלח יד מיוחד יראו אותו כאילו קיבל כדיבידנד את חלקו היחסי באותם רווחים ("דיבידנד רעיוני"). בכדי להבהיר את משמעותו של משלח יד מיוחד, קבע שר האוצר, בצו מס הכנסה (קביעת משלח יד מיוחד), התשס"ג-2003 רשימה רחבה של עיסוקים או מקצועות אשר יהוו משלח יד מיוחד.

משמעות האמור הינה, כי המחוקק מייחס ל"בעל השליטה" דיבידנד רעיוני בגובה חלקו ברווחים שהופקו או נצמחו ממשלח יד מיוחד. הדיבידנד הרעיוני יחויב במס חברות (גם אם בעל השליטה הוא יחיד) העומד נכון לשנת 2026 על שיעור של 23%. כנגד המס שישולם בישראל בגין הדיבידנד הרעיוני כאמור לעיל יינתן זיכוי בגובה מס החברות הזר ששולם על ידי חברת משלח היד הזרה במדינת תושבותה.

בעל מניות שאינו בעל שליטה יחויב במס רק במועד חלוקת דיבידנד בפועל.

© BDO

מיסוי בעת חלוקת דיבידנד בפועל:

בעת תשלום דיבידנד בפועל יחולו ההוראות שלהלן אשר תכליתן להביא למס אפקטיבי, בשיעור אשר היה דומה, אם לא זהה, לזה אשר היה מושת על נותני השירותים בישראל ישירות:

א. אם בעל המניות הוא חברה "רגילה" תושבת ישראל (כלומר חברה - שאינה חברת בית, חברה משפחתית או חברה להחזקת נכסי נאמנות) - יופחת מהדיבידנד המס ששולם קודם לכן על "הדיבידנד הרעיוני" לאחר שהופחת ממנו הזיכוי ממס זר והוא יחויב במס חברות על היתרה.

ב. אם בעל המניות הוא יחיד או ישות שקופה הנישומה כיחיד (כגון: חברת בית, חברה משפחתית או חברה להחזקת נכסי נאמנות) - יופחת מהדיבידנד המס ששולם קודם לכן על "הדיבידנד הרעיוני" לאחר שהופחת ממנו הזיכוי ממס זר, והוא יחויב במס כדיבידנד תוך זיכוי ממסי חוץ שנוכו במקור במדינת החוץ. בכל מקרה שיעור המס בגין דיבידנד כאמור לא יעלה על שיעור המס השולי המרבי לרבות מס יסף.

הקלות לעולים חדשים ותושבים חוזרים ותיקים:

בעת בחינת שיעור אחזקה, במישרין או בעקיפין, באמצעי השליטה של חברה זרה, לצורך בחינת סיווג חברה זרה כ"חברת משלח יד זרה" לא יובא בחשבון שיעור זכותו של יחיד שהינו עולה חדש או תושב חוזר ותיק וזאת למשך עשר שנים מיום העליה / החזרה לישראל, לפי העניין.

משמעות האמור הינה שבמשך תקופת ההטבות אחזקותיו של עולה חדש ותושב חוזר ותיק ינוטרלו הן מהמונה והן מהמכנה. ככל שבמקרה כאמור החברה תיחשב כחברת משלח יד זרה אז בקביעת הדיבידנד החייב של חברת משלח יד זרה יינתנו הטבות המס המוענקות לתושב חוזר ותיק.

עיקרי חובת הדיווח:

סיווגה של חברה כחברת משלח יד זרה, מחייב את בעל השליטה בה בהגשת דוח מס בישראל. לדוח יצורף דוח כספי מבוקר של חברת משלח היד הזרה - במידה והחברה הזרה אינה תושבת מדינה החתומה על אמנה למניעת כפל מס עם ישראל, נדרש להתאים את הדוח הכספי לדיני המס בישראל. עם זאת, במידה והחברה הזרה מגישה דוח או נישומה במדינה החתומה על אמנה למניעת כפל מס עם ישראל, יש לצרף דוח הערוך לצרכי מס בהתאם לדיני המס באותה מדינה. בחישוב ההכנסה והרווחים של חברת משלח יד זרה תושבת מדינת אמנה יובאו בחשבון גם דיבידנד או רווח הון גם אם הם פטורים ממס או שאינם הכנסה לפי דיני המס במדינה הזרה, וכן סכומים שנוכו לצורך מס במדינה הזרה שאינם מוכרים כהוצאה או כניכוי לפי כללי חשבונאות מקובלים, כגון: ריבית רעיונית, תמלוגים רעיוניים, פחת בשל קביעת בסיס עלות חדש בלי שעלות זו שולמה, פחת מעבר לעלות ששולמה בפועל והוצאות נוספות כפי שיקבע שר האוצר.

כמו כן, כל בעל שליטה המחזיק בחברה זרה, בכללן חברת משלח יד זרה, נדרש במסגרת הדוח השנתי לצרף טופס 150, ובו למלא פרטים שונים ביחס לחברה, כגון: מדינת תושבותה, כתובתה, טלפונים רלוונטיים של החברה, תחום עיסוקה, פרטים לגבי הזכויות בחברה וכדומה, וכן נדרש לציין כי החברה עונה על הגדרת "חברת משלח יד זרה". כמו כן, נדרש לציין האם מרבית הכנסותיה ו/או רווחיה של החברה הזרה נובעים ממשלח יד מיוחד, האם 75% ויותר מאמצעי השליטה בידי ישראלים והאם 50% מבעלי המניות עוסקים במשלח יד מיוחד - את הנתונים האמורים נדרש למלא אף אם החברה עצמה אינה נחשבת חברת משלח יד זרה.

ביום 18.2.2026 פרסמה רשות המסים חוזר מס הכנסה 04/2026 - בנושא: **אופן הצהרה על החזקה בחבר בני אדם תושב חוץ - הנחיות למילוי טופס 150**. להרחבה ראו פרק 37 בחלק של החברות.

© BDO

40. מקדמות על הכנסות חוץ

בהתאם לתקנות מס הכנסה (מקדמות בשל הכנסת חוץ), התשס"ד-2004, יחיד, שהיו לו בשנת המס הכנסות חוץ שאינן פטורות ממס בישראל, חייב לשלם מקדמות בגין הכנסות אלו. התקנות לא יחולו על נישום המשלם מקדמות על פי מחזור או על עולה חדש ותושב חוזר שהכנסות החוץ שלהם פטורות ממס.

"הכנסת חוץ" לעניין התקנות הינה הכנסה מהסוגים המנויים להלן, שלא נוכה ממנה מלוא סכום המס במקור כפי שנקבע בתקנות הניכוי:

- הכנסה מריבית מבנקים בחו"ל;
- השכרת מקרקעין בחו"ל;
- ריבית על ניירות ערך זרים;
- דיבידנדים מחו"ל;
- הכנסה מהגרלות, הימורים ופרסים בחו"ל;
- רווח הון מניירות ערך שנסחרים בחו"ל.

לעניין רווח הון מניירות ערך הנסחרים בחו"ל יצוין, כי על רווח הון ישנה חובת דיווח מיוחדת הקבועה בסעיף 91(ד)(1) ואשר מחייבת תשלום מקדמה בגין רווח ההון תוך 30 יום מיום המכירה. במקרים בהם הנישום חייב בהגשת דוח שנתי למס הכנסה - יוגש הדוח ותשולם המקדמה בגין מכירת ניירות הערך פעמיים בשנה: ב-31.7, על מכירות שנעשו בחצי הראשון של השנה וב-31.1 של השנה העוקבת, על מכירות שנעשו בחצי השני של השנה.

המקדמה תחושב על ידי היחיד על בסיס הכפלת הכנסת החוץ בשיעור המס החל (טופס דיווח מקוצר 5329ב). אולם, בעניין הכנסה מהשכרת מקרקעין בחו"ל, ניתן יהא לנכות הוצאות פחת וניכוי בשל פחת לפי חוק התיאומים ובעניין הכנסות מהגרלות הימורים ופרסים ניתן יהא לנכות מההכנסה את הסכום הפטור (עד 30,360 ש"ח) וכן את ההוצאות הכרוכות בתשלום המס. כמו כן, ניתן להפחית מסכום המקדמה את מיסי החוץ ששולמו על ידי היחיד בשל אותה הכנסת חוץ, וזאת בתנאי שאלה ניתנים לקיזוז על פי הוראות הפקודה.

ככלל, יש לשלם את המקדמות עד ליום 30.4 של השנה העוקבת.

41. בחירת "בן זוג רשום"

בני זוג רשאים להודיע לפקיד השומה, לפחות שלושה חודשים לפני תחילת שנת המס, על בן הזוג שיהיה "בן הזוג הרשום", ובלבד שהכנסת בן זוג זה בשנת המס שקדמה לשנת המס שבה ניתנה ההודעה הינה לפחות בגובה 25% מהכנסת בן זוגו. הבחירה כאמור תעמוד בתוקפה לא פחות מחמש שנות מס. לשם כך, ראוי שבני הזוג יבצעו אומדן של החבות במס לשנים הבאות, על מנת לבחור מי יהיה "בן הזוג הרשום".

42. חישוב נפרד וחישוב מאוחד

ביום 31 בדצמבר 2013 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 199), התשע"ד-2013, במסגרתו שונו, בין היתר, הוראות סעיף 66(ד) לפקודה.

במסגרת התיקון נקבע, כי החל מיום 1 בינואר 2014 יתאפשר ביצוע חישוב נפרד לצרכי מס הכנסה לגבי הכנסותיהם של בני-זוג שיש להם "מקור הכנסה משותף" וזאת בהתקיים כל התנאים הבאים:

א. יגיעתו האישית של כל אחד מבני-הזוג נדרשת לייצור ההכנסה ממקור ההכנסה המשותף.

ב. כל אחד מבני-הזוג מקבל הכנסה התואמת את תרומתו לייצור ההכנסה ממקור ההכנסה המשותף ועומדת ביחס ישיר לתרומתו לייצור ההכנסה כאמור. מומלץ לבצע עבודה כלכלית לבחינת סבירות ההכנסות.

ג. אם ההכנסה מופקת בבית המגורים של בני-הזוג נדרש שבית המגורים ישמש, דרך קבע, את מקור ההכנסה המשותף ומרבית פעילות מקור ההכנסה האמור נעשית בבית המגורים.

במקביל נקבע, כי הוראות סעיף 66(ה) לפקודה יבוטלו וכן בוצעו תיקונים בהוראות סעיף 57(ב) לפקודת מס הכנסה (שעניינו בחישוב נפרד לבני-זוג בקיבוץ).

© BDO

43. הטבות מס לתושבי ישובים מסוימים

סעיף 11 לפקודת מס הכנסה מעניק הטבות במס לתושבי ישובים מסוימים, ומעניק לשר האוצר סמכות לתת הטבות נוספות במס.

בתיקון 214 לפקודה, שנכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2016, עודכנו זיכויי המס לתושבי יישובים מסוימים, כך שהטבות המס נקבעו על פי קריטריונים שונים של קרבה לגבול, מצב כלכלי - חברתי ופריפריאליות, וזאת להבדיל מזיכויי המס מלפני התיקון, אשר נקבעו לפי רשימת יישובים שחולקו לקטגוריות בהתאם לשיעור ההנחה שהם היו זכאים לו.

ביום 26 ביולי 2018 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 249), התשע"ח-2018 אשר נכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2018. במסגרת התיקון בוצעו מספר תיקונים בסעיף 11 לפקודה בעניין הטבות מס ביישובים, אשר בעקבותם הוגדלה הטבת מס המוענקת לחלק מהישובים.

<u>ההגדרות לצורך מתן ההטבות:</u>

- "יישוב מוטב" - יישוב שב-31 בדצמבר שלפני שנת המס שלגביה ניתן הזיכוי לפי סעיף זה, מתקיימים בו כל אלה:

  (1) הוא יישוב סמוך לגבול או יישוב שדירות המגורים שבתחומו, כולן או חלקן, שוכנות מצפון לקו רוחב 750, מדרום לקו רוחב 610 או ממזרח לקו אורך 250 (למעט יישוב שעל תושביו חלות הוראות סעיף 11 לחוק אזור סחר חופשי באילת (פטורים והנחות ממיסים), התשמ"ה-1985, כמפורט בהמשך).

  (2) אוכלוסייתו מונה פחות מ-85,000 תושבים (על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה);

  (3) הוא משויך לאשכול 8 או לאשכול נמוך יותר במדרג החברתי-כלכלי (כמפורט להלן), אלא אם כן הוא יישוב סמוך לגבול;

  (4) הקמתו אושרה על פי כל דין;

  (5) הניקוד הכולל שלו הוא 25 נקודות לפחות (כמפורט להלן - שיעור הזכאות לכל יישוב ייקבע על-פי ניקוד שייעשה ע"י שקלול כל הפרמטרים המזכים בהטבה, סך הניקוד הכולל הינו 100 נקודות).

- "יישוב סמוך לגבול" - יישוב שדירות המגורים שבתחומו, כולן או חלקן, שוכנות עד 7 קילומטרים מגבול ישראל עם ירדן, סוריה או מצרים או מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה, או עד 9 קילומטרים מגבול ישראל עם לבנון (על פי קו אווירי);

- "יישוב עירוני" - עירייה או מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית;

- "יישוב עירוני בנגב" - עירייה או מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית, המשתייכות למחוז הדרום כפי שנקבע בהודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ונפות ותיאור גבולותיהם, לפי סעיף 3 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948;

- "יישוב עירוני סמוך לגבול עימות בצפון" - עירייה או מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית, המשויכת לאשכול 6 או לאשכול נמוך יותר במדרג החברתי-כלכלי, המשתייכת למחוז הצפון כפי שנקבע בהודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ונפות ותיאורי גבולותיהם לפי סעיף 3 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, ושדירות המגורים בתחומה, כולן או חלקן, שוכנות עד 9 קילומטרים מגבול ישראל עם לבנון, והכול בקו אווירי, ובלבד שאינה יישוב צמוד לגבול עימות בצפון;

- "יישוב צמוד לגבול עימות בצפון" - יישוב שדירות המגורים בתחומו, כולן או חלקן, שוכנות עד 2 קילומטרים מגבול ישראל עם סוריה או לבנון (על פי קו אווירי);

- "יישוב עירוני צמוד לגבול עימות בצפון" - עירייה או מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית, המשויכות לאשכול 6 או לאשכול נמוך יותר במדרג החברתי-כלכלי, ושדירות המגורים בתחומן, כולן או חלקן, שוכנות עד 2 קילומטרים מגבול ישראל עם סוריה או לבנון (על פי קו אווירי);

- "מדד הפריפריאליות" - אשכול הפריפריאליות של רשויות מקומיות לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לגבי כל יישוב, ולגבי יישוב במועצה אזורית - לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לגבי כל יישוב במועצה האזורית או לגבי המועצה האזורית, לפי הנמוך;

© BDO

- "המדרג החברתי-כלכלי" - אפיון רשויות מקומיות וסיווגן באשכול לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לגבי כל יישוב, ולגבי יישוב במועצה אזורית - לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לגבי כל יישוב במועצה האזורית או לגבי המועצה האזורית, לפי הנמוך;

הניקוד הכולל של יישוב יתקבל מחיבור הניקוד החברתי-כלכלי, ניקוד הפריפריאליות וניקוד הסמיכות לגבול של אותו יישוב. נכון לשנת 2026 נקבעה רשימת ישובים אשר ייהנו מההטבה לאורך כל השנה ויישובים נוספים שתושביהם זכאים להטבה בשנים 2026-2029.

<u>להלן הטבות המס המחושבות על פי הניקוד הכולל של היישובים:</u>

א. מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב מוטב שהניקוד הכולל שלו הוא בין 25 נקודות ל-49 נקודות, זכאי באותה שנה לזיכוי ממס בשיעור של 7% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית עד לתקרת הכנסה של 146,640 ש"ח.

ב. מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב מוטב שהניקוד הכולל שלו הוא בין 50 נקודות ל-59 נקודות, זכאי באותה שנה לזיכוי ממס בשיעור של 10% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית עד לתקרת הכנסה של 180,000 ש"ח.

ג. מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב מוטב שהניקוד הכולל שלו הוא 60 נקודות לפחות, זכאי באותה שנה לזיכוי ממס בשיעור של 12% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית עד לתקרת הכנסה של 213,240 ש"ח.

ד. מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב מוטב שהוא יישוב עירוני בנגב, ייווסף לזיכוי ממס שהוא זכאי לו לפי סעיפים א' - ג' לעיל, שיעור של 6% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית ולתקרת ההכנסה ייווסף סכום נוסף על הסכום הקבוע בסעיפים א'- ג' לעיל, של 30,000 ש"ח; ואולם, אם היישוב האמור משויך לאשכול 3 או לאשכול נמוך יותר במדרג החברתי-כלכלי, ייווסף סכום נוסף כאמור של 42,000 ש"ח.

ה. מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב מוטב שהוא יישוב עירוני סמוך לגבול עימות בצפון, ייווסף לזיכוי ממס שהוא זכאי לו לפי סעיפים א' - ג' לעיל, לפי העניין, שיעור של 2% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית, ולתקרת ההכנסה ייווסף סכום נוסף על הסכום הקבוע בסעיפים א'- ג' לעיל, לפי העניין, של 42,000 ש"ח.

ו. מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב מוטב שהוא יישוב צמוד לגבול עימות בצפון, ייווסף לזיכוי ממס שהוא זכאי לו לפי סעיפים א' - ג' לעיל, שיעור של 2% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית ולתקרת ההכנסה ייווסף סכום נוסף על הסכום הקבוע בסעיפים א' - ג' לעיל, של 6,000 ש"ח.

ז. מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב מוטב שהוא יישוב עירוני צמוד לגבול עימות בצפון, ייווסף לזיכוי ממס שהוא זכאי לו לפי סעיפים א' - ג' לעיל, לפי העניין, שיעור של 6% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית ולתקרת ההכנסה ייווסף סכום נוסף על הסכום הקבוע בסעיפים א' - ג' לעיל, של 36,000 ש"ח; אין בזכאות לפי סעיף זה כדי לגרוע מזכאות לפי סעיף ו'.

ח. מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב מוטב שהוא יישוב עירוני המשויך לאשכול 4 או לאשכול נמוך יותר במדרג החברתי-כלכלי, ולאשכול 4 או לאשכול נמוך יותר במדרג הפריפריאלי, ייווסף לזיכוי ממס שהוא זכאי לו לפי סעיפים א' - ג' לעיל, לפי העניין, שיעור של 5% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית, ולתקרת ההכנסה ייווסף סכום נוסף על הסכום הקבוע לפי סעיפים א' - ג' לעיל, לפי העניין, של 36,000 ש"ח, ובלבד שסך שיעור הזיכוי ממס לתושב ביישוב מוטב שהוא יישוב עירוני לא יעלה על 12% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית עד לתקרת הכנסה של 213,240 ש"ח.[1]

ט. נציין, כי תושב ביישוב מוטב שהוא יישוב עירוני שזכאי לזיכוי כאמור בסעיף ח' לעיל, וכן לזיכוי אחר לפי הוראות סעיפים א' עד ז', הברירה בידו לבחור באחד מהם.

י. חייל שמשולמת לו משכורת מיוחדת זכאי לזיכוי ממס בשיעור של 5% ממשכורתו המיוחדת עד לתקרה של 178,320 ש"ח, ואם הוא זכאי בנוסף לזיכוי אחר לפי ההוראות לעיל, עליו לבחור באחד מהם.

מי שבמהלך שנת המס היה לתושב ביישוב המפורט בסעיף זה או חדל להיות תושב בישוב, זכאי לזיכוי ממס באופן יחסי לתקופת תושבותו בישוב ובלבד שהיה תושב היישוב 12 חודשים רצופים לפחות.

[1] הוראות סעיף זה חלו בתקופה שמיום 17 ביוני 2020 עד יום 31 בדצמבר 2022.

© BDO

יודגש, כי תושב של יישוב שחדל להיות יישוב מוטב, יהיה זכאי בשנת המס שבה חדל היישוב להיות יישוב מוטב ובשנת המס שלאחריה, לזיכוי ממס לפי הניקוד הכולל של היישוב בשנת המס שקדמה לשנת ההפסקה, בתנאי שהיה תושב היישוב במהלך כל שנת המס שלפני שנת ההפסקה ושנות המס שלגביהן מתבקש הזיכוי. אם יישוב חזר להיות יישוב מוטב בשנת המס לאחר שנת ההפסקה, לא יינתן באותה שנת מס זיכוי כאמור.

יצוין, כי מידי שנה יפורסמו עד ה-15 בינואר בכל שנת מס, רשימת היישובים המוטבים והניקוד הכולל לכל יישוב.

במסגרת סעיף 11 לפקודה (בהוראת שעה שנכנסה לתוקף מיום 1.1.2017) ובמסגרת סעיף 5 לחוק סיוע לשדרות וליישובי הנגב המערבי (הוראת שעה) התשס"ז-2007 נקבע כי בשנים 2017-2026, מי שהיה במשך כל שנת המס תושב אזור קו עימות דרומי כמפורט להלן יהיו זכאים להנחה בשיעור של 20% מהכנסה חייבת מיגיעה אישית עד לתקרה של 241,080 ש"ח ובלבד שאם הוא זכאי לזיכוי לפי הוראה זו וכן לזיכוי אחר לפי הוראות סעיף זה, הברירה בידו לבחור באחד מהם.

ביום 31.3.2026 פורסמו תיקוני חקיקה משמעותיים לסעיף 11 לפקודה, שנועדו להעניק הטבות מס ייחודיות לתושבי יישובים מסוימים בשנות המס 2026 עד 2029. בהתאם לתיקונים, מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב המוגדר כ"יישוב הסמוך לחבל התקומה" זכאי לזיכוי ממס בשיעור של עד 14% מההכנסה החייבת מיגיעה אישית, עד לתקרת הכנסה של 180,000 ש"ח. הגדרת חבל תקומה כוללת, בין היתר, אזור שדרות והיישובים במועצות האזוריות אשכול, חוף אשקלון, שדות נגב ושער הנגב אשר בתיהם, כולם או חלקם, נמצאים בטווח של עד 7 ק"מ מגדר המערכת סביב רצועת עזה וגם האזורים בתחומי המועצות האזוריות המנויות להלן והמצויים בטווח של עד 7 ק"מ מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה. כמו כן, מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ב-"יישוב עירוני מעורב מוטב", זכאי באותה שנה לזיכוי ממס בשיעור 12% (נכון לשנת 2026) עד לתקרת הכנסה של 226,560 ש"ח, ובלבד שאם הוא זכאי באותה שנה לזיכוי כאמור וכן לזיכוי אחר לפי הוראות סעיף 11 לפקודה, הברירה בידו לבחור באחד מהם.

להלן רשימת היישובים הזכאים בחבל התקומה:

אבשלום, אור הנר, איבים, ארז, בארי, גבים, גברעם, דקל, זיקים, זמרת, חולית, יבול, יד מרדכי, יכיני, ישע, יתד, כיסופים, כפר מימון, כפר עזה, כרם שלום, כרמייה, מבטחים, מבקיעים, מגן, מפלסים, נחל עוז, ניר יצחק, ניר עוז, ניר עם, נירים, נתיב העשרה, סופה, סעד, עין הבשור, עין השלושה, עלומים, עמיעוז, פרי גן, צוחר, רעים, שדי אברהם, שדרות, שובה, שוקדה, שלומית, תושייה, תלמי אליהו, תלמי יוסף, תקומה.

להלן רשימת היישובים הזכאים והאזורים הסמוכים לחבל התקומה:

אוהד, אופקים, אורים, אשקלון, בית הגדי, בני נצרים, ברור חיל, גבולות, גבעולים, דורות, זרועה, יושיביה, מלילות, מסלול, מעגלים, נווה, נתיבות, פדויים, פטיש, צאלים, צוחר, רוחמה, שדה ניצן, שיבולם, שרשרת, תלמי אליהו.

ההנחה מחושבת כאחוז מההכנסה החייבת מיגיעה אישית של תושב היישוב. סכום הזיכוי לא יעלה על סכום המס שהנישום חייב בו, בשל ההכנסה שלגביה ניתן הזיכוי.

בנוסף, סעיף 11 לחוק אזור סחר חופשי באילת (פטורים והנחות ממיסים) התשמ"ה-1985 מעניק הטבה לתושבי אילת ולפיה הם זכאים לזיכוי ממס בשיעור של 10% מההכנסה שהופקה באיזור אילת או חבל אילות עד לתקרה של 268,560 ש"ח נכון לשנת 2026. עד שנת 2015 ההטבה האמורה הוענקה לתושבי אילת אשר הפיקו הכנסה חייבת לפי סעיף 2(1) או 2(2) לפקודה, בעוד החל משנת 2016 ההטבה האמורה מוענקת לתושבי אילת המפיקים הכנסה מיגיעה אישית כמשמעותה בפקודה. יצוין כי, מי שבמהלך שנת המס היה לתושב אילת לראשונה או חדל להיות תושב אילת, יהיה זכאי לזיכוי מס חלקי בהתאם לתקופת תושבותו, ובתנאי שהיה תושב אילת 12 חודשים רצופים לפחות.

© BDO

44. החזרי מס

מומלץ לנישומים לבחון הגשת דוח מס לצורך קבלת החזרי מס, בהתקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

א. נישום המועסק אצל מספר מעבידים והמס הכללי שנוכה מהכנסתו גבוה מהמס המתחייב, על פי מדרגות המס;

ב. נישום שעבד בחלק משנת המס וכן נישום ששהה בחו"ל ולא נערך לו תיאום מס על בסיס שנתי;

ג. ניכויים או זיכויים שלא נוכו, כגון: הפקדות לקופת גמל, תשלומי ביטוח חיים, תרומות למוסד ציבורי,הוצאות החזקת קרוב משפחה במוסד, וניכויים נוספים אשר לא נוכו במהלך שנת המס;

ד. עצמאי בעבר, שהיה לו הפסד מעסק או עצמאי הנדרש לשלם דמי ביטוח לאומי בגין שנים עברו;

ה. נישום שמשכורותיו אינן קבועות ולא נערך לו במהלך השנה תיאום מס;

ו. נישום בעל הפסדים מניירות ערך שלא קוזזו כנגד רווחים מניירות ערך;

ז. נישום שהכנסותיו היחידות הן הכנסות משוק ההון, במיוחד כאשר מלאו לו 60 שנה.

ח. תושבי ישובים מסויימים הזכאים להנחה במס הכנסה;

ט. אי קבלת מלוא נקודות הזיכוי, ביחוד במקרים הבאים:

- עולה חדש.
- תושב חוזר ותיק.
- חייל משוחרר בשנתיים לאחר שחרורו.
- יחיד שהוא או בן זוגו בגילאים 16- 18.
- בעד בן זוג שאינו עובד.
- בעד בן זוג עוזר.
- בעד בן זוג עובד.
- בעד ילדים, בשים לב לנקודה וחצי זיכוי בשנת הלידה.
- בעד כל ילד משנת המס שלאחר שנת לידתו ועד לשנת המס שבה מלאו לו חמש שנים (נקודת זיכוי נוספת).
- לאבות - בעד ילדים שטרם מלאו להם חמש שנים בשנת המס.
- מי שנישא או התגרש בשנת המס.
- גרוש שנשא אישה אחרת ומשלם מזונות לאשתו לשעבר.
- זיכוי בגין החזקת קרוב משפחה במוסד, או זיכוי בשל נטולי יכולת.
- זיכוי בגין סיום לימודים אקדמאים או לימודי מקצוע.
- זיכוי לתושב חוץ זכאי.

בקשה להחזרי מס ניתן להגיש עד שש שנים אחורה משנת המס הנוכחית.

© BDO

45. חובת הגשת דוח שנתי מקוון על ידי יחידים

במסגרת תיקון מספר 161 לפקודת מס הכנסה, נקבע כי החל מיום 21.10.2009, יחיד החייב בהגשת דוח שנתי למס הכנסה, ואשר הייתה לו בשנת המס הכנסה מעסק, ממשכורת או מחקלאות, נדרש להגיש את הדוח השנתי באופן מקוון.

בהתאם להנחיה שפרסמה רשות המיסים, דוח מקוון יחשב ככזה אם שודר באמצעות אחד מהאמצעים הבאים:

- באמצעות מערכת המחשב של רשות המיסים (שע"מ) על ידי מייצגים המחוברים למערכת;
- באמצעות האינטרנט (מילוי טופס 1301 "דין וחשבון על הכנסות בארץ ובחו"ל בשנת המס", באופן מקוון).

בסיום תהליך הזנת הנתונים ושליחת הדוח באופן מקוון, יש להדפיס את טופס 1301 שמולא, המופק מהיישום, לחתום עליו, להגישו למשרד השומה בצירוף הצהרה שלפיה הפרטים והידיעות שמסר בדוח הם נכונים ומלאים.

יודגש, כי בהתאם להנחיה שפורסמה, מילוי טופס 1301 ושליחתו באופן מקוון ללא הגשתו חתום ביחד עם ההצהרה למשרד השומה אינו מספיק. במקרה זה ייחשב היחיד כמי שלא הגיש את הדוח השנתי.

בהתאם לסעיף 195ב(א) לפקודה, בשל פיגור של חודש מלא בהגשת דוח מקוון יוטל עיצום כספי בסכומים הבאים:

שנת הטלה	עיצום כספי על יחיד
	ש"ח
2010	1,090
2011	1,110
2012	1,140
2013	1,150
2014	1,180
2015	1,180
2016	500
2017	500
2018	500
2019	510
2020	510
2021	500
2022	520
2023	540
2024	560
2025	580
2026	600

יחיד החייב בהגשת דוח למס הכנסה בהתאם לסעיף 131 לפקודה, יהיה פטור מהגשת דוח מקוון לשנת 2025 במידה והכנסותיו מעסק, ממשלח יד או ממשכורת ו/או מחקלאות לא עולות על 95,820 ש"ח.

כמו כן, במידה והכנסות שני בני הזוג לא עלו על 191,640 ש"ח לא תהיה חובת הגשת דוח מקוון לשנת 2025.

בשנת 2013, הורחבה אוכלוסיית הנישומים החייבים בהגשת דוח שנתי על הכנסותיהם.

בהתאם לכך, תוקנו תקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דין וחשבון) באופן המרחיב משמעותית את חובת הדיווח של נישומים לרשות המיסים, וזאת לגבי נישומים שכלל הכנסותיהם עולות על 721,560 ש"ח (בשנת 2026).

46. התיישנות שומה

להרחבה - ראה נושא 51 בפרק החברות.

© BDO

47. הרחבת חובת הדיווח בידי יחידים

במסגרת תיקון 223 לפקודה הורחבה רשימת החייבים בהגשת דוח שנתי לפי סעיף 131 לפקודה הכוללת שלושה חייבי דיווח חדשים:

- נהנה בנאמנות שהוא תושב ישראל שמלאו לו 25 שנים, יגיש דיווח בדבר היותו נהנה, אלא אם לא ידע שהוא נהנה, ובלבד ששווי נכסי הנאמנות (לרבות מזומן, פיקדונות, ניירות ערך ומקרקעין, בישראל ומחוץ לישראל) בסוף שנת המס עומד על 500,000 ש"ח ומעלה. יצוין כי הוראות אלה אינן גורעות מחובות הדיווח הרגילות החלות על נהנה.

  להרחבה - ראה נושא 38 בפרק היחידים.

- יחיד שמתקיימת לגביו החזקה שמרכז חייו הוא בישראל, הקבועה בהגדרת "תושב ישראל" או "תושב" בסעיף 1 לפקודה (להלן - **"חזקת הימים"**), ולטענת היחיד החזקה נסתרת, יגיש דוח בצירוף טופס 1348 המפרט את העובדות עליהן מבוססת טענתו לרבות מסמכים התומכים בטענתו. הוראות אלו לא יחולו על בן זוגו וילדיו של אותו יחיד, על עובדים זרים וכן עובדי מדינה (אין בהוראה זו בכדי לגרוע מחובת הדיווח החלה על יחיד תושב חוץ שהייתה לו הכנסה חייבת בשנת המס בישראל).

- יחיד תושב ישראל שהעביר, במהלך 12 חודשים, כספים אל מחוץ לישראל בסכום כולל של 500,000 ש"ח או יותר. במקרה זה, יוגש דוח לגבי השנה שבה הועבר הסכום לדיווח, כולו או חלקו, לראשונה אל מחוץ לישראל ולגבי השנה שלאחריה.

תחולת הוראות התיקון הינה לגבי דוח שיש להגישו לגבי שנת המס 2016 ואילך.

48. חובת הדיווח על תכנוני מס

בתקנות מס הכנסה (תכנון מס החייב בדיווח), התשס"ז-2006 וכן בתקנות מס ערך מוסף (תכנון מס החייב בדיווח), התשס"ז-2006 נקבעה רשימה של פעולות שייחשבו כתכנון מס חייב בדיווח במסגרת הדוח השנתי לרשות המיסים או הדוח התקופתי למס ערך מוסף. נציין כי מעבר לחובת הדיווח האמורה, נישום שביצע תכנון מס כאמור ואשר יימצא לגביו בסופו של יום כי תכנון מס זה הביא להפחתת מס בלתי מוצדקת, אזי למנהל רשות המיסים או לפקיד השומה תהיה הסמכות להטיל עליו קנס כאמור בסעיף 191 לפקודת מס הכנסה בשיעור 30% מסכום הגרעון שנוצר בשל תכנון המס.

כמו כן, יוטל קנס גירעון על נישום שלא דיווח על פעולה הנחשבת כתכנון מס חייב בדיווח ונוצר לו גירעון מס שסכומו עולה על 500 אלפי ש"ח ועולה על 50% מהמס שהנישום חייב בו.

לגבי פירוט הפעולות החייבות בדיווח מהיבט מס הכנסה ומס ערך מוסף לרבות מועד הדיווח הנדרש בגינן, ראה נושא 52 בפרק החברות.

49. חובת הדיווח על קבלת חוות דעת ונקיטת עמדה חייבת בדיווח

ביום 1 בינואר 2016 נכנסו לתוקף תיקון 215 לפקודה ותיקון 53 לחוק מע"מ, המחייבים נישומים להודיע למס הכנסה על קבלת חוות דעת שהתקבלה החל מ- 1.1.2016 או על נקיטת עמדה חייבת בדיווח שתובא בדוח לשנת 2016 ואילך, לעניין מס הכנסה ולעניין מע"מ, וזאת במטרה להיאבק בתכנוני מס "אגרסיביים". להרחבה ראה נושא 53 בפרק החברות.

50. השפעת מלחמת חרבות ברזל

בעקבות מלחמת חרבות ברזל שפרצה ב-7 באוקטובר 2023, הוכרז בישראל מצב חירום והוטלו מגבלות מחמירות על פעילות המשק ועל פעילות המגזר הציבורי, אשר לא אפשרו שגרת עבודה רגילה.

כתוצאה ממצב חירום זה נקבעו, בין היתר, מענקים, הקלות והסדרים שונים ובכללם תקנות בתחום המיסוי במסגרתן אושרה דחיית מועדים כגון תקופת התיישנות ואחרות.

© BDO

נספחים

© BDO

1. מועדי דיווח עיקריים למס הכנסה

הבקשה	מועד הודעה
• הודעה על שינוי בן זוג רשום.	שלושה חודשים לפני תחילת שנת המס הרלוונטית. הבחירה תעמוד בתוקפה למשך 5 שנות מס לפחות. זולת אם בני הזוג הפסיקו להיחשב לבני זוג.
• בקשה להיחשב כחברה משפחתית.	תוך שלושה חודשים מיום התאגדותה.
• בקשה להיחשב כחברת בית.	תוך שלושה חודשים מיום התאגדותה.
• החלת התקנות הדולריות.	30 יום מתחילת שנת המס (30 בינואר 2026). אם חברה או שותפות התאגדו או החלו את הפעילות בשנת המס 2026 אז יצטרכו להודיע לפקיד השומה תוך 90 יום מיום ההתאגדות.
• דיווח ותשלום מקדמות במידת הצורך על מכירת ניירות ערך סחירים שלא נוכה בגינם מס במקור, כאשר מוטלת על הנישום חובת הגשת דוח שנתי למס הכנסה.	פעמיים בשנה: ב-31/7 על המכירות שנעשו בחצי השנה הראשונה, וב-31/1 של השנה העוקבת על המכירות שנעשו בחצי השנה השנייה.
• הודעה יצירת נאמנות או הקניה לנאמנות.	90 יום ממועד היצירה או ההקניה (טופס 147). קיימות הוראות נוספות בקשר לנאמנויות ששונה הסטטוס שלהן עקב עליית/ חזרת היוצר לישראל.
• דוח לנאמן בנאמנות - דין וחשבון על הכנסות בארץ ובחו"ל בשנת המס. (*)	יוגש לגבי כל נאמנות בנפרד (טופס 1327) על ידי הנאמן או על ידי היוצר/הנהנה המייצג. קיימות הוראות נוספות למקרים בהם יוצר או נהנה בחרו להיות ברי השומה והחיוב.
• תחילת התעסקות.	הודעה מיידית (לפקיד השומה ולמנהל מע"מ).
• הודעה על יצירת נאמנות במקרקעין ועל רכישת מקרקעין.	30 יום מיום הרכישה.
• העברת נכסים בפטור מכוח סעיף 104.	30 יום ממועד ההעברה.
• דיווח על כל מכירה הונית.	30 יום מיום המכירה.
• דיווח לפי שומה עצמית על מכירת מקרקעין ועל פעולה באיגוד מקרקעין, לרבות הקצאת מניות באיגוד מקרקעין.	30 יום ממועד המכירה/הפעולה[2].

(*) קיימות חובות הודעה ודיווח נוספות מכוח פרק הנאמנויות בפקודה, ראה לעיל נושא הנאמנויות בפרק יחידים.

[2] יצוין כי החל מיום 1.12.2017 תחול חובת דיווח על עסקאות מקרקעין באופן מקוון דרך מערכת המייצגים.

© BDO

2. הוצאות מסוימות - קביעת סכומים

יש לוודא כי לצורך תשלומי המקדמות על חשבון ההוצאות העודפות ולצורך הכנת הדוח המותאם לצרכי מס, נלקחו הסכומים המעודכנים. לנוחותכם מובא בזאת ריכוז הנתונים לתיאום הוצאות מסוימות לשנת המס 2026.

א. כיבודים במקום העסק:

80% מהוצאות הכיבוד הקל שהוצאו במקום העיסוק מותרות בניכוי כהוצאה.

כיבוד קל כולל: שתייה קרה, חמה, עוגיות וכיוצא באלה. ראוי לשים לב כי כיבוד לעובדים לא יותר בניכוי וזאת עקב פסיקת בית המשפט בעניין **עוף ירושלים** (עמ"ה 156/96), אשר קבע כי עובדים אינם אורח שיש לכבדו. לפקיד השומה הסמכות שלא להתיר את סכום ההוצאה, כולו או חלקו, במידה והוא סבור כי ההוצאה מופרזת.

בשנת 2018 פרסמה רשות המיסים הודעה בנושא הגדרת "כיבוד קל", לפיה כיבוד קל כולל גם פירות וירקות העונה.

ב. אירוח:

הוצאות אירוח, כולל הוצאות כיבודים שלא במקום העסק, אינן מותרות בניכוי כלל, פרט להוצאות אירוח אורחים מחו"ל המותרות בניכוי, במידה שהן סבירות ונוהל לגביהן הרישום הנדרש (שם האורח, הארץ ממנה בא, מספר ימי האירוח ונסיבותיו, הקשר לאורח וסכום ההוצאה).

ג. מתנות למי שאינם עובדים של העסק:

1) ניתנה בישראל - עד 240 ש"ח לאדם אחד לשנה.

2) ניתנה בחו"ל - עד 15 דולר של ארה"ב לאדם לשנה.

התרת ההוצאה מותנית ברישום פרטי זיהוי המקבל, מקום נתינת המתנה וקבלות לאימות ההוצאה.

מתנות לעובדי העסק תותרנה רק לאירועים אישיים מיוחדים, כגון: חתונה, בר מצווה וכדומה. הסכום שיותר בניכוי ולא יחשב כהכנסת עבודה הינו 240 ש"ח לעובד לאירוע, והיתרה תחשב כהוצאה עודפת, במידה והמעביד הינו חברה.

ד. שיחות טלפון:

יותרו בניכוי הוצאות טלפון (למעט טלפון נייד) הנמצא במקום מגוריו של היחיד או במקום מגוריו של בעל שליטה בחברה, במידה ופקיד השומה יראה בבית המגורים כמשמש בעיקר לעסק או משלח יד. הסכומים שיותרו בניכוי הינם כדלקמן:

- היה וסכום ההוצאה השנתי לא עלה על 26,600 ש"ח, תותר בניכוי 80% מההוצאה או חלק ההוצאה העולה על 2,700 ש"ח - לפי הנמוך.
- היה וסכום ההוצאה השנתי עלה על 26,600 ש"ח, תותר בניכוי חלק ההוצאה העולה על 5,300 ש"ח.

הוצאות טלפון לחו"ל תותרנה בניכוי, גם אם בוצעה השיחה ממקום המגורים שאינו משמש לצרכי העסק, ללא מגבלה בסכום, וזאת אם הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה כי היו בייצור הכנסה ובתנאי שבוצע בגינן רישום הכולל: תאריך, שעה, יעד, פרטי המקבל, משך השיחה, הנושא ומחיר משוער (לגבי הוצאות טלפון נייד ראה נושא 20 בפרק חברות).

© BDO

ה. הוצאות נסיעה, אש"ל וביגוד:

1) לינה בארץ לתושב ישראל

הוצאות לינה שהוצאו בישראל ו"באזור" תותרנה בניכוי בהתאם לגובה ההוצאה, כמפורט להלן:

א) הוצאות שאינן עולות על 160 דולר ללילה - תותרנה במלואן.

ב) הוצאות לינה העולות על 160 דולר ללילה - יותרו בניכוי 75% מההוצאה (בכפוף לתקרה של 274 דולר) או 160 דולר, כגבוה ביניהם.

כמו כן, יכללו בהוצאות הלינה הוצאות בגין ארוחת בוקר הכלולות במחיר הלינה.

יחד עם זאת, הוצאות ללינה במקום המרוחק פחות מ-100 ק"מ ממקום המגורים או ממקום העיסוק העיקרי לא יותרו, אלא אם יוכיח הנישום שהלינה היתה הכרחית לייצור ההכנסה.

כמו כן, הוצאות לינה בבית מלון במסגרת השתתפות בכנס מקצועי בתחום עיסוקו, יותרו בניכוי ללא מגבלת תקרה כאמור.

החל מיום 1 בינואר 2011 התווספו הוצאות האש"ל לרשימת ההוצאות האסורות בניכוי המופיעה בסעיף 32 לפקודת מס הכנסה, כמו כן, בוטלה תקנה 2(3) לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסוימות), התשל"ב-1972 שהתירה בניכוי, בכפוף לשורה של תנאים ומגבלות, הוצאות לארוחות שהוצאו בעת שהייה מחוץ לתחום הישוב (מרחק של 10 ק"מ לפחות) שבו מצוי מקום מגוריו הקבוע של הנישום ומחוץ לתחום הישוב שבו מצוי גם עיסוקו העיקרי, וזאת החל מיום 1 בינואר 2011. בכך, נחסמה בפני הנישומים האפשרות לתבוע ניכוי הוצאות בגין ארוחותיהם, אף אם אלה נוצרו מסיבות עסקיות והיו הכרחיות לייצור הכנסה.

בעניין זה נדגיש, כי שלילת ההוצאות לא חלה על הוצאות ארוחת בוקר הכלולה במחיר לינה. כלומר, קיימת עדיפות להזמנת ארוחת בוקר בבית המלון, בו השינה מותרת בניכוי, על פני מימון ארוחת בוקר בנפרד מהלינה, וזאת על מנת ליהנות מהאפשרות לתבוע את ההוצאה בניכוי.

יצוין, כי בעקבות עתירה שהוגשה בדבר אי עדכונן של הוצאות האש"ל במשך שנים רבות, הורה בג"צ לשר האוצר לעדכן את סכום הוצאות אלו באופן רטרואקטיבי ביחס לתקופה שבין 1.3.2009 ועד ליום 1.1.2011 (המועד בו ביטול תקנה 2(3) נכנס לתוקף).

2) הוצאות שהייה בארץ לעובד המוזמן מחו"ל

כנגד ההכנסות שמקבל עובד "מומחה חוץ" או "מרצה אורח" שהוזמן מחו"ל, ניתן יהיה להתיר בניכוי את ההוצאות שהוצאו על ידו בעת שהייתו בישראל בגין לינה או דמי שכירות - ובלבד שהגיש מסמכים או קבלות להנחת דעתו של פקיד השומה.

כמו כן, בקביעת הכנסתו יותרו לו הוצאות שהוצאו על ידו בגין ארוחות עד לתקרה בסך של 360 ש"ח ליום.

ההוצאה מותרת בניכוי בשל התקופה שבה שהה בישראל העובד מחו"ל, אך לא יותר מאשר תקופה של 12 חודשים.

3) הוצאות נסיעה ואש"ל בחו"ל

ההוצאה תותר בניכוי אם הנסיעה והשהייה היו הכרחיות לייצור ההכנסה.

תקרת ההוצאות שתותר בניכוי בשנת המס 2026 הינה כדלקמן:

א) הוצאות נסיעה:

- הוצאה עבור כרטיס במחלקת תיירים או עסקים - תותר במלואה.
- הוצאה עבור כרטיס במחלקה ראשונה - תותר עד לגובה מחיר כרטיס במחלקת עסקים באותה טיסה.

© BDO

ב) הוצאות לינה:

- בנסיעה אשר כללה עד 90 לינות - עבור 7 הלינות הראשונות תוכרנה כל ההוצאות או 365 דולר ללינה, כנמוך מביניהם (בהצגת אסמכתאות).

  עבור שאר הלינות בתקופה הנ"ל - אם מחיר כל לינה לא עלה על 160 דולר, תותר כל ההוצאה. אם ההוצאה עלתה על 160 דולר, יוכרו 75% מההוצאה אך לא פחות מ-274 דולר ולא יותר מ-365 דולר ללילה.

- בנסיעה אשר כללה יותר מ-90 לינות - תותרנה ההוצאות לפי קבלות אך לא יותר מ-160 דולר לכל לילה.

ג) הוצאות אחרות (ללא קבלות):

אם נדרשו הוצאות לינה - יותרו עד 102 דולר לכל יום שהייה.

אם לא נדרשו הוצאות לינה - יותרו עד 171 דולר לכל יום שהייה, ללא הבדל בתקופת השהייה בחו"ל (ללא קבלות).

ד) הוצאות בגין שכירת רכב:

הסכום שיותר בניכוי יהיה הסכום שהוצא בפועל בגין שכירת רכב לפי קבלות, אך לא יותר מ-80 דולר ליום. עמדת שלטונות מס הכנסה גורסת כי הסכום הנ"ל כולל את כל ההוצאות לרכב, לרבות דלק, שירותים וכל הוצאה אחרת.

ה) הוצאות בשל חינוך ילדים:

לגבי התרת הוצאות לחינוך ילדים בשל שהייה בחו"ל בתקופה רצופה העולה על 10 חודשים - הוצאות אלו תותרנה בניכוי (גם בשל תקופת 10 החודשים הראשונים) בשל ילדים שטרם מלאו להם 18 שנה בשנת המס, בסכום שלא יעלה על 914 דולר לחודש לכל ילד. מנהל רשות המיסים רשאי להגדיל את הסכום האמור, בהתחשב במקום המגורים ובתנאי הלימוד.

ו) הוצאות עסקיות אחרות:

לא חל כל שינוי לגבי הוצאות עסקיות אחרות שנעשו בחו"ל לשם יצור הכנסה, כגון: טלפונים, אירוח ספקים או לקוחות וכיוצא באלה (כנגד קבלות) והללו מותרים בניכוי ללא כל הגבלה.

ז) סכום ניכוי מירבי בארצות יקרות במיוחד:

מנהל רשות המיסים השתמש בסמכות שניתנה לו וקבע רשימה סגורה של מדינות אשר הוצאות הלינה והשהייה שהותרו בגינן תהיינה בשיעור 125% מהסכום הקבוע בתקנות.

להלן המדינות: אוסטרליה, אוסטריה, איטליה, איסלנד, אירלנד, אנגולה, בלגיה, גרמניה, דובאי, דנמרק, הולנד, הונג קונג, הממלכה המאוחדת (בריטניה), טיוואן, יוון, יפן, לוקסמבורג, נורווגיה, ספרד, עומאן, פינלנד, צרפת, קטאר, קוריאה, קמרון, קנדה, שבדיה ושוויץ.

4) הוצאות ביגוד

יותרו בניכוי 80% מהוצאות רכישת ביגוד המשמש לעבודה והתקיים בו אחד מאלה:

א) ניתן לזהות את הביגוד כשייך לעסק (לדוגמה, סמל הפירמה המוטבע על הבגד).

ב) קיימת חובה חוקית ללבוש את אותו ביגוד.

לגבי הוצאות לרכישת ביגוד שלא ניתן לעשות בו שימוש מעבר לשימוש בעבודה (לדוגמה, חלוקי אחיות), הרי שכל ההוצאה תותר בניכוי.

© BDO

ו. דמי חבר ודמי טיפול:

50% מתשלום דמי הטיפול ששילם עובד משכרו יותרו בניכוי, ולגבי עובד ששילם דמי חבר יותרו 50% מסכום דמי הטיפול שהיה משלם אותו עובד אילו היה מחויב בדמי טיפול.

האמור יחול גם לגבי מי שדמי חבר מנוכים מהכנסתו מקצבה ממעבידו לשעבר.

יובהר כי דמי חבר הינם הסכומים שמשלם עובד שהוא חבר בארגון עובדים, לארגון העובדים אשר מותר למעבידו לנכותם מהשכר לפי סעיף 25(א)(3) לחוק הגנת השכר, ואילו דמי הטיפול הינם התשלום המשולם לארגון עובדים יציג על ידי עובד שאינו חבר בארגון עובדים אשר מותר למעבידו לנכותו מהשכר לפי סעיף 25(א)(3ב) לחוק הגנת השכר.

במקביל לכך, הותאמו תקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), התשנ"ג-1993 באופן המאפשר למנהל רשות המיסים להתיר את דמי החבר ודמי הטיפול המותרים בניכוי בעת חישוב ניכוי המס במקור ממשכורת העובד.

ז. גילום מס הכנסה קבוצתי:

בהודעה שפרסמה, הבהירה רשות המיסים כי החל משנת 2011 לא ניתן יהיה לבצע גילומי מס הכנסה בגין הטבות מסוימות לעובדים באופן קבוצתי מחוץ לתלושי השכר. אם ההטבה ניתנת לייחוס עובד ספציפי היא תיחשב כחלק משכרו ותקבל ביטוי בתלוש המשכורת שלו, ואם לא - היא תיחשב כהוצאה עודפת.

לאור האמור, החל מיום 1 בינואר 2011 כל האישורים שהונפקו על ידי רשות המיסים בעניין גילום מס הכנסה קבוצתי בטלים. במקביל תבוטל אפשרות הדיווח על גילום קבוצתי בטופס 126 אשר יוגש בגין שנות המס 2011 ואילך.

3. מפקד מלאי

א. מועד המפקד:

על פי הוראות ניהול ספרים, יש לערוך מפקד מלאי ביום 31 בדצמבר. אם לא ניתן לספור את המלאי בתאריך זה, ניתן יהיה לערוך את המפקד בתאריך אחר הסמוך ככל האפשר ליום המאזן. במקרה כזה יש לערוך מראש את כל הסידורים הדרושים לתאום כמותי בין רשימות המלאי בתאריך המפקד ובין רשימות המלאי הסופיות שתערכנה בכל מקרה ליום המאזן (31.12). ביצוע מפקד בסטיה של יותר מ-10 ימים (לפני או אחרי 31.12.2019) מחייב הודעה מראש לפקיד השומה.

ב. עריכת המפקד:

רשימות המלאי תכלולנה את כל הטובין שבבעלות הנישום או ברשותו. טובין השייכים לאחרים ונמצאים ברשות הנישום יירשמו בנפרד. כמו כן, על הנישום לערוך רשימת טובין שבבעלותו והנמצאים בתאריך המפקד אצל אחרים (כגון: סחורה שנשלחה לעיבוד, טובין במחסני ערובה, סחורה במשגור וכיוצא באלה).

הרשימות תערכנה לפי הקבוצות הבאות: חומרי גלם, חומרי אריזה, חומרי עזר, תוצרת בעיבוד, מוצרים מוגמרים וכיוצא באלה.

גיליונות הספירה צריכים להיות ממוספרים מראש בספרור עוקב. בראש כל גיליון יצוין תאריך המפקד ומקום אחסון הטובין. רצוי לערוך את הרשימה ב-3 עותקים לפחות.

הרשימות תכלולנה, בין היתר, פרטים אלה:

- תיאורם של הטובין באופן המאפשר זיהוי סוגם;
- מצב הטובין, אם אינו תקין (מיושנים, מקולקלים, במחזור איטי, פסולת וכדומה);
- יחידת המדידה (ק"ג, מטרים, תריסרים וכדומה);
- כמות הטובין.

© BDO

לגבי מלאי של מקלטי טלוויזיה, מכשירי סטריאו ומכשירי רדיו, יש לציין את שם היצרן ומס' סידורי של המוצר, המוטבע על ידי היצרן.

רצוי להשאיר מקום ל-2 עמודות נוספות שימולאו במועד מאוחר יותר - מחיר היחידה ושווי כולל (מספר היחידות מוכפל במחיר).

תוצרת בעיבוד תירשם תוך ציון הכמות ביחידות פיזיות ושלב העיבוד (רמת הגמר) במועד הספירה. רצוי להשאיר 3 עמודות נוספות לחישוב תפוקה שוות ערך (כמות היחידות הפיזיות מוכפל ברמת הגמר), לעלות ליחידה ולשווי כולל.

הרשימה תירשם בדיו או בהדפסה ולא בעפרון.

מבצעי הספירה יחתמו בסוף כל גיליון ויציינו את שמם המלא.

ג. חישוב שווי המלאי:

חישוב השווי, ניתן שייעשה במועד מאוחר יותר. בחישוב השווי אין לכלול טובין שאינם של הנישום (לדוגמה, טובין שנמכרו לפני תאריך המאזן), אך יש לכלול את אלה הנמצאים ברשות אחרים והשייכים לנישום.

השווי יחושב בדרך כלל לפי העלות המתומחרת (לא כולל מע"מ), אך במקרה של טובין פגומים או שמחיר מכירתם נמוך מהעלות, יחושב השווי לפי ערך המימוש הנקי והדבר יודגש ברשימה תוך ציון בסיס החישוב. העלות תחושב לפי שיטת FIFO (נכנס ראשון יוצא ראשון) או לפי זיהוי ספציפי של מחיר קניית הסחורה.

במקרים מסוימים ניתן לחשב את השווי גם לפי שיטת "ממוצע נע משוקלל" או לפי מחיר מכירה בניכוי רווח גולמי.

אם החישוב עצמו לא נעשה על גבי גיליונות המפקד המקוריים, יש לדאוג לטיפול שיאפשר מעקב הדדי בין רשימות המפקד לבין הרשימות הסופיות.

ד. שמירת הרשימות:

רשימות המפקד המקוריות מהוות חלק בלתי נפרד ממערכת החשבונות, ויש לשמרן במשך 7 שנים מתום שנת המס או 6 שנים מיום הגשת הדוח על ההכנסה, לפי המאוחר מביניהם.

לעיתים נוהגים פקידי השומה לדרוש רשימות מפקד מלאי זמן קצר לאחר תאריך המאזן. במקרים כאלה על הנישום להמציא לפקיד השומה, מיד עם קבלת הדרישה, העתק אחד מרשימות המפקד המקוריות, בלי להמתין לחישוב השווי.

© BDO

סניף ראשי | תל אביב
בית אמות BDO,
דרך מנחם בגין 48
03-6386868
bdo@bdo.co.il

חיפה
פל ים 8 א', בניין אשל 1
04-8680600
haifa@bdo.co.il

בני ברק
ז'בוטינסקי 9
073-7145300
bdo@bdo.co.il

ירושלים
כנפי נשרים 62, גבעת שאול
02-6546200
jerusalem@bdo.co.il

באר שבע
עומרים 11, בניין מניבים, עומר
077-7784100
omerbranch@bdo.co.il

מודיעין עילית
שדרות יחזקאל 2
03-3037300
perachG@bdo.co.il

קרית שמונה
קואופרטיב גליל עליון, מרכז ביג
077-8983322
simac@bdo.co.il

עפולה
התוכנה 4, בניין נקסטופ
04-6401555
segevS@bdo.co.il

אילת
המלאכה 10
08-6339911
Bdo@bdo.co.il

רחובות
אופנהיימר 4, פארק המדע
03-6386788
Bdo@bdo.co.il

מודיעין
בניין איילה 360,
שדרות המלאכות 21, בניין C
03-3037350
Bdo@bdo.co.il

www.bdo.co.il